

PŪJĀ SAṄGRAHA

A collection of various important pūjās

Paṇḍit Śrī Rām Sivan

srimatham.com

18:01:2025

Contents

1. Sarva Kāryeṣu Pūrvāṅgam	4
2. General Ślokas For All Deities	14
3. Prāṇa Pratiṣṭha	18
4. Vaidika Upacāra	19
5. Guru Pūjā.....	25
6. Siddhi Vināyaka Pūjā	31
7. Sūrya Pūjā	38
8. Kṛṣṇa Janmaṣṭhami Pūjā	44
9. Veṅkaṭeśa Pūjā	50
10. Śiva Pūjā	57
11. Subrahmaṇya Pūjā	69
12. Sarasvatī Pūjā	76
13. Vara-Lakṣmī Pūjā	82
14. Dūrgā Pūjā	89
15. Gauri Pūjā	96
16. Navagraha Pūjā	99
17. Hanumān Pūjā	109
18. Hanumān Dhvaja Dānam	123
19. Dhanvantari Pūjā	130
20. Nāga Pūjā	139
21. Annapūrṇa Pūjā	144
22. Gaṅga Pūjā	146
23. Gāyatrī Pūjā	148
24. Go-Pūjā	149
25. Tulasī Pūjā	152
26. Concluding Prayers	157
27. Śloka Āśīrvādam	158

Pūjā Vessels

1. SARVA KĀRYEṢU PŪRVĀṄGAM

Preliminaries for all ceremonies

1. Lighting the Lamp

भक्त्या दीपं प्रयच्छामि देवाय परमात्मने। त्राहि मां तिमिरात् घोरात् दिव्य ज्योति नमोऽस्तुते ॥

bhaktyā dīpaṁ prayacchāmi devāya paramātmāne ।
trāhi mām timirāt ghorāt divya jyoti namo'stute ॥

O Supreme Being I offer this lamp to you, protect me from the deep darkness of ignorance, I salute the Supreme Light of Lights.

ज्योतिर् रूपम् अरूपञ्च वदन्ति मुनि पुङ्गवाः। ज्योतिर् मध्ये स्थितो देवो ब्रह्म-ज्योतिर् नमोऽस्तुते ॥

jyotir rūpaṁ arūpañca vadanti muni puṅgavāḥ ।
jyotir madhye sthito devo brahma-jyotir namostu'te ॥

The sages say that the ultimate reality is formless but appears in the form of Light. In the midst of the Light is the Divine presence, I salute that Great Light.

2. ācamanam

ॐ अच्युताय नमः om acyutāya namaḥ
ॐ अनन्ताय नमः om anantāya namaḥ
ॐ गोविन्दाय नमः om govindāya namaḥ

3. guru vandana

गुरुर् ब्रह्म गुरुर् विष्णो गुरुर्देवो महेश्वरः। गुरु साक्षात् परम् ब्रह्मा तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ १ ॥

gurur brahma gurur viṣṇo gurur devo maheśvaraḥ ।
guru sāksāt paraṁ brahmā tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 1 ॥

Salutations to that glorious guru who is the creator, preserver and transformer, who is the Great Lord Himself, the directly perceived form of God.

अखण्ड मण्डलाकारम् व्याप्तम् येन चराचरम्। तत् पदम् दर्शितम् येन तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ २ ॥

akhaṇḍa maṇḍalākāraṁ vyāptaṁ yena carācaram ।
tat padaṁ darśitaṁ yena tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 2 ॥

Salutations to that glorious guru who has shown me that Supreme Being, who in the form of unbroken glory pervades the universe of the moving and non-moving beings.

अज्ञान तिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जन शलाकया। चक्षुर् उन्मिलितम् येन तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ ३ ॥

ajñāna timirāndhasya jñānāñjana śalākayā ।
cakṣur unmilitaṁ yena tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 3 ॥

Salutations to that glorious guru who, when my sight was blinded by the darkness of ignorance, restored it to the light of knowledge and truth.

4. śāntiḥ pāṭhaḥ

❖ *Think of yourself, your loved ones and all beings and wish them well:—*

शृणुयाम् स्थिरैर् अङ्गैर् भद्रं कर्णेऽश्च दृष्टिभिः । भद्रं पश्येम यद् देव हितम् आयुर् व्यशेमहि ॥ १ ॥

śṛṇuyām sthirair āṅgair bhadraṁ karṇaiśca dr̥ṣṭibhiḥ ।
bhadraṁ paśyema yad deva hitam āyur vyaśemahi ॥ 1 ॥

With our ears, may we hear and listen to whatever is beneficial, and may we see only what is good, with our limbs steady. May we see all good fortune, O Lord, and may we enjoy our longevity.

इन्द्रो वृद्धश्रवास् ताक्षर्यो ऽरिष्टनेमिर् बृहस्पतिः । दधातु स्वस्ति नः पूषा विश्वदेवाश्च स्वस्ति नः ॥ २ ॥

indro vṛddhaśravās tārksyo 'riṣṭanemir bṛhaspatiḥ ।
dadhātu svasti naḥ pūṣā viśvadevāśca svasti naḥ ॥ 2 ॥

Indra, Vṛddhaśravā, Tārksya, Ariṣṭanemi and Bṛhaspati - May they and Pūṣā, all the Devas of the universe, bestow upon us all good fortune.

विश्वतः क्रतवो भद्रा आयन्त्वानो वृधे यथा । दिवे दिवे रक्षितार आसन् देवा हि नित्यशः ॥ ३ ॥
viśvataḥ kratavo bhadra āyantvāno vṛdhe yathā ।
dive dive rakṣitāra āsan devā hi nityaśaḥ ॥ 3 ॥

May good thoughts come to us from everywhere productive of good. May all the Devas always protect us.

विश्वानि देव सवितुर् दुरितानि परा सुव । सुभक्त्या प्रणतानां तु यद् भद्रं तन्न आसुव ॥ ४ ॥
viśvāni deva savitur dūritāni parā suva ।
subhaktiā praṇatānām tu yad bhadraṁ tanna āsuva ॥ 4 ॥

O Lord, please protect all the universes from the negativity. Whatever auspicious things may be granted to those who surrender to Him with devotion may we all benefit from them.

5. Svasti vācanam

ॐ श्रीमन् महा गणाधिपतये नमः। ॐ लक्ष्मी-नारायणाभ्याम् नमः। ॐ उमा-महेश्वरभ्यां नमः। ॐ वाणी-
हिरण्यगर्भाभ्यां नमः। ॐ शची-पुरन्धराभ्यां नमः। ॐ मातृ-पितृ चरण-कमलेभ्यो नमः। ॐ इष्ट-देवताभ्यो
नमः। ॐ कुल-देवताभ्यो नमः। ॐ ग्राम-देवताभ्यो नमः। ॐ स्थान-देवताभ्यो नमः। ॐ वास्तु-देवताभ्यो
नमः। ॐ सर्वेभ्यो देवताभ्यो नमः। ॐ सर्वेभ्यो ब्राह्मणेभ्यो नमः ॥

om śrīman mahā gaṇādhipataye namaḥ । om lakṣmī-nārāyaṇābhyām namaḥ । om umā-
maheśvarabhyām namaḥ । om vāṇī-hiraṇyagarbhābhyām namaḥ । om śacī-purandharābhyām
namaḥ । om mātṛ-pitr caraṇa-kamalebhyo namaḥ । om iṣṭa-devatābhyo namaḥ । om kula-
devatābhyo namaḥ । om grāma-devatābhyo namaḥ । om sthāna-devatābhyo namaḥ । om vāstu-
devatābhyo namaḥ । om sarvebhyo devatābhyo namaḥ । om sarvebhyo brāhmaṇebhyo namaḥ ॥

सुमुखश्चैक-दन्तश्च कपिलो गज कर्णकः। लम्बोदरश्च विकटो विघ्न-नाशो विनायकः ॥
sumukhaścaika-dantaśca kapilo gaja karṇakaḥ ।
lambodaraśca vikaṭo vighna-nāśo vināyakaḥ ॥

धूम्र-केतुर् गणाध्यक्षो भाल-चन्द्र गजाननः। द्वादशैतानि नामानि यः पठेच्छृणुयाद् अपि ॥
dhūmra-ketur gaṇādhyakṣo bhāla-candra gajānanah ।
dvādaśaitāni nāmāni yaḥ paṭhec-chruṇuyād api ॥

विद्यारम्भे विवाहे च प्रवेशे निर्गमे तथा। सङ्ग्रामे सङ्कटे चैव विघ्नस् तस्य न जायते ॥
vidyārambhe vivāhe ca praveśe nirgame tathā ।
saṅgrāme saṅkaṭe caiva vighnas tasya na jāyate ॥

वक्रतुण्ड महा-काय कोटि-सूर्य सम-प्रभ। अविघ्नं कुरु मे देव सर्व कार्येषु सर्वदा ॥
vakratuṇḍa mahā-kāya koṭi-sūrya sama-prabha ।
avighnaṁ kuru me deva sarva kār्यeṣu sarvadā ॥

सर्वदा सर्व कार्येषु नास्ति तेषां अमङ्गलम्। येषां हृदिस्थो भगवान् मङ्गलायतनं हरिः ॥ १ ॥
sarvadā sarva kār्यeṣu nāsti teṣām amaṅgalam ।
yeṣām hṛdistho bhagavān maṅgalāyatanaṁ hariḥ ॥ 1 ॥

There is never ever any inauspiciousness in any rite whatsoever, for them in whose heart the Lord dwells, who is the source of all Auspiciousness.

तदेव लग्नं सुदिनं तदेव तारबलं चन्द्र बलं तदेव । विद्याबलं दैवबलं तदेव लक्ष्मीपते तेऽन्घ्रियुगं स्मरामि ॥ २ ॥
tadeva lagnaṁ sudinaṁ tadeva tāra balaṁ candra balaṁ tadeva ।
vidyā balaṁ daivabalaṁ tadeva lakṣmīpate te'ng'hriyugaṁ smarāmi ॥ 2 ॥

I recall to mind the lotus feet of Lord Narayana, He is the ascendant, the auspicious day, the strength of the

moon and all the constellations, the power of knowledge, and the Divine Power.

लाभस्तेषां जयस्तेषां कुतस्तेषां पराजयः। येषां इन्दीवरश्यामो हृदयस्थो जनार्दनः ॥ ३ ॥
 lābhas teṣāṃ jayas teṣāṃ kutas teṣāṃ parājayaḥ ।
 yeṣāṃ indīvaraśyāmo hṛdayastho janārdanaḥ ॥ 3 ॥

The benefit and the victory is theirs, never defeat, in whose heart the dark-hued Lord of all Beings resides.

यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः। तत्र श्रीर् विजयो भूतिर् ध्रुवा नीतिर्मतिर् मम ॥ ४ ॥
 yatra yogeśvaraḥ kṛṣṇo yatra pāṛtho dhanurdharaḥ ।
 tatra śrīr vijayo bhūtir dhruvā nītir matir mama ॥ 4 ॥

It is my total conviction that wherever the Lord of Yoga Kṛṣṇa is, and wherever the warrior Arjuna, there is certain to be prosperity, victory and wealth and righteous statesmanship.

अनन्यास्चिन्तयन्तो मां ये जनाः पर्युपासते। तेषां नित्याभि युक्तानां योग-क्षेमं वहाम्यहम् ॥ ५ ॥
 ananyās cintayanto mām ye janāḥ paryupāsate ।
 teṣāṃ nityābhi yuktānām yoga-kṣemaṃ vahāmyaham ॥ 5 ॥

I Myself (Kṛṣṇa) take care of the prosperity and welfare of those persons who, not being mindful of anything else, think of Me (Kṛṣṇa) and worship Me alone, and who are ever desirous of being united with Me.

स्मृते सकल कल्याण भाजनं यत्र जायते। पुरुषं तम् अजं नित्यं ब्रजामि शरणं हरिम् ॥ ६ ॥
 smṛte sakala kalyāṇa bhājanaṃ yatra jāyate ।
 puruṣaṃ tam ajaṃ nityaṃ vrajāmi śaraṇaṃ harim ॥ 6 ॥

I go for refuge to Lord Hari, the Eternal, Unborn, Supreme Being, the remembrance of whom is the cause of all auspiciousness.

6. Dispersal of negative elements

अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भुवि संस्थिता । ये भूता विघ्न-कारास् ते गच्छन्त्वाज्ञया हरे ॥
 apasarpantu te bhūtā ye bhūtā bhuvi saṁsthitā ।
 ye bhūtā vighna-kārās te gacchantvājñayā hare ॥

By the command of Hari I charge all you obstacle creating negative elementals pervading this space to depart from this site.

7. Reverencing the Seat

❖ *Touch the seat with the little finger of the right hand.*

पृथ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता । त्वं च धारय मां देवी पवित्रं कुरु चासनम् ॥
 pṛthvi tvayā dhṛtā lokā devī tvaṃ viṣṇunā dhṛtā ।
 tvaṃ ca dhāraya mām devī pavitraṃ kuru cāsanam ॥

O Mother Pṛthvi, you support the world, and you in turn are supported by Viṣṇu. Please support me, O Goddess, and purify my seat.

8. Reverencing the bell.

❖ *Place a flower dipped in sandal paste on the bell.*

आगमर्थञ्च देवानां गमनार्थं तु राक्षसाम्। सर्व भूत हितार्थाय घण्ट-नादं करोंयहम् ॥
 āgamarthañca devānām gamanārthaṃ tu rākṣasām ।
 sarva bhūta hitārthāya ghaṇṭa-nādaṃ karomyaham ॥

For summoning of the gods and for dismissing the antigods, for the welfare of all sentient beings I now sound the bell.

9. Ātma pūjā

❖ *Place a flower on your head*

ॐ आत्मने नमः दिव्य गन्धान् धारयामि
 om ātmane namaḥ divya gandhān dhārayāmi । (apply sandal paste to forehead)

देहो जीवालय प्रोक्तः जीवो देव सनातनः। त्यजेदज्ञान निर्माल्यं सोऽहं भावेन पूजयेत् ॥

deho jīvālaya proktaḥ jīvo deva sanātanaḥ ।

tyajed ajñāna nirmālyam so'ham bhāvena pūjayet ॥

The body is said to be the temple, the Self the resident god, relinquishing contaminating ignorance, worship with the understanding that "I am He".

ॐ आत्मने नमः। ॐ अन्तरात्मने नमः। ॐ जीवात्मने नमः। ॐ योगात्मने नमः। ॐ परमात्मने नमः। ॐ ज्ञानात्मने नमः। समस्तोपचारान् समर्पयामि ॥

om ātmane namaḥ । om antarātmane namaḥ । om jīvātmane namaḥ । om yogātmane namaḥ । om paramātmane namaḥ । om jñānātmane namaḥ । samastopacārān samarpayāmi ॥

10. Vighna Apaharaṇam - Removal of Obstacles.

- ❖ With the fists tap the temples with the thought that the Spiritual Nectar which has collected there (according to Yoga Sastras) is now dissipating throughout the body.

शुक्लां बरधरं देवं शशि वर्णं चतुर्भुजम् । प्रसन्न वदनं ध्यायेत् सर्व विघ्नोप शान्तये ॥

śuklām baradharaṁ devaṁ śaśi varṇaṁ catur bhujaṁ ।

prasanna vadanam dhyāyet sarva vighnopa śāntaye ॥

The All-pervading Lord is to be meditated upon for the removal of obstacles; clad in white garments, resplendent like the Moon, the four armed and cheerful-faced.

11. Prāṇāyāma - Control of the Breath.

- ❖ This is done symbolically by folding the index and middle fingers into the palm of the right hand and then closing the nostrils with the thumb and the ring finger while reciting the following:

ॐ भूः ॐ भुवः ॐ सुवः ॐ महः ॐ जनः ॐ तपः ॐ सत्यम्। ॐ तत् सवितुर् वरेण्यम् भर्गो देवस्य धीमहि। धियो यो नः प्रचोदयात् ॥ ॐ आपो ज्योतिर् रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवस्सुवरोम् ॥

om bhūḥ, om bhuvaḥ, oguṁ suvaḥ, om mahaḥ, om janaḥ, om tapaḥ, oguṁ satyam, om tat savitur vareṇyam bhargo devasya dhīmahi । dhiyo yo naḥ pracodayāt ॥ om āpo jyotir raso'mṛtaṁ brahma bhūr bhuvas-suvarom ॥

Om The material world, Om The realm of mind; Om The realm of light; Om The realm of vastness; Om The realm of creative delight, Om The realm of unobstructed Will; Om The realm of the highest Truth; Om may we meditate upon that Adorable Light of the Divine Creator, and may He impell our intellect. Om He is in the water, light, flavour, nectar of immortality and also pervades the three realms — physical, mental and spiritual. He who is denoted by Praṇava is all these.

- ❖ Thereafter do Śrotrācamaṇam by touching the right ear with the right hand (Ganga resides in the right ear). Then make Brahmāñjali by placing the right hand fist holding some akṣata on the left up-turned hand on the right thigh. Each individual does this unless they are married, if so, the wife puts her hands on top of her husband's hands.

12. Saṅkalpaḥ — Resolve

हरिः ॐ तत् सत्। श्री गोविन्द ३। शुभे शोभने मुहूर्ते अद्य श्री भगवतो महा-पुरुषस्य श्री विष्णोः आज्ञाय प्रवर्तमानस्य, आद्य ब्रह्मणः द्वितीय परार्धे श्री श्वेत वराह कल्पे, वैवस्वत मन्वन्तरे अष्टा-विंशतीतमे कलि युगे, कलि युगस्य प्रथम पादे, जाम्बु-द्वीपे मेरोः आग्नेय दिग्-भागे, हिरण्मय वर्षे हिरण्मय देशे _____ देशे _____ महा नगरि अन्तर्गते व्यवहारिकानाम् प्रभवदि षष्ठी संवत्सरानां मध्ये _____ नाम संवत्सरे _____ अयने _____ ऋतौ, मासोत्तमे _____ मासे _____ पक्षे _____ तिथौ _____ वासर युक्तायां _____ नक्षत्र युक्तायाम् श्री विष्णु योगे श्री विष्णु करणे, शुभ योग शुभ करणे, सकल ग्रह गुण विशेषण विसिष्ठायाम्,

hariḥ om tat sat | śrī govinda 3 | śubhe śobhane muhūrte adye śrī bhagavato mahā-puruṣasya śrī viṣṇoḥ ājñaya pravartamānasya, ādya brahmaṇaḥ dvitīya parārdhe śrī śveta varāha kalpe, vaivasvata manvantare aṣṭā-viṁśatīttame kali yuge, kali yugasya prathama pāde, jāmbu-dvīpe meroḥ āgneya¹ dig-bhāge, hiraṇmaya varṣe hiraṇmaya deśe _____ deśe _____ mahā nagari antargate vyavahārikānām prabhavādī ṣaṣṭhi saṁvatsarānām madhye _____ nāma saṁvatsare _____ ayane _____ ṛtau, māsottame _____ māse _____ pakṣe _____ tithau _____ vāsara yuktāyām _____ nakṣatra yuktāyām śrī viṣṇu yoge śrī viṣṇu karaṇe, śubha yoga śubha karaṇe, sakala graha guṇa viśeṣaṇa viśiṣṭhāyām,

Harih om tatsat. Govinda, Govinda, Govinda, with the sanction of the Supreme Being Lord Vishnu, in this period during the second half of the life-span of the demiurge Brahma, during the aeon of the White Boar, during the universal rule of Vaivasvata Manu in the 28th period, during the first quarter of the age of Kali, on the planet Earth in land ..... of mount Meru, in the country of ....., in the city of ....., in the year ..... of the 60 year Jovian cycle, in the ..... solstice, during the ..... season, in the month of ..... in the ..... fortnight, on the ..... lunar day, on a ..... day under the constellation of ..... with auspicious conjunctions, and all the planets being benevolently disposed;

मम उपात समस्त दुरितक्षय द्वार श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थं करिष्यमाण _____ कर्माङ्ग निर्विघ्नेन परिसमाप्त्यर्थम् आदौ गणेश पूजनम् करिष्ये ॥

mama upāta samasta duritakṣaya dvāra śrī parameśvara prītyartham kariṣyamāṇa _____ karmāṅga nirvighnena parisamāptyartham ādau gaṇeśa pūjanam kariṣye ॥

In order to absolve myself of all my transgression and to please the Supreme Being, as an ancillary to the ceremony about to be performed I first perform the worship of Lord Ganesha for the removal of all obstacles.

13. Gaṇeśa Pūjā

Dhyānam — Visualisation

गजाननं भूतगणादि-सेवितम्, कपित्थ जम्बु फल-सार-भक्षणम् ।

उमा-सुतं शोक-विनाश-कारणं नमामि विघ्नेश्वर पाद-पङ्कजम् ॥

gajānanam bhūtagaṇādi-sevitam, kapittha jambu phala-sāra-bhakṣaṇam |

umā-sutaṁ śoka-vināśa-kāraṇam namāmi vighneśvara pāda-paṅkajam ॥

I prostrate to the lotus-feet of Lord Vighnesvara, the son of Parvati, the one who destroys all suffering; who is served by the Host of Bhutas, who has the face of an elephant, and who partakes of the essence of the jambu and kapittha fruits.

एक-दन्तं शूर्प-कर्णम् गज-वक्त्रं महोदरम् । पाशाङ्कुश-धरं देवं ध्यायेत् सिद्धि विनायकम् ॥

eka-dantaṁ śūrpa-karṇam gaja-vaktraṁ mahodaram |

pāśāṅkuśa-dharaṁ devaṁ dhyāyet siddhi vināyakam ॥

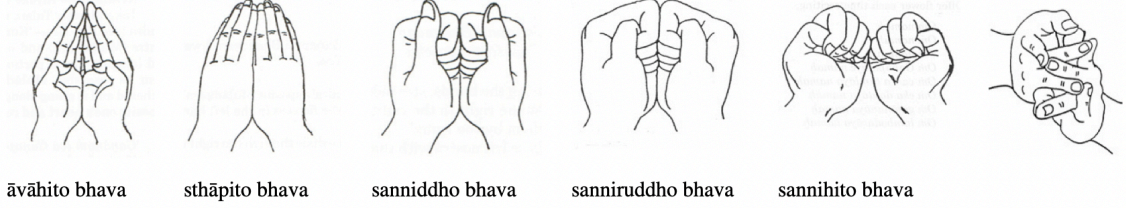
I visualise Siddhi Vinayaka, elephant-faced, single tusked, with ears like winnowing baskets and an enormous abdomen, wielding the noose and the goad.

¹ Insert the direction of the country in relation to the Himālaya mountains: east — *pūrva*, south — *dakṣiṇa*, west — *paścima*, north — *uttara*, NE — *aiśānya*, SE — *āgneya*, SW — *nairṛti*, NW — *vāyavya*

1. Invocation

ॐ भूर्भुवस्सुवः श्री महा गणपतये नमः ध्यायामि,
 आवाहयामि, स्थापयामि, गन्धाक्षत पुष्पाणि समर्पयामि।
 om bhūr bhuvas suvaḥ śrī mahā gaṇapataye namaḥ, dhyāyāmi,
 āvāhayāmi, sthāpayāmi, gandhākṣata puṣpāṇi samarpayāmi ।

2. Seat

- ❖ Place some akṣata in front of the icon:—

ॐ गं गणपतये नमः — आसनं समर्पयामि
 om gaṁ gaṇapataye namaḥ — āsanam samarpayāmi

3. Water for washing the feet

- ❖ Offer two spoons of water by touching it to the feet of the icon and then casting it into the receptacle:—

ॐ गं गणपतये नमः — पाद्यं समर्पयामि
 om gaṁ gaṇapataye namaḥ — pādyam samarpayāmi

4. Water for washing the hands

- ❖ Offer one spoon of water by touching it to the right hand of the icon:—

ॐ गं गणपतये नमः — अर्घ्यं समर्पयामि
 om gaṁ gaṇapataye namaḥ — arghyam samarpayāmi

5. Water for sipping;

- ❖ Offer three spoons of water by touching to the mouth of the icon:—

ॐ गं गणपतये नमः — आचमनीयं समर्पयामि
 om gaṁ gaṇapataye namaḥ — ācamanīyam samarpayāmi

6. Water for bathing

- ❖ Take a flower dip it in water and sprinkle on the icon:—

ॐ गं गणपतये नमः — स्नानं समर्पयामि स्नान अनन्तरं पुनर् आचमनियं समर्पयामि
 om gaṁ gaṇapataye namaḥ — snānam samarpayāmi
 snāna anantaram punar ācamanīyam samarpayāmi
 (offer three spoonfuls of water for sipping)

7. Clothing

- ❖ Offer clothing or akshata:—

ॐ गं गणपतये नमः — वस्त्र अर्थ अक्षतान् समर्पयामि
 om gaṁ gaṇapataye namaḥ — vastra artham akṣatān samarpayāmi

8. Sacred thread

- ❖ Offer a sacred thread or akshata :—

ॐ गं गणपतये नमः — उपवीत अर्थ अक्षतान् समर्पयामि
 om gaṁ gaṇapataye namaḥ — upavīta artham akṣatān samarpayāmi

9. Ornaments

❖ *Offer ornaments or akshata:—*

ॐ गं गणपतये नमः — आभरण अर्थ अक्षतान् समर्पयामि
om gaṁ gaṇapataye namaḥ — ābharāṇa arthaṁ akṣatān samarpayāmi

10. Sandal Paste

❖ *Offer sandal paste on the forehead of the icon followed by kumkum:—*

ॐ गं गणपतये नमः — दिव्य गन्धान् समर्पयामि गन्धस्योपरि हरिद्रा-कुम्कुमं समर्पयामि
om gaṁ gaṇapataye namaḥ — divya gandhān samarpayāmi
gandhasyopari haridrā-kumkumaṁ samarpayāmi

11. Garland

❖ *Offer a garland or a flower:—*

ॐ गं गणपतये नमः — पुष्प मालिकाम् समर्पयामि पुष्पैः पूजयामि
om gaṁ gaṇapataye namaḥ — puṣpa mālīkām samarpayāmi puṣpaiḥ pūjayāmi

12. Flowers

❖ *Offer flower petals while reciting the various names of the god:—*

१. ॐ सुमुखाय नमः। २. ॐ एकदन्ताय नमः। ३. ॐ कपिलाय नमः। ४. ॐ गज-कर्णकाय नमः। ५. ॐ लम्बोदराय नमः। ६. ॐ विकटाय नमः। ७. ॐ विघ्न-राजाय नमः। ८. ॐ विनायकाय नमः। ९. ॐ धूम-केतवे नमः। १०. ॐ गणाध्यक्षाय नमः। ११. ॐ बाल-चन्द्राय नमः। १२. ॐ गजाननाय नमः। १३. ॐ वक्र-तुण्डाय नमः। १४. ॐ शूर्प-कर्णाय नमः। १५. ॐ हेरम्बाय नमः। १६. ॐ स्कन्द-पूर्वजाय नमः। १७. ॐ सिद्धि-विनायकाय नमः। १८. ॐ विघ्नेश्वराय नमः ॥

1. om sumukhāya namaḥ | 2. om ekadantāya namaḥ | 3. om kapilāya namaḥ | 4. om gaja-karṇakāya namaḥ | 5. om lambodarāya namaḥ | 6. om vikaṭāya namaḥ | 7. om vighna-rājāya namaḥ | 8. om vināyakāya namaḥ | 9. om dhūma-ketave namaḥ | 10. om gaṇādhyaṁkṣāya namaḥ | 11. om bāla-candrāya namaḥ | 12. om gajānanāya namaḥ | 13. om vakra-tuṇḍāya namaḥ | 14. om śūrpa-karṇāya namaḥ | 15. om herambāya namaḥ | 16. om skanda-pūrvajāya namaḥ | 17. om siddhi-vināyakāya namaḥ | 18. om vighneśvarāya namaḥ ॥

Salutations to He-with-a-beautiful-face (1) One-with-a-single-tusk (2) He-of-a-tawny-colour (3) the Elephant-eared-one (4) the Pot-bellied-one (5) Handsome-one (6) The lord-of-obstacles (7) The Preceptor (8) The One-with-the smoky-banner (9) The Lord-of-hosts (10) The Young-moon (11) the Elephant-faced-one (12) He-with-the-curved-trunk (13) the One-with-the-ears-like winnowing-baskets (14) to the Boastful-hero (15) to The-elder-brother-of-Skanda (16) to the Preceptor-of-success. (17) to the Lord of all Obstacles salutations (18).

13. Incense

❖ *Offer incense by waving it in front of the icon in a clockwise motion three times:—*

ॐ गं गणपतये नमः — धूपं आघ्रापयामि
om gaṁ gaṇapataye namaḥ — dhūpaṁ āghrāpayāmi

14. Lamp

ॐ गं गणपतये नमः — प्रत्यक्ष दीपं दर्शयामि
om gaṁ gaṇapataye namaḥ — pratyakṣa dīpaṁ darśayāmi

❖ *Offer three spoonfuls of water:—*

धूप दीप अनन्तरं पुनर् आचमनीयं समर्पयामि
dhūpa dīpa anantaraṁ punar ācamanīyaṁ samarpayāmi

15. Food Offering²

- ❖ Offer some foodstuffs (2 bananas, sugar candy or raisins):—

ॐ गं गणपतये नमः — नैवेद्यं निवेदयामि
om gaṁ gaṇapataye namaḥ — naivedyaṁ nivedayāmi

- ❖ Offer three spoonfuls of water:—

नैवेद्य अनन्तरं पुनर् आचमनीयं समर्पयामि
naivedya anantaraṁ punar ācamanīyaṁ samarpayāmi

16. Betel

- ❖ Offer betel leaves and nuts:—

ॐ गं गणपतये नमः — ताम्बूलं समर्पयामि
om gaṁ gaṇapataye namaḥ — tāmbūlaṁ samarpayāmi

17. Nirājanam

- ❖ Offer a camphor flame by waving it around in a clockwise direction three times while repeating:—

ॐ एकदन्ताय विद्महे, वक्र-तुण्डाय धीमहि, तन्नो दन्ति प्रचोदयात् ॥
om ekadantāya vidmahe, vakra-tuṇḍāya dhīmahi, tanno danti pracodayāt ॥

Om we cognise the “Single-tusked-one”, we meditate upon the “Curved-trunk-one”, may that “Tusker” enlighten us.

ॐ गं गणपतये नमः, आनन्द कर्पूर निराजनं सन्दर्शयामि
om gaṁ gaṇapataye namaḥ, ānanda karpūra nirājanaṁ sandarśayāmi

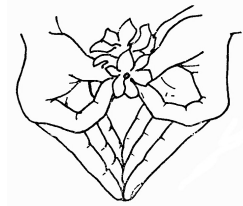
- ❖ Offer three spoonfuls of water;

कर्पूर निराजन अनन्तरं पुनर् आचमनीयं समर्पयामि
karpūra nirājana anantaraṁ punar ācamanīyaṁ samarpayāmi

18. Puṣpāñjali

- ❖ Take some flowers in the narāca mudra and offer them at the feet of the icon;

विघ्नेश्वराय वरदाय सुर-प्रियाय, लम्बोदराय सकलाय जगद्-हिताय ।
नागाननाय श्रुति-यज्ञ-विभूषिताय, गौरि-सुताय गणनाथ नमो नमस्ते ॥
vighneśvarāya varadāya sura-priyāya,
lambodarāya sakalāya jagad-hitāya ।
nāgānanāya śruti-yajña-vibhūṣitāya,
gauri-sutāya gaṇanātha namo namaste ॥

Om salutations to Ganesha the son of Parvati, the one cares for the welfare of the entire universe, the elephant-faced one who is adorned by the Vedas and by Yajñas, the lord of obstacles, the benefactor and beloved of the gods who has a pot-belly.

19. Prārthana — Prayer

वक्र-तुण्ड महा काय कोटि सूर्य समप्रभा । निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्व कार्येषु सर्वदा ॥ १ ॥
vakra-tuṇḍa mahā kāya koṭi sūrya samaprabhā ।
nirvighnaṁ kuru me deva sarva kāryeṣu sarvadā ॥ 1 ॥

O Curly trunk one, of great body, as brilliant as a million suns, free all my undertakings from all hindrances, always O God!

अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम । तस्मात् कारुण्य भावेन रक्ष रक्ष गणाधिप ॥ २ ॥

² This is the brief version, the full format is given on page 15

anyathā śaraṇaṁ nāsti tvameva śaraṇaṁ mama ।
tasmāt kāruṇya bhāvena rakṣa rakṣa gaṇādhīpa ॥ 2 ॥

I have no other refuge apart from you, you alone are my refuge, therefore out of your natural compassion, protect me O Ganesha.

आवाहनं न जानामि नैव जानामि पूजनम् । विसर्जनं न जानामि क्षमस्व पुरुषोत्तम ॥ ३ ॥
āvāhanaṁ na jānāmi naiva jānāmi pūjanam ।
visarjanaṁ na jānāmi kṣamasva puruṣottama ॥ 3 ॥

मन्त्र हीनं क्रिया हीनं भक्ति हीनं विनायक । यत् कृतं तु मया देव परिपूर्णं तदस्तु ते ॥ ४ ॥
mantra hīnaṁ kriyā hīnaṁ bhakti hīnaṁ vināyaka ।
yat kṛtaṁ tu mayā deva paripūrṇaṁ tad astu te ॥ 4 ॥

This ceremony is lacking proper mantras, and methodology, lacking all devotion, whatever little I have done O Ganesha may it be accepted as complete by you.

20. Kalaśa Pūjā

- ❖ Place a vessel filled with water upon a pile of rice, add parimala dravya, and a flower. Decorate the four sides with sandal paste and kumkum. Cover the mouth of the vessel with the right hand or show the aṅkuśa mudra.

कलशस्य मुखे विष्णुः कण्ठे रुद्र समाश्रितः । मूले तत्र स्थितो ब्रह्मा मध्ये मातृ गणाः स्मृताः ॥
कुक्षौ तु सागर सर्व सप्त द्वीप वसुन्धरा ।

kalaśasya mukhe viṣṇuḥ kaṇṭhe rudra samāśritaḥ ।
mūle tatra sthito brahmā madhye mātṛ gaṇāḥ smṛtāḥ ॥
kukṣau tu sāgara sarva sapta dvīpa vasundharā ।

The mouth of this vessel (representing the universe) is Vishnu, the neck is Rudra, the Base is Brahma, in the centre all the sounds of the letters reside. All the oceans are within your belly along with the seven continents of the earth.

ऋग्वेदोऽथ यजुर् वेदः साम वेदो ह्यथर्वनः । अङ्गैश्च सहित सर्वे कलशम्बु समाश्रिताः ॥
ṛgvedo'tha yajur vedaḥ sāma vedo hyatharvanaḥ ।
aṅgaiśca sahita sarve kalaśambu samāśritāḥ ॥

The Rig, Yajur, Sama and Atharvana Vedas together with all their branches dwell within the waters.

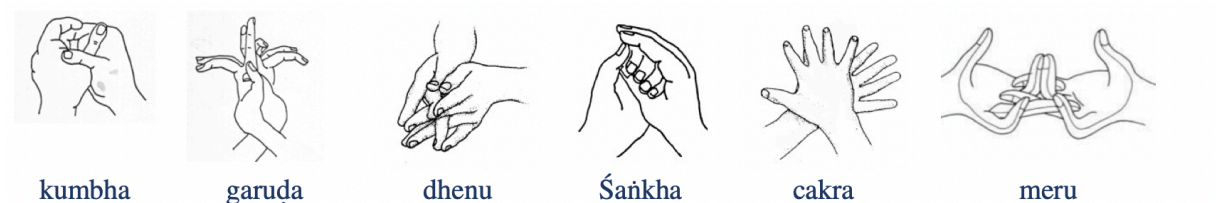
गङ्गे च यमुने चैव गोदावरी सरस्वती । नर्मदे सिन्धु कावेरि जलेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु ॥
gaṅge ca yamune caiva godāvarī sarasvatī ।
narmade sindhu kāveri jale'smin sannidhiṁ kuru ॥

May the Divine streams of Light represented by the rivers Gange, Yamuna, Godavari, Sarasvati, Narmada, Sindhu and Kaveri be present in these waters.

पुष्कराद्यानि तीर्थानि गङ्गाद्यास् सरितस् तथा । आयन्तु लोक शान्त्यार्थं दुरित क्षय कारकाः ॥
puṣkarādyāni tīrthāni gaṅgādyās saritas tathā ।
āyantu loka śāntyārthaṁ durita kṣaya kārakāḥ ॥

May all the sacred pools, and tanks along with the Ganga and other rivers and streams be present here to grant peace to the world and to erase my negative impressions.

- ❖ Show the (kumbha, tarkṣa, dhenu, śaṅkha, cakṛa, meru) mudras then take the flower and sprinkle everything and oneself with the water.

अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्थं-गतोपि वा । यस्मरेत् पुण्डरिकाक्षं स बाह्याभ्यन्तरशुचिः ॥
 apavitraḥ pavitro vā sarvāvasthaṁ-gatopī vā ।
 yas-smaret puṇḍarikākṣaṁ sa bāhyābhyantaraśuciḥ ॥

Pure or impure, being in any condition whatsoever, he who meditates upon the Lotus-eyed Lord Vishnu is purified both physically and mentally.

21. Śaṅkha pūjā

❖ *Fill the conch shell with water add some flowers and sandal paste:*

ॐ पाञ्चजन्याय नमः । दिव्य गन्धान् धारयामि ।
 om pāñcājanyaāya namaḥ । divya gandhān dhārayāmi.

touch the base — ॐ ब्रह्मणे नमः om brahmaṇe namaḥ

touch the body — ॐ जनार्दनाय नमः om janārdanāya namaḥ

touch the tip — ॐ चन्द्रशेखराय नमः om candra-śekharaāya namaḥ

❖ *Touching the conch with some darbha grass recite the following: -*

शङ्खं चन्द्रार्क दैवत्यं मध्ये वरुण संयुतम् । पृष्ठे प्रजापतिश्चैव अग्रे गङ्गा सरस्वती ॥
 śaṅkhaṁ candrārka daivatyaṁ madhye varuṇa saṁyutam ।
 pṛṣṭhe prajāpatiś caiva agre gaṅgā sarasvatī ॥

The moon and the sun are the deities of the conch, Varuna is encompassed in the centre, in the rear is Prajāpati and in the fore are Ganga and Sarasvatī.

त्रैलोक्ये यानि तीर्थानि वासुदेवस्य चाज्ञया । शङ्खे तिष्ठन्ति विप्रेन्द्राः तस्माच्छङ्ख प्रपूजयेत् ॥
 trailokye yāni tīrthāni vāsudevasya cājñayā ।
 śaṅkhe tiṣṭhanti vipreन्द्रāḥ tasmācchaṅkha prapūjayet ॥

All the sacred streams of divine light that present through the three realms of existence are gathered here with the Lord of Brahmins by the permission of Lord Vāsudeva, therefore we reverence the conch.

त्वं पुरा सागरोत्पन्नो विष्णुना विधृत-करे । पूजित सर्व देवैश्च पाञ्चजन्य नमोऽस्तुते ॥
 tvaṁ purā sāgarotpanno viṣṇunā vidhṛta-kare ।
 pūjita sarva devaiś ca pāñcājanya namo'stute ॥

You were born of the ocean, and held in the hand of Vishnu, you are revered by all the gods, salutations to you O Conch.

ॐ पाञ्चजन्याय विद्महे । पावमानाय धीमहि । तन्नश्शङ्ख प्रचोदयात् ॥

om pāñcājanyaāya vidmahe । pāvamānāya dhīmahi । tannaś śaṅkha pracodayāt ॥

We cognise the conch, and meditate upon the source of purification, may that conch enlighten our intellects.

❖ *Show the conch mudra then take the flower and sprinkle everything and oneself with the water.*

ॐ भूर्भुवस्सुवर् ॐ भूर्भुवस्सुवः ॥ om bhūr bhuvas suvar om bhūr bhuvas suvaḥ ॥

26. Pīṭha pūjā

❖ *Take some flowers and sandal paste and offer to the pīṭha (stand upon which the icon is placed)*

ॐ सकल गुणात्म शक्ति युक्ताय योग पीठात्मने नमः

om sakala guṇātma śakti yuktāya yoga pīṭhātmane namaḥ

Salutations to the Seat of Yoga endowed with Energy, the repository of all positive qualities

ॐ आधार शक्त्यै नमः om ādhāra śaktyai namaḥ

Salutations to the supporting energies of the Universe

ॐ मूल प्रकृत्यै नमः om mūla prakṛtyai namaḥ

Salutations to primordial matter

ॐ आदि कूर्माय नमः om ādi kūrmāya namaḥ

Salutations to the Cosmic Tortoise

ॐ आदि वराहाय नमः	om ādi varāhāya namaḥ	Salutations to the Cosmic Boar
ॐ अनन्ताय नमः	om anantāya namaḥ	Salutations to the dragon of Eternity
ॐ पृथिव्यै नमः	om pṛthivyai namaḥ	Salutations to Earth
ॐ रत्न मण्डपाय नमः	om ratna maṇḍapāya namaḥ	Salutations to the jewelled pavilion
ॐ योग-पीठासनाय नमः	om yoga-pīṭhāsanāya namaḥ	Salutations to the seat of Yoga (unification).
ॐ नव-ग्रह-देवताभ्यो नमः	om nava-graha-devatābhyo namaḥ	Salutations to the nine Planetary Deities
ॐ दश दिक्पालेभ्यो नमः	om daśa dikpālebhyo namaḥ	Salutations to the ten Guardian Deities of the directions.

2. GENERAL ŚLOKAS FOR ALL DEITIES

❖ *These ślokas can be used for any deity. After each verse add the mula mantra of the deity/deities in the dative case. (mūlamantra can be found in the Appendix.)*

e.g. om namo nārāyaṇāya xxx samarpayāmi; om lakṣmyai namaḥ xxx samarpayāmi, om lakṣmīnārāyaṇābhyām namaḥ xxx samarpayāmi, om kṛṣṇāya namaḥ xxx samarpayāmi, rādhā-kṛṣṇābhyām namaḥ xxx samarpayāmi etc. etc.

Āsanam

नाना रत्न समायुक्तं कार्त-स्वर विभूषितम् । आसनं देव देवेश प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां ॥
 आगच्छ देव देवेश तेजो-राशे जगत्-पते । क्रियमाणां मया पूजा गृहाण सुरसत्तम ॥
 nānā ratna samāyuktaṁ kārta-svara vibhūṣitam ।
 āsanam deva deveśa prītyarthaṁ pratigṛhyatām ॥
 āgaccha deva deveśa tejo-rāśe jagat-pate ।
 kriyamāṇām mayā pūjā grhāṇa surasattama ॥

Arghyam

नमस्ते देव-देवेश नमस्ते धरणी-धर । नमस्ते जगद् आधार अर्घ्यं नः प्रतिगृह्यतां ॥
 namaste deva-deveśa namaste dharaṇī-dhara ।
 namaste jagad ādhāra arghyam naḥ pratigṛhyatām ॥

Pādyam

पाद्यं ग्रहाण देवेश सर्व क्षेम-कर प्रभो । भक्त्या समर्पितं देव लोक-नाथ नमोऽस्तुते ॥ ॥
 pādyam grahāṇa deveśa sarva kṣema-kara prabho ।
 bhaktyā samarpitaṁ deva loka-nātha namo'stute ॥

ācamaniyam

कर्पूर वासितं तोयं मन्दकिन्यास् समाहृतं । आचम्यतां जगन्-नाथ मया दत्तं हि भक्तिः ॥
 karpūra vāsitaṁ toyam mandakinyās samāhṛtaṁ ।
 ācamyatām jagan-nātha mayā dattaṁ hi bhaktiḥ ॥

Snānam

शर्करा रस सम्युक्तं पयोदधि घृतं मधु । पञ्चामृतं मया नीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यतां ॥
 śarkarā rasa samyuktaṁ payodadhi ghṛtaṁ madhu ।
 pañcāmṛtaṁ mayā-nītaṁ snānārthaṁ pratigṛhyatām ॥

Vastram + Upavītam

देव देव नमस्तेऽस्तु त्राहि मां भव-सागरात् । ब्रह्म-सूत्रं सोत्तरीयं गृहाण पुरुषोत्तम ॥
 deva deva namaste'stu trāhi mām bhava-sāgarāt ।
 brahma-sūtraṁ sōttariyam grhāṇa puruṣottama ॥

Alaṅkāram

सर्व भूषादिकं देव लोक लज्जा निवारणे । मयोपपादिते तुभ्यं वाससी प्रतिगृह्यतां ॥
 sarva bhūṣādikaṁ deva loka lajjā nivāraṇe ।
 mayopa-pādite tubhyaṁ vāsasī pratigr̥hyatām ॥

Gandham

श्री खण्डं चन्दनं दिव्यं गन्धाड्यं सुमनोहरम् । विलेपनं सुर-श्रेष्ठ प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां ॥
 śrī khaṇḍaṁ candanaṁ divyaṁ gandhāḍyaṁ sumanoharam ।
 vilepanaṁ sura-śreṣṭha prītyarthaṁ pratigr̥hyatām ॥

Puṣpaṁ

माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो । मया हृतानि पुष्पाणि प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां ॥
 mālāyādīni sugandhīni mālātyādīni vai prabho ।
 mayā hṛtāni puṣpāṇi prītyarthaṁ pratigr̥hyatām ॥

Dhūpam

वनस्पति रसोद्भूतो गन्धाड्यो गन्ध उत्तमः । आग्नेयः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥
 vanaspati rasodbhūto gandhāḍyo gandha uttamah ।
 āghreyaḥ sarva devānāṁ dhūpo'yaṁ pratigr̥hyatām ॥

May this excellent incense, produced from the essence of plants and filled with delightful fragrances, be accepted by all the gods

Dīpam

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥
 sājyañca varti samyuktaṁ vahninā yojitaṁ mayā ।
 dīpaṁ gr̥hāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ॥

Naivedyam

शर्कर खण्ड खाद्यानि दधि क्षीरं घृतानि च । आहार भक्ष्य भोजं च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥
 śarkara khaṇḍa khādyāni dadhi kṣīraṁ ghr̥tāni ca ।
 āhāra bhakṣya bhojaṁ ca naivedyaṁ pratigr̥hyatām ॥

अन्नं चतुर्विधं स्वादु रसैः षड्भिः समन्वितम् । भक्ष्य भोज्य समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां ॥
 annaṁ catur-vidhaṁ svādu rasaiḥ ṣaḍbhiḥ samanvitam ।
 bhakṣya bhojya samāyuktaṁ naivedyaṁ pratigr̥hyatām ॥

रम्भ-फलं घृतं क्षीरं गोधूमस्य च चूर्णकम् । शर्करा युक्त नेइवेद्यं संपादं भक्ष्यम् उत्तमम् ॥
 rambha-phalaṁ ghr̥taṁ kṣīraṁ godhūmasya ca cūrṇakam ।
 śarkarā yukta neivedyaṁ sampādaṁ bhakṣyam uttamam ॥

ॐ प्राणाय स्वाहा । ॐ अपानाय स्वाहा । ॐ व्यनाय स्वाहा । ॐ उदानाय स्वाहा । ॐ समानाय स्वाहा ।

ॐ परब्रह्मने नमः ॥

om prāṇāya svāhā । om apānāya svāhā । om vyanāya svāhā । om udānāya svāhā । om samānāya svāhā । om parabrahmane namaḥ ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः तत् सवितुर् वरेण्यम् भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो न प्रचोदयात् ॥

om bhūrbhuvaḥ suvaḥ tat savitur vareṇyam bhargo devasya dhīmahi dhiyo yona pracodayāt ॥

ॐ आपो ज्योतिर् रसोऽमृतं ब्रह्म भूर् भुवस् सुवरो ॥

om āpo jyotir raso'mrtam brahma bhūr bhuvas suvarom ॥

- Offer water with the following:-

मध्ये मध्ये पाणियम् समर्पयामि । अमृत पिदानमसि । उत्तरपोषणम् समर्पयामि । हस्ते प्रक्षालणम् समर्पयामि । पादौ प्रक्षलयामि । पुनर् आचमनीयम् समर्पयामि ॥

madhye madhye pāṇiyam samarpayāmi | amṛta pidānamsi | uttarapoṣaṇam samarpayāmi |
haste prakṣāṇam samarpayāmi | pāḍau prakṣalayami | punar ācamanīyam samarpayāmi ||

Phalam

इदं फलं मया देव स्थापितं पुरतस्तव । तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज् जन्मनि जन्मनि ॥
idaṁ phalaṁ mayā deva sthāpitaṁ puratas tava |
tena me saphalāvāptir bhavej janmani janmani ||

दाडिमा मधुरं निंबुं जंब्वाम्र पनसादिकम् । द्राक्षा रम्भाफलं पक्वं कर्कन्धूर खजुरं फलम् ॥
dāḍimā madhuraṁ nimburaṁ jambvāmra panasādikam |
drākṣā rambhāphalaṁ pakvaṁ karkandhūr khajuraṁ phalam ||
नारिकेलं च नारिङ्गं कालिङ्गम् आञ्जिरं तथा । उर्वारुकं च देवेश फलान्येतानि गृह्यताम् ॥
nārikelaṁ ca nāriṅgaṁ kāliṅgam ānjiraṁ tathā |
urvārukaṁ ca deveśa phalānyetāni grhyatām ||

Tāmbūlam

पूगि-फलं महा दिव्यं नागवल्लि-दलैर्युतम् । कर्पूर चूर्णं सम्युक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यतां ॥
pūgi-phalaṁ mahā divyaṁ nāgavalli-dalair yutam |
karpūra cūrṇa samyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigrhyatām ||

Dakṣiṇām

हिरण्य गर्भ गर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः । अनन्त पुण्य फलदम् अतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
hiraṇya garbha garbhasthaṁ hema-bījaṁ vibhāvasoḥ |
ananta puṇya phaladam ataḥ śāntiṁ prayaccha me ||

Nīrājanam

चन्द्रादित्यौ च धरणी विद्युद् अग्नी साथैव च । त्वमेव सर्व ज्योतीषि निराजनं प्रतिगृह्यताम् ॥
candrādityau ca dharaṇī vidyud agnī sāthaiva ca |
tvameva sarva jyotiṣi nīrājanaṁ pratigrhyatām ||
कदलिगर्भ संभूतम् कर्पूरम् तु प्रदीपितम् । आरातिकं अहं कुर्वे पश्य मां वरदो भव ॥
kadaligarbha sambhūtam karpūram tu pradīpitam |
ārātikaṁ ahaṁ kurve paśya māṁ varado bhava ||

❖ *recite gāyatrī of the devatā*

कर्पूर-नीराजनं प्रदर्शयामि ॥ नीराजनानन्तरम् आचमनीयम् समर्पयामि, रक्षान् धारयामि ॥
karpūra-nīrājanaṁ pradarśayāmi || nīrājanānantaram ācamanīyam samarpayāmi, rakṣān
dhārayāmi ||

Puṣpāñjali

पुष्पं नाना विधं दद्याद्-आत्मनो भाव-सिद्धये । अमायम् अनहङ्कारम् अरागम् अमदं तथा ॥
puṣpaṁ nānā vidhaṁ dadyād-ātmano bhāva-siddhaye |
amāyam anahaṅkāram arāgam amadaṁ tathā ||
अमोहकम् अदम्भञ्च अद्वेषाक्षोभके तथा । अमात्सर्यम् अलोभञ्च दश पुष्पम् प्रकीर्तितम् ॥
amohakam adambhañca adveṣākṣobhake tathā |
amātsaryam alobhañca daśa puṣpam prakīrtitam ||
अहिंसा प्रथमं पुष्पं पुष्पं इन्द्रिय-निग्रहः । दया क्षमा ज्ञान पुष्पं पञ्च-पुष्पम् ततः परम् ॥
ahimsa paramaṁ puṣpaṁ puṣpam indriya-nigrahaḥ |
dayā kṣamā jñāna puṣpaṁ pañca-puṣpam tataḥ param ||
इति पञ्चदशैः पुष्पैर्भाव-रूपैः प्रपूजयेत् ।
iti pañcadaśaiḥ puṣpair bhāva-rūpaiḥ prapūjayet |

Let various kinds of flowers be offered for the attainment of the object of one's desire: freedom from illusion, ego-lessness, absence of craving, absence of pride, freedom from selfdelusion, humility, non-

vindictiveness, absence of irritation, freedom from jealousy and greed and thereafter the five flowers – namely, the most excellent flowers, non-violence, self-control, compassion, forgiveness, and knowledge. With these fifteen flowers, fifteen qualities of disposition, he should worship the Devi

अहिंसा प्रथमं पुष्पं पुष्पं इन्द्रिय-निग्रहः। सर्व-भूत दया पुष्पं क्षमा पुष्पं विशेषतः ॥
शान्ति पुष्पं तपः पुष्पं ज्ञान पुष्पं तथैव च । सत्यं अष्ट-विधं पुष्पं देव/देवी प्रीति-करं भवेत् ॥

ahimsā prathamam puṣpaṁ puṣpaṁ indriya-nigrahaḥ ।
sarva-bhūta dayā puṣpaṁ kṣamā puṣpaṁ viśeṣataḥ ॥
śānti puṣpaṁ tapaḥ puṣpaṁ jñāna puṣpaṁ tathaiva ca ।
satyaṁ aṣṭha-vidham puṣpaṁ deva/devī prīti-karaṁ bhavet ॥

The eight types of flowers that are pleasing to God are: non-injury in word deed or thought to any sentient being, self control, compassion to all sentient beings, and particularly forgiveness, cultivation of tranquility, restraint of speech, body and mind, and the cultivation of wisdom and truth.

ॐ नमो _____ पुष्पाञ्जलिं समर्पयामि। om namo _____ puṣpāñjaliṁ samarpayāmi ।

Pradakṣiṇa

यानि कानि च पापानि जन्मान्तर-कृतानि च। तानि तानि विनश्यन्ति प्रदक्षिण पदे पदे ॥
yāni kāni ca pāpāni janmāntara-kṛtāni ca ।
tāni tāni vinaśyanti pradakṣiṇa pade pade ॥
प्रकृष्ट पाप नाशाय प्रकृष्ट फल सिद्धये। प्रदक्षिणं करोमि त्वं प्रसीद पुरुषोत्तमम् ॥
prakṛṣṭa pāpa nāśāya prakṛṣṭa phala siddhaye ।
pradakṣiṇam karomi tvaṁ prasīda puruṣottamam ॥

Namaskāram

नमः सर्व हितार्थाय जगद् आधार हेतवे। साष्टाङ्गोऽयं प्रणामस्ते प्रयत्नेन मया कृतम् ॥
namaḥ sarva hitārthāya jagad ādhāra hetave ।
sāṣṭāṅgo'yaṁ praṇāmaste prayatnena mayā kṛtam ॥

Rājopacāra

❖ Take some akṣata and offer with each of the following;

ॐ छत्र, चामर, व्यजन, दर्पन, नृत्य, गीता, वाद्य, आन्दोलिकादि समस्त राजोपचारान्, भक्त्योपचारान्,
शक्त्योपचारान्च समर्पयामि ॥
om chatra, cāmara, vyajana, darpana, nṛtya, gītā, vādya, āndolikādi samasta
rājopacārān, bhaktyopacārān, śaktyopacārānca samarpayāmi ॥

Visarjana

गच्छ गच्छ महादेव पूजाम् आदाय मामकिम् । इष्ट-काम्यार्थ सिद्धयर्थम् पुनरागमनाय च ॥
gaccha gaccha mahādeva pūjām ādāya māmakim ।
iṣṭha-kāmyārtha siddhyartham punar āgamanāya ca ॥

यान्तु देव गनाः सर्वे पूजम् आदाय मामकिं इष्टकाम्यार्थ सिद्धयर्थम् पुनरागमनाय च ॥
yāntu deva ganāḥ sarve pūjam ādāya māmakiṁ
iṣṭhakāmyārtha siddhyartham punar āgamanāya ca ॥

ॐ _____ नमः यथा स्थानम् प्रतिष्ठापयामि, शोभनार्थाय, क्षेमाय पुनर् आगमनाय च ॥
om _____ namaḥ yathā sthānam pratiṣṭhāpayāmi, śobhanārthāya, kṣemāya punar
āgamanāya ca ॥

❖ Take the flower that was originally used to invoke the deity smell it and then place it aside.

3. PRĀṆA PRATIṢṬHA

1. Rīṣi-nyāsa

अस्य श्री प्राण प्रतिष्ठ महा मन्त्रस्य ।

asya śrī prāṇa pratiṣṭha mahā mantrasya । (touch mouth)

ब्रह्म-विष्णु महेश्वरा ऋष्यः ।

brahma-viṣṇu maheśvarā ṛṣyaḥ । (touch head)

ऋग्-यजुस्-साम अथर्वाणि छन्दांसि ।

ṛg-yajus-sāma atharvāṇi chandāṁsi । (touch mouth)

सकल सृष्टि-स्थिति-संहार कारिणी प्राण शक्तिः परा देवता ।

sakala sṛṣṭi-sthiti-samhāra kārīṇī prāṇa śaktiḥ parā devatā । (touch heart)

ओं बीजम् । āṁ bījam (touch navel) ।

हीं शक्तिः । hrīm śaktiḥ (touch groin) ।

क्रों कीलकम् । kroṁ kīlakam (touch ankles) ।

2. Kara-nyāsa

ओं अङ्गुष्ठाभ्यां ।

āṁ aṅguṣṭhābhyāṁ namaḥ । (thumbs)

हीं तर्जनीभ्यां नमः ।

hrīm tarjanībhyāṁ namaḥ । (index fingers)

क्रों मध्यमाभ्यां नमः ।

kroṁ madhyamābhyāṁ namaḥ । (middle fingers)

ओं अनामिकाभ्यां नमः ।

āṁ anāmikābhyāṁ namaḥ । (ring fingers)

हीं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ।

hrīm kaniṣṭhikābhyāṁ namaḥ । (little fingers)

क्रों कर-तल-कर-पृष्ठाभ्यां नमः ।

kroṁ kara-tala-kara-prṣṭhābhyāṁ namaḥ । (palms front and back)

3. Aṅga-nyāsa

ओं हृदयाय नमः

āṁ hṛdayāya namaḥ

(heart)

हीं शिरसे स्वाहा

hrīm śirase svāhā ।

(head)

क्रों शिखायै वषट् ।

kroṁ śikhāyai vaṣaṭ ।

(crown)

ओं कवचाय हुं ।

āṁ kavacāya huṁ ।

(shoulders)

हीं नेत्र-त्रयाय वौषट् ।

hrīm netra-trayāya vauṣaṭ ।

(eyes)

क्रों अस्त्राय फट् ।

kroṁ astrāya phaṭ ।

(clap hands)

ॐ भूर्भुवस्सुवः इति दिग्-बंधः om bhūrbhuvassuvaḥ iti dig-bandhaḥ (snap fingers around the head)

Dhyānam

रक्ताम् बोधिस्थपोतोल्लस दारुण सरोजाधि रुढा कराब्जैः

पाशं कोदण्डम् इक्षूद्रवम् अलिगुणम् अप्यङ्कुशं पञ्चबाणान् ।

बिभ्राणं सूक्-कपालं त्रि-नयन लसिता पीनवक्षोरुहाढ्या

देवी बालार्क वर्णा भवतु सुख-करी प्राण-शक्ति परा नः ॥

raktām bodhisthapotollasa daruṇa sarojādhi rūḍhā karābjaiḥ

pāśaṁ kodaṇḍam iksūdṛbhavam aliguṇam apyaṅkuśaṁ pañcabāṇān ।

bibhrāṇaṁ sūk-kapālāṁ tri-nayana lasitā pīnavakṣoruhāḍhyā

devī bālārka varṇā bhavatu sukha-karī prāṇa-śakti parā naḥ ॥

The goddess who sits on a red lotus shining like a boat on the ocean, who holds with her lotus-like hands noose, bow made of sugarcane and string [of the bow] and goad, five arrows, a skull [filled] with blood, who, beautified with three eyes, is enriched with large breasts, who has the colour of the rising sun, may she, the highest Pranaśakti, confer happiness on us.

ओं ह्रीं क्रों क्रों ह्रीं ओं । यं रं लं वं शं षं सं हं हों । हंसः सोहं सोहं हंसः ।
 āṁ hrīm̐ krom̐ krom̐ hrīm̐ ōṁ । yaṁ raṁ laṁ vaṁ śaṁ ṣaṁ saṁ haṁ hoṁ ।
 haṁsaḥ sohaṁ sohaṁ haṁsaḥ ।

अस्यां मूर्तौ जीवस्-तिष्ठतु । अस्यां मूर्तौ सर्वेन्द्रियाणि वाङ्-मनस्-त्वक्-चक्षुः-श्रोत्र-जिह्वा-घ्राण-वाक्-पाणि-
 पाद-पायुस्थाख्यानि, प्राणापान व्यानोदान समानाश्चागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा ॥

asyām mūrtau jīvas-tiṣṭhatu । asyām mūrtau sarvendriyāṇi vāṅ-manas-tvak-cakṣuḥ-śrotra-
 jihvā-ghrāṇa-vāk-pāṇi-pāda-pāyusthākhyāni, prāṇāpāna vyānodāna samānāścāgatya
 sukhaṁ ciraṁ tiṣṭhantu svāhā ॥

असुनीते पुनर अस्मासु चक्षुः पुनः प्राणम् इह नो धेहि भोगम् ।

ज्योक् पश्येम सूर्यम् उच्चरन्तम् अनुमते मृलया नः स्वस्ति ॥

asūnīte punar asmāsu cakṣuḥ punaḥ prāṇam iha nō dhehi bhogam ।
 jyok paśyema sūryam uccarantaṁ anumate mṛlayā naḥ svasti ॥

(for the 15 saṁskāras chant om̐ 15 times)

आवाहितो भव । स्थापितो भव । सन्निधो भव । सन्निरुद्धो भव । सन्निहितो भव ।
 अवगुण्ठितो भव । सुप्रीतो भव । सुप्रसन्नो भव । सुमुखो भव । वरदो भव । प्रसीद प्रसीद ॥

āvāhito bhava । sthāpito bhava । sannidho bhava । sanniruddho bhava । sannihito bhava ।
 avaguṇṭhito bhava । suprīto bhava । suprasanno bhava । sumukho bhava । varado bhava ।
 prasīda prasīda ॥

4. VAIDIKA UPACĀRA

This method can be used for any deity. The verses in blue are the Sri-sukta and can be recited if both the god and goddess are being worshipped, if only male is being worshipped then the Sri-Sukta can be omitted. After each one or two verse add the mula mantra of the deity/deities in the dative case.

Dhyānam

ऋतगुं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णं पिङ्गलम् । ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः ॥
 ṛtaguṁ śatyaṁ param brahma puruṣaṁ kṛṣṇa piṅgalaṁ ।
 ūrdhvaretaṁ virūpākṣaṁ viśvarūpāya vai namo namaḥ ॥

The Supreme Brahman the Absolute Reality is a Person dark-blue and yellowish in colour, absolutely chaste and possessing uncommon eyes; salutations to Him of the Universal-form.

पद्म-प्रिये पद्मिनि पद्म-हस्ते पद्मालये पद्म-दलायताक्षि ।
 विश्व-प्रिये विष्णु मनोनुकूले त्वत् पाद पद्मम् मयि सन्निधत्स्व ॥
 padma-priye padmini padma-haste padmālaye padma-dalāyatākṣi ।
 viśva-priye viṣṇu mano'nukūle tvat pāda padmam mayi sannidhatsva ॥

O Lakshmi with eyes like lotuses and to who lotuses are dear, who holds lotuses in her hands, and dwells within the lotus of the heart, the beloved of the whole world and the one to whom Vishnu concedes, may your lotus feet always be the object of contemplation for me.

श्री _____ नमः । साङ्गं सायुधं सशक्तिं सपरिवारम् ध्यायामि ॥

śrī _____ namaḥ | sāṅgaṁ sāyudhaṁ saśaktiṁ saparivāram dhyāyāmi ||

सहस्र शीर्षा पुरुषः । सहस्राक्षः सहस्र पात । स भूमिं विश्वतो वृत्वा । अत्यतिष्ठद् दशाङ्गुलम् ॥१॥

sahasra śīrṣā puruṣaḥ | sahasrākṣaḥ sahasra pāt |

sa bhūmim viśvato vṛtvā | atyatiṣṭhad daśaṅgulam || 1 ||

हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्णं रजत-स्रजाम् । चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म् आवह ॥१॥

hiraṇyavarṇāṁ harīṇīm suvarṇa rājata-srajām |

candrām hiraṇmayīm lakṣmīm jātavedo ma āvaha || 1 ||

ॐ _____ नमः — आवाहयामि om _____ namaḥ — āvāhayāmi

पुरुष एवेदगुं सर्वं । यद् भूतं यच्च भव्यम् । उतामृतत्व स्येशानः । यद् अन्नेना तिरोहति ॥ २ ॥

puruṣa evedaguṁ sarvaṁ | yaḍ bhūtaṁ yac ca bhavyam |

utāmṛtatva syeśānaḥ | yaḍ annenā tirohati || 2 ||

तां म् आवह जातवेदो लक्ष्मीम् अनपगामिनीम् । यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामश्च पुरुषान् अहम् ॥

tām ma āvaha jātavedo lakṣmīm anapagāminīm |

yasyām hiraṇyaṁ vindeyaṁ gāmaśvaṁ puruṣān aham || 2 ||

ॐ _____ नमः — आसनम् समर्पयामि om _____ namaḥ — āsanam samarpayāmi

एतावानस्य महिमा । अतो ज्यायागुश्च पुरुषः । पादोऽस्य विश्वाभूतानि । त्रिपाद् अस्याम् ऋतम् दिवि ॥३॥

etāvaṁ asya mahimā | ato jyāyāguś ca puruṣaḥ |

pādo'sya viśvā bhūtāni | tripād asyām ṛtam divi || 3 ||

अश्वपूर्वा रथमध्यां हस्तिनाद् प्रबोधिनीम् । श्रीयं देवीम् उपह्वये श्रीमा देवी जुषताम् ॥ ३ ॥

aśvapūrvāṁ ratha-madhyām hastināda prabodhinīm |

śrīyaṁ devīm upahvaye śrīmā devī juṣatām || 3 ||

ॐ _____ नमः — पाद्यम् समर्पयामि om _____ namaḥ — pādyam samarpayāmi.

त्रिपाद् ऊर्ध्व उदैत् पुरुषः । पादोऽस्येहाऽऽभवात् पुनः ।

tripād ūrdhva udait puruṣaḥ | pādo'syehā''bhavāt punaḥ |

tato viśvaṁ vyakrāmat | sāśanānaśane abhi || 4 ||

कां सोस्मितां हिरण्य प्राकाराम् आर्द्रां ज्वलन्तीं तृप्तां तर्पयन्तीम् ।

पद्मे स्थितां पद्म-वर्णां ताम् इहोपह्वये श्रीयम् ॥ ४ ॥

kām sōsmitām hiraṇya prākārām ārdhrām jvalantīm tṛptām tarpayantīm |

padme sthitām padma-varṇām tām ihopahvaye śrīyam || 4 ||

ॐ _____ नमः — अर्घ्यं समर्पयामि om _____ namaḥ — arghyaṁ samarpayāmi.

तस्माद् विराड् अजायत । विराजो अधि पुरुषः । स जातो अत्यरिच्यत । पश्चाद् भूमिम् अथो पुरः ॥५॥

tasmād virāḍ ajāyata | virājo adhi puruṣaḥ |

sa jāto atyaricyata | paścād bhūmim atho puraḥ || 5 ||

चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलन्तीं श्रियं लोके देव जुष्टाम् उदाराम् ।

तां पद्मिनीमीं शरणम् अहं प्रपद्येऽलक्ष्मीर् मे नश्यतां त्वां वृणे ॥५॥

candrām prabhāsaṁ yaśasā jvalantīm śrīyaṁ loke deva juṣtām udārām tām

padminīmīṁ śaraṇam ahaṁ prapadye'lakṣmīr me naśyatām tvām vṛṇe || 5 ||

ॐ _____ नमः — आचमनम् समर्पयामि om _____ namaḥ — ācamanam samarpayāmi

यत् पुरुषेण हविषा॑ । देवा यज्ञम् अतन्वत । वसन्तो अस्यासीद् आज्यम् । ग्रीष्म इध्मश्शरद्-हविः ॥ ६ ॥
yat puruṣeṇa haviṣā॑ | devā yajñam atānvata |
vasanto asyāsīd ājyam | grīṣma idhmaś śarad-haviḥ॑ ॥ 6 ॥

अदित्य वर्णे॑ तपसोऽधिजा॒तो वनस्पति॑स् तव वृक्षोऽथ बिल्वः ।
तस्य फलानि॑ तपसा नुदन्तु मायान्तरा॒ याश्च बा॒ह्या अलक्ष्मीः॑ ॥ ६ ॥
āditya varṇe॑ tapaso'dhijāto vanaspatiḥ tava vṛkṣo'tha bilvaḥ |
tasya phalāni॑ tapasā nudantu māyāntarā yāśca bāhyā ālakṣmīḥ॑ ॥ 6 ॥

ॐ _____ नमः — स्नानं स्नापयामि। om _____ namaḥ — **snānaṁ snāpayāmi**.
सप्तास्यासन् परिधायः॑ । त्रिःसप्त समिधः॑ कृताः । देवा यद् यज्ञस्तन्वानाः । अबध्नन् पुरुषम् पशुम् ॥
saptāsyāsan paridhāyaḥ॑ | triḥ sapta samidhaḥ॑ kṛtāḥ |
devā yad yajñam tānvānāḥ | abadhnan puruṣam paśum॑ ॥ 7 ॥

उपैतु मां देव-सखः॑ कीर्तिश्च मणिना सह । प्रादुर्भूतोऽस्मि राष्ट्रेऽस्मिन् कीर्तिम् ऋद्धिं ददातु मे ॥
upaitu māṁ deva-sakhaḥ॑ kīrtiśca maṇinā saha |
prādurbhūto'smi rāṣtre'smin kīrtim ṛddhiṁ dadātu me॑ ॥ 7 ॥

ॐ _____ नमः — वस्त्र युग्मम् सम्। om _____ namaḥ — **vastra yugmam sam**.
तम् यज्ञम् बर्हिषि॑ प्रौक्षन् । पुरुषम् जातम् अग्रतः॑ । तेन देवा अयजन्त । साध्या ऋषयश् च ये ॥
tam yajñam barhiṣi॑ praukṣan | puruṣam jātam āgrataḥ॑ |
tena devā ayajanta | sādhyā ṛṣayaś ca ye॑ ॥ 8 ॥

क्षुत्पिपासां मलां ज्येष्ठाम् अलक्ष्मीं नाशयाम्यहम् । अभूतिम् असंमृद्धिं च सर्वान् निर्णुद मे गृहात् ॥
kṣut-pipāsāṁ malāṁ jyeṣṭhām ālakṣmīṁ nāśayāmyaham |
abhūtim asamṛddhiṁ ca sarvān nirṇuda me॑ grhāt ॥ 8 ॥

ॐ _____ नमः — उपवितं समर्पयामि। om _____ namaḥ — **upavitaṁ samarpayāmi**
तस्माद् यज्ञात्सर्वं हुतः॑ । सम्भृतं पृषद् आज्यम् । पशून्स तागश्चक्रे वायव्यान् । आरण्यान् ग्राम्याश्च
ये ॥

tasmād yajñāt sarva hutāḥ॑ | sambhṛtaṁ pṛṣad ājyam |
paśūnś taḡgaś cakre vāyavyān | āraṇyān grāmyāśca ye॑ ॥ 9 ॥

गन्ध-द्वारां दुराधर्षा॑ नित्य पुष्टां करीषिणीम् । ईश्वरीगुं सर्व भूतानां ताम् इहोपह्वये श्रियम् ॥ ९ ॥
gandha-dvārāṁ durādharṣāṁ nitya puṣṭāṁ karīṣiṇīm |
īśvarīguṁ sarva bhūtānām tām ihopahvaye śriyam॑ ॥ 9 ॥

ॐ _____ नमः — चन्दनं समर्पयामि om _____ namaḥ — **candanaṁ samarpayāmi**
तस्माद् यज्ञात् सर्वं हुतः॑ । ऋचः सामानि जज्ञिरे । छन्दागुंसि जज्ञिरे तस्मात् । यजुस्तस्माद्
अजायत ॥ १० ॥

tasmād yajñāt sarva hutāḥ॑ | ṛcaḥ sāmāni jajñire |
chandāguṁsi jajñire tasmāt | yajuḥ tasmād ajāyata॑ ॥ 10 ॥

मनसः कामम् आकूतिं वाचस् सत्यम् अशीमहि । पशूनागुं रूपम्-अन्नस्य मयि श्रीः श्रयतां यशः ॥
manasaḥ kāmam ākūtiṁ vācas satyam aśīmahi |
paśūnāguṁ rūpam-annasya mayi śriḥ śrayatām yaśaḥ॑ ॥ 10 ॥

ॐ _____ नमः — अक्षतान् समर्पयामि। om _____ namaḥ — **akṣatān samarpayāmi**

मलिकादि सुगन्धीनि मालद्यादिनि वै प्रभो । मया हृतानि पूजार्थं पुष्पाणि प्रतिगृह्यताम् ॥

malikādi sugandhīni māladyādini vai prabho |mayā hṛtāni pūjārthaṁ puṣpāṇi pratigrhyatām ||

ॐ _____ नमः — पुष्पानि पूजयामि। om _____ namaḥ — **puṣpāni pūjayāmi.**

तस्माद् अश्वं अयाजन्त । ये के चोभयादतः । गवो ह जज्ञिरे तस्मात् । तस्माज्जाता अजा वयः ॥

tasmād aśva ayājanta | ye ke cobhayādataḥ |
gavo ha jajñire tasmāt | tasmāj jātā ajā vayaḥ || 11 ||

कर्दमेन प्रजाभूता मयि संभव कर्दम । श्रियं वासय मे कुले मातरं पद्म मालिनीम् ॥ ११ ॥

kardamena prajābhūtā mayi sambhava kardama |
śriyaṁ vāsayā me kule mātaraṁ padma mālinīm || 11 ||

ॐ _____ नमः — धूपं अघ्रापयामि। om _____ namaḥ — **dhūpaṁ aghrāpayāmi**

यत् पुरुषं व्यदधुः । कतिधा व्यकल्पयन् । मुखं किम् अस्य कौ बाहू । का वूरू पादा वुच्येते ॥ १२ ॥

yat puruṣaṁ vyadadhuḥ | katidhā vyakalpayan |
mukhaṁ kim asya kau bāhū | kā vūrū pādā vucyete || 12 ||

ॐ _____ नमः — दीपं दर्शयामि om _____ namaḥ — **dīpaṁ darśayāmi**

ब्राह्मणो ऽस्य मुखम् आसीत् । बाहू राजन्यः कृतः ।

ऊरू तद् अस्य यद् वैश्यः । पद्भ्यागुं शूद्रो अजायत ॥ १३ ॥

brāhmaṇo'sya mukhaṁ āsit | bāhū rājanyaḥ kṛtaḥ |

ūrū tad asya yad vaiśyaḥ | padbhyāguṁ śūdro ajāyata || 13 ||

मधुवाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः । माध्वीर्नस-सन्त्वोषधीः ॥

मधु नक्तं उतोषसि मधुमात् पार्थिवगुं राजः । मधु द्यौर अस्तु नः पिता ॥

मधु मान्नो वनस्पतिर मधुमागुं अस्तु सूर्यः । माध्वीर् गावो भवन्तु ॥

madhuvātā ṛtāyate madhu kṣaranti sindhavaḥ | mādhyīrnas-santvoṣadhīḥ ||

madhu naktam ūtoṣasi madhumat pārthivaguṁ rajaḥ | madhu dyaaur astu naḥ
pitā || madhu mānno vanaspatir madhumāguṁ astu sūryaḥ | mādhyīr gāvo
bhavantu ||

❖ Sprinkle the food saying;

ॐ भूर्भुवस्सुवः । तत् सवितुर् वरेण्यं .....

om bhūrbhuvassuvaḥ | tat savitur vareṇyaṁ .....

❖ Take water in the right palm and allowing the water to trickle through the fingers, circle the platter twice in a clockwise direction.

ॐ भूर्भुवस्सुवः । सत्यं त्वर्तेन परिसिञ्चामि।

om bhūrbhuvassuvaḥ | satyaṁ tvartena parisiñcāmi.

❖ at night say;

ॐ भूर्भुवस्सुवः । ऋतम् त्वा सत्येन परिसिञ्चामि।

om bhūrbhuvassuvaḥ | ṛtam tvā satyena parisiñcāmi.

❖ Offer some water:— अमृतोऽपस्तरणमसि। amṛto'pastaraṇam-asi.

ॐ प्राणाय स्वाहा । ॐ अपाणाय स्वाहा । ॐ व्यानाय स्वाहा । उदानाय स्वाहा ।

ॐ समानाय स्वाहा ॥ ॐ ब्रह्मणे स्वाहा ॥

om prāṇāya svāhā | om apāṇāya svāhā | om vyānāya svāhā | udānāya svāhā |
om samānāya svāhā || om brahmaṇe svāhā ||

मध्ये मध्ये पानीयम् समर्पयामि । अमृतापिधानमसि । हस्त प्रक्षालणं । पाद प्रक्षालणं । पुनर् आचमनीयम् ।
madhye madhye pāṇīyam samarpayāmi | om amṛtāpidhānam asi |
hasta prakṣālaṇam | pāda prakṣālaṇam | punar ācamanīyam |

ॐ _____ नमः नैवेद्यं निवेदयामि om _____ namaḥ — **naivedyam nivedayāmi**

पूगी-फलं समायुक्तम् नाग-वलि दलैर्युतम् । एला-लवंग संयुक्तम् ताम्बूलम् प्रतिगृह्यताम् ॥

pūgī-phalaṁ samāyuktam nāga-valli dalairyutam |
elā-lavaṅga saṁyuktam tāmbūlam pratigṛhyatām ||

ॐ _____ नमः — ताम्बूलं समर्पयामि om _____ namaḥ — **tāmbūlaṁ samarpayāmi**

चन्द्रमा मनसो जातः । चक्षोस्-सूर्यो अजायत । मुखाद् इन्द्रश्चाग्निश्च । प्राणाद् वायुर अजायत ॥ १४ ॥

candramā maṇaso jātaḥ | cakṣos-sūryo ajāyata |
mukhād indraś cāgniś ca | prāṇād vāyur ajāyata || 14 ||

आर्द्रा यः करिणीं यष्टिं पिङ्गलां पद्म मालिनीम् । चन्द्रां हिरण्यमीं लक्ष्मीं जातवेदो म आवह ॥

ārdrāṁ yaḥ kariṇīm yaṣṭim piṅgalāṁ padma mālinīm |
candrām hiraṇmayīm lakṣmīm jātavedo ma āvaha || 14 ||

ॐ _____ नमः — निराजनम् सन्दर्शयामि । om _____ namaḥ — **nirājanam sandarśayāmi**

नाभ्यां आसीद् अन्तरिक्षम् । शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत ।

पृथ्व्यां भूमिर् दिशश् श्रोत्रात् । तथा लोकागुं अकल्पयन् ॥ १५ ॥

nābhyā āsīd antarikṣam | śīrṣṇo dyauḥ samāvartata |
padbhyām bhūmīr diśaś śrotrāt | tathā lokāguṁ akalpayan || 15 ||

तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीम् अनपगामिनीम् ।

यस्यां हिरण्यं प्रभूतं गावो दास्योऽश्वान् विन्देयं पुरुषान् अहम् ॥

tām ma āvaha jātavedo lakṣmīm anapagāminīm |
yasyām hiraṇyam prabhūtaṁ gāvo dāsyo'śvān vindeyam puruṣān aham ||

वेदाहम् एतं पुरुषं महान्तम् । आदित्य वर्णं तमसस् तु पारे ।

सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः । नामानि कृत्वाऽभिवदन् यदास्ते ॥ १६ ॥

vedāham etaṁ puruṣaṁ mahāntam | āditya varṇaṁ tamasaś tu pāre |
sarvāṇi rūpāṇi vicitya dhīraḥ | nāmāni kṛtvā'bhivadan yadāste || 16 ||

ॐ _____ नमः — नमस्कारम् समर्पयामि । om _____ namaḥ — **namaskāraṁ samarpayāmi**

Mantra Puṣpam

ओं तद् ब्रह्म । ॐ तद् वायुः । ॐ तद् आत्मा । ॐ तत् सत्यं । ॐ तत् सर्वं । ॐ तत् पुरोर्
नमः । अन्तश्चरति भूतेषु गुहायां विश्व-मूर्तिषु । त्वं यज्ञस्त्वं वषट्कारस्त्वं इन्द्रस्त्वगुं रुद्रस्त्वं विष्णुस्त्वं
ब्रह्म त्वं प्रजापतिः । त्वम् तद् आप् आपो ज्योतिरसो-मृतं ब्रह्म भूर्भुवस्सुवर् ॐ ॥

om tad brahma | om tad vāyuh | om tad ātmā | om tat satyam | om tat sarvaṁ |
om tat puror namaḥ | antaścarati bhūteṣu guhāyām viśva-mūrṭiṣu | tvam yajñas
tvam vaṣaṭkāras tvam indras tvaguṁ rudras tvam viṣṇus tvam brahma tvam

prajāpatiḥ । tvam tad āpa āpo jyotir raso-mṛtaṁ brahma bhūr bhuvaḥ suvar om ॥

Om that is Brahman. Om that is Vayu. Om that is the Self. Om that is the Truth. Om that is everything. Om that is the multitude of receptacles (physical bodies of sentient beings). Salutation to That Supreme Being who moves inside the hearts of all created beings of manifold forms. O Supreme being! You are the sacrifice, You are the sacrificial chants, You are the Indra, You are the Rudra, You are the Brahma, You are the Lord of all beings, You are the That, You are the water in the rivers and the ocean, You are the Sun, You are the essence of life, You are the nectar of immortality, You are the Vedas, You are the triple universe You are the AUM.

राजाधिराजाय प्रसह्य साहिने । नमो वयं वैश्रवणाय कुर्महे । स मे कामान् काम कामाय मह्यम् ।
कामेश्वरो वैश्रवणो दधातु । कुबेराय वैश्रवणाय । महाराजाय नमः ॥

rājādhirājāya prasahya sāhine । namo vayaṁ vaiśravaṇāya kurmahe । sa me kāmān
kāma kāmāya mahyam । kameśvaro vaiśravaṇo dadhātu । kubērāya vaiśravaṇāya ।
mahārājāya namaḥ ॥

We salute Vaishravana the king of kings who fulfils all desires. May Lord Vaishravan the very Lord of desire, fulfil all my many desires. To Lord Kubera Vaishravana, the great king, salutations.

याणि काणि च पापाणि जन्मान्तर कृताणि च । ताणि ताणि विनश्यन्ति प्रदक्षिण पदे पदे ॥

yāṇi kāṇi ca pāpāṇi janmāntara kṛtāṇi ca ।
tāṇi tāṇi vinaśyanti pradakṣiṇa pade pade ॥

अन्यथा शरणम् नास्ति त्वम् एव शरणम् मम । तस्मात् कारुण्य भावेन रक्ष माम् रमा-पते ॥

anyathā śaraṇam nāsti tvam eva śaraṇam mama ।
tasmāt kāruṇya bhāvena rakṣa mām ramā-pate ॥

नमः सर्व हितार्थाय जगद् आधार हेतवे । साष्टाङ्गोयं प्रणामस्ते प्रयत्नेन मया कृतः ॥

namaḥ sarva hitārthāya jagad ādhāra hetave ।
sāṣṭhāṅgoyam praṇāmaste prayatnena mayā kṛtaḥ ॥

गृहाण परमेशान सरत्ने छत्र- चामरे । दर्पणम् व्यजनम् चैव राज-भोगाय यत्नतः ॥

grhāṇa paramēśāna saratne chatra- cāmara ।
darpaṇam vyajanaṁ caiva rāja-bhogāya yatnataḥ ॥

छत्र, चामर, व्यजन, दर्पण, नृत्य, गीता, वाद्यान्दोलिकादि समस्त राजोपचारान् भक्ति उपचारान् शक्ति उपचारान् च समर्पयामि ॥

chatra, cāmara, vyajana, darpaṇa, nṛtya, gītā, vādyāndolikādi samasta rājopacārān bhakti
upacārān śakti upacārān ca samarpayāmi ॥

Prārthana

आवाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनं । पूजा विधिं न जानामि क्षमस्व पुरुषोत्तम ॥

āvāhanaṁ na jānāmi na jānāmi visarjanaṁ ।
pūjā vidhiṁ na jānāmi kṣamasva puruṣottama ॥

I do not know the correct method of Invocation or Valediction, I do not even know the correct method of offering worship, please forgive me O Lord.

यन् मया भक्ति युक्तेण पत्रं पुष्पं फलं जलम् । निवेदितं च नैवेद्यं तत् गृहाण अनुकम्पया ॥

yan mayā bhakti yukteṇa patraṁ puṣpaṁ phalaṁ jalam ।
niveditaṁ ca naivedyaṁ tat grhāṇa anukampayā ॥

Whatever I have offered with loving devotion, a leaf, flower, fruit and water, and the cooked food, please accept it out of compassion.

मन्त्र हीनं क्रिय हीनं भक्ति हीनं जनार्दन । यत् पूजितम् मया देव परिपूर्णं तद् अस्तु ते ॥

mantra hīnaṁ kriya hīnaṁ bhakti hīnaṁ janārdana ।
yat pūjitaṁ mayā deva paripūrṇaṁ tad astu te ॥

The rite is devoid of mantras, and formal ritual, and even pure devotion is lacking O Lord, whatever I have offered let it be acceptable as complete.

Conclusion - Samāpti

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपः पुज क्रियादिषु । न्यूनं संपूर्णतां याति सद्यो वन्दे तम् अच्युतम् ॥
 yasya smṛtyā ca nāmoktyā tapaḥ puja kriyādiṣu ।
 nyūnaṁ saṁpūrṇatām yāti sadyo vande tam acyutam ॥

“By whose remembrance and name, as well as through penance, worship, and all rituals, One can immediately attain completeness and fulfillment; I bow to that Acyuta (Lord Vishnu).”

5. GURU PŪJĀ

1. Dhyānam

ध्यायेच्-च्छिरसि शुक्लाब्जे द्विनेत्रं द्विभुजम् गुरुम् । श्वेताम्बर परीधानम् श्वेत-माल्यानुलेपनम् ॥
 वराभय करं शान्तं करुणामय विग्रहम् । वामेनोत्पल-धारिण्या शक्त्याऽलिङ्गित-विग्रहम् ॥
 स्मेराननं सुप्रसन्नम् साधकभिष्ट दायकम्

dhyāyec-cchirasi śuklābje dvinetram dvibhujam gurum ।
 śvetāmbara parīdhānam śveta-mālyānulepanam ॥
 varābhaya karaṁ śāntaṁ karuṇāmaya vighrahaṁ ।
 vāmenotpala-dhāriṇyā śaktyā’liṅgita-vighrahaṁ ॥
 smerānanaṁ suprasannaṁ sādhaḥkaḥbiṣṭa dāyakaṁ

As two-eyed and two-armed, situated in the white lotus of the head; clad in white raiment, garlanded with white flowers, smeared with sandal paste. With one hand he makes the sign which dispels fear, and with the other that which bestows blessings. He is calm, and is the image of mercy. On his left his Shakti, holding in her hand a lotus, embraces him. He is smiling and gracious, the bestower of the fulfilment of the desires of his disciples.

भवपाश विनाशाय ज्ञान-दृष्टि-प्रदर्शिने । नमः सद्-गुरवे तुभ्यं भुक्ति मुक्ति प्रदायिने ॥
 नराकृति परब्रह्मन् रूपायाऽज्ञान-हारिणे । कुल धर्म प्रकाशाय तस्मै श्री गुरवे नमः ॥
 bhavapāśa vināśāya jñāna-drṣṭi-pradarśine ।
 namaḥ sad-gurave tubhyaṁ bhukti mukti pradāyine ॥
 narākṛti parabrahmaṇ rūpāyā’jñāna-hāriṇe ।
 kula dharma prakāśāya tasmai śrī gurave namaḥ ॥

I bow to you, O Sad-guru, You who destroys the bonds which hold us to this world, You who bestows the vision of Wisdom, Together with worldly enjoyment and final liberation, Dispeller of ignorance, Revealer of the Kula-Dharma, Image in human form of the Supreme Brahman (31-32).

2. āvāhanam

सत्यानन्द स्वरूपाय बोधैक सुख कारिणे । नमो वेदान्त वेद्याय गुरवे बुद्धि साक्षिणे ॥
 satyānanda svarūpāya bodhaika sukha kāriṇe ।
 namo vedānta vedyāya gurave buddhi sākṣiṇe ॥

3. āsanam

अज्ञान तिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जन शलाकया । चक्षुर् उन्मिलितम् येन तस्मै श्री गुरवे नमः ॥
 ajñāna timirāndhasya jñānāñjana śalākayā ।
 cakṣur unmilitam yena tasmai śrī gurave namaḥ ॥

4. arghyam

अखण्ड मण्डलाकारम् व्याप्तम् येन चराचरम् । तत् पदम् दर्शितम् येन तस्मै श्री गुरवे नमः ॥
 akhaṇḍa maṇḍalākāram vyāptam yena carācaram ।
 tat padam darśitam yena tasmai śrī gurave namaḥ ॥

5. pādyam

चैतन्यः शाश्वत शान्तो व्योमातीतो निरञ्जनः । बिन्दु नाद कलातीतो तस्मै श्री गुरवे नमः ॥
 caitanyaḥ śāśvata śānto vyomātīto nirañjanaḥ ।
 bindu nāda kalātīto tasmai śrī gurave namaḥ ॥

6. ācamaniyam

यत् सत्येन जगत् सत्यम् यत् प्रकाशेन भाति यत् । यद् आनन्देन नन्दन्ति तस्मै श्री गुरवे नमः ॥
 yat satyena jagat satyam yat prakāśena bhāti yat ।
 yad ānandena nandanti tasmai śrī gurave namaḥ ॥

7. snānam

नित्यं शुद्धम् निराभासं निराकारं निरञ्जनम् । नित्यं बोधं चिदानन्दं गुरुं ब्रह्म नमाम्यहम् ॥
 nityaṁ śuddham nirābhāsaṁ nirākāraṁ nirañjanaṁ ।
 nitya bodhaṁ cidānandaṁ gurum brahma namāmyaham ॥

8. vastram

निरतस्सर्व सन्देहम् एकीकृत्य सुदर्शनम् । रहस्यं यो दर्शयति भजामि गुरुम् ईश्वरम् ॥
 niratas sarva sandeham ekīkṛtya sudarśanam ।
 rahasyaṁ yo darśayati bhajāmi gurum īśvaram ॥

9. alaṅkāram

वन्देहम् सच्चिदानन्दम् भावातीतम् जगद् गुरुम् । नित्यम् पूर्ण निराकारं निर्गुणं त्वाम् संस्थितम् ॥
 vandeham saccidānandam bhāvātītam jagad gurum ।
 nityam pūrṇa nirākāraṁ nirguṇaṁ tvām saṁsthitam ॥

10. gandham

नमः शान्तात्मने तुभ्यं नमो गुह्यतमाय च । अचिन्त्यायाप्रमेयाय अनादि निधनाय च ॥
 namaḥ śāntātmane tubhyaṁ namo guhyatamāya ca ।
 acintyāyāprameyāya anādi nidhanāya ca ॥

11. puṣpaṁ

गुरुर् ब्रह्म गुरुर् विष्णो गुरुर् देवो महेश्वरः । गुरु साक्षात् परम् ब्रह्मा तस्मै श्री गुरवे नमः ॥
 gurur brahma gurur viṣṇo gurur devo maheśvaraḥ ।
 guru sāksāt param brahmā tasmai śrī gurave namaḥ ॥

12. aṣṭhottara śata nāma pūjā

ॐ सद-गुरवे नमः । अज्ञान-नाशकाय । अदम्बिने । वेदान्त-प्रकाशकाय । अनपेक्षाय । अनसूयवे । अनुपमाय ।
 अभय-प्रदात्रे । अमानिने । अहिंसा-मूर्तये ॥ १० ॥

om sad-gurave namaḥ । ajñāna-nāśakāya । adambhine । vedānta-prakāśakāya । anapekṣāya ।
 anasūyave । anupamāya । abhaya-pradātre । amānine । ahimsā-mūrtaye ॥ 10 ॥

अहैतुक-दया-सिन्धवे । अहङ्कार-नाशकाय । अहङ्कार-वर्जिताय । आचार्येन्द्राय । आत्म-सन्तुष्टाय । आनन्द-
 मूर्तये । आर्जव-युक्ताय । उच्चित-वाचे । उत्साहिने । उदासीनाय ॥ २० ॥

ahaituka-dayā-sindhave । ahaṅkāra-nāśakāya । ahaṅkāra-varjitāya । ācāryendrāya । ātma-
 santuṣṭāya । ānanda-mūrtaye । ārjava-yuktāya । uccita-vāce । utsāhine । udāsīnāya ॥ 20 ॥

उपरताय । ऐश्वर्य-युक्ताय । कृत-कृत्याय । क्षमावते । गुणातीताय । चारु-वाग्-विलासाय । चारु-हासाय ।
 च्छिन्न-संशयाय । ज्ञान-दात्रे । ज्ञान-यज्ञ-तत्पराय ॥ ३० ॥

uparatāya । aiśvarya-yuktāya । kṛta-kṛtyāya । kṣamāvate । guṇātītāya । cāru-vāg-vilāsāya । cāru-
 hāsāya । cchinna-saṁśayāya । jñāna-dātre । jñāna-yajña-tatparāya ॥ 30 ॥

तत्त्व-दर्शिने । तपस्विने । ताप-हराय । तुल्य-निन्दा-स्तुतये । तुल्य-प्रियाप्रियाय । तुल्य-मानापमानाय ।
 तेजस्विने । त्यक्त-सर्व-परिग्रहाय । त्यागिने । दक्षाय ॥ ४० ॥

tattva-darśine | tapasvine | tāpa-harāya | tulya-nindā-stutaye | tulya-priyāpriyāya | tulya-mānāpamānāya | tejasvine | tyakta-sarva-parigrahāya | tyāgine | dakṣāya || 40 ||

दान्ताय । दृढ-व्रताय । दोष-वर्जिताय । द्वन्द्वातीताय । धीमते । धीराय । नित्य-सन्तुष्टाय । निरहङ्काराय । निर-आश्रयाय । निर-भयाय ॥ ५० ॥

dāntāya | dṛḍha-vratāya | doṣa-varjitāya | dvandvātītāya | dhīmate | dhīrāya | nitya-santuṣṭāya | nirahaṅkāraya | nir-āśrayāya | nir-bhayāya || 50 ||

निर्मदाय । निर्ममाय । निर्मलाय । निर्मोहाय । निर्योग-क्षेमाय । निर्लोभाय । निष्कामाय । निष्क्रोधाय । निः-सङ्गाय । परम-सुख-दाय ॥ ६० ॥

nirmadāya | nirmamāya | nirmalāya | nirmohāya | niryoga-kṣemāya | nirlobhāya | niṣkāmayā | niṣkrodhāya | niḥ-saṅgāya | parama-sukha-dāya || 60 ||

पण्डिताय । पूर्णाय । प्रमाण-प्रवर्तकाय । प्रिय-भाषिणे । ब्रह्म-कर्म-समाधये । ब्रह्मात्म-निष्ठाय । ब्रह्मात्म-विदे । भक्ताय । भव-रोग-हराय । भुक्ति-मुक्ति-प्रदात्रे ॥ ७० ॥

pañḍitāya | pūrṇāya | pramāṇa-pravartakāya | priya-bhāṣiṇe | brahma-karma-samādhaye | brahmātma-niṣṭhāya | brahmātma-vide | bhaktāya | bhava-roga-harāya | bhukti-mukti-pradātre || 70 ||

मङ्गल-कर्त्रे । मधुर-भाषिणे । महात्मने । महा-वाक्योपदेश-कर्त्रे । मित-भाषिणे । मुक्ताय । मौनिने । यत-चित्ताय । यतये ॥ ८० ॥

maṅgala-kartre | madhura-bhāṣiṇe | mahātmane | mahā-vākyopadeśa-kartre | mita-bhāṣiṇe | muktāya | maunine | yata-cittāya | yataye || 80 ||

यदृङ्छालाभ-सन्तुष्टाय । युक्ताय । राग-द्वेष-वर्जिताय । विदिताखिल-शास्त्राय । विद्या-विनय-सम्पन्नाय । विमत्सराय । विवेकिने । विशाल-हृदयाय । व्यवसायिने । शरणागत-वत्सलाय ॥ ९० ॥

yaddricchālābha-santuṣṭāya | yuktāya | rāga-dveṣa-varjitāya | viditākṣhila-śāstrāya | vidyā-vinaya-sampannāya | vimatsarāya | vivekine | viśāla-hṛidayāya | vyavasāyine | śaraṇāgata-vatsalāya || 90 ||

शान्ताय । शुद्ध-मानसाय । शिष्य-प्रियाय । श्रद्धावते । श्रोत्रियाय । सत्य-वाचे । सदा-मुदित-वदनाय । सम-चित्ताय । समाधिक-वर्जिताय । समाहित-चित्ताय ॥ १०० ॥

śāntāya | śuddha-mānasāya | śiṣya-priyāya | śraddhāvate | śrotriya | satya-vāce | sadā-mudita-vadanāya | sama-cittāya | samādhika-varjitāya | samāhita-cittāya || 100 ||

सर्व-भूत-हिताय । सिद्धाय । सुलभाय । सुशीलाय । सुहृदे । सूक्ष्म-बुद्धये । सङ्कल्प-वर्जिताय । सम्प्रदाय-विदे । स्वतन्त्राय ॥ १०८ ॥

sarva-bhūta-hitāya | siddhāya | sulabhāya | suśīlāya | suhṛide | sūkṣma-buddhaye | saṅkalpa-varjitāya | sampradāya-vide | svatantrāya || 108 ||

Uttara Pūjā

13. dhūpam

वनस्पति रसोद्भूतो गन्धाड्यो गन्ध उत्तमः । आग्नेयः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥

vanaspati rasodbhūto gandhāḍyo gandha uttamah |

āghreyaḥ sarva devānāṁ dhūpo'yaṁ pratigṛhyatām ||

14. dīpam

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥

sājyañca varti samyuktaṁ vahninā yojitaṁ mayā |
dīpaṁ grhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ||

15. naivedyam

अन्नं चतुर्विधं स्वादु रसैः षड्भिः समचितम् । भक्ष्य भोज्य समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां ॥
annaṁ catur-vidhaṁ svādu rasaiḥ ṣaḍbhiḥ samanvitam |
bhakṣya bhojya samāyuktaṁ naivedyaṁ pratigrhyatām ||

16. phalam

इदं फलं मया देव स्थापितं पुरतस्तव । तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज् जन्मनि जन्मनि ॥
idaṁ phalaṁ mayā deva sthāpitaṁ puratas tava |
tena me saphalāvāptir bhavej janmani janmani ||

17. tāmbūlam

पूगि-फलं महा दिव्यं नागवल्लि-दलैर् युतम् । कर्पूर चूर्ण सम्युक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यतां ॥
pūgi-phalaṁ mahā divyaṁ nāgavalli-dalair yutam |
karpūra cūrṇa samyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigrhyatām ||

18. dakṣiṇām

हिरण्य गर्भ गर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः । अनन्त पुण्य फलदम् अतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
hiraṇya garbha garbhasthaṁ hema-bījaṁ vibhāvasoḥ |
ananta puṇya phaladam ataḥ śāntiṁ prayaccha me ||

19. nīrājanam

ॐ हंस हंसाय विद्महे, परम-हंसाय धीमहि । तन्नो हंस प्रचोदयात् ॥
om haṁsa haṁsāya vidmahe, parama-haṁsāya dhīmahi | tanno haṁsa pracodayāt ||
कर्पूर-नीराजनं प्रदर्शयामि ॥ नीराजनानन्तरम् आचमनीयम् समर्पयामि ॥
karpūra-nīrājanaṁ pradarśayāmi || nīrājanānantaram ācamanīyam samarpayāmi ||

20. puṣpāñjali

ब्रह्मानन्दम् परम सुखदं केवलम् ज्ञान-मूर्तिं द्वन्द्वातीतं गगन सदृशं तत्त्वमस्यादि लक्ष्यम् ।
एकं नित्यं विमलम् अचलं सर्व धी साक्षि भूतम् भावातीतं त्रिगुण रहितं सद गुरुं तं नमामि ॥
brahmānandam parama sukhadaṁ kevalm jñāna-mūrtiṁ
dvandvātītaṁ gagana sadṛśaṁ tattvamasyādi lakṣyam |
ekaṁ nityaṁ vimalam acalaṁ sarva dhī sākṣi bhūtam
bhāvātītaṁ triguṇa rahitaṁ sad guruṁ taṁ namāmi ||

I bow to that true Guru, who is the embodiment of supreme bliss, absolute happiness, and pure knowledge; who is beyond duality, vast as the sky, and the goal of teachings such as "Thou art That"; who is one, eternal, pure, unchanging, the witness of all intellect, beyond all states of being, and free from the three gunas.

22. visarjanam

ॐ _____ नमः यथा स्थानम् प्रतिष्ठापयामि, शोभनार्थाय, क्षेमाय पुनरागमनाय च ॥ om
_____ namaḥ yathā sthānam pratiṣṭhāpayāmi, śobhanārthāya, kṣemāya punar
āgamanāya ca ||

अनया पूजया सर्वात्मकः श्री गुरुः प्रीयताम् ॥
anayā pūjayā sarvātmakaḥ śrī guruḥ prīyatām ||

23. Upāyana dānam

हिरण्य गर्भ गर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः । अनन्त पुण्य फलदम् अतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
hiraṇya garbha garbhasthaṁ hema-bījaṁ vibhāvasoḥ |
ananta puṇya phaladam ataḥ śāntiṁ prayaccha me ||
ॐ व्रतेन दीक्षाम् आप्नोति दीक्षयाप्नोति दक्षिणाम् । दक्षिणा श्रद्धाम् आप्नोति श्रद्धया सत्यम् आप्यते ॥
om vratena dīkṣām āpnoti dīkṣayāpnoti dakṣiṇām |
dakṣiṇā śraddhām āpnoti śraddhayā satyam āpyate ||

GURU STOTRAM

गुरुर् ब्रह्म गुरुर् विष्णो गुरुर् देवो महेश्वरः । गुरु साक्षात् परम् ब्रह्मा तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ १ ॥

gurur brahma gurur viṣṇo gurur devo maheśvaraḥ ।

guru sāksāt param brahmā tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 1 ॥

Salutations to that glorious guru who is the creator, preserver and transformer, who is the Great Lord Himself, the directly perceived form of God.

अखण्ड मण्डलाकारम् व्याप्तम् येन चराचरम् । तत् पदम् दर्शितम् येन तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ १ ॥

akhaṇḍa maṇḍalākāram vyāptam yena carācaram ।

tat padam darśitam yena tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 1 ॥

Salutations to that glorious guru who has shown me that Supreme Being, who in the form of unbroken glory pervades the universe of the moving and non-moving beings.

अज्ञान तिमिरान्धस्य ज्ञानाञ्जन शलाकया । चक्षुर् उन्मिलितम् येन तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ २ ॥

ajñāna timirāndhasya jñānāñjana śalākayā ।

cakṣur unmilitam yena tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 2 ॥

Salutations to that glorious guru who, when my sight was blinded by the darkness of ignorance, restored it to the light of knowledge and truth.

अज्ञान गहनालोक सूर्य सोमाग्नि मूर्तये । दुःख त्रयाग्नि सन्ताप शान्तये गुरवे नमः ॥ ४ ॥

ajñāna gahanāloka sūrya somāgni mūrtaye ।

duḥkha trayāgni śantāpa śāntaye gurave namaḥ ॥ 4 ॥

Salutation to my preceptor, who has the form of Surya, Soma and Agni, illuminating the deep darkness of ignorance and who quenches the fire of the three types of misery.

स्थावरम् जङ्गमम् व्याप्तम् यत् किञ्चित् सचरा चरम् । तत् पदं दर्शितं येन तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ ३ ॥

sthāvaram jaṅgamam vyāptam yat kiñcit sacarā caram ।

tat padam darśitam yena tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 3 ॥

Salutations to that glorious guru, who has revealed to me that Highest State which pervades all that is fixed or moving, all that exist whether animate or inanimate.

चिन्मयं व्याप्तं सर्वं त्रैलोक्यम् सचराचरम् । तत् पदं दर्शितम् येन तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ ४ ॥

cinmayam vyāptam sarvaṁ trailokyam sacarācaram ।

tat padam darśitam yena tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 4 ॥

Salutations to that glorious guru who has shown me that Supreme consciousness that pervades the three worlds and all that moves and stays therein.

सर्वं श्रुति शिरोरत्न विराजित पदाम्बुज । वेदान्ताम्बुज सूर्यो यो तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ ५ ॥

sarva śruti śīroratna virājita padāmbuja ।

vedāntāmbuja sūryo yo tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 5 ॥

Salutations to that glorious guru whose lotus feet are bedecked with the crest-jewels of all Revelations, and who is the sun who makes the bud of vedanta blossom.

चैतन्यः शाश्वत शान्तो व्योमातीतो निरञ्जनः । बिन्दु नाद कलातीतो तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ ६ ॥

caitanyaḥ śāśvata śānto vyomātīto nirañjanaḥ ।

bindu nāda kalātīto tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 6 ॥

Salutations to that glorious guru who is intelligence itself, the Eternal, and the serene, transcending space, untouched by defilement and transcending the subtle aspects of sound.

ज्ञान शक्ति समारूढ तत्त्व माला विभूषित । भुक्ति मुक्ति प्रदाता च तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ ७ ॥

jñāna śakti samārūḍha tattva mālā vibhūṣita ।

bhukti mukti pradātā ca tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 7 ॥

Salutations to that glorious guru who is established in Knowledge and Power, who is adorned with the garland of wisdom and who grants both worldly prosperity and liberation.

अनेक जन्म सम्प्राप्त कर्म बन्ध विदाहिने । आत्म ज्ञान प्रदानेन तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ ८ ॥

aneka janma samprāpta karma bandha vidāhine ।
ātma jñāna pradānena tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 8 ॥

Salutations to that glorious guru who by giving the sacred knowledge of the Self, burns up the bonds of the accumulated karma of many births.

शोषनं भव सिन्धोश्च ज्ञापनम् सार सम्पदः । गुरोः पादोऽदकम् सम्यक् तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ ९ ॥

śoṣanaṁ bhava sindhośca jñāpanam sāra sampadaḥ ।
guroḥ pādo'dakam samyak tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 9 ॥

Salutations to that glorious guru the water sanctified by whose feet dries up the ocean of Samsara and makes one to realise the essence of the Supreme Wealth.

न गुरोर् अधिकं तत्त्वं न गुरोर् अधिकं तपः । तत्त्व ज्ञानात् परं नास्ति तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ १० ॥

na guror adhikaṁ tattvaṁ na guror adhikaṁ tapaḥ ।
tattva jñānāt paraṁ nāsti tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 10 ॥

There is no truth higher than the guru, and no self-control higher than service to him, and there is nothing higher than knowledge of the Truth, Salutations to that glorious guru.

मन्नाथः श्री जगन्नाथ मद् गुरुः जगद् गुरुः । मदात्म सर्व भूतात्म तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ ११ ॥

mannāthaḥ śrī jagannātha mad guruḥ jagad guruḥ ।
madātma sarva bhūtātma tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 11 ॥

My Lord is the Lord of the Universe, my guru is the world-teacher, and my Self is the same Self that is in all beings, Salutations to that glorious guru.

गुरुरादिर् अनादिश्च गुरुः परम दैवतम् । गुरोः परतरं नास्ति तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ १२ ॥

gururādir anādīś ca guruḥ parama daivatam ।
guroḥ parataraṁ nāsti tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 12 ॥

The guru is the beginning of the world, yet he himself is without beginning; the guru is the highest deity; there is none higher than the guru, Salutations to that glorious guru.

यत् सत्येन जगत् सत्यं यत् प्रकाशेन भाति यत् । यद् आनन्देन नन्दन्ति तस्मै श्री गुरवे नमः ॥ १३ ॥

yat satyena jagat satyaṁ yat prakāśena bhāti yat ।
yad ānandena nandanti tasmai śrī gurave namaḥ ॥ 13 ॥

That truth whereby the universe is upheld, that light by which all is illuminated, that joy by which all experience bliss – to that glorious guru I pay my obeisance.

नित्यं शुद्धं निराभासं निराकारं निरञ्जनम् । नित्य-बोधं चिदानन्दं गुरुं ब्रह्मं नमाम्यहम् ॥ १४ ॥

nityaṁ śuddhaṁ nirābhāsaṁ nirākāraṁ nirañjanam ।
nitya-bodhaṁ cidānandaṁ gurum brahmaṁ namāmyaham ॥ 14 ॥

Eternal, Pure, without false appearance, formless, and immaculate, always enlightened, in consciousness and bliss I salute Brahma in the form of the guru.

निरतः सर्व सन्देहम् एकीकृत्य सुदर्शनम् । रहस्यं यो दर्शयति भजामि गुरुम् ईश्वरम् ॥ १५ ॥

niratas sarva sandeham ekīkṛtya sudarśanam ।
rahasyaṁ yo darśayati bhajāmi gurum īśvaram ॥ 15 ॥

He who is pleased with all doubts (to resolve) and pleasant to behold, who reveals the secret teachings – I worship as the Supreme Lord.

6. SIDDHI VINĀYAKA PŪJĀ

saṅkalpaḥ; शुभे शोभने मुहूर्ते ..... ॥

अस्याम् शुभ तिथौ — मम जन्माभ्यासात् जन्म प्रभृति एतत् क्षण पर्यन्तं मध्ये संभावितानां सर्वेषां पापानां सद्यः अपनोदनार्थं, अस्माकं सह-कुटुम्बानां, क्षेम स्थैर्यं वीर्यं विजय आरोग्य ऐश्वर्यं अभिवृद्ध्यर्थं समस्त मङ्गलं अवाप्त्यर्थं, समस्त दुरित उपशान्त्यर्थं सिद्धिं विनायक पूजां करिष्ये ॥

saṅkalpaḥ; śubhe śobhane muhūrte ..... ॥

asyām śubha tithau — mama janmābhyāsāt janma prabhṛti etat kṣaṇa paryantaṁ madhye sambhāvitānāṁ sarveṣāṁ pāpānāṁ sadya apanodanārthaṁ, asmākaṁ saha-kuṭumbānāṁ, kṣema sthairyā vīrya vijaya ārogya aiśvarya abhivṛddhyarthaṁ samasta maṅgala avāptyarthaṁ, samasta durita upaśāntyarthaṁ siddhi vināyaka pūjāṁ kariṣye ॥

“On this auspicious day—since my birth and throughout this lifetime, for the immediate removal of all the sins accumulated by all those who are associated with me, For the well-being, stability, strength, victory, health, and prosperity of our family, For the attainment of all auspiciousness, and for the pacification of all difficulties, I will perform the worship of Lord Siddhivinayaka.”

1. dhyānam

गजाननं भूतगणादि-सेवितम्, कपित्थ जम्बु फलसारभक्षणम् ।

उमा-सुतं शोक-विनाश-कारणं नमामि विघ्नेश्वर पाद-पङ्कजम् ॥

gajānanam bhūtagaṇādi-sevitam, kapittha jambu phalasārabhakṣaṇam ।

umā-sutaṁ śoka-vināśa-kāraṇaṁ namāmi vighneśvara pāda-paṅkajam ॥

I prostrate to the lotus-feet of Lord Vighnesvara, the son of Parvati, the cause of the destruction of sorrow, who is served by the Host of Bhutas, who has the face of an elephant, and who partakes of the essence of the jambu and kapittha fruits.

एक-दन्तं शूर्प-कर्णम् गज-वक्त्रं महोदरम् । पाशाङ्कुश-धरं देवं ध्यायेत् सिद्धिं विनायकम् ॥

eka-dantaṁ śūrpa-karṇam gaja-vaktraṁ mahodaram ।

pāśāṅkuśa-dharaṁ devaṁ dhyāyet siddhi vināyakam ॥

I visualise Siddhi Vinayaka, elephant-faced, single tusked, with ears like winnowing baskets and an enormous abdomen, wielding the noose and the goad.

आगच्छ जगद् वन्द्य सुर राजार्चितेश्वर । अनाथ-नाथ सर्वज्ञ गीर्वाणासुर पूजित ॥

āgaccha jagad vandya sura rājārciteśvara ।

anātha-nātha sarvajña gīrvāṇāsura pūjita ॥

ॐ सिद्धि-विनायकम् आवाहयामि, स्थापयामि ॥

om siddhi-vināyakam āvāhayāmi, sthāpayāmi ॥

2. āsanam

अनेक-रत्न खचितं मुक्तामणि विभूषितम् । रत्न सिंहासनं चारु गणेश प्रतिगृह्यताम् ॥

aneka-ratna khacitaṁ muktāmaṇi vibhūṣitaṁ ।

ratna simhāsanaṁ cāru gaṇeśa pratigṛhyatām ॥

3. pādyam

गौरी पुत्र नमस्तेऽस्तु दूर्वा पद्मादि संयुतम् । भक्त्या पाद्यम् मया दत्तं गृहाण द्विरदानम् ॥

gaurī putra namaste'stu dūrvā padmādi saṁyutam ।

pādyam mayā dattaṁ grhāṇa dviradānana ॥

4. arghyam

सिद्धार्थं यव दूर्वाभिर् गन्ध पुष्पाक्षतैर् युतम् । तिल पुष्प समायुक्तं गृहाणार्घ्यं गजानन ॥

siddhārtha yava dūrvābhir gandha puṣpākṣatair yutam ।

tila puṣpa samāyuktaṁ grhāṇārghyaṁ gajānana ॥

5. ācamanīyam

कर्पूरागुरु पुष्पैश्च वासितं विमलं जलम् । भक्त्या दत्तं मया देव कुरुष्वचमनं प्रभो ॥
karpūrāguru puṣpaiśca vāsitaṁ vimalaṁ jalam ।
bhaktyā dattaṁ mayā deva kuruṣvācamanaṁ prabho ॥

6. Madhuparkam

दध्याज्य मधुसंयुक्तं मधुपर्कं मयाऽहृतम् । गृहाण सर्वलोकेश गज वक्त्र नमोऽस्तु ते ॥
dadhyājya madhusaṁyuktaṁ madhuparkaṁ mayā'hṛtam ।
grhāṇa sarvalokeśa gaja vaktra namo'stu te ॥

7. snānam

मध्वाज्य शर्करा युक्तं दधि क्षीर समन्वितम् । पञ्चामृतं प्रदास्यामि भक्तानाम् इष्ट-दायकम् ॥
गङ्गादि पुण्य पानीयैर् गन्ध पुष्पाक्षतैर् युतः । स्नानं कुरुष्व भगवन् उमापुत्र नमोऽस्तु ते ॥
madhvājya śarkarā yuktaṁ dadhi kṣīra samanvitaṁ ।
pañcāmṛtaṁ pradāsyāmi bhaktānām iṣṭa-dāyakam ॥
gaṅgādi puṇya pānīyair gandha puṣpākṣatair yutaḥ ।
snānaṁ kuruṣva bhagavan umā-putra namo'stu te ॥

ॐ तत् पुरुषाय विद्महे वक्रतुण्डाय धीमहि तन्नो दन्तिः प्रचोदयात् ॥
om tat puruṣāya vidmahe vakratuṇḍāya dhīmahi tanno dantiḥ pracodayāt ॥

8. vastram

रक्त वस्त्र द्वयं देव राजा-राजादि पूजित । भक्त्या दत्तं गृहाणेदं भगवन् हर-नन्दन ॥
rakta vastra dvayaṁ deva rājā-rājādi pūjita ।
bhaktyā dattaṁ grhāṇedaṁ bhagavan hara-nandana ॥

9. upavītam

राजतम् ब्रह्मसूत्रम् च काञ्चनं चोत्तरीयकं । गृहाण चारु सर्वज्ञ भक्तानाम् इष्ट-दायकम् ॥
rājatam brahmasūtram ca kāñcanaṁ cottarīyakaṁ ।
grhāṇa cāru sarvajña bhaktānām iṣṭa-dāyakam ॥

10. gandham

चन्दनागरु कर्पूर कस्तूरी कुंकुमान्वितम् । विलेपनम् सुर-श्रेष्ठ प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
candanāgaru karpūra kastūrī kuṅkumānvitaṁ ।
vilepanam sura-śreṣṭha prītyarthaṁ pratigrhyatām ॥

11. akṣatān

अक्षतान् धवलान् दिव्यान् शालीयान् अक्षतान् शुभान् । हरिद्रा चूर्ण संयुक्तान् सङ्गृहाण गणाधिप ॥
akṣatān dhavalān divyān śāliyān akṣatān śubhān ।
haridrā cūrṇa saṁyuktān saṅgrhāṇa gaṇādhipa ॥

12. puṣpaiḥ

सुगन्धीनि च पुष्पाणि जाजी कुन्द मुखानि च । एकविंशति सङ्ख्यानि गृहाण गणनायक ॥
sungandhīni ca puṣpāṇi jājī kunda mukhāni ca ।
ekaviṁśati saṅkhyāni grhāṇa gaṇanāyaka ॥

13. aṅga pūjā

पार्वती-नन्दनाय नमः – पादौ पूजयामि	parvatī-nandanāya namaḥ – pādau pūjayāmi ॥
गणेशाय नमः – गुल्फौ पूजयामि	gaṇeśāya namaḥ – gulphau pūjayāmi ॥
जगधात्रे नमः – जङ्घे पूजयामि	jagadhātre namaḥ – jaṅghe pūjayāmi ॥
जगद्-वल्लभाय नमः – जानुनी पूजयामि	jagad-vallabhāya namaḥ – jānunī pūjayāmi ॥
उमा-पुत्राय नमः – ऊरून् पूजयामि	umā-putrāya namaḥ – ūrūn pūjayāmi ॥
विकटाय नमः – कटिम् पूजयामि	vikaṭāya namaḥ – kaṭim pūjayāmi ॥
गुहाग्रजाय नमः – गुह्यं पूजयामि	guhāgrajāya namaḥ – guhyaṁ pūjayāmi ॥
महत्तमाय नमः – मेढ्रं पूजयामि	mahattamāya namaḥ – meḍraṁ pūjayāmi ॥

नाथाय नमः – नाभिं पूजयामि	nāthāya namaḥ – nābhiṃ pūjayāmi
उत्तमाय नमः – उदरं पूजयामि	uttamāya namaḥ – udaraṃ pūjayāmi
विनायकाय नमः – वक्षः पूजयामि	vināyakāya namaḥ – vakṣaḥ pūjayāmi
पाश-च्छिदे नमः – पार्श्वे पूजयामि	pāśa-cchide namaḥ – pāśve pūjayāmi
हेरम्बाय नमः – हृदयम् पूजयामि	herambāya namaḥ – hṛdayam pūjayāmi
कपिलाय नमः – कण्ठम् पूजयामि	kapilāya namaḥ – kaṇṭham pūjayāmi
स्कन्दाग्रजाय नमः – स्कन्धौ पूजयामि	skandāgrajāya namaḥ – skandhau pūjayāmi
हसुताय नमः – हस्तान् पूजयामि	hrasutāya namaḥ – hastān pūjayāmi
ब्रह्मचारिणे नमः – बाहून् पूजयामि	brahmacāriṇe namaḥ – bāhūn pūjayāmi
सुमुखाय नमः – मुखं पूजयामि	sumukhāya namaḥ – mukhaṃ pūjayāmi
एकदन्ताय नमः – दन्तौ पूजयामि	ekadantāya namaḥ – dantau pūjayāmi
विघ्न-नेत्रे नमः – नेत्रे पूजयामि	vighna-netre namaḥ – netre pūjayāmi
शूर्प-कर्णाय नमः – कर्णौ पूजयामि	śūrpa-karṇāya namaḥ – karṇau pūjayāmi
फाल-चन्द्राय नमः – फालं पूजयामि	phāla-candrāya namaḥ – phālaṃ pūjayāmi
नागाभरणाय नमः – नासिकां पूजयामि	nāgābharanāya – nāsikāṃ pūjayāmi
चिरन्तनाय नमः – चुबुकं पूजयामि	cirantanāya namaḥ – cubukaṃ pūjayāmi
स्थूलौष्ठाय नमः – ओष्ठौ पूजयामि	sthūlauṣṭhāya namaḥ – oṣṭhau pūjayāmi
गलन्-मदाय नमः – गण्डौ पूजयामि	galan-madāya namaḥ – gaṇḍau pūjayāmi
कपिलाय नमः – कचान् पूजयामि	kapilāya namaḥ – kacān pūjayāmi
शिव-प्रियाय नमः – शिरः पूजयामि	śiva-priyāya namaḥ – śiraḥ pūjayāmi
सर्व-मङ्गला सुताय नमः – सर्वाण्यङ्गानि पूजयामि	sarva-maṅgalā sutāya namaḥ – sarvāṅyaṅgāni pūjayāmi

13. patra-pūjā

उमा-पुत्राय नमः – माची-पत्रम् समर्पयामि ।	umā-putrāya namaḥ – mācī-patram samarpayāmi
हेरम्बाय नमः – भती-पत्रम् समर्पयामि ।	herambāya – bhatī-patram samarpayāmi
लम्बोदराय नमः – बिल्व-पत्रम् समर्पयामि ।	lambodarāya – bilva-patram samarpayāmi
द्विरदाननाय नमः – द्वूर्वाम् पत्रम् समर्पयामि ।	dviradānanāya – dūrvām samarpayāmi
धूम-केतवे नमः – दुर्धूर-पत्रम् समर्पयामि ।	dhūma-ketave – durdhūra-patram samarpayāmi
बृहते नमः – बदरी-पत्रम् समर्पयामि ।	bṛhate – badarī-patram samarpayāmi
अपवर्गदाय नमः – अपामार्ग पत्रम् समर्पयामि ।	apavargadāya – apāmārga patram samarpayāmi
द्वैमातुराय नमः – तुलसी पत्रम् समर्पयामि ।	dvaimāturāya – tulasī patram samarpayāmi
चिरन्तनाय नमः – चूत पत्रम् समर्पयामि ।	cirantanāya – cūta patram samarpayāmi
कपिलाय नमः – करवीर पत्रम् समर्पयामि ।	kapilāya – karavīra patram samarpayāmi
विष्णु-स्तुताय नमः – विष्णु-क्रान्त पत्रम् समर्पयामि ।	viṣṇu-stutāya – viṣṇu-krānta patram samarpayāmi
उमलाय नमः – आमलकी पत्रम् समर्पयामि ।	umalāya – āmalakī patram samarpayāmi
महते नमः – मरुवक पत्रम् समर्पयामि ।	mahate – maruvaka patram samarpayāmi
सिन्धुराय नमः – सिन्धूर पत्रम् समर्पयामि ।	sindhurāya – sindhūra patram samarpayāmi
गजाननाय नमः – जाती पत्रम् समर्पयामि ।	gajānanāya – jātī patram samarpayāmi

गण्ड-गलान्मदाय नमः – गण्डली पत्रम् समर्पयामि । gaṇḍa-galanmadāya – gaṇḍalī patram samarpayāmi ॥

शङ्करी-प्रियाय नमः – शमी पत्रम् समर्पयामि । śaṅkarī-priyāya – śamī patram samarpayāmi ॥

भृङ्ग-राजत्कटाय नमः – भृङ्गराज पत्रम् समर्पयामि । bhṛṅga-rājatkaṭāya – bhṛṅgarāja patram samarpayāmi ॥

अर्जुन-दन्ताय नमः – अर्जुन पत्रम् समर्पयामि । arjuna-dantāya – arjuna patram samarpayāmi ॥

अर्क-प्रभाय नमः – अर्क-पत्रम् पत्रम् समर्पयामि । arka-prabhāya – arka-patram patram samarpayāmi ॥

14. puṣpa pūjā

पञ्चास्य गणपतये नमः – पुन्नाग पुष्पं समर्पयामि । pañcāsya gaṇapataye namaḥ – punnāga puṣpaṁ samarpayāmi

महा-गणपतये नमः – मन्दार पुष्पं समर्पयामि । mahā-gaṇapataye namaḥ – mandāra puṣpaṁ samarpayāmi

धीर गणपतये नमः – दाडिमी पुष्पं समर्पयामि । dhīra gaṇapataye namaḥ – dāḍimī puṣpaṁ samarpayāmi

विष्वक्सेन गणपतये नमः – वकुल पुष्पं समर्पयामि । viṣvaksena gaṇapataye namaḥ – vakula puṣpaṁ samarpayāmi

आमोद गणपतये नमः – अमृणाल पुष्पं समर्पयामि । āmoda gaṇapataye namaḥ – amṛṇāla puṣpaṁ samarpayāmi

प्रमथ गणपतये नमः – पाटली पुष्पं समर्पयामि । pramatha gaṇapataye namaḥ – pāṭalī puṣpaṁ samarpayāmi

रुद्र गणपतये नमः – द्रोण पुष्पं समर्पयामि । rudra gaṇapataye namaḥ – droṇa puṣpaṁ samarpayāmi

विद्या गणपतये नमः – दुर्धूर पुष्पं समर्पयामि । vidyā gaṇapataye namaḥ – durdhūra puṣpaṁ samarpayāmi

विघ्न गणपतये नमः – चंपक पुष्पं समर्पयामि । vighna gaṇapataye namaḥ – caṁpaka puṣpaṁ samarpayāmi

दुरित गणपतये नमः – रसाल पुष्पं समर्पयामि । durita gaṇapataye namaḥ – rasāla puṣpaṁ samarpayāmi

कामितार्थ गणपतये नमः – केतकी पुष्पं समर्पयामि । kāmītārtha gaṇapataye namaḥ – ketakī puṣpaṁ samarpayāmi

संमोह गणपतये नमः – माधवी पुष्पं समर्पयामि । saṁmoha gaṇapataye namaḥ – mādhavī puṣpaṁ samarpayāmi

विष्णु गणपतये नमः – श्यामक पुष्पं समर्पयामि । viṣṇu gaṇapataye namaḥ – śyāmaka puṣpaṁ samarpayāmi

ईश गणपतये नमः – अर्क पुष्पं समर्पयामि । īśa gaṇapataye namaḥ – arka puṣpaṁ samarpayāmi

गजास्य गणपतये नमः – कल्हार पुष्पं समर्पयामि । gajāśya gaṇapataye namaḥ – kalhāra puṣpaṁ samarpayāmi

सर्व-सिद्धि गणपतये नमः – सेवन्तिका पुष्पं समर्पयामि । sarva-siddhi gaṇapataye namaḥ – sevantikā

वीर गणपतये नमः – बिल्व पुष्पं समर्पयामि । vīra gaṇapataye namaḥ – bilva puṣpaṁ samarpayāmi

कन्दर्प गणपतये नमः – करवीर पुष्पं समर्पयामि । kandarpa gaṇapataye namaḥ – karavīra puṣpaṁ samarpayāmi

उच्छिष्ट गणपतये नमः – कुन्द पुष्पं समर्पयामि । ucchiṣṭa gaṇapataye namaḥ – kunda puṣpaṁ samarpayāmi
 ब्रह्म गणपतये नमः – पारिजात पुष्पं समर्पयामि । brahma gaṇapataye namaḥ – pārijāta puṣpaṁ samarpayāmi
 ज्ञान गणपतये नमः – जाती पुष्पं समर्पयामि । jñāna gaṇapataye namaḥ – jātī puṣpaṁ samarpayāmi

16. dūrva pūjā

गणाधिपाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 पाशाङ्कुश-धराय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 आखु-वाहनाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 विनायकाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 ईश-पुत्राय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 सर्व-सिद्धि प्रदाय – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 एक-दन्ताय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 इभ-वक्त्राय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 मूषिक-वाहनाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 कुमार गुरवे नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 कपिल-वर्णाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 ब्रह्म-चारिणे नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 मोदक-हस्ताय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 सुर-श्रेष्ठाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 गज-नासिकाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 कपित्थ-फल-प्रियाय – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 गज-मुखाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 सुप्रसन्नाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 सुराग्रजाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 उम-पुत्राय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।
 स्कन्द-प्रियाय नमः – दूर्व-युग्मं समर्पयामि ।

gaṇādhipāya namaḥ- dūrva-yugmaṁ samarpa.
 pāśāṅkuśa-dharāyanamaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 ākhu-vāhanāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 vināyakāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 īśa-putrāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 sarva-siddhi pradāya – dūrva-yugmaṁ sam.
 eka-dantāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 ibha-vaktrāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 mūṣika-vāhanāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 kumāra gurave namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 kapila-varṇāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 brahma-cāriṇe namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 modaka-hastāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 sura-śreṣṭhāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 gaja-nāsikāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 kapittha-phala-priyāya – dūrva-yugmaṁ sam.
 gaja-mukhāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 suprasannāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 surāgrajāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 uma-putrāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.
 skanda-priyāya namaḥ – dūrva-yugmaṁ sam.

17. aṣṭhottara śata-nāma arcana

ॐ गजाननाय नमः । गणाध्यक्षाय । विघ्न-राजाय । विनायकाय । द्वै-मातुराय । सु-मुखाय । प्र-मुखाय । सन्-मुखाय । कृतिने । ज्ञान-दीपाय ॥ १० ॥

om gajānanāya namaḥ । gaṇādhyakṣāya । vighna-rājāya । vināyakāya । dvai-māturāya । su-mukhāya । pra-mukhāya । san-mukhāya । kṛtine । jñāna-dīpāya ॥ 10 ॥

सुख-निधये । सुराध्यक्षाय । सुरारि-भिदे । महा-गणपतये । मान्याय । महन्-मान्याय । मृडात्मजाय । पुराणाय । पुरुषाय । पूष्णे ॥ २० ॥

sukha-nidhaye । surādhyakṣāya । surāri-bhide । mahā-gaṇapataye । mānyāya । mahan-mānyāya । mṛḍātmaajāya । purāṇāya । puruṣāya । pūṣṇe ॥ 20 ॥

पुष्करिणे । पुण्य-कृते । अग्र-गण्याय । अग्र-पूज्याय । अग्र-गामिने । चामी-कर-प्रभाय । सर्वस्मै । सर्वोपास्याय । सर्व-कर्त्रे ॥ ३० ॥

puṣkarīṇe | puṇya-kṛte | agra-gaṇyāya | agra-pūjyāya | agra-gāmine | cāmī-kara-prabhāya | sarvasmai | sarvopāśyāya | sarva-kartre || 30 ||

सर्व-नेत्रे । सर्व-सिद्धि-प्रदाय । सर्व-सिद्धाय । सर्व-वन्द्याय । महा-कालाय । महा-बलाय । हेरंबाय । लंब-जटराय । ह्रस्व-ग्रीवाय । महोदराय ॥ ४० ॥

sarva-netre | sarva-siddhi-pradāya | sarva-siddhāya | sarva-vandyāya | mahā-kālāya | mahā-balāya | herambāya | lamba-jāṭarāya | hrasva-grīvāya | mahodarāya || 40 ||

मदोद-कटाय । महा-वीराय । मन्त्रिणे । मङ्गल-दाय । प्रमथाचार्याय । प्राज्ञाय । प्रमोदाय । मोदक-प्रियाय । धृति-मते । मति-मते ॥ ५० ॥

madoḍ-kaṭāya | mahā-vīrāya | mantriṇe | maṅgala-dāya | pramathācāryāya | prājñāya | pramodāya | modaka-priyāya | dhṛti-mate | mati-mate || 50 ||

कामिने । कपित्थ-प्रियाय । ब्रह्म-चारिणे । ब्रह्म-रूपिणे । ब्रह्म-विदे । ब्रह्म-वन्दिताय । जिष्णवे । विष्णु-प्रियाय । भक्त-जीविताय । जित-मन्-मथाय ॥ ६० ॥

kāmine | kapittha-priyāya | brahma-cāriṇe | brahma-rūpiṇe | brahma-vide | brahma-vanditāya | jiṣṇave | viṣṇu-priyāya | bhakta-jīvitāya | jita-man-mathāya || 60 ||

ऐश्वर्य-दाय । गुह-ज्यायसे । सिद्धि-सेविताय । विघ्न-कर्त्रे । विघ्न-हर्त्रे । विश्व-नेत्रे । विराजे । स्वराजे । श्री-पतये । वाक्-पतये ॥ ७० ॥

aiśvarya-dāya | guha-jyāyase | siddhi-sevitāya | vighna-kartre | vighna-hartre | viśva-netre | virāje | svarāje | śrī-pataye | vāk-pataye || 70 ||

श्रीमते । शृङ्गारिणे । श्रित-वत्सलाय । शिव-प्रियाय । शीघ्र-कारिणे । शाश्वताय । शिव-नन्दनाय । बलोद्धाय । भक्त-निधये । भाव-गम्याय ॥ ८० ॥

śrimate | śṛṅgāriṇe | śrita-vatsalāya | śiva-priyāya | śīghra-kāriṇe | śāśvatāya | śiva-nandanāya | baloddhāya | bhakta-nidhaye | bhāva-gamyāya || 80 ||

भवात्मजाय । महते । मङ्गल-दायिने । महेशाय । महिताय । सत्य-धर्मिणे । सदा-धाराय । सत्याय । सत्य-पराक्रमाय । शुभाङ्गाय ॥ ९० ॥

bhavātmajāya | mahate | maṅgala-dāyine | maheśāya | mahitāya | satya-dharmiṇe | sadā-dhārāya | satyāya | satya-parākramāya | śubhāṅgāya || 90 ||

शुभ्र-दन्ताय । शुभ-दाय । शुभ-विग्रहाय । पञ्च-पातक-नाशिने । पार्वती-प्रिय-नन्दनाय । विश्वेशाय । विबुध-आराध्य-पदाय । वीर-वराग्राय । कुमार-गुरु-वन्द्याय । कुञ्जर-सुर-भञ्जनाय ॥ १०० ॥

śubhra-dantāya | śubha-dāya | śubha-vigrahāya | pañca-pātaka-nāśine | pārvatī-priya-nandanāya | viśveśāya | vibudha-ārādhya-padāya | vīra-varāgragāya | kumāra-guru-vandyāya | kuñjara-sura-bhañjanāya || 100 ||

वल्लभा-वल्लभाय । वराभय-कराम्बुजाय । सुधा-कलश-हस्ताय । सुधाकर-कलाधराय । पञ्च-हस्ताय । प्रधानेशाय । पुरातनाय । वर-सिद्धि-विनायकाय नमः ॥ १०८ ॥

vallabhā-vallabhāya | varābhaya-karāmbujāya | sudhā-kalaśa-hastāya | sudhākara-kalādhārāya | pañca-hastāya | pradhāneśāya | purātānāya | vara-siddhi-vināyakāya namaḥ || 108 ||

Uttara Pūjā

18. dhūpam, 19. dīpam, 20. naivedyam |

अन्नं चतुर्विधं स्वादु रसैः षड्भिः समन्वितम् । भक्ष्य भोज्य समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां ॥
 annaṁ catur-vidhaṁ svādu rasaiḥ ṣaḍbhiḥ samanvitam ।
 bhakṣya bhojya samāyuktaṁ naivedyaṁ pratigṛhyatāṁ ॥

21. phalam 22. tāmbūlam 23. dakṣiṇam 24. nīrājanam 25. puṣpāñjali

26. pradakṣiṇa

27. namaskāram

विघ्नेश्वराय वरदाय सुर-प्रियाय, लम्बोदराय सकलाय जगद्-हिताय ।
 नागाननाय श्रुति-यज्ञ-विभूषिताय, गौरि-सुताय गणनाथ नमो नमस्ते ॥
 vighneśvarāya varadāya sura-priyāya, lambodarāya sakalāya jagad-hitāya ।
 nāgānanāya śruti-yajña-vibhūṣitāya, gauri-sutāya gaṇanātha namo namaste ॥

Om salutations to Ganesha the son of Parvati, the one cares for the welfare of the entire universe, the elephant-faced one who is adorned by the Vedas and by Yajñas, the lord of obstacles, the benefactor and beloved of the gods who has a pot-belly.

❖ *rājopacārā*

28. prārthana

वक्र-तुण्ड महा काय कोटि सूर्य समप्रभा । निर्विघ्नं कुरु मे देव सर्व कार्येषु सर्वदा ॥ १ ॥
 vakra-tuṇḍa mahā kāya koṭi sūrya samaprabhā ।
 nirvighnaṁ kuru me deva sarva kār्यeṣu sarvadā ॥ 1 ॥

O Curly trunk—one, of great body, as brilliant as a million suns, free all my undertakings from all hindrances, always O God

अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम । तस्मात् कारुण्य भावेन रक्ष रक्ष गणाधिप ॥ २ ॥
 anyathā śaraṇam nāsti tvameva śaraṇam mama ।
 tasmāt kāruṇya bhāvena rakṣa rakṣa gaṇādhipa ॥ 2 ॥

I have no other refuge apart from you, you alone are my refuge, therefore out of your natural compassion, protect me O Ganesha.

आवाहनं न जानामि नैव जानामि पूजनम् । विसर्जनं न जानामि क्षमस्व पुरुषोत्तम ॥ ३ ॥
 āvāhanam na jānāmi naiva jānāmi pūjanam ।
 visarjanam na jānāmi kṣamasva puruṣottama ॥ 3 ॥

I do not know the proper method of invoking or worshipping you, I also do not know the proper method of valediction, forgive me O Supreme Being.

मन्त्र हीनं क्रिया हीनं भक्ति हीनं विनायक । यत् कृतं तु मया देव परिपूर्णं तद् अस्तु ते ॥ ४ ॥
 mantra hīnam kriyā hīnam bhakti hīnam vināyaka ।
 yat kṛtaṁ tu mayā deva paripūrṇam tad astu te ॥ 4 ॥

This ceremony is lacking proper mantras, and methodology, lacking all devotion, whatever little I have done O Ganesha may it be accepted as complete by you.

29. arghya pradānam

saṅkalpaḥ - मम उपात ..... प्रीत्यर्थम् महा-गणपति पूजान्ते क्षीरार्घ्यं प्रदानम् करिष्ये ॥
 mama upāta .... prītyartham mahā-gaṇapati pūjānte kṣīrārghya pradānam kariṣye ॥

अर्घ्यं गृहाण हेरंब वर प्रद विनायक । गन्ध पुष्पैर् युक्तं भक्त्या दत्तं मया प्रभो ॥
 arghyam grhāṇa heramba vara prada vināyaka ।
 gandha puṣpair yuktaṁ bhaktyā dattaṁ mayā prabho ॥

ॐ सिद्धि-विनायकाय नमः - इदं अर्घ्यम् x ३
 om siddhi-vināyakāya namaḥ - idaṁ arghyam x 3

नमस्ते भिन्न दन्ताय नमस्ते हर-सूनवे । इदम् अर्घ्यं प्रदास्यामि गृहाण गण-नायक ॥

namaste bhinna dantāya namaste hara-sūnave ।
idam arghya pradāsyāmi grhāṇa gaṇa-nāyaka ॥

ॐ सिद्धि-विनायकाय नमः - इदं अर्घ्यम् x ३

om siddhi-vināyakāya namaḥ - idam arghyam x 3

नमस्तुभ्यं गणेशाय नमस्ते विघ्न-नायक । पुनर् अर्घ्यं प्रदास्यामि गृहाण गण-नायक ॥

namastubhyaṁ gaṇeśāya namaste vighna-nāyaka ।
punar arghyaṁ pradāsyāmi grhāṇa gaṇa-nāyaka ॥

ॐ सिद्धि-विनायकाय नमः - इदं अर्घ्यम् x ३

om siddhi-vināyakāya namaḥ - idam arghyam x 3

गौर्यङ्ग-मल-संभूत स्वामि ज्येष्ठ विनायक । गणेश्वर गृहाणार्घ्यं गजानन नमोऽस्तु ते ॥

gauryaṅga-mala-sambhūta svāmi jyeṣṭha vināyaka ।
gaṇeśvara grhāṇārghyaṁ gajānana namo'stu te ॥

ॐ सिद्धि-विनायकाय नमः - इदं अर्घ्यम् x ३

om siddhi-vināyakāya namaḥ - idam arghyam x 3

अन्नेन अर्घ्यं प्रदानेन भगवन् सर्वात्मकः श्री सिद्धि-विनायकः प्रियताम्

annena arghya pradānena bhagavan sarvātmakaḥ śrī siddhi-vināyakaḥ priyatām

7. SŪRYA PŪJĀ

saṅkalpaḥ शुभे शोभने मुहूर्ते .....॥ अस्याम् शुभ तिथौ — छाया संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण प्रसाद सिद्धर्थम् श्री सूर्य नारायण प्रसादेन आरोग्य दृढगात्रता सिद्ध्यर्थं मकर सङ्क्रान्ति पुण्य काले कल्पोक्त प्रकारेण यथा शक्ति ध्यान आवाहन षोडशोपचारैः श्री सूर्य नारायण पूजां करिष्ये ॥

śubhe śobhane muhūrte ..... asyām śubha tithau — chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa prasāda siddhartham śrī sūrya nārāyaṇa prasādena ārogya dṛḍagaṭratā siddhyartham makara saṅkrānti puṇya kāle kalpokta prakāreṇa yathā śakti dhyana āvāhana ṣoḍaśopacāraiḥ śrī sūrya nārāyaṇa pūjām kariṣye ॥

“With the purpose of obtaining health and physical strength through the grace of Lord Surya Narayan (the Sun God), and during the auspicious time of Makar Sankranti, I will, to the best of my ability, perform the worship of Lord Surya Narayan as per the prescribed ritualistic method, invoking and worshipping Him with the sixteen-fold offerings (Shodashopachara).”

1. dhyānam

ध्यायेत् सूर्यम् अनन्त शक्ति किरणं तेजोऽमलं भास्करम् । भक्तानाम् अभय प्रदं दिनकरं ज्योतिर्-मयं शङ्करम् ॥ आदित्यं जगद्-ईशम् अच्युतम् जम् त्रैलोक्य चूडा-मणिम् । भाक्ताभिष्ट-वर-प्रदं दिन-मणिं मार्ताण्डम् आद्य शुभम् ॥ द्विभुजं पद्म-हस्तं च वरदं मकुटान्वितम् । ध्यायेद् दिवाकरं देवं सर्वाभिष्ट प्रदायकम् ॥ छाया संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायणं ध्यायामि ।

dhyāyet sūryam ananta śakti kiraṇam tejo'amalam bhāskaram ।
bhaktānām abhaya pradam dinakaram jyotir-mayam śaṅkaram ॥
ādityam jagad-īśam acyutam ajam trailokya cūdā-maṇim ।
bhāktābhiṣṭa-vara-pradam dina-maṇim mārtaṇḍam ādya śubham ॥
dvibhujam padma-hastam ca varadam makutaṇvitam ।
dhyāyed divākaram devam sarvābhiṣṭa pradāyakam ॥
chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇam dhyāyāmi ।

“Meditate upon Surya (the Sun God), the one with infinite power and rays, pure brilliance, the illuminator, the giver of fearlessness to devotees, the dispeller of darkness, and the embodiment of divine light.

Meditate on Aditya, the Lord of the universe, the unchanging, the jewel of the three worlds, the bestower of the wishes of devotees, the radiant Sun, and the auspicious primordial being. Meditate upon the two-armed deity, holding a lotus and bestowing boons, adorned with a crown, and contemplate upon the divine Sun, the granter of all desires. I meditate upon Lord Surya Narayan, accompanied by Chhaya (Shadow) and Sanjna (Consciousness)."

❖ *prāṇa-pratiṣṭha*

आवाहयामि देवेद्यम् आश्रिताभिष्ट दायकम् । आदित्यम् अखिलाराध्यम् आर्त-त्राण प्ररायणम् ॥
 āvāhayāmi deveḍyam āśritābhiṣṭa dāyakam ।
 ādityam akhilārādhyam ārta-trāṇa prarāyaṇam ॥

अस्मिन् चित्रे/बिम्बे छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायणं आवाहयामि ।
 asmin citre/bimbe chāya sañjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇaṁ āvāhayāmi ।

2. āsanam

आसनम् सङ्गृहाणेदं द्वादशात्मन् दिवाकर । छायानायक लोकेश मया भक्त्या समर्पितम् ॥
 āsanam saṅgrhāṇedaṁ dvādaśātman divākara ।
 chāyānāyaka lokaśa mayā bhaktyā samarpitam ॥
 छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।
 chāya sañjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

3. pādyam

पाद्यं ददामि पद्मादि सुगन्धि कुसुमैर् युतम् । पद्म-बन्धो गृहाण त्वं प्रभाकर नमोऽस्तु ते ॥
 pādyaṁ dadāmi padmādi sugandhi kusumair yutam ।
 padma-bandho grhāṇa tvaṁ prabhākara namo'stu te ॥
 छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।
 chāya sañjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

4. arghyam

अर्घ्यं गृहीष्व भगवन् गन्ध दूर्वादिम् इश्रितं । अघन्नाशक देवेश हरिद् अश्व रवे मुदा ॥
 arghyaṁ grhīṣva bhagavan gandha dūrvādim iśritaṁ ।
 aghannāśaka deveśa harid aśva rave mudā ॥
 छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।
 chāya sañjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

5. ācamanīyam

ददाम्याचमनं तुभ्यम् चराचर विबोधक । भक्त्याऽहं भास्करायाद्य जगद् ध्वान्त विनाशक ॥
 dadāmyācamanaṁ tubhyam carācara vibodhaka ।
 bhaktyā'haṁ bhāskarāyādya jagad dhvānta vināśaka ॥
 छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।
 chāya sañjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

6. madhuparkam

मध्वाज्य दधि संयुक्तं मधुपर्कम् प्रभाकर । लोक-नाथ मया दत्तं गृहाण मुनि-सेवित ॥
 madhvājya dadhi saṁyuktaṁ madhuparkam prabhākara ।
 loka-nātha mayā dattaṁ grhāṇa muni-sevita ॥
 छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः –
 chāya sañjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ -

7. pañcāmṛta snānam

मध्वाज्य शर्करा युक्तं दधि क्षीर समन्वितम् । पञ्चामृतं प्रदास्यामि सर्व लोक सुपूजित ॥
 madhvājya śarkarā yuktaṁ dadhi kṣīra samanvitaṁ ।
 pañcāmṛtaṁ pradāsyāmi sarva loka supūjita ॥
 छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

8. śuddhodaka snānam

वेदात्मने नमस्तुभ्यं जगद् आनन्द दायिने । नदी विमल तोयैस् त्वां स्नापयेऽहं विभावसो ॥

vedātmane namastubhyaṁ jagad ānanda dāyine ।
nadī vimala toyais tvāṁ snāpaye'haṁ vibhāvaso ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

9. vastram

दिव्यांबर युगम् सूक्ष्मं हेम सूत्र-विराजितम् । स्वीकुरुष्व नवं शुभ्रं दिवाकर मयार्पितम् ॥

divyāmbara yugam sūkṣmaṁ hema sūtra-virājitaṁ ।
svīkuruṣva navaṁ śubhraṁ divākara mayārpitaṁ ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

10. upavītam

ब्रह्म विष्णु महेशान वपुषे विश्व-चक्षुषे । साक्षिणे कर्मणां तुभ्यम् उपवीतम् ददाम्यहम् ॥

brahma viṣṇu maheśāna vapuṣe viśva-cakṣuṣe ।
sākṣiṇe karmaṇāṁ tubhyaṁ upavītaṁ dadāmyaham ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

11. ābharaṇam

गृहीष्व भूषणम् पूषन् मुदा देव गणैर् नुत । हार कुण्डल केयूर किरीट वलयादिकम् ॥

gr̥hīṣva bhūṣaṇam pūṣan mudā deva gaṇair nuta ।
hāra kuṇḍala keyūra kirīṭa valayādikam ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

12. gandham

श्री गन्धं कुंकुमोपेतं कपूरेन समन्वितम् । गृहाण करुणावार्धे लोक बन्धो दिवाकर ॥

śrī gandhaṁ kuṁkumopetaṁ karpūrena samanvitaṁ ।
gr̥hāṇa karuṇāvārdhe loka bandho divākara ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

13. akṣatān

प्राणि कर्म साक्षिभूत भक्तानाम् अभय प्रद । अक्षतान् प्रतिगृहीष्व ग्रहाणाम् ईश भास्कर ॥

prāṇi karma sākṣibhūta bhaktānām abhaya prada ।
akṣatān pratigr̥hīṣva grahāṇām īśa bhāskara ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः ।

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ ।

14. puṣpam

पङ्करुह-प्रियं पुष्पैर् मल्लिका पङ्कजादिभिः । सेवान्तिका पारिजातैः पूज्यामि मुदा रविम् ॥

paṅkaruha-priyaṁ puṣpair mallikā paṅkajādibhiḥ ।
sevāntikā pārijātaiḥ pūjyāmi mudā ravim ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः - पुष्पैः पूजयामि

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ - puṣpaiḥ

15. aṅga puja

ॐ पवनाय नमः – पादौ पूजयामि

om pavanāya namaḥ – pāḍau pūjayāmi

ग्रह-पते – गुल्फौ पूजयामि

graha-pate – gulphau pūjayāmi

जगद् आनन्दनाय – जानुनी पूजयामि
 सूर्याय – ऊरुन् पूजयामि
 कर्म-साक्षिणे – कटिं पूजयामि
 छायानाथाय – नाभिं पूजयामि
 अरुणा-सारथये – उदरम् पूजयामि
 विश्व-चक्षुषे – वक्षः पूजयामि
 अहस्-कराय – हस्तौ पूजयामि
 कालात्मने – कण्ठं पूजयामि
 मार्ताण्डाय – मुखं पूजयामि
 लोक-बन्धवे – कपोलौ पूजयामि
 पद्माक्षाय – अक्षिणे पूजयामि
 विकर्तनाय – कर्णौ पूजयामि
 मरीचि-मालिने – ललाटं पूजयामि
 सप्ताश्वाय – शिरः पूजयामि

jagad ānandanāya – jānunī pūjayāmi
 sūryāya – ūrūn pūjayāmi
 karma-sākṣiṇe – kaṭim pūjayāmi
 chāyānāthāya – nābhim pūjayāmi
 aruṇā-sārathaye – udaram pūjayāmi
 viśva-cakṣuṣe – vakṣaḥ pūjayāmi
 ahas-karāya – hastau pūjayāmi
 kālātmane – kaṇṭhaṁ pūjayāmi
 mārtaṇḍāya – mukhaṁ pūjayāmi
 loka-bandhave – kapolau pūjayāmi
 padmākṣāya – akṣiṇe pūjayāmi
 vikartanāya – karṇau pūjayāmi
 marīci-māline – lalāṭaṁ pūjayāmi
 saptāśvāya – śiraḥ pūjayāmi

16. aṣṭottara śata nāma arcana

अरुणाय । शरण्याय । करुण-रस-सिन्धवे । असमान-बलाय । आर्त-रक्षकाय । आदित्याय । आदिभूताय ।
 अखिलागम-वेदिने । अच्युताय । अखिलज्ञाय ॥ १० ॥

aruṇāya । śaraṇyāya । karuṇa-rasa-sindhave । asamāna-balāya । ārta-rakṣakāya । ādityāya ।
 ādibhūtāya । akhilāgama-vedine । acyutāya । akhilajñāya ॥ 10 ॥

अनन्ताय । इनाय । विश्वरूपाय । इज्याय । इन्द्राय । भानवे । इन्दिरा-मन्दिराप्ताय । वन्दनीयाय । इशाय ।
 सुप्रसन्नाय ॥ २० ॥

सुशीलाय । सु-वर्चसे । वसु-प्रदाय । वसवे । वासुदेवाय । उज्ज्वलाय । उग्र-रूपाय । ऊर्ध्व-काय । विवस्वते ।
 उध्यत् किरन-जालाय ॥ ३० ॥

anantāya । ināya । viśvarūpāya । ijjāya । indrāya । bhānave । indirā-mandirāptāya । vandanīyāya ।
 iśāya । suprasannāya ॥ 20 ॥

suśīlāya । su-varcase । vasu-pradāya । vasave । vāsudevāya । ujvalāya । ugra-rūpāya । ūrdhva-
 kāya । vivasvate । udhyat kirana-jālāya ॥ 30 ॥

हृषीकेशाय । ऊर्जस्वलाय । वीराय । निर्जराय । जयाय । उरु-द्वयाभाव-विनिर्मुक्त-निज-सारथये । ऋषि वन्द्याय
 । रुग्घन्त्रे । ऋक्ष-चक्रचलाय । ऋजुस्व-भावचिताय ॥ ४० ॥

hr̥ṣīkeśāya । ūrjasvalāya । vīrāya । nirjarāya । jayāya । uru-dvayābhāva-vinirmukta-nija-
 sārathaye । ṛṣi vandyāya । rugghantre । ṛkṣa-cakracalāya । ṛjusva-bhāvacittāya ॥ 40 ॥

नित्य-स्तुत्याय । ऋकार-मातृका वर्ण-रुडाय । उज्ज्वल-तेजसे । ऋक्षाधि-नाथमित्राय । पुष्कराक्षाय । लुप्त-
 दन्ताय । शान्ताय । कान्तिदाय । घनाय । कनत्-कनक-भूषाय ॥ ५० ॥

nitya-stutyāya । ṛkāra-mātrkā varṇa-rūḍāya । ujvala-tejase । ṛkṣādhi-nāthamitrāya ।
 puṣkarākṣāya । lupta-dantāya । śāntāya । kāntidāya । ghanāya । kanat-kanaka-bhūṣāya ॥ 50 ॥

स्वधाय । लूनिताखिल-दैत्याय । सत्यनन्द-स्वरूपिणे । अपवर्ग-प्रदाय । आर्त-शरण्याय । एकाकिने । भगवते ।
 सृष्टि-स्थित्यन्त-कारिणे । गुणात्मने । घृण्भृते ॥ ६० ॥

svadyāya । lūnitākhila-daityāya । satyananda-svarūpiṇe । apavarga-pradāya । ārta-śaraṇyāya ।
 ekākine । bhagavate । sṛṣṭi-sthityanta-kāriṇe । guṇātmane । ghrṇbhṛte ॥ 60 ॥

बृहते । ब्रह्मणे । ऐश्वर्यदाय । शर्वाय । हरिदश्वाय । शौरये । दश-दिक् सम्प्रकाशाय । भक्त-वश्याय । ओजस्-
कराय । जयिने ॥ ७० ॥

br̥hate | brahmaṇe | aiśvaryadāya | śarvāya | haridaśvāya | śauraye | daśa-dik samprakāśāya |
bhakta-vaśyāya | ojas-karāya | jayine ॥ 70 ॥

जगतानन्द-हेतवे । जन्म-मृत्यु-जरा-व्याधि-वर्जिताय । उच्च-स्थान-समारूढरथ-स्थाय । असुरारये । कमनीय-
कराय । अब्ज-वल्लभाय । अन्तर्-बहिर्-प्रकाशाय । अचिन्त्याय । आत्मरुडिणे । अच्युताय ॥ ८० ॥

jagatānanda-hetave | janma-mṛtyu-jarā-vyādhi-varjitāya | ucca-sthāna-samarūḍharatha-sthāya |
asurāraye | kamanīya-karāya | abja-vallabhāya | antar-bahir-prakāśāya | acintyāya | ātmarūḍiṇe
| acyutāya ॥ 80 ॥

अमरेशाय । परस्मै-ज्योतिषे । अहस्-कराय । रवये । हरये । परमात्मने । तरुणाय । वरेण्याय । ग्रहानाम्-पतये
। भास्कराय ॥ ९० ॥

amareśāya | parasmai-jyotiṣe | ahas-karāya | ravaye | haraye | paramātmāne | taruṇāya |
vareṇyāya | grahānām-pataye | bhāskarāya ॥ 90 ॥

आदि-मध्यान्त-रहिताय । सौख्य-प्रदाय । सकल-जगताम्-पतये । सूर्याय । कवये । नारायणाय । परेशाय ।
तेजोरुडाय । श्रीं हिरण्य-गर्भाय । ह्रीं सपत्-कराय ॥ १०० ॥

ādi-madhyānta-rahitāya | saukhya-pradāya | sakala-jagatām-pataye | sūryāya | kavaye |
nārāyaṇāya | pareśāya | tejorūḍāya | śrīm hiraṇya-garbhāya | hrīm sapat-karāya ॥ 100 ॥

ऐं इष्टार्थ-दाय । अनु-प्रसन्नाय । श्रिमते । श्रेयसे । भक्त-कोटि-सौख्य-प्रदायिणे । दीप्त-मूर्तये । निखिलागङ्ग-
वेद्याय । नित्यनन्दाय ॥ १०८ ॥

aiṁ iṣṭārtha-dāya | anu-prasannāya | śrimate | śreyase | bhakta-koṭi-saukhya-pradāyīṇe | dīpta-
murtaye | nikhilāgaṇa-vedyāya | nityanandāya ॥ 108 ॥

Uttara Pūjā

17. puṣpāñjali

नमो देव-स्वरूपाय भानवे कर्म साक्षिणे । पुष्पाञ्जलिं प्रदास्यामि भक्त्या तुभ्यं दिवाकर ॥

namo deva-svarūpāya bhānave karma sākṣiṇe |
puṣpāñjalim pradāsyāmi bhaktyā tubhyaṁ divākara ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः – पुष्पाञ्जलिं

chāya sañjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ - puṣpāñjalim

18. pradakṣīnam

प्रकृष्ट पाप नाशाय प्रकृष्ट फल सिद्धये । प्रदक्षिणं करोमि त्वं प्रसीद पुरुषोत्तमम् ॥

prakṛṣṭa pāpa nāśāya prakṛṣṭa phala siddhaye |
pradakṣiṇaṁ karomi tvaṁ prasīda puruṣottamam ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः - प्रदक्षिण-नमस्कारम् समर्पयामि ।

chāya sañjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ - pradakṣiṇa-namaskāram
samarpayāmi |

19. namaskāram

घृत-पद्म द्वयं भानुं तेजो मण्डल मध्यगम् । सर्वाधि व्याधि शमनं छाया-श्लिष्ट तनुं भजे ॥

ghṛta-padma dvayaṁ bhānuṁ tejo maṇḍala madhyagam |
sarvādhi vyādhi śamanam chāyā-śliṣṭa tanuṁ bhaje ॥

जयाय जय भद्राय हर्यश्वाय नमो नमः । नमो नमः सहस्रांशो आदित्याय नमो नमः ॥

jayāya jaya bhadrāya haryaśvāya namo namaḥ |
namo namaḥ sahasrāṁśo ādityāya namo namaḥ ॥

नम उग्राय वीराय सारङ्गाय नमो नमः । नमः पद्म प्रबोधाय मार्ताण्डाय नमो नमः ॥

nama ugrāya vīrāya sārāṅgāya namo namaḥ ।

namaḥ padma prabodhāya mārtaṇḍāya namo namaḥ ॥

भानो भास्कर मार्ताण्ड चण्डरश्मे दिवाकर । आयुर्अरोग्यम् ऐश्वर्यं प्रयच्छ करुणार्णव ॥

bhāno bhāskara mārtaṇḍa caṇḍaraśme divākara ।

āyur ārogyam aiśvaryaṁ prayaccha karuṇārṇava ॥

20. arghyam

saṅkalpaḥ - मम उपात ..... छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण प्रीत्यर्थं श्री सूर्य नारायण पूजान्ते अर्घ्यं प्रदानं करिष्ये ॥

mama upāta ..... chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa prītyartham śrī sūrya nārāyaṇa pūjānte arghya pradānam kariṣye ॥

नमो भगवत तुभ्यं नमस्ते जातवेदसे । दत्तम् अर्घ्यं मया भानो गृहाण त्वं नमोऽस्तु ते ॥

namo bhagavata tubhyaṁ namaste jātavedase ।

dattam arghyam mayā bhāno gṛhāṇa tvam namo'stu te ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः - इदं अर्घ्यम्

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ - idam arghyam

एहि सूर सहस्रांशो तेजो मालिन् जगत्-पते । अनुकम्पया मां देव गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते ॥

ehi sūra sahasrāṁśo tejo mālin jagat-pate ।

anukampayā mān deva gṛhāṇārghyam namo'stu te ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः - इदं अर्घ्यम्

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ - idam arghyam

पुनर् अर्घ्यं ददाम्य-अद्य भानवे लोक-साक्षिणे । आदित्य जगद्-आधारा सुप्रीतो मां समुद्धर ॥

punar arghyam dadāmy-adya bhānave loka-sākṣiṇe ।

āditya jagad-ādhārā supṛīto mān samuddhara ॥

छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण स्वामिने नमः - इदं अर्घ्यम् ।

chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa svāmine namaḥ - idam arghyam ।

अनेन अर्घ्यं प्रदानेन छाय संज्ञा समेत श्री सूर्य नारायण सुप्रीतो वरदो भवतु ॥

anena arghya pradānena chāya saṁjñā sameta śrī sūrya nārāyaṇa supṛīto varado bhavatu ॥

21. upāyana/dakṣiṇa dānam

8. KṚṢṆA JANMAṢṬHAMI PŪJĀ

1. Dhyānam

करारविन्देन पदारविन्दं मुखारविन्दे विनिवेशयन्तम् । वटस्य पत्रस्य पुटे शयानं बालं मुकुन्दं मनसा स्मरामि ॥

karāravindena padāravindaṁ mukhāravinde viniveśayantam ।

vaṭasya patrasya puṭe śayānaṁ bālaṁ mukundaṁ manasā smarāmi ॥

O infant Krishna I contemplate upon you in my mind, with hands and feet the colour of lotus blossoms and a face as beautiful as a full blown lotus, lying on your back on a banyan leaf.

ध्यायामि बालकं कृष्णं मात्रङ्के स्तन्य-पायिनम् । श्रीवत्स वक्षं कान्तं नीलोत्पल दल-च्छविम् ॥

dhyāyāmi bālakaṁ kṛṣṇaṁ mātraṅke stanya-pāyinaṁ ।

śrīvatsa vakṣaṁ kāntaṁ nīlotpala dala-cchaviṁ ॥

I meditate upon the beautiful baby Krishna lying suckling in his mother's lap, adorned with the chest-jewel and as gorgeous as a blue lotus.

देवकी वसुदेव यशोदा नन्दगोप बलभद्रादि सहित श्री बाल-कृष्णम् ध्यायामि

devakī vasudeva yaśodā nanda-gopa balabhadraḍi sahita śrī bāla-kṛṣṇam dhyāyāmi ॥

2. āvāhanam

आवाहयामि देवेशं देवकी गर्भ-संभूतम् । बाल-रूप-धरं कृष्णं सच्चिदानन्द विग्रहम् ॥

āvāhayāmi deveśaṁ devakī garbha-sambhūtam ।

bāla-rūpa-dharaṁ kṛṣṇaṁ saccidānanda vigrahaṁ ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहितं बाल-कृष्णं आवाहयामि ॥

om namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahitaṁ bāla-kṛṣṇaṁ āvāhayāmi ॥

3. āsanam

दामोदर नमस्तेऽस्तु देवकी गर्भ-संभवम् । रत्न-सिंहासनं चारु गृह्यतां गोकुल-प्रिय ॥

dāmodara namaste'stu devakī garbha-sambhavam ।

ratna-simhāsanaṁ cāru gṛhyatāṁ gokula-priya ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः

om namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

4. pādyam

पुष्पाक्षत समायुक्तं पुरुषोत्तम पूर्वज । पाद्यं गृहाण देवेश पूर्ण-रूप नमोऽस्तु ते ॥

puṣpākṣata samāyuktaṁ puruṣottama pūrvaja ।

pādyam gṛhāṇa deveśa pūrṇa-rūpa namo'stu te ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः

om namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

5. arghyam

गन्ध-पुष्पाक्षतोपेतं फलेन च समन्वितम् । अर्घ्यं गृहाण भगवन् वसुदेव-प्रियात्मज ॥

gandha-puṣpākṣatopetaṁ phalena ca samanvitam ।

arghyaṁ gṛhāṇa bhagavan vasudeva-priyātmaja ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।

om namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

6. ācamanīyam

नाना-नदी-समानीतं सुवर्ण कलश स्थितम् । गृहाणाचमनीयं च विमलं जलम् अच्युत ॥

nānā-nadī-samānītaṁ suvarṇa kalaśa-sthitam ।

gṛhāṇācamanīyaṁ ca vimalaṁ jalam acyuta ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।

om namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

7. madhu-parkam

मधु-दध्याज्य सयुक्तम् महीय गुणार्णव । मधुसूदन देवेश मधु-पर्क गृहाण मे ॥
 madhu-dadhyājya sayuktam mahāīya guṇārṇava ।
 madhusūdana deveśa madhu-parkaṁ grhāṇa me ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।
 omṁ namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

8. pañcāmṛta snānam

पञ्चामृतं गृहाणेश पयो-दधि-घृतम् मधु । शर्कराम् अपि गोविन्द शकटासुर भञ्जन ॥
 pañcāmṛtaṁ grhāṇeśa payo-dadhi-ghṛtam madhu ।
 śarkarām api govinda śakaṭāsura bhañjana ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।
 omṁ namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

9. śuddhodaka snānam

गङ्गा गोदावरी कृष्ण यामुनाभ्यस्-समाहृतम् । सलीलं विमलं देव स्नानार्थं प्रति-गृह्यताम् ॥
 gaṅgā godāvarī kṛṣṇa yāmunābhyas-samāhṛtam ।
 salīlaṁ vimalaṁ deva snānārthaṁ prati-grhyatām ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।
 omṁ namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

10. vastra yugmam

पीताम्बर युगं देव गृहाण सुमनोहरम् । देहि मे सकलान् अर्थान् देवकी प्रियनन्दन ॥
 pītāmbara yugaṁ deva grhāṇa sumanoharam ।
 dehi me sakalān arthān devakī priya-nandana ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।
 omṁ namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

11. upavītaṁ

उपवीतं गृहाणेदं काञ्चनं कमल-पते । पवित्रम् कुरु मां देव नमः परम-पुरुष ॥
 upavītaṁ grhāṇedaṁ kāñcanaṁ kamala-pate ।
 pavitraṁ kuru mām deva namaḥ parama-purūṣa ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।
 omṁ namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

12. nānā ābharaṇāni

हार-नूपुर केयूर किङ्किणीदाम पूर्वकम् । गृहाणाभरणं सर्वं शरणागत-वत्सल ॥
 hāra-nūpura keyūra kiṅkiṇīdāma pūrvakam ।
 grhāṇābharaṇaṁ sarvaṁ śaraṇāgata-vatsala ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।
 omṁ namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

13. gandham

गन्धम् कुंकुम कस्तूरी घन-सार समन्वितम् । गृहाण ते नमो देव कुब्जानुग्रह कारिणे ॥
 gandham kuṁkuma kastūrī ghana-sāra samanvitaṁ ।
 grhāṇa te namo deva kubjānugraha kārīṇe ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।
 omṁ namo bhagavate vāsudevāya । saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

14. akṣatān

अक्षतान् धवलान् दिव्यान् भक्ताफल सम-प्रभान् । वासुदेव गृहाण त्वं नमस्ते भक्त-वत्सल ॥

akṣatān dhavalān divyān bhaktāphala sama-prabhān |
vāsudeva gṛhāṇa tvarīn namaste bhakta-vatsala ||

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।

om namo bhagavate vāsudevāya | saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ||

15. puṣpāṇi

जाती चम्पक पुन्नाग केतकी मल्लिकादिभिः । करवीरैः पारिजातैः पुजयामि रमा-पतिम् ॥

jātī campaka punnāga ketakī mallikādibhiḥ |

karavīraiḥ pārijātaiḥ puṣṭayāmi ramā-patim ||

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।

om namo bhagavate vāsudevāya | saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ||

16. aṅga Pūjā

अच्युताय नमः पादौ पूजयामि

acyutāya namaḥ pādau pūjayāmi

feet

गोपालाय नमः गुल्फौ पूजयामि

gopālāya namaḥ gulphau pūjayāmi

ankles

जन्म-हीनाय नमः जानुनी पूजयामि

janma-hīnāya namaḥ jānunī pūjayāmi

knees

पूतना-वाइरिने नमः ऊरुम् पूजयामि

pūtanā-vāirine namaḥ ūrūm pūjayāmi

thighs

शकटासुर भञ्जनाय कटिं पूजयामि

śakaṭāsura bhañjanāya namaḥ kaṭim pū

hips

नवनीत-प्रियाय नमः नाभिं पूजयामि

navanīta-priyāya namaḥ nābhim pūj.

navel

उत्ताल-ताल-भेत्रे नमः उदरं पूजयामि

uttāla-tāla-bhetre namaḥ udaram pūj.

abdomen

वन-मालिने नमः वक्षं पूजयामि

vana-māline namaḥ vakṣam pūjayāmi

chest

चतुर्-भुजाय नमः हस्तान् पूजयामि

catur-bhujāya namaḥ hastān pūjayāmi

hands

कंसारये नमः कण्ठं पूजयामि

kaṁsāraye namaḥ kaṇṭham pūjayāmi

throat

मथुर-नाथाय नमः मुखं पूजयामि

mathura-nāthāya namaḥ mukham pūj.

face

कुचेल-संपत्-प्रदाय कपोलौ पूजयामि

kucela-saṁpat-pradāya kapolau pūj.

cheeks

कञ्ज-लोचनाय नमः नेत्रे पूजयामि

kañja-locanāya namaḥ netre pūjayāmi

eyes

करुणा-निधये नमः कर्णौ पूजयामि

karuṇā-nidhaye namaḥ karṇau pūj.

ears

ललिता-कृतये नमः ललाटम् पूजयामि

lalitā-kṛtaye namaḥ lalāṭam pūj.

forehead

शुक-संस्तुताय नमः शिर पूजयामि

śuka-saṁstutāya namaḥ śira pūjayāmi

head

अनघाय नमः अलकान् पूजयामि

anaghāya namaḥ alakān pūjayāmi

locks

सर्वेश्वराय नमः सर्वान्यगानि पूजयामि

sarveśvarāya namaḥ sarvānyagāni pūj.

entire
body

17. aṣṭottara śata-nāma pūjā |

ॐ श्री कृष्णाय नमः । कमल-नाथाय । वासुदेवाय । सनातनाय । वासुदेवात्मजाय । पुण्याय । लील-मानुष-
विग्रहाय । श्रीवत्स-कौस्तुभ-धराय । यशोदा-वत्सलाय । हरये ॥ १० ॥

om śrī kṛṣṇāya namaḥ | kamala-nāthāya | vāsudevāya | sanātanāya | vāsudevātmajāya |
puṇyāya | līla-mānuṣa-vigrahāya | śrīvatsa-kaustubha-dharāya | yaśodā-vatsalāya | haraye || 10

चतुर्-भुजात्त-चक्रासि-गदा-शङ्खाद्-युदा-युधाय । देवकी-नन्दनाय । श्रीशाय । नन्द-गोप-प्रियात्मजाय । यमुना-
वेग-संहारिणे । बल-भद्र-प्रियानुजाय । पूतन-जीवित-हराय । शकटासुर-भञ्जनाय । नन्द-व्रज-जनानन्दिने ।
सच्चिद्-आनन्द-विग्रहाय ॥ २० ॥

catur-bhujātta-cakrāsi-gadā-śaṅkhād-yudā-yudhāya | devakī-nandanāya | śrīśāya | nanda-gopa-
priyātmajāya | yamunā-vega-saṁhāriṇe | bala-bhadra-priyānuajāya | pūtana-jīvita-harāya |
śakaṭāsura-bhañjanāya | nanda-vraja-janānandine | saccid-ānanda-vigrahāya || 20 ||

नवनीत-विलिप्ताङ्गाय । नवनीत-नटाय । अनघाय । नवनीत-नवा-हाराय । मुचुकुन्द-प्रसादकाय । षोडश-स्त्री-सहस्रेशाय । त्रि-भङ्गिने । ललिताकृतये । शुक-वाग्-अमृताब्धीन्दवे । गोविन्दाय ॥ ३० ॥

navanīta-vilīptāṅgāya | navanīta-naṭāya | anaghāya | navanīta-navā-hārāya | mucukunda-prasādakāya | ṣoḍaśa-stri-sahasreśāya | tri-bhaṅgine | lalitākṛtaye | śuka-vāg-amṛtābhdhīndave | govindāya || 30 ||

योगिनाम्-पतये । वत्स-वाट-चराय । अनन्ताय । धेनुकासुर-मर्दनाय । तृणी-कृत-तृणावर्तय । यमल-आर्जुन-भञ्जनाय । उत्ताल-ताल-भेत्रे । तमाल-श्यामल्-आकृतये । गोप-गोपीश्वराय । योगिने ॥ ४० ॥

yoginām-pataye | vatsa-vāṭa-carāya | anantāya | dhenukāsura-mardanāya | tṛṇī-kṛta-tṛṇāvartāya | yamalārjuna-bhañjanāya | uttāla-tāla-bhetre | tamāla-śyāmal-ākṛtaye | gopa-gopīśvarāya | yogine || 40 ||

कोटि-सूर्य-सम-प्रभाय । इल-आ-पतये । परस्मै-ज्योतिषे । यादवेन्द्राय । यदु-द्वहाय । वन-मालिने । पीत-वाससे । पारिजात-अपहारकाय । गोवर्धन-अचलोद्धर्त्रे । गोपालाय ॥ ५० ॥

koṭi-sūrya-sama-prabhāya | ilā-pataye | parasmai-jyotiṣe | yādavendrāya | yadu-dvahāya | vana-māline | pīta-vāsase | pārijāta-apahārakāya | govardhana-acaloddhartre | gopālāya || 50 ||

सर्व-पालकाय । अजाय निरञ्जनाय । काम-जनकाय । कञ्ज-लोचनाय । मधुघ्ने । मथुरा-नाथाय । द्वारका-नायकाय । बलिने । वृन्दावन्-आन्तर-सञ्चारिणे । तुलसी-दाम-भूषणाय ॥ ६० ॥

sarva-pālākāya | ajāya nirañjanāya | kāma-janakāya | kañja-locanāya | madhughne | mathurā-nāthāya | dvārakā-nāyakāya | baline | vṛndāvan-āntara-saṅcārīṇe | tulasī-dāma-bhūṣaṇāya || 60 ||

स्यामन्तक-मणेर-हर्त्रे । नर-नारायण-आत्मकाय । कुब्ज-आकृष्टाम्बर-धराय । मायिने । परम-पूरुषाय । मुष्टिकासुर-चाणूर-मल्लयुध-विशारधाय । संसार-वैरिणे । कंसारये । मुरारये । नरकान्तकाय ॥ ७० ॥

syāmantaka-maṇer-hartre | nara-nārāyaṇa-ātmakāya | kubja-ākṛṣṭāmbara-dharāya | māyine | parama-pūruṣāya | muṣṭikāsura-cāṇūra-mallayudh-viśāradhāya | saṁsāra-vairīṇe | kaṁsārāye | murārāye | narakāntakāya || 70 ||

अनादि-ब्रह्म-चारिणे । कृष्णा-व्यशन-कर्शकाय । शिशुपाल-शिरस्-छेत्रे । दुर्योधन-कुलान्तकाय । विदुराक्रूर-वरदाय । विश्वरूप-प्रदर्शकाय । सत्य-सङ्कल्पाय । सत्य-वाचे । सत्यभामा-रतये । जयिने ॥ ८० ॥

anādi-brahma-cārīṇe | kṛṣṇā-vyaśana-karśakāya | śiṣupāla-śiras-chetre | duryodhana-kulāntakāya | vidurākṛūra-varadāya | viśvarūpa-pradarśakāya | satya-saṅkalpāya | satya-vāce | satyabhāmā-rataye | jayine || 80 ||

सुभद्रा-पूर्वजाय । विष्णवे । भीष्म-मुक्ति-प्रदायकाय । जगद्-गुरवे । जगन्-नाथाय । वेणु-नाद-विशारदाय । वृषभासुर-विध्वंसिने । बाणासुर-करान्तकाय । युधिष्ठिर-प्रतिष्ठात्रे । बर्हि-बर्हावत्-अंसकय ॥ ९० ॥

subhadrā-pūrvajāya | viṣṇave | bhīṣma-mukti-pradāyakāya | jagad-gurave | jagan-nāthāya | veṇu-nāda-viśāradāya | vṛṣabhāsura-vidhvamsine | bāṇāsura-karāntakāya | yudhiṣṭhira-pratiṣṭhātre | barhi-barhāvat-aṁsakaya || 90 ||

पार्थ-सारथये । अव्यक्ताय । गीतामृत-महोदधये । कालइय-फणि-माणिक्य-रञ्जित-श्री-पदाम्बुजाय । दामोदराय । यज्ञ-भोक्त्रे । दानवेन्द्र-विनाशकाय । नारायणाय । पर-ब्रह्मणे । पन्नगाशन-वाहनाय ॥ १०० ॥

pārtha-sārathaye | avyaktāya | gītāmṛta-mahodadhaye | kāliya-phaṇi-māṇikya-rañjita-śrī-padāmbujāya | dāmodarāya | yajña-bhoktre | dānavendra-vināśakāya | nārāyaṇāya | para-brahmaṇe | pannagāśana-vāhanāya || 100 ||

जल-क्रीडा-समासक्त-गोपी-वस्त्रापहारकाय । पुण्य-श्लोकाय । तीर्थपादाय । वेद-वेद्याय । दया-निधये । सर्व-भूतात्मकाय । सर्व-ग्रह-रूपिणे । परात्पराय ॥ १०८ ॥

jala-krīḍā-samāsakta-gopī-vastrāpahāarakāya | puṇya-ślokāya | tīrthapādāya | veda-vedyāya | dayā-nidhaye | sarva-bhūtātma-kāya | sarva-graha-rūpiṇe | parātparāya ॥ 108 ॥

Uttara Pūjā

❖ *dhūpam* | *dīpam* | *naivedyam* |

शाल्योदनं पयसं च नाना भक्ष्य फलादिकम् । गो-क्षीरं नवनीतं च नैवेद्यं प्रतिगृह्येताम् ॥

śālyodanaṁ payasaṁ ca nānā bhakṣya phalādikam |

go-kṣīraṁ navanītaṁ ca naivedyaṁ pratigṛhyetām ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।

om namo bhagavate vāsudevāya | saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

❖ *phalam* | *tāmbūlam* | *dakṣiṇam*

18. nīrājanam

नमस्तुभ्यं जगन्नाथ देवकी-तनय प्रभो । वसुदेव-सुतानन्द यशोदानन्द वर्धन ॥

namastubhyaṁ jagannātha devakī-tanaya prabho |

vasudeva-sutānanda yaśodānanda vardhana ॥

नीराजनं गृहाणेदं नारायण निरामय । नीरजाक्ष नमस्तुभ्यं नताभीष्ट फल प्रदम् ॥

nīrājanaṁ grhāṇedaṁ nārāyaṇa nirāmaya |

nīrājākṣa namastubhyaṁ natābhīṣṭa phala pradam ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः । नीराजनम् सन्दर्शयामि ॥

om namo bhagavate vāsudevāya | saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ | nīrājanam sandarśayāmi ॥

19. puṣpāñjali

पुष्पाञ्जलिं गृहाणाद्य मया भक्त्या समर्पितम् । पुरुषोत्तम पूतात्मन् पुण्य-मूर्ते परात्पर ॥

puṣpāñjaliṁ grhāṇādya mayā bhaktyā samarpitam |

puruṣottama pūtātman puṇya-mūrte parātpara ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।

om namo bhagavate vāsudevāya | saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

20. pradakṣiṇa

प्रकृष्ट पाप नाशाय प्रकृष्ट फल सिद्धये । प्रदक्षिणं करोमि त्वं प्रसीद पुरुषोत्तमम् ॥

prakṛṣṭa pāpa nāśāya prakṛṣṭa phala siddhaye |

pradakṣiṇaṁ karomi tvaṁ prasīda puruṣottamam ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः ।

om namo bhagavate vāsudevāya | saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ ॥

21. namaskāram

गोविन्द गोकुलाधार गोपिकान्त गुणारव । पाहि मां पद्म-नयन पतित भवसागरे ॥

govinda gokulādhāra gopikānta guṇārava |

pāhi mām padma-nayana patita bhavasāgare ॥

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । सपरिवार सहित बाल-कृष्णाय नमः । प्रदक्षिण - नमस्कारान् समर्पयामि

om namo bhagavate vāsudevāya | saparivāra sahita bāla-kṛṣṇāya namaḥ | pradakṣiṇa - namaskārān samarpayāmi

22. arghyam

Saṅkalpaḥ: हरि ॐ तत्सत् भगवद्-आज्ञया ॥..... कृष्णस्य पूजान्ते क्षीर अर्घ्यं प्रदानं करिष्ये ॥
Hari om tat-sat bhagavad-ājñāya ..... kṛṣṇasya pūjānte kṣīra arghya pradānam kariṣye ॥

जातः कंस-वधार्थाय भू-भारोत्तरणाय च । पाण्डवानां हितार्थाय धर्म-संस्थापनाय च ॥

jātaḥ kaṁsa-vadhārthāya bhū-bhārottāraṇāya ca ।

pāṇḍavānām hitārthāya dharma-saṁsthāpanāya ca ॥

कौरवाणां विनाशाय दैत्यानां निधनाय च । घृहाणार्घ्यं मया दत्तं देवकी-तनय प्रभो ॥

kauravāṇām vināśāya daityānām nidhanāya ca ।

gṛhāṇārgghyaṁ mayā dattaṁ devakī-tanaya prabho ॥

श्री देवकी वसुदेव यशोदा नन्दगोप रोहिणी बलदेवस् चैका सात्यकि उद्धव अक्रूर उग्रसेनादि गोप-गोपिका कलिन्दी कालियादिभ्यो नमः ॥

śrī devakī vasudeva yaśodā nanda-gopa rohiṇī baladevas caikā sātyaki uddhava akrūra ugrasenādi gopa-gopikā kalindī kāliyādibhyo namaḥ ॥

बाल-गोपाल कृष्णाय नमः — इदम्-अर्घ्यं x3

bāla-gopāla kṛṣṇāya namaḥ — idam-arghyaṁ x3

❖ *Invoke in a tray Soma and Rohinī*

सोमेश्वराय सोमाय तथा सोमोद्भवाय च । सोमस्य पतये नित्यम् तुभ्यम् सोमाय वै नमः ॥

someśvarāya somāya tathā somodbhavāya ca ।

somasya pataye nityam tubhyaṁ somāya vai namaḥ ॥

❖ *Offer upacāras and then in a conch with water, flowers and candam offer arghya*

अत्रि-नेत्र समुद्भूत क्षीरोदारणव संभव । रोहिणीश गृहाणार्घ्यं रमाभ्रातर्मनः पते ॥

atri-netra samudbhūta kṣīrodāraṇava sambhava ।

rohiṇīśa gṛhāṇārgghyaṁ ramābhrātar manaḥ pate ॥

चन्द्राय नमः इदम्-अर्घ्यं x 3   candrāya namaḥ idam-arghyaṁ x 3

ज्योत्स्नापते नमस्तुभ्यं नमस्ते ज्योतिषां पते । नमस्ते रोहिणी-कान्त अर्घ्यं नः प्रतिगृह्यतां ॥

jyotsnāpate namastubhyaṁ namaste jyotiṣāṁ pate ।

namaste rohiṇī-kānta arghyaṁ naḥ pratigṛhyatām ॥

चन्द्राय नमः इदम्-अर्घ्यं x 3   candrāya namaḥ idam-arghyaṁ x 3

23. rājopacāra

ॐ श्री बाल-गोपाल कृष्णाय नमः छत्र, चामर etc.

om śrī bāla-gopāla kṛṣṇāya namaḥ chatra, cāmara etc.

24. Samāpti-Conclusion

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपः पुज क्रियादिषु । न्यूनं संपूर्णतां याति सद्यो वन्दे तम् अच्युतम् ॥

yasya smṛtyā ca nāmoktyā tapaḥ puja kriyādiṣu ।

nyūnaṁ saṁpūrṇatām yāti sadyo vande tam acyutam ॥

I salute Lord Achyuta, the remembrance of whom or the mention of whose name rectifies all deficiencies in the acts of worship, meditation etc.

25. visarjanam

ॐ श्री बाल-गोपाल कृष्णाय नमः यथा स्थानम् प्रतिष्ठापयामि, शोभनार्थाय, क्षेमाय पुनर् आगमनाय च ॥

om śrī bāla-gopāla kṛṣṇāya namaḥ yathā sthānam pratiṣṭhāpayāmi, śobhanārthāya, kṣemāya punar āgamanāya ca ॥

❖ *Take the flower that was originally used to invoke the deity smell it and then place it aside.*

❖ *brahmaṇa pūjā, upāyana-dānam, puṇya-kathā śravaṇam*

9. VENKATEŚA PŪJĀ

1. Dhyānam

ध्यायेत्वेन्कटेशम्कलि-मल हरणम्कांचनाराधितांग्रिम् । शेषाद्रौ सन्निविष्टमिचिरमपि रमया भूमि वैकुण्ठ नाथं ॥

सुब्रह्मण्यम्सुरेशम्सकल मुणि गण सेवितम्मंत्र मूर्ति । भक्तेष्टार्थ प्रदान प्रवितत यशसं विष्णुमर्चावतारं ॥

dhyāyet venkateśam kali-mala haraṇam kāñcanārādhitāṅghrim ।

śeṣādrau sanniviṣṭham ciram api ramayā bhūmi vaikunṭha nāthaṁ ॥

subrahmaṇyam sureśam sakala muṇi gaṇa sevitaṁ mantra mūrtiṁ ।

bhakteṣṭārtha pradāna pravitata yaśasaṁ viṣṇum arcāvatāraṁ ॥

“One should meditate upon Lord Venkatesha, the remover of the impurities of the age of Kali (Kali Yuga), whose feet are worshiped with golden offerings. He resides eternally on Sheshadri (the sacred mountain) with Goddess Lakshmi and Bhudevi, as the Lord of Vaikuntha (the heavenly abode). One should also meditate upon Lord Subrahmanya the Lord of the gods, who is served by all the great sages and is the embodiment of sacred mantras. He is renowned for bestowing the wishes of His devotees and is glorified far and wide as a divine incarnation of Lord Vishnu.”

ॐ नारायणाय विद्महे, वासुदेवाय धीमहि तन्नो विष्णु प्रचोदयात् ॥

om nārāyaṇāya vidmahe, vāsudevāya dhīmahi tanno viṣṇu pracodayāt ॥

सहस्र शीर्ष ० sahasra śīrṣa 0

सहस्रशिरसं देवं सहस्राक्षं जगन्मयम् । सहस्र पदमव्यक्तं वेङ्कटाद्रि स्थितं हरिम् ॥

sahasraśirasam devam sahasrākṣam jaganmayam ।

sahasra padam avyaktaṁ veṅkaṭādrī sthitaṁ harim ॥

सर्व संपत्प्रदातारं सर्वापत्क्षय कारिणम् । मम सौभाग्य सिद्ध्यर्थं अत्र ध्यायेत्जगत्प्रभुं ॥

sarva sampat pradātāraṁ sarvāpat kṣaya kāriṇam ।

mama saubhāgya siddhyarthaṁ atra dhyāyet jagat prabhuṁ ॥

शेष शैल पतये शेषाय नमः ध्यायामि śeṣa śaila pataye śeṣāya namaḥ dhyāyāmi

2. āvāhanam

एहि सर्व जगन्नाथ सर्व सौभाग्य दायक । आगच्छ कृपया देव मम पूजां गृहाण भोः ॥

ehi sarva jagannātha sarva saubhāgya dāyaka ।

āgaccha kṛpayā deva mama pūjāṁ grhāṇa bhoḥ ॥

शेष-शायिने कुमाराय नमः । śeṣiṇe śeṣa vibhūṣaṇāya namaḥ ।

3. āsanam

पुरुष एवेदगुं ० puruṣa evedaguṁ 0

वेङ्कटेश्वर सर्वज्ञ भक्तानामिष्ट-दायक । आसनं ते प्रदास्यामि गृहाण सुर-बिंदित ॥

venkateśvara sarvajña bhaktānām iṣṭa-dāyaka ।

āsanaṁ te pradāsyāmi grhāṇa sura-bindita ॥

शेष-शायिने कुमाराय नमः । śeṣa-śāyine kumārāya namaḥ ।

4. pādyaṁ

एतावानस्य ० Etāvānasya 0

तीर्थ-पाद नमस्तुभ्यं नारायण जगन्मय । मम ताप निवृत्त्यर्थं पाद्यं दास्यामि केशव ॥

tīrtha-pāda namastubhyaṁ nārāyaṇa jaganmaya ।

mama tāpa nivṛttyarthaṁ pādyaṁ dāsyāmi keśava ॥

सुब्रह्मण्याय परायण्याय वेङ्कटाचल-नाथाय नमः ।

subrahmaṇyāya parāyaṇāya veṅkaṭācala-nāthāya namaḥ ।

5. arghyam

त्रिपद ० Tripada 0

वेंकटाद्रि निवासाय भक्तानां सौख्य दायिने । सर्व लोक शरण्याय दत्तमर्घ्य इदम्भया ॥
 veṅkaṭādrī nivāsāya bhaktānāṁ saukhya dāyine ।
 sarva loka śaraṇyāya dattam arghyaṁ idaṁ mayā ॥

वेंकटाय कलि-तारकाय नमः । veṅkaṭāya kali-tārakāya namaḥ ।

6. ācamanīyam

तस्माद्विराड् ० tasmād virāḍa 0

आचम्यतां जगद्वद्र सर्व पाप निवारक । मया दत्तेन तीर्थेन अंतः शुद्धि कुरुष्व भो ॥
 ācamyatāṁ jagadvandra sarva pāpa -nivāraka ।
 mayā dattena tīrthena antaḥ śuddhi kuruṣva bho ॥

शिव क्षेत्र प्रसन्नाय श्रीमते नमः । śiva kṣetra prasannāya śrīmate namaḥ ।

7. madhuparkam

कुमार रूपिणे तुभ्यं दधि मध्वाज्य संयुतम् । मधुपर्क प्रदास्यामि श्रीनिवासाय नमोऽस्तु ते ॥
 kumāra rūpiṇe tubhyaṁ dadhi madhvājya saṁyutam ।
 madhuparkaṁ pradāsyāmi śrīnivāsāya namo'stu te ॥

श्री वेंकटाचल-पतये नमः । śrī veṅkaṭācala-pataye namaḥ ।

8. snānam

यत्पुरुसेन ० yat purusena 0

गंगादि सर्व तीर्थेभ्यः समाहृतमिदं जलम् । स्नानार्थं ते प्रदास्यामि स्वीकुरुष्व जनर्दन ॥
 gaṅgādi sarva tīrthebhyaḥ samāhṛtam idaṁ jalam ।
 snānārthaṁ te pradāsyāmi svīkuruṣva janardana ॥

पुष्करिणी-पतये लोकेश्वराय नमः । puṣkariṇī-pataye lokēśvarāya namaḥ ।

9. vastram

सप्तस्यसन् ० Saptasyasan 0

वासुदेव नमस्तुभ्यं पीतांबर धराय च । आनीतम्बस्त्र युग्मम्ते गृहाण सुरसत्तम ॥
 vāsudeva namastubhyaṁ pītāmbara dharāya ca ।
 ānītaṁ vastra yugmaṁ te gṛhāṇa surasattama ॥

धन-पतये विष्णवे नमः । dhana-pataye viṣṇave namaḥ ।

10. upavītam

तं यज्ञम् ० taṁ yajñam 0

त्रिगुणात्मजगन्नाथ त्रि-गुणी कृतमादरात् । गृह्यतामुपवीतं च ब्रह्म-ग्रंथि युतं शुभम् ॥
 triguṇātman jagannātha tri-guṇī kṛtam ādarāt ।
 gṛhyatām upavītaṁ ca brahma-granthi yutaṁ śubham ॥

सर्वेश्वराय नमः । sarveśvarāya namaḥ ।

11. gandham

तस्माद्यज्ञात् ० tasmād yajñāt 0

श्री गंधं कुंकुमोपेतं कर्पूराद्यैः समन्वितम् । लेपनार्थं प्रदास्यामि गृहाण अमर-वन्दित ॥
 śrī gandhaṁ kuṅkumopetaṁ karpūrādyaiḥ samanvitam ।
 lepanārthaṁ pradāsyāmi gṛhāṇa amara-vandita ॥

कल्याणगुण पूर्णाय नमः । kalyāṇaguṇa pūrṇāya namaḥ ।

12. akṣatān

तस्मात्यज्ञात् ० tasmāt yajñāt 0

शालियाचन्द्र वर्णाभांश्च शुभ्रान्मनोहरान् । हरिद्रा-चूर्णं संमिश्रानक्षतान्संगृहाण भोः ॥
 śāliyān candra varṇābhān śaṅkha śubhrān manoharān ।
 haridrā-cūrṇa saṁmiśrān akṣatān saṅgṛhāṇa bhoḥ ॥

श्री वेंकटाचल-पतये नमः । śrī veṅkaṭācala-pataye namaḥ ।

13. puṣpāṇi

तस्मादश्व ० tasmād aśva 0

जाती चंपक पुन्नाग तुलसी शत पत्रकैः । अंग-पूजां करोम्यद्य प्रसादं कुरु मे प्रभो ॥

jātī caṁpaka punnāga tulasī śata patrakaiḥ ।

aṅga-pūjāṁ karomyadya prasādaṁ kuru me prabho ॥

देवसेनाख्य श्री भू सहचराय नमः ।

devasenākhyā śrī bhū sahacarāya namaḥ ।

14. aṅga pūjā

कपिला तीर्थ पदे नमः - पादौ पूजयामि ॥ kapilā tīrtha pade namaḥ - pādaḥ pūjayāmi ॥

दामोदराय नमः - गुल्फौ पूजयामि ॥ dāmodarāya namaḥ - gulphau pūjayāmi ॥

दैत्यारये नमः - जंघे पूजयामि ॥ daityāraye namaḥ - jaṅghe pūjayāmi ॥

पीतांबर-धारिणे नमः - ऊरुनूपूजयामि ॥ pītāmbara-dhāriṇe namaḥ - ūrūn pūjayāmi ॥

स्वर्ण-सूत्र-धारिणे नमः - कटिं पूजयामि ॥ svarṇa-sūtra-dhāriṇe namaḥ - kaṭiṁ pūjayāmi ॥

जगत्कुक्षये नमः - नाभिं पूजयामि ॥ jagat kukṣaye namaḥ - nābhiṁ pūjayāmi ॥

भक्त-वश्याय नमः - हृदयं पूजयामि ॥ bhakta-vaśyāya namaḥ - hṛdayaṁ pūjayāmi ॥

मुक्ता-हारिणे नमः - कंठं पूजयामि ॥ muktā-hāriṇe namaḥ - kaṇṭhaṁ pūjayāmi ॥

पुण्डरीकाक्षाय नमः - नेत्रे पूजयामि ॥ puṇḍarīkākṣāya namaḥ - netre pūjayāmi ॥

स्मित-वक्त्राय नमः - मुखं पूजयामि ॥ smita-vaktrāya namaḥ - mukhaṁ pūjayāmi ॥

किरीटिने नमः - शिरः पूजयामि ॥ kirīṭiṇe namaḥ - śiraḥ pūjayāmi ॥

सर्वेशाय नमः - सर्वाङ्गाणि पूजयामि ॥ sarveśāya namaḥ - sarvāṅgāṇi pūjayāmi ॥

15. aṣṭottara śata nāmaṇḍali arcana

श्री वेंकटेशाय नमः । श्री-निवासाय । लक्ष्मी-पतये । अनामयाय । अमृतांशाय । जगद्-वन्द्याय । गोविंदाय । शाश्वताय । प्रभवे । शेषाद्रि-निलायाय ॥ १० ॥

śrī veṅkaṭeśāya namaḥ । śrī-nivāsāya । lakṣmī-pataye । anāmayāya । amṛtāṁśāya । jagad-vandyāya । govindāya । śāśvatāya । prabhaye । śeśādrī-nīlāyāya ॥ 10 ॥

देवाय । केशवाय । देवाय । मधु-सूदनाय । अमृताय । कृष्णाय । श्री-हरये । ज्ञान-पञ्जराय । श्रीवत्स वक्षसे । सर्वेशाय ॥ २० ॥

devāya । keśavāya । devāya । madhu-sūdanāya । amṛtāya । kṛṣṇāya । śrī-haraye । jñāna-pañjarāya । śrīvatsa vakṣase । sarveśāya ॥ 20 ॥

गोपालाय । पुरुषोत्तमाय । गोपीश्वराय । परञ्ज्योतिषे । वैकुण्ठ-पतये । अव्ययाय । सुधा-तनवे । यादवेन्द्राय । चतुर्-वेदात्मकाय ॥ ३० ॥

gopālāya । puruṣottamāya । gopīśvarāya । parañ-jyotiṣe । vaikunṭha-pataye । avyayāya । sudhā-tanave । yādavendrāya । catur-vedātmakāya ॥ 30 ॥

विष्णवे । अच्युताय । पद्मिनी-प्रियाय । धरा-पतये । सुर-पतये । निर्मलाय । देव-पूजिताय । चतुर्-भुजाय । चक्र-धराय । त्रि-धाम्ने ॥ ४० ॥

viṣṇave । acyutāya । padmīnī-priyāya । dharā-pataye । sura-pataye । nirmalāya । deva-pūjitāya । catur-bhujāya । cakra-dharāya । tri-dhāmne ॥ 40 ॥

त्रि-गुणाश्रयाय । निर्विकल्पाय । निष्कलंकाय । निरांतकाय । निरंजनाय । निराभासाय । नित्य तृप्ताय । निर्-उप्रदवाय । निर्-गुणाय । गदा-धराय ॥ ५० ॥

tri-guṇāśrayāya | nirvikalpāya | niṣkalankāya | nirāntakāya | nirañjanāya | nirābhāsāya | nitya
tr̥ptāya | nir-upradavāya | nir-guṇāya | gadā-dharāya || 50 ||

शार्ङ्ग-पाणये । नंदकिने । शंख-धारकाय । अनेक-मूर्तये । अव्यक्ताय । कटि-हस्ताय । वर-प्रदाय ।
अनेकात्मने । दीन-बंधवे । आर्त-लोकाभय-प्रदाय ॥ ६० ॥

śārṅga-pāṇaye | nandakine | śaṅkha-dhārakāya | aneka-mūrtaye | avyaktāya | kaṭi-hastāya |
vara-pradāya | anekātmane | dīna-bandhave | ārta-lokābhaya-pradāya || 60 ||

आकाश-राज-वरदाय । योगि-हृत्-पद्म-मंदिराय । दामोदराय । जगत्-पालाय । पापघ्नाय । भक्त-वत्सलाय ।
त्रि-विक्रमाय । शिंशुमाराय । जटामकुट शोभिताय । शंख मद्योल्ल सन्मंजु किंकिण्याढ्य करंडकाय ॥ ७० ॥

ākāśa-rāja-varadāya | yogi-hṛt-padma-mandirāya | dāmodarāya | jagat-pālāya | pāpaghnāya |
bhakta-vatsalāya | tri-vikramāya | śiṁśumārāya | jaṭāmakuṭa śobhitāya | śaṅkha madyolla
sanmañju kiṅkiṇyāḍhya karaṇḍakāya || 70 ||

नील-मेघ-श्याम तनवे । बिल्व-पत्रार्चन प्रियाय । जगद्-व्यापिने । जगत्-कर्त्रे । जगत्-साक्षिणे । जगत्-पतये
। चिंतितार्थ प्रदायकाय । जिष्णवे । दाशार्हाय । दश-रूपवते ॥ ८० ॥

nīla-megha-śyāma tanave | bilva-patrārcana priyāya | jagad-vyāpine | jagat-kartre | jagat-
sākṣiṇe | jagat-pataye | cintitārtha pradāyakāya | jiṣṇave | dāśārḥāya | daśa-rūpavate || 80 ||

देवकी नंदनाय । शौरये । हय-ग्रीवाय । जनार्दनाय । कन्या-श्रवण-तारेज्याय । पीतांबर-धराय । अनघाय ।
वनमालिने । पद्म-नाभाय । मृगयासक्त मानसाय ॥ ९० ॥

devakī nandanāya | śauraye | haya-grīvāya | janārdanāya | kanyā-śravaṇa-tārejyāya |
pītāmbara-dharāya | anaghāya | vanamāline | padma-nābhāya | mṛgayāsakta mānasāya || 90 ||

अश्वरूढाय । खड्ग-धारिणे । धनार्जन समुत्सुकाय । घन-सार-लसन्-मध्य कस्तूरी तिलकोज्ज्वलाय ।
सच्चितानंद-रूपाय । जगन्-मंगल दायकाय । यज्ञ-भोक्त्रे । चिन्मयाय । परमेश्वराय ॥ १०० ॥

aśvarūḍhāya | khaḍga-dhāriṇe | dhanārjana samutsukāya | ghana-sāra-lasan-madhyā kastūrī
tilakojjvalāya | saccitānanda-rūpāya | jagan-maṅgala dāyakāya | yajña-bhoktre | cinmayāya |
parameśvarāya || 100 ||

परमार्थ प्रदायकाय । शांताय । श्रीमते । दोर्दंड विक्रमाय । परात्-पराय । पर-ब्रह्मणे । श्रीविभवे ।
जगदीश्वराय । अलमेलु मंगा समेत वेंकटेश्वराय नमः ॥

paramārtha pradāyakāya | śāntāya | śrīmate | dordāṇḍa vikramāya | parāt-parāya | para-
brahmaṇe | śrīvibhave | jagadīśvarāya | alamelu maṅgā sameta veṅkaṭeśvarāya namaḥ ||

uttara pūjā

16. dhūpaṁ

यत्पुरुषं ◦ yat puruṣaṁ 0

दशांगुगुलोपेतं सुगंधं च मनोहरम् । धूपं गृहाण देवेश वासुदेव नमोऽस्तु ते ।

daśāṅguggulopetaṁ sugandhaṁ ca manoharam |

dhūpaṁ gr̥hāṇa deveśa vāsudeva namo'stu te |

श्री वेंकटाचल-पतये नमः । śrī veṅkaṭācala-pataye namaḥ |

17. dīpaṁ

ब्राह्मणोऽस्य ◦ brāhmaṇo'sya 0

अज्ञान ध्वांत नाशाय अखंडालोक शालिने । घृताक्त वर्ति संयुक्तं दीपं दास्येऽद्य भक्तिः ॥

ajñāna dhvānta nāśāya akhaṇḍāloka śāline |

ghṛtākta varti saṁyuktaṁ dīpaṁ dāsye'dya bhaktiḥ ||

महिमोदय-मूलाय देवाय नमः । mahimodaya-mūlāya devāya namaḥ ।

18. naivedyam

चंद्रमा मनसो ० candramā manaso 0

नानाभक्ष्य समायुक्तं नाना फलसमन्वितम् । नैवेद्यं गृह्यतां देव परमन्नेन संयुतम् ॥

nānābhakṣya samāyuktaṁ nānā phalasamanvitaṁ ।

naivedyaṁ gr̥hyatāṁ deva param annena saṁyutaṁ ॥

पतित पावनाय नृसिंह सेवा निरताय नैवेद्य निवेदयामि ॥

patita pāvanāya nṛsiṁha sevā niratāya naivedya nivedayāmi ॥

19. tāmbūlam

नाभ्य आसीत् ० nābhya āsīt 0

पूगि-फलं महा दिव्यं नागवल्लि-दलैर् युतम् । कर्पूर चूर्ण सम्युक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यतां ॥

pūgi-phalaṁ mahā divyaṁ nāgavalli-dalair yutaṁ ।

karpūra cūrṇa samyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigr̥hyatāṁ ॥

श्री वेंकटाचल-पतये नमः । śrī veṅkaṭācala-pataye namaḥ ।

20. karpūra nīrājanam

वेदाहमेतं पुरुषम् ० vedāham etaṁ puruṣam 0

नीराजनं हृषिकेश कोटि सूर्य प्रकाशक । अहं भक्त्या प्रदास्यंश्च स्वीकुरुष्व दया-निधे ॥

nīrājanaṁ hr̥ṣikeśa koṭi sūrya prakāśaka ।

aham bhaktyā pradāsyāmi svīkuruṣva dayā-nidhe ॥

नरापद्धिनिवारकाय पुराण-पुरुषाय नमः । narāpad vinivāraṁkāya purāṇa-puruṣāya namaḥ ।

21. Puṣpāñjali

धात पुरस्ताद् - योऽ पां पुष्पम् ० dhāta purastād - yo' pāṁ puṣpam 0

श्री वेंकटाचल-पतये नमः - वेदोक्त मंत्र पुष्पांजलि

śrī veṅkaṭācala-pataye namaḥ - vedokta mantra puṣpāñjali

22. pradakṣina

प्रकृष्ट पाप नाशाय प्रकृष्ट फल सिद्धये । प्रदक्षिणं करोमि त्वं प्रसीद पुरुषोत्तमम् ॥

prakṛṣṭa pāpa nāśāya prakṛṣṭa phala siddhaye ।

pradakṣiṇaṁ karomi tvaṁ prasīda puruṣottamaṁ ॥

23. namaskāram

नमोऽस्त्वनंतात सहस्र मूर्तये सहस्र पादा क्षिशिरोरु बाहवे ।

सहस्र-नाम्ने पुरुषाय शाश्वते सहस्र-कोटि धारिणे नमः ॥

namo'stvanantāta sahasra mūrtaye sahasra pādā kṣiśīroru bāhave ।

sahasra-nāmne puruṣāya śāśvate sahasra-koṭi dhāriṇe namaḥ ॥

अकारादिक्ष कारांत वर्णैर्यः प्रतिपाद्यते । कलौ स वेंकटेशाख्यः शरणं मे रमापतिः ।

akārādikṣa kārānta varṇair yaḥ pratipādyate ।

kalau sa veṅkaṭeśākhyāḥ śaraṇaṁ me ramāpatiḥ ।

ॐ नमो वेंकटेश शेषाद्रि निलयाय च । सदंजन गिरिशाय वृषाद्रि-पतये नमः ॥

om namo veṅkaṭeśa śeṣādri nilayāya ca ।

sadañjana giriśāya vṛṣādri-pataye namaḥ ॥

अनाथ जन-रक्षकाय नमः प्रदक्षिण नमस्कारान्समर्पयामि ॥

anātha jana-rakṣakāya namaḥ pradakṣiṇa namaskārān samarpayāmi ॥

24. prārthana

श्री वेंकटाचलाधीशं श्रियाऽध्यासित वक्षसम् । श्रित चेतन मंदारं श्री निवासमहं भजे ॥

śrī venkatācalādhīśaṁ śriyā'dhyāsita vakṣasam ।

śrita cetana mandāraṁ śrī nivāsam ahaṁ bhaje ॥

श्रियः कांताय कल्याण-निधये निधयेऽर्थिनाम् । श्री वेंकट-निवासाय श्री-निवासाय मंगलम्

śriyaḥ kāntāya kalyāṇa-nidhaye nidhaye'rthinām ।

śrī venkṭaṭa-nivāsāya śrī-nivāsāya maṅgalam ॥

Auspiciousness be to the Lord Venkatesa the resident of Mount Venkata, the spouse of Lakshmi, who is the repository of auspiciousness, and a treasury towards those who take refuge in Him.

विना वेंकटेशं न नाथो न नाथः सदा वेंकटेशं स्मरामि स्मरामि ।

हरे वेंकटेश प्रसीद प्रसीद प्रियं वेंकटेश प्रयच्छ प्रयच्छ ॥

vinā venkṭeśaṁ na nātho na nāthaḥ sadā venkṭeśaṁ smarāmi smarāmi ।

hare venkṭeśa prasīda prasīda priyaṁ venkṭeśa prayaccha prayaccha ॥

Apart from Lord Venkatesvara I have neither master nor place of rest. Again and again I remember Lord Venkatesvara. O Saviour, O Lord Venkatesvara! Be gracious towards me and bestow your compassion upon me.

अहं दूरतस्ते पदांभोज युग्म प्रणाम् एच्छयाऽगत्य सेवां करोमि ।

सकृत्सेवया नित्य सेवा फलं त्वं प्रयच्छ प्रयच्छ प्रभो वेंकटेश ॥

ahaṁ dūrataste padāmbhoja yugma praṇāmeccchayā'gatya sevāṁ karomi ।

sakṛt sevayā nitya sevā phalaṁ tvaṁ prayaccha prayaccha prabho venkṭeśa ॥

O Lord Venkatesvara! I have come from afar in order to salute you lotus feet, and I have come to perform some service, by this small service, grant me the fruit of daily service.

अज्ञानिना मया दोषानशेषान्विहितान्हरे । क्षमस्व त्वं क्षमस्व त्वं शेषशैल शिखामणे ॥

ajñāninā mayā doṣān aśeṣān vihitān hare ।

kṣamasva tvaṁ kṣamasva tvaṁ śeṣaśaila śikhāmaṇe ॥

O Gorgeous Gem of Shesha Mountain! O Saviour! Please grant me forgiveness for all these faults which I an ignorant person have committed. Please forgive me!

25. Dīpa Pūjā

saṅkalpaḥ - भगवद् आज्ञया - स्तम्ब-राज पूजां दीप-राज पूजां च करिष्ये ॥

bhagavad ājñayā - stamba-rāja pūjāṁ dīpa-rāja pūjāṁ ca kariṣye ॥

स्तम्ब राजं सदा ध्येय देवानाम् अग्रजं कविम् । उभौ प्रत्यकम् आवाह्य पूजयेद् विष्णु भक्तितः ॥

stamba rājaṁ sadā dhyeya devānām agrajaṁ kavim ।

ubhau pratyakam āvāhya pūjayed viṣṇu bhaktitaḥ ॥

एहि वैश्वानर स्वामिन् आगच्छ कृपयाऽधुना । स्तम्ब-राज सदानन्द वह्निर् वाहन कारण ॥

ehi vaiśvānara svāminn āgaccha kṛpayā'dhunā ।

stamba-rāja sadānanda vahnir vāhana kāraṇa ॥

आगच्छ मम तुष्ट्यर्थं प्रत्यहं ते नमो नमः ॥

āgaccha mama tuṣṭyārthaṁ pratyahaṁ te namo namaḥ ॥

अस्मिन् उलूखले स्तम्ब-राजं आवाहयामि । अस्यां दीप ज्वालायां महा-विष्णुम् आवाहयामि ॥

asmin ulūkhale stamba-rājaṁ āvāhayāmi ।

asyāṁ dīpa jvālāyāṁ mahā-viṣṇum āvāhayāmi ॥

❖ 16 upacāras

ॐ स्तम्ब-राजाय । दीप-राजाय । दीप-वाहाय । ज्योति-रूपाय । अनुग्रह-दात्रे । सर्वतोमुखाय । जगद् रक्षकाय । तमोऽहन्त्रे । वरदाय । प्राणि-जीवनाय । शेषाचलाय । वृषभाचलाय । वेदाचलाय । नारायणा-चलाय । गरुडाचलाय । श्री वेङ्कटाचलाय । अञ्जनाचलाय ॥ स्तम्ब-राजय नमः दीपराजय नमः ॥

om stamba-rājāya | dīpa-rājāya | dīpa-vāhāya | jyoti-rūpāya | anugraha-dātre | sarvatomukhāya
| jagad rakṣakāya | tamo'hantre | varadāya | prāṇi-jīvanāya | śeṣācalāya | vṛṣabhācalāya |
vedācalāya | nārāyaṇa-calāya | garuḍācalāya | śrī venkaṭācalāya | añjanācalāya || stamba-rājaya
namaḥ dīparājaya namaḥ ||

नाना विध पत्र पुष्पाणि समर्पयामि ॥ nānā vidha patra puṣpāṇi samarpayāmi ||

❖ dhūpam, dīpam, naivedyam |

Parāyaṇam

ममाग्ने॑ वर्चो॑ वि॒ह॒वे॒ष्वस्तु॑ व॒यं त्वे॒न्धा॒नास् त॒न्वं पु॒षेम॑ ।

म॒ह्यं नम॑न्तां प्र॒दि॒श॒श्च॒त॒स्र॒स् त्वया॑ध्यक्षेण॒ पृ॒त॒ना जये॑म ॥

mamāgne varco vihaveṣvāstu vāyaṁ tvendhānāṣ tanvaṁ puṣema |

mahyaṁ namantāṁ pradiśaś-catasraṣ tvayādhyakṣeṇa pṛtanā jayema ||

1. LET me win glory, Agni, in our battles: enkindling you, may we support our bodies. May the four regions bend and bow before me: with you for guardian may we win in combat. (R.V. 10:128:1)

मम॑ दे॒वा वि॒ह॒वे सं॒न्तु॒ सर्व॑ इन्द्र॒वन्तो॑ म॒रुतो॑ वि॒ष्णुर् अ॒ग्निः ।

ममा॑न्तरि॒क्षम् उ॒रु॒लोक॑म् अस्तु॒ म॒ह्यं वा॒तः प॒वतां॑ कामे॒ अ॒स्मिन् ॥

mama devā vihave śāntu sarva indravanto maruto viṣṇur agniḥ |

mamāntarikṣam urulokam astu mahyaṁ vātaḥ pavatāṁ kāmē asmin ||

2. May all the Gods be on my side in battle, the Maruts led by Indra, Visnu, Agni. Mine be the middle air's extended region, and may the wind blow favouring these my wishes. (R.V. 10:128:2)

मयि॑ दे॒वा द्र॒वि॒ण॒मा य॑जन्तां म॒य्या॒शीर् अ॑स्तु मयि॑ दे॒व-हू॑तिः ।

दै॒व्या हो॒ता॒रो व॒नुष॑न्त॒ पूर्वे॑ऽरि॒ष्टाः स्या॑म त॒न्वा सु॒वी॒राः ॥

mayi devā draviṇamā yajantāṁ mayyāśīr astu mayi deva-hūtiḥ |

daivyā hotāro vanuṣanta pūrveṣṭāḥ syāma tanvā suvīrāḥ ||

3. May the Gods grant me riches; may the blessing and invocation of the Gods assist me. Foremost in fight be the divine Invokers: may we, unwounded, have brave heroes round us. (R.V. 10:128:3)

उद्दी॑प्यस्व जा॒तवे॒दोऽप॒घ्नन् नि॒ऋ॒ऋ॒तिं मम॑ । प॒शू॒गुंश्च॑ म॒ह्यम् आ॒व॒ह जी॒वनं॑ च॒ दि॒शो दि॒श ॥

uddīpyasva jātavedo'paghnan nirṛtiṁ mama |

paśūguṁś ca mahyaṁ āvaha jīvanam ca diśo diśa ||

The fire is symbolic of spiritual wisdom, our refuge. Because of it no harm can befall us. We invoke knowledge whereby all beings in all directions may be benefited.

मानो॑ हि॒गुंसी॑ज् जा॒तवे॒दो गाम॑श्च॒ पुरु॑षं जगत् । अ॒बि॒भ्र॒द॒ग्न आ॒ग॒हि श्रि॒या मा॑ परि॒पात॑य ॥

māno higuṁsij jātavedo gām-aśvaṁ puruṣam jagat |

abibhradagna āgahi śriyā mā paripātaya ||

Let us not forget right knowledge, culture and religious rites, O matchless Lord! Nor may anyone living in this world so forget! As this holy flame illumines all with clarity, so spread before us purity and peace abounding.

रा॒जा॒धि॒रा॒जाय॑ प्रस॒ह्य सा॒हिने॑ । नमो॑ व॒यं वै॒श्र॒व॒णाय॑ कुर्महे । स मे॒ कामा॑न् काम॒ कामा॑य॒ मह्य॑म् ।
का॒मे॒श्वरो॑ वै॒श्र॒व॒णो द॑धातु । कु॒बे॒राय॑ वै॒श्र॒व॒णाय॑ । म॒हा॒रा॒जाय॑ नमः॑ ॥

rājādhirājāya prasahya sāhine | namo vāyaṁ vaiśravaṇāya kurmahe | sa me kāmān
kāma kāmāya mahyam | kāmēśvaro vaiśravaṇo dadhātu | kubērāya vaiśravaṇāya |
mahārājāya namaḥ || (TA 1.31.6)

We salute Vaishravana the king of kings who fulfils all desires. May Lord Vaishnavan the very Lord of desire, fulfil all my many desires. To Lord Kubera Vaishravana, the great king, salutations.

26. rājopācāra

27. arghya pradānam

saṅkalpaḥ - भगवद् आज्ञया ..... श्री वेङ्कटेश पूजान्ते अर्घ्यं प्रदानं करिष्ये ।

वेङ्कटाद्रि निवासाय सप्ताद्रि पतये नमः । इदं अर्घ्यं प्रदास्यामि सुप्रीतो वरदो भव ॥

श्री वेङ्कटेश्वराय नमः इदं अर्घ्यं x ३

bhagavad ājñayā ..... śrī veṅkaṭeśa pūjānte arghya pradānam kariṣye ।

veṅkaṭādrī nivāsāya saptādrī pataye namaḥ ।

idaṁ arghyaṁ pradāsyāmi suprīto varado bhava ॥

śrī veṅkaṭeśvarāya namaḥ idaṁ arghyaṁ x 3

28. upāyana dānam

अद्रीशः प्रतिगृह्णाति अद्रीशो वै ददाति च । अद्रीशस् तारको द्वाभ्यां अद्रीशाय नमो नमः ।

adrīśaḥ pratigrhṇāti adrīśo vai dadāti ca ।

adrīśas tāraḥ dvābhyāṁ adrīśāya namo namaḥ ।

इदम् उपायनं सदक्षिणाकं सताम्बूलं वेङ्कटेश प्रीतिं कामयमानस् तुभ्यं संप्रददे न मम ॥

idaṁ upāyanaṁ sadakṣiṇākaṁ satāmbūlaṁ veṅkaṭeśa prītiṁ kāmayamānas tubhyaṁ saṁpradade na mama ॥

हरिः ॐ तत् सत्। hariḥ om tat sat.

10. ŚIVA PŪJĀ

Saṅkalpaḥ - हरिः ॐ तत्सत्, शुभे शोभन मुहूर्ते ..... मम उपात समस्त दुरित-क्षय द्वारा श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थं सपरिवार सोम-स्कन्द परमेश्वर चरणारविन्दयोः अचञ्चल निष्कपट भक्ति सिद्ध्यर्थं यथा शक्ति ध्यानावाहनादि षोडशोपचारैः परिवार सहित साम्ब-शिव पूजां करिष्ये ॥

hariḥ om tatsat, śubhe śobhana muhūrte ..... mama upāta samasta durita-kṣaya dvārā śrī parameśvara prītyarthaṁ saparivāra soma-skanda parameśvara caraṇāravindayoḥ acañcala niṣkapaṭa bhakti siddhyarthaṁ yathā śakti dhyānāvāhanādi ṣoḍaśopacāraiḥ parivāra sahita sām̐ba-śiva pūjāṁ kariṣye ॥

For the absolution of all my sins in order to invoke the grace of the Supreme Lord, in order to obtain unwaivering, untainted, devotion to the lotus feet of Lord Siva along with His entire family and retinue, I now perform their worship in the module of 16 services according to my ability.

- ❖ Gaṇeśa puja
- ❖ Kalaśa Pūjā
- ❖ Śaṅkha pūjā
- ❖ pīṭha pūjā
- ❖ anujñā - Requesting permission

नन्दिकेश्वर सर्वज्ञ शिव ध्यान परायण । महेश्वरस्य पूजार्थं अनुज्ञां दातुम् अर्हसि ॥

nandikeśvara sarvajña śiva dhyāna parāyaṇa ।

maheśvarasya pūjārthaṁ anujñāṁ dātum arhasi ॥

O all-knowing Nandikesvara, ever absorbed in the contemplation of Lord Siva, give me permission to worship the Great Lord.

1. dhyānam

शान्तं पद्मासनस्थं शशिधर-मुकुटं पञ्च-वक्त्रं त्रि-नेत्रं
 शूलं वज्रं च खड्गं परशुम् अभयदं सव्य-भागे वहन्तम् ।
 नागं पाशं च घण्टां डमरुक-सहितम् साङ्कुशं वाम-भागे
 नानालङ्कार-युक्तं स्फटिक-मणि-निभं पार्वतीशं नमामि ॥

śāntaṁ padmāsanasthaṁ śaśidhara-mukutaṁ pañca-vaktraṁ tri-netraṁ
 śūlaṁ vajraṁ ca khadgaṁ paraśum abhaya-daṁ savya-bhāge vahantaṁ ।
 nāgaṁ pāśaṁ ca ghaṇṭāṁ ḍamaruka-sahitaṁ sāṅkuśaṁ vāma-bhāge
 nānālaṅkāra-yuktaṁ sphatika-maṇi-nibhaṁ pārvatīśaṁ namāmi ॥

I visualise and salute Lord Siva the consort of Parvati, the colour of a crystal, of a peaceful demeanour, seated in the lotus posture, crowned by the moon, five faced, three eyed. Holding the trident, thunderbolt, sword, axe and displaying the gesture of fearlessness on the right side; on the left holding the snake, noose, bell, drum, and elephant-goad and adorned with various ornaments.

स्वामिन् सर्व जगन्नाथ यावत्-पूजावसानकम् । तावत् त्वं प्रीति-भावेन [बिम्बे] लिङ्गेऽस्मिन् सन्निधिं कुरु ॥

svāmin sarva jagan-nātha yāvat-pūjāvasānakam ।
 tāvat tvaṁ prīti-bhāvena [bimbe] liṅge'smin sannidhiṁ kuru ॥

O Lord of the universe, out of great compassion, for the duration of my worship please be located here in the lingam.

आवाहितो भव । स्थापितो भव । सन्निहितो भव । सन्निरुद्धो भव । अवकुण्ठितो भव । सुप्रीतो भव । सुप्रसन्नो भव । वरदो भव । सर्वाभिष्ट प्रदो भव । स्वागतम्-अस्तु । प्रसीद प्रसीद ॥

āvāhito bhava । sthāpito bhava । sannihito bhava । sanniruddho bhava । avakuṇṭhito bhava ।
 suprīto bhava । suprasanno bhava । varado bhava । sarvābhiṣṭa prado bhava । svāgatam-astu ।
 prasīda prasīda ॥

Consecration of the five Kumbhas

- ❖ Place five kumbhas on piles of rice, fill with water, cover the mouths with mango leaves and place a coconut on the top of each. With the following mantras invoke the five aspects of the Lord.

Western Kumbha

सद्योजातं प्रपद्यामि सद्यो-जाताय वै नमो नमः ।
 भवे भवे नाति-भवे भवस्व माम् । भवोद्-भवाय नमः ॥

sadyojātaṁ prapadyāmi sadyo-jātāya vai namo namaḥ ।
 bhava bhava nāti-bhave bhavasva mām । bhavod-bhāvāya namaḥ ॥

I take refuge in Sadyojata. Verily I salute Sadyojata again and again. O Sadyojata, do not consign me to repeated birth; lead me beyond birth to the state of bliss and liberation. I pay my obeisance to Him who is the source of transmigratory existence. (MNU 17.)

ॐ भूर्भुवःसुवरोम् । अस्मिन् पश्चिम कलशे सद्योजातं ध्यायामि, आवाहयामि ॥
 om bhūr-bhuvah-suvarom । asmin paścima kalaśe sadyojātaṁ dhyāyāmi, āvāhayāmi ॥
 (show śruk mudra)

Northern Kumbha

वाम-देवाय नमो ज्येष्ठाय नमः । श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कल-विकरणाय नमो बल-
 विकरणाय नमो बलाय नमो बल-प्रमथनाय नमस्सर्व भूत-दमनाय नमो मनोन्-मनाय नमः ॥

vāma-devāya namo jyeṣṭhāya namaḥ | śreṣṭhāya namo rudrāya namaḥ kālāya
namaḥ kalā-vikaraṇāya namo balā-vikaraṇāya namo balāya namo bala-
pramathanāya namaḥ sarva bhūta-damanāya namo maṇon-manāya namaḥ ||

Salutations to the Generous-One, Salutations to the Eldest, Salutations to the Most-Worthy-One, Salutations to the Destroyer, Salutations to the Force-of-time, Salutations to the Cause-of-change, Salutations to the Supreme Energy, Salutations to the Source-of-all-energy, Salutations to the Repressor-of-energy (at the time of dissolution), Salutations to the Ruler-of-all-beings, Salutations to the Light-of-the Self. (MNU 18.)

ॐ भूर्भुवःसुवरोम् । अस्मिन् उत्तर कलशे वामदेवं ध्यायामि, आवाहयामि ॥

om bhūr-bhuvah-suvarom | asmin uttara kalaśe vāmadevaṁ dhyāyāmi, āvāhayāmi ||

(show makara mudra)

Southern Kumbha

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोर घोरतरेभ्यः । सर्वेभ्यः सर्व शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र-रूपेभ्यः ॥

aghorebhyo'tha ghorebhyo ghora ghoratarebhyaḥ |

sarvebhyas sarva śarvebhyo namaste astu rudra-rūpebhyaḥ ||

Now, O Sharva, my salutations be at all times and places to thy Rudra Forms, benign, terrific, more terrific and destructive. (MNU 19.)

ॐ भूर्भुवः-सुवरोम् । अस्मिन् दक्षिण कलशे अघोरं ध्यायामि, आवाहयामि ॥

om bhūr-bhuvah-suvarom | asmin dakṣiṇa kalaśe aghoraṁ dhyāyāmi, āvāhayāmi ||

(show triśūla mudra)

Eastern Kumbha

तत्-पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥

tat-puruṣāya vidmahe mahādevāya dhīmahi | tanno rudraḥ pracodayāt ||

May we realize that Supreme Being, we meditate upon the Supreme Lord, may that Rudra enlighten our intellects. (MNU 20.)

ॐ भूर्भुवः-सुवरोम् । अस्मिन् पूर्व कलशे तत्पुरुषं ध्यायामि, आवाहयामि ॥

om bhūr-bhuvah-suvarom | asmin pūrva kalaśe tatpuruṣaṁ dhyāyāmi, āvāhayāmi ||

(show padma mudra)

Central Kumbha

ईशानः सर्व-विद्यानाम् ईश्वरस्-सर्व-भूतानां ब्रह्माधिपतिर् ब्रह्मणोऽधिपतिर्- ब्रह्मा शिवो मे अस्तु

सदा-शिवोम् ॥

īśānaḥ sarva-vidyānām īśvaras-sarva-bhūtānām brahmā'dhipatir brahmaṇo'dhipatir-
brahmā śivo me astu sadā-śivom ||

May the Supreme Being who is source of all knowledge, controller of all created beings, the preserver of the Eternal Revelation (Veda) and the one Overlord of Creation Sada-Siva be benign to me. (MNU 21.)

ॐ भूर्भुवः-सुवरोम् । अस्मिन् मध्यम कलशे ईशानं ध्यायामि, आवाहयामि ॥

om bhūr-bhuvah-suvarom | asmin madhyama kalaśe īśānaṁ dhyāyāmi, āvāhayāmi ||

(show dhenu mudra)

❖ prāṇapratīṣṭha

upacārāḥ

2. āvāhanam

आवाहयामि देवेशमादिमध्यांत वर्जितम् । आधारं सर्व लोकानां आश्रितार्ति-विनाशनम् ॥

āvāhayāmi deveśam ādimadhyānta varjitam | ādhāraṁ sarva lokānām āśritārti-vināśanam ||

ॐ श्री संब-परमेश्वरं आवाहायामि om śrī samba-parameśvaraṁ āvāhāyāmi ॥

3. āsanam

आसनं गृह्यतामीश निर्मलं स्वर्णं निर्मितम् । आधारं सर्वं जगतामंधकासुर-सूदन ॥

āsanam grhyatām īśa nirmalam svarṇa nirmitam ।

ādharam sarva jagatām andhakāsura-sūdana ॥

सद्यो-जाताय वै नमो नमः — आसनं समर्पयामि ॥

sadyo-jātāya vai namo namaḥ । — āsanam samarpayāmi ॥

4. pādyam

पाद्यं गृहाण भगवन्पावनं परमेश्वर । पार्वती हृदयानंद पापं सर्वं व्यपोहय ॥

pādyam grhāṇa bhagavan pāvanam parameśvara ।

pārvatī hrdayānanda pāpam sarvaṁ vyapohaya ॥

भवे भवे नाति-भवे भवस्व माम् — पाद्यं समर्पयामि ॥

bhave bhave nāti-bhave bhavasva mām । — pādyam samarpayāmi ॥

5. arghyam

अर्घ्यं गृहाण गिरिश गंध-पुष्पाक्षतैर्युतम् । अघमाज्ञानमखिलं नीलकंठ निवारय ॥

arghyam grhāṇa giriśa gandha-puṣpākṣatair yutam ।

agham ājñānam akhilaṁ nīlakaṇṭha nivāraya ॥

भवोद्-भवाय नमः — अर्घ्यं समर्पयामि ॥

bhavod-bhavāya namaḥ । — arghyam samarpayāmi ॥

6. ācamanīyam

गृहाणाचमनार्थाय गंगादि सरिद्-आहृतम् । विमलं जलमीशान व्याधीन्मे विनिवारय ॥

grhāṇācamanārthāya gaṅgādi sarid-āhṛtam ।

vimalam jalam īśāna vyādhīn me vinivāraya ॥

वाम्-देवाय नमः — आचमनीयं समर्पयामि ॥

vāma-devāya namaḥ । — ācamanīyam samarpayāmi ॥

7. pañcāmṛtaṁ

पंचामृतं गृहाणेदं पन्नगेश्वर भूषण । पंच-वक्त्र नमस्तुभ्यं पंच-पापानि नाशय ॥

pañcāmṛtaṁ grhāṇedaṁ pannageśvara bhūṣaṇa ।

pañca-vaktra namas-tubhyaṁ pañca-pāpāni nāśaya ॥

ज्येष्ठाय नमः — पंचामृतं समर्पयामि ॥

jyēṣṭhāya namaḥ । — pañcāmṛtaṁ samarpayāmi ॥

8. snānam

गंगा-क्लिन्न जटाभार सोम सोमार्ध-शेखर । सह्यजादि सरित्-तोयैः स्नानं कुरु सदाशिव ॥

gaṅgā-kinna jaṭābhāra soma somārdha-śekhara ।

sahyajādi sarit-toyaiḥ snānam kuru sadāśiva ॥

श्रेष्ठाय नमः । — स्नानं समर्पयामि ॥

śreṣṭhāya namaḥ । — snānam samarpayāmi ॥

abhiṣekam

1. scented oil – *gandha-tailam*
2. the five nectars – *pañca-amṛtaṁ*
3. ghee – *ghṛtaṁ*
4. milk – *payas*
5. yoghurt – *dadhnā*

6. honey – *madhu*
7. sugarcane – *ikṣu-rasa*
8. lime-water – *nimbu-toyaṁ*
9. coconut-milk – *nālikeraka*
10. scented water – *gandha-toyaṁ*
11. kumbha-abhiṣekam

❖ Decorate the lingam with clothing, ash, sandal paste etc.

9. vastraṁ

गज-चर्म धरानंत गरलांकित-कंधर । दुकूलं गृह्यतां देव दुर्गतिं मे निवारय ॥
 gaja-carma dharānanta garalāṅkita-kandhara ।
 dukūlaṁ gr̥hyatāṁ deva durgatiṁ me nivāraya ॥
 रुद्राय नमः — वस्त्रोत्तरीयं समर्पयामि ॥
 rudrāya namaḥ । — vastrottariyaṁ samarpayāmi ॥

10. upavītaṁ

उपवीतं गृहाणेश पवित्रं परमं शुभम् । उमाकांत नमस्तुभ्यमुत्तमं देहि मे फलम् ॥
 upavītaṁ gr̥hāṇeśa pavitraṁ paramaṁ śubham ।
 umākānta namastubhyam uttamaṁ dehi me phalam ॥

11. ābharaṇāni

कुंडलांगद मुख्यानि कुंडलीश्वर भूषण । भूषणानि गृहाणेश महा-पाप-विनाशन ॥
 kuṇḍalāṅgada mukhyāni kuṇḍalīśvara bhūṣaṇa ।
 bhūṣaṇāni gr̥hāṇeśa mahā-pāpa-vināśana ॥
 कालाय नमः — यज्ञोपवीताभरणं समर्पयामि ॥
 kālāya namaḥ — yajñopavītābharaṇaṁ samarpayāmi ॥

12. gandham

गंधं कुंकुम संयुक्तं मृगनाभि समन्वितम् । महादेव गृहाणेश महा-पाप-विनाशन ॥
 gandham kuṅkuma saṁyuktaṁ mṛganābhi samanvitam ।
 mahādeva gr̥hāṇeśa mahā-pāpa-vināśana ॥
 कल-विकरणाय नमः — गंधाक्षत समर्पयामि ॥
 kalā-vikaraṇāya namaḥ — gandhākṣata samarpayāmi ॥

13. puṣpa-mālikām (Offer flower garland)

मल्लिकाकुण्ड मंदार कमलादीनि शंकर । पुष्पाणि बिल्व-पत्राणि गृहाण करुणा-निधे ॥
 mallikākuṇḍa mandāra kamalādīni śaṅkara ।
 puṣpāṇi bilva-patraṇi gr̥hāṇa karuṇā-nidhe ॥
 बल-विकरणाय नमः — पुष्पाणि समर्पयामि ॥
 balā-vikaraṇāya namaḥ । — puṣpāṇi samarpayāmi ॥

Puṣpa-arcana

ॐ निधन-पतये नमः	ॐ निधन-पतांतिकाय नमः
om nidhana-pataye namaḥ	om nidhana-patāntikāya namaḥ
ॐ ऊर्ध्वाय नमः	ॐ ऊर्ध्व-लिङ्गाय नमः
om ūrdhvāya namaḥ	om ūrdhva-liṅgāya namaḥ
ॐ हिरण्याय नमः	ॐ हिरण्य-लिङ्गाय नमः
om hiraṇyāya namaḥ	om hiraṇya-liṅgāya namaḥ
ॐ सुवर्णाय नमः	ॐ सुवर्ण-लिङ्गाय नमः

om suvarṇāya namaḥ	om suvarṇa-liṅgāya namaḥ
ॐ दिव्याय नमः	ॐ दिव्य-लिङ्गाय नमः
om divyāya namaḥ	om divya-liṅgāya namaḥ
ॐ भवाय नमः	ॐ भव-लिङ्गाय नमः
om bhavāya namaḥ	om bhava-liṅgāya namaḥ
ॐ शर्वाय नमः	ॐ शर्व-लिङ्गाय नमः
om śarvāya namaḥ	om śarva-liṅgāya namaḥ
ॐ शिवाय नमः	ॐ शिव-लिङ्गाय नमः
om śivāya namaḥ	om śiva-liṅgāya namaḥ
ॐ ज्वलाय नमः	ॐ ज्वल-लिङ्गाय नमः
om jvalāya namaḥ	om jvala-liṅgāya namaḥ
ॐ आत्माय नमः	ॐ आत्म-लिङ्गाय नमः
om ātmāya namaḥ	om ātma-liṅgāya namaḥ
ॐ परमाय नमः	ॐ परम-लिङ्गाय नमः
om paramāya namaḥ	om parama-liṅgāya namaḥ
एतत्सोमस्य सूर्यस्य सर्वं लिङ्गं-स्थापयति पाणि-मंत्रं पवित्रम् ॥	
etat somasya sūryasya sarva liṅgagga-sthāpayati pāṇi-mantram pavitram ॥	
ॐ भवाय देवाय नमः ।	om bhavāya devāya namaḥ ।
ॐ शर्वाय देवाय नमः ।	om śarvāya devāya namaḥ ।
ॐ ईशानाय देवाय नमः ।	om īśānāya devāya namaḥ ।
ॐ पशुपतये देवाय नमः ।	om paśupataye devāya namaḥ ।
ॐ रुद्राय देवाय नमः ।	om rudrāya devāya namaḥ ।
ॐ उग्राय देवाय नमः ।	om ugrāya devāya namaḥ ।
ॐ भीमाय देवाय नमः ।	om bhīmāya devāya namaḥ ।
ॐ महते देवाय नमः ।	om mahate devāya namaḥ ।

ॐ भवस्य देवस्य पत्न्यै नमः ।	om bhavasya devasya patnyai namaḥ ।
ॐ शर्वस्य देवस्य पत्न्यै नमः ।	om śarvasya devasya patnyai namaḥ ।
ॐ ईशानस्य देवस्य पत्न्यै नमः ।	om īśānasya devasya patnyai namaḥ ।
ॐ पशुपते देवस्य पत्न्यै नमः ।	om paśupate devasya patnyai namaḥ ।
ॐ रुद्रस्य देवस्य पत्न्यै नमः ।	om rudrasya devasya patnyai namaḥ ।
ॐ उग्रस्य देवस्य पत्न्यै नमः ।	om ugrasya devasya patnyai namaḥ ।
ॐ भीमस्य देवस्य पत्न्यै नमः ।	om bhīmasya devasya patnyai namaḥ ।
ॐ महतो देवस्य पत्न्यै नमः ।	om mahato devasya patnyai namaḥ ।

14. aṅga pūjā

भवान्यै नमः भवाय नमः - पादौ पूजयामि ।
 bhavānyai namaḥ bhavāya namaḥ - pādau pūjayāmi ।
 जगन्मात्रे नमः जगत्पित्रे नमः - जंघे पूजयामि ।
 jagan mātire namaḥ jagat pitre namaḥ - jaṅghe pūjayāmi ।
 मृडान्यै नमः मृडाय नमः - जानुनी पूजयामि ।
 mṛḍānyai namaḥ mṛḍāya namaḥ - jānunī pūjayāmi ।
 रुद्राण्यै नमः रुद्राय नमः - ऊरुं पूजयामि ।

rudrāṅyai namaḥ rudrāya namaḥ - ūrūṁ pūjayāmi ।
 काल्यै नमः कालांतकाय नमः - कटिं पूजयामि ।
 kālyai namaḥ kālāntakāya namaḥ - kaṭim pūjayāmi ।
 नागेंद्र कन्यकायै नमः नागेंद्राभरणाय नमः - नाभिं पूजयामि ।
 nāgendra kanyakāyai namaḥ nāgendrābharanāya namaḥ - nābhiṁ pūjayāmi ।
 स्तव प्रियायै नमः स्तव्याय नमः - स्तनौ पूजयामि ।
 stava priyāyai namaḥ stavyāya namaḥ - stanau pūjayāmi ।
 भवघ्न्यै नमः भवनाशनाय नमः - भुज द्वयं पूजयामि ।
 bhavaghnyai namaḥ bhavanāśanāya namaḥ - bhuja dvayaṁ pūjayāmi ।
 कंबु ग्रीवाय नमः काल कंठाय नमः - कंठं पूजयामि ।
 kambu grīvāya namaḥ kāla kaṇṭhāya namaḥ - kaṇṭhaṁ pūjayāmi ।
 मायायै नमः महेश्वराय नमः - मुखं पूजयामि ।
 māyāyai namaḥ maheśvarāya namaḥ - mukhaṁ pūjayāmi ।
 ललितायै नमः लास्य प्रियाय नमः - ललातांतं पूजयामि ।
 lalitāyai namaḥ lāsya priyāya namaḥ - lalātāntaṁ pūjayāmi ।
 शिवायै नमः शिवाय नमः - शिरः पूजयामि ।
 śivāyai namaḥ śivāya namaḥ - śiraḥ pūjayāmi ।
 प्रणतार्ति हरायै नमः प्रणतार्ति हराय नमः - पुनः पादौ पूजयामि ।
 praṇatārti harāyai namaḥ praṇatārti harāya namaḥ - punaḥ pādau pūjayāmi ।
 सर्वेश्वर्यै नमः सर्वेश्वराय नमः - सर्वाण्यांगानि पूजयामि
 sarveśvaryai namaḥ sarveśvarāya namaḥ - sarvāṅgyāṅgāni pūjayāmi ।

15. aṣṭhottara śata nāmavalli

शिवाय नमः । महेश्वराय । शंभवे । पिनाकिने । शशि-शेखराय । वाम-देवाय । विरूपाक्षाय । कपर्दिने । नील-लोहिताय । शंकराय ॥ १० ॥

śivāya namaḥ । maheśvarāya । śāmbhave । pinākine । śaśi-śekharaṅya । vāma-devāya । virūpākṣāya । kapardine । nīla-lohitāya । śaṅkarāya ॥ 10 ॥

शूल-पाणये । खट्वांगिने । विष्णु-वल्लभाय । शिपिविष्टाय । अंबिका-नाथाय । श्रिकंठाय । भक्त-वत्सलाय । भवाय । शर्वाय । त्रिलोकेशाय ॥ २० ॥

śūla-pāṇaye । khaṭvāṅgine । viṣṇu-vallabhāya । śipiviṣṭāya । āmbikā-nāthāya । śrikanṭhāya । bhakta-vatsalāya । bhavāya । śarvāya । trilokeśāya ॥ 20 ॥

शिति-कंठाय । शिवा-प्रियाय । उग्राय । कपालिने । कामारये । अंधकासुर-मर्दनाय । गंगा-धराय । ललाटाक्षाय । काल-कालाय । कृपा-निधये ॥ ३० ॥

śiti-kanṭhāya । śivā-priyāya । ugrāya । kapāline । kāmāraye । andhakāśura-mardanāya । gaṅgā-dharāya । lalāṭākṣāya । kāla-kālāya । kṛpā-nidhaye ॥ 30 ॥

भीमाय । परशु-हस्ताय । मृग-पाणये । जटा-धराय । कैलास-वासिने । कवचिने । कठोराय । त्रि-पुरांतकाय । वृषांतकाय । वृषभारूढाय ॥ ४० ॥

bhīmāya । paraśu-hastāya । mṛga-pāṇaye । jāṭā-dharāya । kailāsa-vāsine । kavacine । kaṭhorāya । tri-purāntakāya । vṛṣāṅkāya । vṛṣabhārūḍhāya ॥ 40 ॥

भस्मोद्धूलित-विग्रहाय । साम-प्रियाय । स्वर-मयाय । त्रयी-मूर्तये । अनीश्वराय । सर्व-ज्ञाय । परमात्मने । सोम-सूर्याग्नि-लोचनाय । हविषे । यज्ञ-मयाय ॥ ५० ॥

bhasmoddhūlita-vigrahāya | sāmā-priyāya | svāra-mayāya | trayī-mūrtaye | anīśvarāya | sarva-jñāya | paramātmāne | soma-sūryāgni-locanāya | haviṣe | yajña-mayāya || 50 ||

सोमाय । पंच-वक्त्राय । सदा-शिवाय । विश्वेश्वराय । वीर-भद्राय । गण-नाथाय । प्रजापतये । हिरण्य-रेतसे । दुर्घर्षाय । गिरीशाय ॥ ६० ॥

somāya | pañca-vaktrāya | sadā-śivāya | viśveśvarāya | vīra-bhadrāya | gaṇa-nāthāya | prajāpataye | hiraṇya-retase | durgharṣāya | girīśāya || 60 ||

गिरिशाय । अनघाय । भुजंग-भूषणाय । भर्गाय । गिरि-धन्वने । गिरि-प्रियाय । कृत्ति-वाससे । पुरातये । भगवते । प्रमथाधिपाय ॥ ७० ॥

giriśāya | anaghāya | bhujāṅga-bhūṣaṇāya | bhargāya | giri-dhanvane | giri-priyāya | kṛtti-vāsase | purārātaye | bhagavate | pramathādhipāya || 70 ||

मृत्युञ्जयाय । सूक्ष्म-तनवे । जगद्-व्यापिने । जगद्-गुरवे । व्योम-केशाय । महा-सेन-जनकाय । चारु-विक्रमाय । रुद्राय । भूत-पतये । स्थाणवे ॥ ८० ॥

mṛtyuñjayāya | sūkṣma-tanave | jagad-vyāpine | jagad-gurave | vyoma-keśāya | mahā-sena-janakāya | cāru-vikramāya | rudrāya | bhūta-pataye | sthāṇave || 80 ||

अहेबुध्नियाय । दिगंबराय । अष्ट-मूर्तये । अनेकात्मने । सात्विकाय । शुद्ध-विग्रहाय । शाश्वताय । खंड-परशवे । अजाय । पाश-विमोचकाय ॥ ९० ॥

ahebudhniyāya | digambarāya | aṣṭa-mūrtaye | anekātmāne | sātvikāya | śuddha-vigrahāya | śāśvatāya | khaṇḍa-paraśave | ajāya | pāśa-vimocakāya || 90 ||

मृडाय । पशु-पतये । देवाय । महा-देवाय । अव्ययाय । हरये । भग-नेत्र-भिदे । अव्यक्ताय । दक्षाध्वर-हराय । हराय ॥ १०० ॥

mṛḍāya | paśu-pataye | devāya | mahā-devāya | avyayāya | haraye | bhaga-netra-bhide | avyaktāya | dakṣādhvara-harāya | harāya || 100 ||

पूष-दंत-भिदे । अव्यग्राय । सहस्राक्षाय । सहस्र-पदे । अप-वर्ग-प्रदाय । अनंताय । तारकाय । परमेश्वराय ॥ १०८ ॥

pūṣa-danta-bhide | avyagrāya | sahasrākṣāya | sahasra-pade | apa-varga-pradāya | anantāya | tārakāya | parameśvarāya || 108 ||

ॐ साम्ब-परमेश्वराय नमः । नाना विध परिमल पत्र पुष्पाणि समर्पयामि ॥

om sām̐ba-parameśvarāya namaḥ | nānā vidha parimala patra puṣpāṇi samarpayāmi ||

Uttara Pūjā

16. dhūpam

वनस्पति रसोद्भूतो गन्धाड्यो गन्ध उत्तमः । आग्नेयः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥

vanaspati rasodbhūto gandhāḍyo gandha uttamah |

āghreyaḥ sarva devānāṁ dhūpo'yaṁ pratigrhyatām ||

बलाय नमः — धूपं आग्रापयामि ॥

balāya namaḥ — dhūpaṁ āghrāpayāmi ||

17. dīpam

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥

sājyañca varti samyuktaṁ vahninā yojitaṁ mayā |

dīpaṁ grhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ||

बल-प्रमथनाय नमः — दीपं दर्शयामि ॥

balā-pramathanāya namaḥ — dīpaṁ darśayāmi ॥

18. naivedyam

अन्नं चतुर्विधं स्वादु रसैः षड्भिः समन्वितम् । भक्ष्य भोज्य समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां ॥

annaṁ catur-vidhaṁ svādu rasaiḥ ṣaḍbhiḥ samanvitam ।

bhakṣya bhojya samāyuktaṁ naivedyaṁ pratigṛhyatāṁ ॥

सर्वं भूत-दमनाय नमः — नैवेद्यं निवेद्यामि ॥

sarvā bhūta-damanāya namaḥ — naivedyaṁ nivedyāmi ॥

प्राणाय स्वाहा । अपानाय स्वाहा । व्यानाय स्वाहा । उदानाय स्वाहा । समानाय स्वाहा

prāṇāya svāhā । apānāya svāhā । vyānāya svāhā । udānāya svāhā । samānāya svāhā

ॐ संब-परमेश्वराय नमः । दिव्यान्नं घृत-गूड-पयसं नालिकेर खंड-द्वयं महानैवेद्यं नैवेदयामि । मध्ये मध्ये पानियं समर्पयामि । उत्तर पोषणं समर्पयामि । हस्त प्रक्षालनं । पाद प्रक्षालनं समर्पयामि । पुनराचमनीयं संपर्पयामि ॥

om̐ samba-parameśvarāya namaḥ । divyānnaṁ ghr̥ta-gūḍa-payasaṁ nālikera khaṇḍa-dvayaṁ mahānaivedyaṁ naivedayāmi । madhye madhye pāniyaṁ samarpayāmi । uttara poṣanaṁ samarpayāmi । hasta prakṣālaṇaṁ । pāda prakṣālaṇaṁ samarpayāmi । punar ācamanīyaṁ samparpayāmi ॥

19. tāmbūlam

पूगि-फलं महा दिव्यं नागवल्लि-दलैर् युतम् । कर्पूर चूर्ण सम्युक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यतां ॥

pūgi-phalaṁ mahā divyaṁ nāgavalli-dalair yutam ।

karpūra cūrṇa samyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigṛhyatāṁ ॥

मनोन्मनाय नमः — तांबूलं समर्पयामि ॥

maṇon-manāya namaḥ — tāmbūlaṁ samarpayāmi ॥

20. nīrājanam

❖ Offer different kinds of lamps and a camphor lamp by waving it around in a clockwise direction three times while repeating the gāyatri of śiva.

यो वैतां ब्रह्मणो वेद । अमृतेनावृतां पुरीम् । तस्मै ब्रह्म च ब्रह्मा च । आयुः कीर्तिम् प्रजां ददुः ॥

yo vaitāṁ brahmaṇo veda । amṛtenāvṛtāṁ purīm ।

tasmai brahma ca brahmā ca । āyuh kīrtim prajāṁ daduḥ ॥

ॐ नमो शंभवाय च मयो-भवाय च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च ॥

om̐ namo śambhavāya ca mayo-bhavāya ca namaś

śaṅkarāya ca mayas-karāya ca namaś śivāya ca śivatarāya ca ॥

ॐ तत्पुरुषाय विद्महे, महादेवाय धीमहि, तन्नो रुद्र प्रचोदयात् ॥

om̐ tat puruṣāya vidmahe, mahādevāya dhīmahi, tanno rudra pracodayāt ॥

ॐ कात्यायनायै विद्महे, कन्य-कुमारि धीमहि, तन्नो दुर्गि प्रचोदयात् ॥

om̐ kātīyānāyāi vidmahe, kanya-kumārī dhīmahi, tanno durgī pracodayāt ॥

सपरिवाराय सांब-परमेश्वराय नमः कर्पूर-नीराजनं प्रदर्शयामि ॥

saparivārāya sām̐ba-parameśvarāya namaḥ karpūra-nīrājanaṁ pradarśayāmi ॥

नीराजनानंतरमाचमनीयं समर्पयामि, रक्षांधारयामि ॥

nīrājanānantaram ācamanīyaṁ samarpayāmi, rakṣāṇ dhārayāmi ॥

21. puṣpāñjali

ॐ नमस्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वराय महा-देवाय त्र्यम्बकाय त्रिपुरांतकाय त्रिकाग्नि-कालाय कालाग्नि-
रुद्राय नील-कंठाय मृत्युञ्जयाय सर्वेश्वराय सदा-शिवाय श्रीमान्-महा-देवाय नमः ॥

om namaste astu bhagavan viśveśvarāya mahā-devāya tryambakāya tripurāntakāya
trikāgni-kālāya kālāgni-rudrāya nīla-kaṇṭhāya mṛtyuñjayāya sarveśvarāya sadā-
śivāya śrīman-mahā-devāya namaḥ ॥

“Om! Salutations to the Blessed One, to the Lord of the Universe, to the Great God,
To the Three-Eyed One, to the Destroyer of the Three Cities, to the Lord of the Three Fires,
To the God of Time, to the Rudra of the Black Throat, to the Conqueror of Death,
To the Lord of All, to the Ever-Auspicious One, to the Great God, I offer my salutations.”

22. pradakṣiṇa

- ❖ circumambulate the altar three times or if this is not possible, turn around three times on the spot.

यानि कानि च पापानि जन्मांतर-कृतानि च । तानि तानि विनश्यन्ति प्रदक्षिण पदे पदे ॥

yāni kāni ca pāpāni janmāntara-kṛtāni ca ।

tāni tāni vinaśyanti pradakṣiṇa pade pade ॥

23. Namaskāram

ॐ नमो हिरण्य-बाहवे हिरण्य-वर्णाय हिरण्य-रूपाय हिरण्य-पतये ऽम्बिका-पतये उमा-पतये पाशु-
पतये नमो नमः ॥

om namo hiraṇya-bāhave hiraṇya-varṇāya hiraṇya-rūpāya hiraṇya-pataye ‘mbikā-
pataye umā-pataye pāśu-pataye namo namaḥ ॥

Salutations again and again to the golden-armed, golden-coloured, golden-formed, golden-lord, lord of Ambika, the
lord of Uma, the lord of Pashus.

ऋतगुं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णं पिङ्गलम् । ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः ॥

ṛtaguṁ satyaṁ paraṁ brahma puruṣaṁ kṛṣṇa piṅgalaṁ ।

ūrdhvaretam virūpākṣam viśvarūpāya vai namo namaḥ ॥

The Supreme Brahman the Absolute Reality is a Being dark-blue and yellowish in color, absolutely chaste
and possessing uncommon eyes; salutations to Him of the Universal-form.

सर्वो वै रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु । पुरुषो वै रुद्रः सन्-महो नमो नमः ।

विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं जायमानम् च यत् । सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥

sarvo vai rudras tasmai rudrāya namo astu । puruṣo vai rudras san-maho namo namaḥ ।

viśvaṁ bhūtaṁ bhuvanaṁ citraṁ bahudhā jātaṁ jāyamānam ca yat ।

sarvo hyeṣa rudras tasmai rudrāya namo astu ॥

All this is verily Rudra. To Rudra who is such we offer our salutation. We salute again and again that being Rudra, who
alone is the light and the essence of all beings,. The material universe, the created beings, and whatever there is
manifoldly and profusely projected in the past, and present in the form of the universe, all that is indeed this Rudra.
Salutations be to Rudra who is such.

कद्रुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टमाय तव्यसे । वोचेम शंतमगुं हृदे । सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ।

kad-rudrāya pracetase mīdhuṣṭamāya tavyase । vocema śantamaguṁ hr̥de ।

sarvo hyeṣa rudras tasmai rudrāya namo astu ।

24. Prārthana

नमः शिवाय साम्बाय सगणाय ससूनवे । सनन्दिने सगङ्गाय सवृषाय नमो नमः ॥

namaḥ śivāya sām̐bāya saganāya sasūnave ।

sanandine sagan̐gāya savṛṣāya namo namaḥ ॥

Salutations to Lord Siva along with all his retinue and his sons, with nandi and all the associates.

महादेवं महेशानं महेश्वरम् उमापतिम् । महा-सेन गुरुं वन्दे महा-भय-निवारणम् ॥

mahādevam maheshānam maheshvaram umāpatim ।

mahā-sena gurum vande mahā-bhaya-nivāraṇam ॥

Salutations to Lord Siva the great lord, the transformer, the ruler the consort of Uma, the teacher of Karttikeya, the remover of the great fear of death.

महादेव नमस्तेऽस्तु मन्मथारे नमोऽस्तु ते । अमृतेश नमस्तुभ्यम् आश्रितार्थ प्रदायिने ॥

mahādeva namaste 'stu manmathāre namo' stu te ।

amṛteśa namastubhyam āśritārtha pradāyine ॥

Salutations to you O Lord Siva, the great lord, the opponent of Kama the god of desire, salutations to you Lord of immortality, the responder to those who take refuge.

त्राहि मां देव देवेश तरुणेन्दु शिखामणे । ईप्सितं देहि मे देव दया-राशे नमोऽस्तु ते ॥

trāhi mām deva deveśa taruṇendu śikhāmaṇe ।

īpsitam dehi me deva dayā-rāśe namo' stu te ॥

Protect me O God of gods, the one with the new moon upon his head, O ocean of compassion give me that which I desire. Salutations to you.

ऋण-रोगादि दारिद्र्य पाप क्षुद् अप-मृत्यवः । भय क्रोध मनस्ताप नश्यन्तु मम सर्वदा ॥

ṛṇa-roḡādi dāridrya pāpa kṣud apa-mṛtyavaḥ ।

bhaya krodha manastāpa naśyantu mama sarvadā ॥

Destroy forever, all my afflictions, debt, sinful reactions, and save me from an untimely death. Destroy my fear, anger, and mental afflictions.

25. Japam

Recite the śiva-pañcākṣari mantra as many times as possible. ॐ नमः शिवाय om namaś śivāya

26. Arghya Pradānam

Saṅkalpaṁ - सङ्कल्पं - मम उपात ..... । साम्ब-परमेश्वर पूजान्ते अर्घ्य प्रदानं करिष्ये ॥

mama upāta ..... sām̐ba-paramēśvara pūjānte arghya pradānam kariṣye ॥

नमश्शिवाय साम्बाय सर्व पाप-हराय च । शिवरात्रौ मया दत्तम् अर्घ्यं गृहीष्व शङ्करम् ॥ इदम् अर्घ्यम् x ३

namaś śivāya sām̐bāya sarva pāpa-harāya ca ।

śivarātrau mayā dattam arghyam gr̥hīṣva śaṅkaram ॥ idam arghyam x 3

मया कृतानि सर्वाणि पापैर्न नुद शङ्कर । शिवरात्रौ मया दत्तम् अर्घ्यं गृहीष्व शङ्करम् ॥ इदम् अर्घ्यम् x ३

mayā kṛtāni sarvāṇi papain nuda śaṅkara ।

śivarātrau mayā dattam arghyam gr̥hīṣva śaṅkaram ॥ idam arghyam x 3

आकाश दिक्छरीराय ग्रह-नक्षत्र मालिने । सुर-सिन्धु निवासाय दत्तम् अर्घ्यं मया शिव ॥ इदम् अर्घ्यम् x ३

ākāśa dikcharīrāya graha-nakṣatra māline ।

sura-sindhu nivāsāya dattam arghyam mayā śiva ॥ idam arghyam x 3

व्योमकेश नमस्-तुभ्यं सोमात्मन् व्योम-रूपिणे । नक्षत्र-मालिने देव गृहाणार्घ्यं इदम् प्रभो ॥ इदम् अर्घ्यम् x ३

vyomakeśa namas-tubhyam somātman vyoma-rūpiṇe ।

nakṣatra-māline deva gr̥hāṇārgghyam idam prabho ॥ idam arghyam x 3

अम्बिकायै नमस्तुभ्यं नमस्ते देवि पार्वति । गृहाणार्घ्यं मया दत्तं सुप्रीता वरदा भव ॥ इदम् अर्घ्यम् x ३

ambikāyai namastubhyam namaste devi pārvati ।

gr̥hāṇārgghyam mayā dattam suprītā varadā bhava ॥ idam arghyam x 3

सुब्रह्मण्य महाभाग कार्तिकेय सुरोत्तम । गृहाणार्घ्यं मया दत्तं सुप्रीतो वरदो भव ॥ इदम् अर्घ्यम् x ३

subrahmaṇya mahābhāga kār̥tikeya surottama ।

gr̥hāṇārgghyam mayā dattam suprīto varado bhava ॥ idam arghyam x 3

ननदिकेश महाभाग शिव-ध्यान परायण । शैलादे सङ्गृह्यार्घ्यं मया भक्त्या समर्पितं ॥

nanadikeśa mahābhāga śiva-dhyāna parāyaṇa |
śailāde saṅgrhṇārghyaṁ mayā bhaktyā samarpitaṁ ||

ॐ नन्दिकेश्वराय नमः ॥ इदम् अर्घ्यम् x ३

om nandikeśvarāya namaḥ || idaṁ arghyaṁ x 3

ॐ चण्डिकेश्वराय नमः ॥ इदम् अर्घ्यम् x ३

om caṇḍikeśvarāya namaḥ || idaṁ arghyaṁ x 3

अनेनार्घ्यं प्रदानेन साम्बपरमेश्वरः प्रियताम् ॥ anenārghya pradānena sāmbaparamēśvaraḥ priyatām ||

27. rājopacāra. छत्र, चामर chatra, cāmara etc.

28. kṣamārpanam

आवाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनं । पूजा विधिं न जानामि क्षमस्व परमेश्वर ॥

āvāhanaṁ na jñāmi na jñāmi visarjanaṁ |

pūjā vidhiṁ na jñāmi kṣamasva paramēśvara ||

I do not know the correct method of Invocation or Valediction, I do not even know the correct method of offering worship, please forgive me O Lord.

यन्मया भक्ति युक्तेण पत्रं पुष्पं फलं जलम् । निवेदितं च नैवेद्यं तत्तृहाण अनुकंपया ॥

yan mayā bhakti yukteṇa patraṁ puṣpaṁ phalaṁ jalam |

niveditaṁ ca naivedyaṁ tat grhāṇa anukampayā ||

Whatever I have offered with loving devotion, a leaf, flower, fruit and water, and the cooked food, please accept it out of compassion.

मंत्र हीनं क्रिय हीनं भक्ति हीनं महेश्वर । यत्पूजितं मया देव परिपूर्णं तदस्तु ते ॥

mantra hīnaṁ kriya hīnaṁ bhakti hīnaṁ maheśvara |

yat pūjitaṁ mayā deva paripūrṇaṁ tad astu te ||

The rite is devoid of mantras, and formal ritual, and even pure devotion is lacking O Lord, whatever I have offered let it be acceptable as complete.

अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम । तस्मात्कारुण्य भावेन रक्ष रक्ष महेश्वर ॥

anyathā śaraṇaṁ nāsti tvam eva śaraṇaṁ mama |

tasmāt kāruṇya bhāvena rakṣa rakṣa maheśvara ||

I have no other refuge apart from you, you alone are my refuge, therefore out of your boundless compassion protect me! protect me! O Lord!

29. Samāpti

अनेन पूजा विधानेन भगवान्सर्वात्मकः सपरिवारः श्री-परमेश्वरः प्रियताम् । ॐ तत्सत्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥

anena pūjā vidhānena bhagavān sarvātmakaḥ saparivāraḥ śrī-paramēśvaraḥ priyatām | om tat sat brahmārpaṇam astu ||

O Lord Siva may you all your family and retinue be pleased with this method of worship. All of this merit I offer up to the Supreme.

30. nīrmālya grhaṇam

❖ *Recite the following mantra while taking the nirmalyam.*

हृत्-पद्म कर्णिका मध्ये उमया सह शंकर । प्रविश त्वं महादेव सर्वावरणैः सह ॥

hṛt-padma karṇikā madhye umayā saha śaṅkara |

praviśa tvaṁ mahādeva sarvāvaraṇaiḥ saha ||

O lord Siva accompanied by Uma - reside in the lotus of my heart along with all your enclosures of energy.

31. dakṣiṇa dānam

11. SUBRAHMANYA PŪJĀ

saṅkalpaḥ - शुभे शोभने ..... अस्यां शुभ तिथौ।

_____ गोतोर्द्धवस्य _____ नक्षत्रे _____ राशौ _____ नामधेयस्य सकुटुम्बस्य क्षेम स्थैर्य वीर्य विजय आयुर् आरोग्य ऐश्वर्याणां अभिवृद्ध्यर्थ, समस्त मङ्गलावाप्त्यर्थ, समस्त दुरितोप शान्त्यर्थ, धर्म अर्थ काम मोक्ष चतुर् विध पुरुषार्थ फल सिद्ध्यर्थ, चिन्तित मनोरथाप्त्यर्थम्, श्री वल्लि देवसेना समेत श्री सुब्रह्मण्य स्वामिनः प्रसादेन, मनो वाञ्छित सकल अभिष्ट फल सिद्ध्यर्थ, श्री सुब्रह्मण्यस्य यथा शक्ति ध्यान आवाहनादि षोडशोपचार पूजां करिष्ये

śubhe śobhane ..... asyām śubha tithau.

_____ gotordbhavasya _____ nakṣatre _____ rāśau _____ nāmadheyasya sakuṭumbasya kṣema sthairyā vīrya vijaya āyur ārogya aiśvaryāṇām abhivṛddhyartham, samasta maṅgalāvāptyartham, samasta duritopa śāntyartham, dharma artha kāma mokṣa catur vidha puruṣārtha phala siddhyartham, cintita manorathāptyartham, śrī valli devasenā sameta śrī subrahmaṇya svāmināḥ prasādena, mano vāñcita sakala abhiṣṭha phala siddhyartham, śrī subrahmaṇyasya yathā śakti dhyāna āvāhanādi ṣoḍaśopacāra pūjām kariṣye ॥

“For the well-being, stability, strength, victory, longevity, health, and prosperity of ..... and their family, for the attainment of all auspiciousness, for the pacification of all misfortunes, for the fulfillment of the fourfold objectives of life—Dharma (righteousness), Artha (wealth), Kama (desires), and Moksha (liberation), for the fulfillment of all cherished desires, and by the grace of Lord Subrahmanya, who is accompanied by Goddess Valli and Devasena, for the successful attainment of all desired results, I will, to the best of my ability, perform the worship of Lord Subrahmanya, including meditation, invocation, and the sixteen-fold offerings (Shodashopachara).”

1. dhyānam

सुब्रह्मण्यम् अजं शान्तं कुमारं करुणालयम् । किरीट हार केयूर मणि कुण्डल मण्डितम् ।

षण्मुखं युग-षड् बाहुं शूलाद्यायुध धारिणम् । स्मित-वक्त्रं प्रसन्नाभं स्तूयमानं सदा बुधैः ।

subrahmaṇyam ajaṁ śāntaṁ kumāraṁ karuṇālayam ।

kirīṭa hāra keyūra maṇi kuṇḍala maṇḍitam ॥

ṣaṇmukhaṁ yuga-ṣaḍ bāhuṁ śūlādyāyudha dhāriṇam ।

smita-vaktraṁ prasannābhaṁ stūyamānaṁ sadā budhaiḥ ॥

“I meditate upon Lord Subrahmanya, who is unborn (eternal), peaceful, and compassionate. He is adorned with a crown, necklace, armlets, and jewel-studded earrings. He has six faces and twelve arms, holding weapons like the spear (Shula) and others. His face is smiling, radiating grace and brightness, and He is always praised by the wise.”

वल्लि देवी प्राण-नाथं वाञ्छितार्थ प्रदायकम् । सिंहासने सुखासीनं सूर्य कोटि समप्रभम् ।

valli devī prāṇa-nāthaṁ vāñcitārtha pradāyakam ।

siṁhāsane sukhāsīnaṁ sūrya koṭi samaprabham ।

एवं ध्यायेत् सदा भक्त्या स्वान्तः करण निर्मलः ।

अस्मिन् चित्र-पठे /बिंबे वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्यं ध्यायामि ॥

evam dhyāyet sadā bhaktyā svāntaḥ karaṇa nirmalaḥ ।

asmin citra-paṭhe /bimbe valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyam dhyāyāmi ॥

2. āvāhanam

आवाहयामि विश्वेशं स्कन्दं सर्व गुणाकरम् । सर्व दुष्कृत विध्वंसं साक्षात् रुद्र स्वरूपिणम् ॥

āvāhayāmi viśveśaṁ skandaṁ sarva guṇākaram ।

sarva duṣkṛta vidhvaṁsaṁ sāksāt rudra svarūpiṇam ॥

अस्मिन् चित्र-पठे /बिंबे वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्यं आवाहयामि ॥ (प्राणप्रतिष्ठ)
 asmin citra-paṭhe /bimbe valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyaṁ āvāhayāmi ॥
 (prāṇapratīṣṭha)

3. āsanam

सौवर्ण वज्र माणिक्य पुष्परागादि सुन्दरम् । तुभ्यं सिंहासनं दास्ये प्रसीद मम सर्वदा ॥
 sauvarṇa vajra māṇikya puṣparāgādi sundaram ।
 tubhyaṁ siṁhāsanam dāsyē prasīda mama sarvadā ॥
 श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
 śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

4. pādyam

पद्म मन्दार पादाब्ज संसारार्णव तारक । पाद्यं गृहाण वरद पापारण्याशु शुक्षणे ॥
 padma mandāra pādābja saṁsārārṇava tāraḥ ।
 pādyam gr̥hāṇa varada pāpāraṇyāśu śukṣaṇe ॥
 श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
 śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

5. arghyam

कर्पूरगरु कस्तूरी सुपुष्पैर् मिश्रितोदकम् । अर्घ्यं गृहाण देवेश करुणां बुधि चन्द्रमाः ॥
 karpūrāgaru kastūrī supuṣpair miśritodakam ।
 arghyam gr̥hāṇa deveśa karuṇāṁ budhi candramāḥ ॥
 श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
 śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

6. ācamanīyam

तुङ्गभद्रा कृष्णवेणी कावेरी च पिनाकिनी । तासां पानीय मानीय दास्याम्याचमनीयकम् ॥
 tuṅgabhadra kṛṣṇaveṇī kāverī ca pinākinī ।
 tāsaṁ pānīya mānīya dāsyāmyācamanīyakam ॥
 श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
 śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

7. madhu-parkam

गीर्वाणा नीकिनी नाथ प्रणतार्ति प्रभञ्जन । मधुपर्क गृहाणेदं पाहि मां करुणा-निधे ॥
 gīrvāṇa nīkinī nātha praṇatārti prabhañjana ।
 madhuparkam gr̥hāṇedaṁ pāhi māṁ karuṇā-nidhe ॥
 श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
 śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

8. pañcāmṛta snānam

कदली जम्बु जम्भीर पनसादि फलोदकम् । पञ्चामृत स्नानम् इदं गृहाणाज्यादि मिश्रितम् ॥
 kadalī jambu jambhīra panasādi phalodakam ।
 pañcāmṛta snānam idaṁ gr̥hāṇājyādi miśritam ॥
 श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
 śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

9. śuddhodaka

भागीरथी गौतमी च यमुना च सरस्वती । तासां सलिल मानीय करोमि ह्यभिषेचनम् ॥
 bhāgīrathī gautamī ca yamunā ca sarasvatī ।
 tāsaṁ salila mānīya karomi hyabhiṣecanam ॥
 श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
 śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

10. vastra yugmam

सुब्रह्मण्य महाबाहो भगवन् भक्त-वत्सल । वस्त्र युगमं प्रदास्यामि वरदो भव सुप्रभ ॥
subrahmaṇya mahābāho bhagavan bhakta-vatsala ।
vastra yugmaṁ pradāsyāmi varado bhava suprabha ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

11. upavītam

सदाराध्य सदानन्द सदार कुसुम प्रिय । गृहाण चारु सर्वेश राजतं ब्रह्म-सूत्रकम् ॥
sadārādhyā sadānanda sadāra kusuma priya ।
gṛhāṇa cāru sarveśa rājataṁ brahma-sūtrakam ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

12. gandham

घनसार सुगन्धादि द्रव्य मिश्रित चन्दनम् । चन्दनं ते कल्पयामि गृहाण सुरसत्तम ॥
ghanasāra sugandhādi dravya miśrita candanam ।
candanam te kalpayāmi gṛhāṇa surasattama ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

13. akṣatān

अक्षतान् धवलान् दिव्यान् कुङ्कुमोदक चर्चितं । गृहाण भक्त शरण शरणायुत केतन ॥
akṣatān dhavalān divyān kuṅkumodaka carcitaṁ ।
gṛhāṇa bhakta śaraṇa śaraṇāyuta ketana ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

14. sarvāni-ābharaṇāni

दिव्य रत्न किरीटादि परिष्कारान् समुज्ज्वलान् । दास्याम्यहं महादेव सुर-नायक सुव्रत ॥
divya ratna kirīṭādi pariṣkāraṇ samujjvalān ।
dāsyāmyaham mahādeva sura-nāyaka suvrata ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

15. puṣpa-mālikām

केतकी जाति पुन्नाग कुन्द मन्दार पुष्पकैः । पूजयामि मुदा देव गृहाण करुणा-निधे ॥
ketakī jāti punnāga kunda mandāra puṣpakaiḥ ।
pūjayāmi mudā deva gṛhāṇa karuṇā-nidhe ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः ।
śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ ।

16. aṅga-pūjā

ॐ वल्मीकभवाय नमः — पादौ पूजयामि । om valmīkabhavāya namaḥ — pādaḥ pūjayāmi ।
ॐ जिता सुर-सैनिकाय नमः — जानुनी पूजयामि । om jita sura-sainikāya namaḥ — jānunī pūja ।
ॐ रौद्राय नमः — जङ्घे पूजयामि । om raudrāya namaḥ — jaṅghe pūjayāmi ।
ॐ भय-नाशनाय नमः — ऊरुन् पूजयामि । om bhaya-nāśanāya namaḥ — ūrūn pūjayāmi ।
ॐ बाल-ग्रहोच्चाटनाय नमः — कटिं पूजयामि । om bala-grahoccāṭanāya namaḥ — kaṭiṁ pūjayāmi ।
ॐ भक्त-पालनाय नमः — नाभिं पूजयामि । om bhakta-pālanāya namaḥ — nābhiṁ pūjayāmi ।
ॐ सर्वाभिष्ट प्रदाय नमः — हृदयं पूजयामि । om sarvābhiṣṭa pradāya namaḥ — hṛdayaṁ pūjayāmi ।
ॐ नीलकण्ठ-तनयाय नमः — कण्ठं पूजयामि । om nīlakaṇṭha-tanayāya namaḥ — kaṇṭhaṁ puja ।

ॐ पतित-पावनाय नमः — चुबुकं पूजयामि । om patita-pāvanāya namaḥ — cubukaṁ pūjayāmi ।
 ॐ पुरुष-श्रेष्ठाय नमः — नासिकां पूजयामि । om puruṣa-śreṣṭhāya namaḥ — nāsikāṁ pūjayāmi ।
 ॐ पुण्य-मूर्तये नमः — श्रवणानि पूजयामि । om puṇya-mūrtaye namaḥ — śravaṇāni pūjayāmi ।
 ॐ कमल-लोचनाय नमः — लोचनानि पूजयामि । om kamala-locanāya namaḥ — locanāni pūja ।
 ॐ कस्तूरी तिलकाञ्चिताय नमः — ललाटानि पूजयामि । om kastūrī tilakāñcitāya namaḥ — lalāṭāni ।
 ॐ वेद-विदुषे नमः — मुखानि पूजयामि । om veda-viduṣe namaḥ — mukhāni pūjayāmi ।
 ॐ त्रि-लोक-गुरवे नमः — शिरांसि पूजयामि । om tri-loka-gurave namaḥ — śirāṁsi pūjayāmi ।
 ॐ भस्मोद्धूलित विग्रहाय नमः — सर्वाङ्गानि पूजयामि । om bhasmoddhulita vighrahāya namaḥ — sarvāṅgāni pūjayāmi ।

17. aṣṭottara śatanāma arcanam

ॐ स्कन्दाय नमः । गुहाय । षड्-मुखाय । फाल-नेत्र-सुताय । प्रभवे । पिङ्गलाय । कृत्तिका-सूनवे । शिखि-वाहनाय । द्विषड्-भुजाय । द्विषड्-नेत्राय ॥ १० ॥

om skandāya namaḥ । guhāya । ṣaṇ-mukhāya । phāla-netra-sutāya । prabhave । piṅgalāya । kṛttikā-sūnave । śikhi-vāhanāya । dviṣaḍ-bhujāya । dviṣaṇ-netrāya ॥ 10 ॥

शक्ति-धराय । पिशिताश-प्रभञ्जनाय । तारकासुर-सम्हर्त्रे । रक्षोबल-विमर्दनाय । मत्ताय । प्रमत्ताय । उन्मत्ताय । सुर-सैन्य-सुरक्षकाय । देवासेना-पतये । प्राज्ञाय ॥ २० ॥

śakti-dharāya । piśitāśa-prabhañjanāya । tārakāsura-samhartre । rakṣobala-vimardanāya । mattāya । pramattāya । unmattāya । sura-sainya-surakṣakāya । devāsenā-pataye । prājñāya ॥ 20 ॥

कृपालवे । भक्त-वत्सलाय । उमा-सुताय । शक्ति-धराय । कुमाराय । क्रौञ्च-धारणाय । सेनानिये । अग्नि-जन्मने । विशाखाय । शङ्करात्मजाय ॥ ३० ॥

kṛpālave । bhakta-vatsalāya । umā-sutāya । śakti-dharāya । kumārāya । krauñca-dhāraṇāya । senāniye । agni-janmane । viśākhāya । śaṅkarātmajāya ॥ 30 ॥

शिव-स्वामिने । गुण-स्वामिने । सर्व-स्वामिने । सनातनाय । अनन्त-शक्तये । अक्षोभ्याय । पार्वती-प्रिय-नन्दनाय । गङ्गा-सुताय । शरोद्-भूताय । आहूताय ॥ ४० ॥

śiva-svāmine । guṇa-svāmine । sarva-svāmine । sanātanāya । ananta-śaktaye । akṣobhyāya । pārvatī-priya-nandanāya । gaṅgā-sutāya । śarod-bhūtāya । āhūtāya ॥ 40 ॥

पावकात्मजाय । जृम्भाय । प्रजृम्भाय । उज्जृम्भाय । कमलासन-सन्तुष्टाय । एक-वर्णाय । द्वि-वर्णाय । त्रि-वर्णाय । सुमनो-हराय । चतुर्-वर्णाय ॥ ५० ॥

pāvakātmajāya । jṛmbhāya । prajṛmbhāya । ujṛmbhāya । kamalāsana-santuṣṭāya । eka-varṇāya । dvi-varṇāya । tri-varṇāya । sumano-harāya । catur-varṇāya ॥ 50 ॥

पञ्च-वर्णाय । प्रजापतये । अहस्-पतये । अग्नि-गर्भाय । शमी-गर्भाय । विश्व-रेतसे । सुरारिघ्ने । हरिद्-वर्णाय । शुभ-कराय । वसुमते ॥ ६० ॥

pañca-varṇāya । prajāpataye । ahas-pataye । agni-garbhāya । śamī-garbhāya । viśva-retase । surārighne । harid-varṇāya । śubha-karāya । vasumate ॥ 60 ॥

वटु-वेष-भृते । पूष्णे । गभस्तिने । गहनाय । चन्द्र-वर्णाय । कला-धराय । माया-धराय । महा-मायिने । कैवल्याय । शङ्करात्मजाय ॥ ७० ॥

vaṭu-veṣa-bhṛte । pūṣṇe । gabhastine । gahanāya । candra-varṇāya । kalā-dharāya । māyā-dharāya । mahā-māyine । kaivalyāya । śaṅkarātmajāya ॥ 70 ॥

विश्व-योनये । अमेयात्मने । तेजो-निधये । अनामयाय । परमेष्ठिने । पर-ब्रह्मणे । वेद-गर्भाय । विराट्-सुताय । पुलिन्द-कण्या-भर्त्रे । महा-सारस्वत-व्रताय ॥ ८० ॥

viśva-yonaye | ameyātmāne | tejo-nidhaye | anāmayāya | parameṣṭhine | para-brahmaṇe | veda-garbhāya | virāṭ-sutāya | puliṇḍa-kaṇyā-bhartre | mahā-sārasvata-vratāya ॥ 80 ॥

आश्रिताखिलदात्रे । चोरघ्नाय । रोग-नाशनाय । अनन्त-मूर्तये । आनन्दाय । शिखण्डि-कृत-केतनाय । डंभाय । परम-डंभाय । महा-डंभाय । वृषा-कपये ॥ ९० ॥

āśritākhiladātre | coraghñāya | roga-nāśanāya | ananta-mūrtaye | ānandāya | śikhaṇḍi-kṛta-ketanāya | ḍaṁbhāya | parama-ḍaṁbhāya | mahā-ḍaṁbhāya | vṛṣa-kapaye ॥ 90 ॥

कारणोपात्त-देहाय । कारणातीत-विग्रहाय । अनीश्वराय । अमृताय । प्राणाय । प्राणायाम-परायणाय । विरुद्ध-हन्त्रे । वीरघ्नाय । रक्त-श्याम-गलाय । श्याम-कन्धराय ॥ १०० ॥

kāraṇopātta-dehāya | kāraṇātīta-vigrahāya | anīśvarāya | amṛtāya | prāṇāya | prāṇāyāma-parāyaṇāya | viruddha-hantre | vīraghñāya | rakta-śyāma-galāya | śyāma-kandharāya ॥ 100 ॥

महते । सुब्रह्मण्याय । गुह-प्रीताय । ब्रह्मण्याय । ब्राह्मण-प्रियाय । वेद-वेद्याय । अक्षय-फल-प्रदाय । वल्ली देवसेना समेत श्री सुब्रह्मण्य स्वामिने नमः ॥ १०८ ॥

mahate | subrahmanyāya | guha-prītāya | brahmanyāya | brāhmaṇa-priyāya | veda-vedyāya | akṣaya-phala-pradāya | vallī devasenā sameta śrī subrahmanya svāmine namaḥ ॥ 108 ॥

Uttara Pujā

18. dhūpam

19. dīpam

20. naivedyam

शाल्यन्नं घृतगुल पायसम्, माषापूपम्, गुडापूपम्, लड्डुकं, मोदकम्, नारिकेल-कंडम्, कदली-फलम्, जंबू-फलं, बीजापूर-फलं, एतत्सर्वं अमृतं महानैवेद्यमनिवेदयामि ॥

śālyannaṁ ghr̥tagula pāyasam, māṣāpūpam, guḍāpūpam, laḍḍukaṁ, modakam, nārikela-kaṇḍam, kadālī-phalam, jām̐bū-phalam, bījāpūra-phalam, etat sarvaṁ amṛtaṁ mahānaivedyam nivedayāmi ॥

21. tāmbūlam | suvarṇa-puṣpam |

22. nīrājanam

नीराजनं नीरजस्कंकपूरेण कृतं मया । गृहाण करुणा-राशे वल्लिश्वर नमोऽस्तु ते ॥

nīrājanaṁ nīrajaskam̐karpūreṇa kṛtaṁ mayā | gṛhāṇa karuṇā-rāśe valliśvara namo'stu te ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः । कर्पूर नीराजनं दर्शयामि ॥

śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmanyāya namaḥ | karpūra nīrājanaṁ darśayāmi ॥

23. mantra-puṣpam

जाती चंपक पुन्नाग मल्लिका वगुलादिभिः । पुष्पांजलिं प्रदास्यामि गृहाण त्वं षडानन ॥

jātī campaka punnāga mallikā vagulādibhiḥ | puṣpāñjaliṁ pradāsyāmi gṛhāṇa tvaṁ ṣaḍānana ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः । मंत्र पुष्प समर्पयामि ॥

śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmanyāya namaḥ | mantra puṣpa samarpayāmi ॥

24. pradakṣiṇam

यानि कानि ..... ॥

yāni kāni .....

25. namaskāram

षण्मुखं पार्वती पुत्रं क्रौंच शैल विमर्दनम् । देवसेना-पतिं देवं स्कंदं वंदे शिवात्मजम् ॥

ṣaṇmukhaṁ pārvatī putraṁ krauñca śaila vimardanam ।
devasenā-patiṁ devaṁ skandaṁ vande śivātmajam ॥

तारकासुर हंतारं मयूरासन संस्थितम् । शक्ति-पाणिं च देवेशं स्कंदं वंदे शिवात्मजम् ॥
tārakāsura hantāraṁ mayūrāsana saṁsthitam ।
śakti-pāṇiṁ ca deveśaṁ skandaṁ vande śivātmajam ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः । प्रदक्षिण नमस्कारान्समर्पयामि ॥

śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ । pradakṣiṇa namaskārān samarpayāmi ॥

26. rajopacāra

27. Samarpaṇam

मंत्र हीनं क्रिय हीनं भक्ति हीनं सुरेश्वर । यत्पूजितं मया देव परिपूर्णं तदस्तु ते ॥

mantra hīnaṁ kriya hīnaṁ bhakti hīnaṁ sureśvara ।
yat pūjitaṁ mayā deva paripūrṇaṁ tad astu te ॥

अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम । तस्मात्कारुण्य भावेन रक्ष रक्ष सुरेश्वर ॥

anyathā śaraṇaṁ nāsti tvam eva śaraṇaṁ mama ।
tasmāt kāruṇya bhāvena rakṣa rakṣa sureśvara ॥

षडाननं कुंकुम-रक्त-वर्ण, महामतिं दिव्य-मयूर-वाहनम् ।

रुद्रस्य सूनुं सुर-सैन्य-नाथं, गुहं सदा अहं शरणं प्रपद्ये ॥

ṣaḍānanaṁ kuṅkuma-rakta-varṇaṁ, mahāmatir divya-mayūra-vāhanam ।

rudrasya sūnuṁ sura-sainya-nāthaṁ, guhaṁ sadā ahaṁ śaraṇaṁ prapadye ॥

I always take refuge in Lord Guha of Six Faces, Who is of deep red colour and Knowledge Infinite, Who has the Divine Peacock to ride on, The Son of Lord Siva and the Leader of the Army of Devas.

28. Samāpti

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपः पुज क्रियादिषु । न्यूनं संपूर्णतां याति सद्यो वन्दे तम् अच्युतम् ॥

yasya smṛtyā ca nāmoktyā tapaḥ puja kriyādiṣu ।
nyūnaṁ saṁpūrṇatāṁ yāti sadyo vande tam acyutam ॥

अनया पूजया श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्य प्रीयतां ।

anayā pūjayā śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇya prīyatāṁ ।

29. arghya pradānam

saṅkalpaḥ - मम उपात ... । श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्य पुज फल संपूर्णता सिद्ध्यर्थ पूजांते क्षीर अर्घ्य प्रदानमुपायन दानं च करिष्ये ॥

mama upāta .... śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇya puja phala saṁpūrṇatā
siddhyartham pūjānte kṣīra arghya pradānam upāyana dānaṁ ca kariṣye ॥

श्रीमत्वल्ली समेत समायुक्त देवसेना मनोहर । करुणा रस संपूर्ण प्रसन्नार्घ्यं प्रगृह्यतां ॥

śrīmat vallī sameta samāyukta devasenā manohara ।
karuṇā rasa saṁpūrṇa prasann-ārghyaṁ pra-gr̥hyatāṁ ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः - इदं अर्घ्यम्

śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ - idaṁ arghyam

कार्तिकेय महाबाहो कामिकार्थ प्रदायक । भक्त पालन देवेश प्रसन्नार्घ्यं प्रगृह्यतां ॥

kārtikeya mahā-bāho kāmikārtha pradāyaka ।
bhakta pālana deveśa prasann-ārghyaṁ pra-gr̥hyatāṁ ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः - इदं अर्घ्यम्

śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ - idaṁ arghyam

पर ब्रह्म सदानंद पापारण्य दवानल । सुब्रह्मण्य सुखानंद प्रसन्नार्घ्यं प्रगृह्यतां ॥

para brahma sadānanda pāpāraṇya davānala ।
 subrahmaṇya sukhānanda prasann-arghyaṁ pra-grhyatām ॥

श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्याय नमः - इदं अर्घ्यम्

śrī valli devasenā sametaṁ śrī subrahmaṇyāya namaḥ - idaṁ arghyam

अनेन अर्घ्यं प्रदानेन भगवन्सर्वात्मकः । तत्सर्वं श्री वल्लि देवसेना समेतं श्री सुब्रह्मण्य प्रियताम् ॥

anena arghya pradānena bhagavan sarvātmakaḥ । tat sarvaṁ śrī valli devasenā sametaṁ śrī
 subrahmaṇya priyatām ॥

30. upāyana dānam

31. visarjanam

32. āśīrvādam

12. SARASVATĪ PŪJĀ

saṅkalpaḥ शुभे शोभने ..... अस्यां शुभ तिथौ; अस्मिन्विद्यालये स्थितानां सकल जनानां नाना विध
अध्यापकानां छात्राणां च उपस्थित मानसिक अवरोधेन चतुर्वर्ग फल प्राप्ति पूर्वक निर्विघ्नतया सकल शास्त्र
ज्ञान प्राप्त्यर्थमस्यां शुभ तिथौ श्री सरस्वती देव्याः पूजनं करिष्ये ॥

śubhe śobhane ..... asyām śubha tithau; asmin vidyālaye sthitānām sakala janānām nānā
vidha adhyāpakānām chātrāṇām ca upasthita mānasika avirodhena catur varga phala prāpti
pūrvaka nirvighnatayā sakala śāstra jñāna prāpty-artham asyām śubha tithau śrī sarasvatī
devyāḥ pūjanam kariṣye ॥

“On this auspicious day, with the harmonious mental presence of all the individuals, including the various
teachers and students present in this school, for the attainment of the fourfold goals of life—Dharma
(righteousness), Artha (wealth), Kama (desires), and Moksha (liberation)—and for the unobstructed
acquisition of knowledge of all the scriptures, I will perform the worship of Goddess Saraswati on this
auspicious occasion.”

1. dhyānam

शुद्धां ब्रह्म-विचार-सार-परमामाद्यां जगद्व्यापिनीम् । वीणा पुस्तक धारिणीमभयदां जाड्यांधकारापहाम् ॥
हस्ते स्फटिक-मालिकां विदधतीं पद्मासने संस्थिताम् । वंदे तां परमेश्वरीं भगवतीं बुद्धि-प्रदां शारदाम् ॥
सरस्वतीं सत्य वासां सुधांशु सम-विग्रहाम् । स्फटिकाक्ष-स्रजं पद्मं पुस्तकं च शुक्लं करैः ॥

śuddhām brahma-vicāra-sāra-paramām ādyām jagad-vyāpinīm ।
vīṇā pustaka dhāriṇīm abhayadām jāḍy-āndhakārāpahām ॥
haste sphatikā-mālikām vidadhatīm padmāsane saṁsthitām ।
vande tām parameśvarīm bhagavatīm buddhi-pradām śāradām ॥
sarasvatīm satya vāsām sudhāṁśu sama-vigrahām ।
sphatikākṣa-srajam padmaṁ pustakaṁ ca śuklaṁ karaiḥ ॥

I bow to that supreme goddess, Bhagavati Sharada, who grants wisdom, who is pure, embodying the
essence of the contemplation of Brahman, who is primordial and pervades the universe. She holds a veena
and a book, bestows fearlessness, and dispels the darkness of ignorance.
She holds a crystal rosary in her hand, seated on a lotus. I worship that supreme goddess who bestows
intellect.

I bow to Saraswati, who is dressed in pure white, with a form like the moon. She holds a crystal rosary, a
lotus, a book, and a parrot in her hands.”

2. āvāhanam

चतुर्-भुजां चंद्र-वर्णां चतुरानन वल्लभाम् । आवाहयामि वाणि त्वामभितार्ति विनाशिनीम् ॥ ॐ ह्रीं भुर्भुवस्सुवः ।
catur-bhujām candra-varṇām caturānana vallabhām ।
āvāhayāmi vāṇi tvām abhitārti vināśinīm ॥ om hrīm bhurbhuvassuvaḥ ।
भगवती श्री सरस्वती इहागच्छ इह तिष्ठ इह सुप्रतिष्ठिता भव ॥ ॐ ऐं क्लीं सौः वद वद वाग्-वादिनि स्वाहा ॥
bhagavatī śrī sarasvatī ihāgaccha iha tiṣṭha iha supraṭiṣṭhitā bhava ॥
om aiṁ klīm sauḥ vada vada vāg-vādinī svāhā ॥

3. āsanam

आसनं संग्रहाणेदमाश्रिते सकलामरैः । आदृते सर्व मुनिभिरार्तिदे सुर-वैरिणाम् ॥
āsanam saṅgrahāṇedam āśrite sakalāmaraiḥ ।
ādṛte sarva munibhir ārtide sura-vairiṇām ॥
ॐ ऐं सरस्वत्यै नमः । आसनं समर्पयामि ॥
om aiṁ sarasvatyai namaḥ । āsanam samarpayāmi ॥

4. pādyam

पाद्यमद्यंतं शून्यायै वेद्यायै वेद-वादिभिः । दास्यमि वाणि वरदे देव-राज-समर्चिते ॥
 pādyam adyanta śūnyāyai vedyāyai veda-vādibhiḥ ।
 dāsyami vāṇi varade deva-rāja-samarcite ॥

5. arghyam

अघ-हन्त्रि गृहाणेदं अर्घ्यमष्टांग संयुतम् । अंबाखिलानां जगतामंबुजासन सुंदरि ॥
 agha-hantri gr̥hāṇedaṁ arghyam aṣṭāṅga saṁyutam ।
 aṁbākhilānāṁ jagatām ambujāsana sundari ॥

6. ācamanīyam

आचम्यतां तोयमिदमाश्रितार्थं प्रदायिनि । आत्मभू वदनावसे आधिहारिणि ते नमः ॥
 ācamyatāṁ toyam idam āśritārtha pradāyini ।
 ātmabhū vadanāvase ādhihāriṇi te namaḥ ॥

7. madhuparkam

मधुपर्कं गृहाणेदं मधुसूदन वंदिते । मंदस्मिते महादेवि महादेव समर्चिते ॥
 madhuparkaṁ gr̥hāṇedaṁ madhusūdana vandite ।
 mandasmite mahādevi mahādeva samarcite ॥

8. pañcāmṛtaṁ

पंचामृतं गृहाणेदं पंचानन समर्चिते । पयो दधि घृतोपेतं पंच पातक नाशिनि ॥
 pañcāmṛtaṁ gr̥hāṇedaṁ pañcānana samarcite ।
 payo dadhi ghr̥topetaṁ pañca pātaka nāśini ॥

9. snānam

साध्वीनामग्रतो गण्ये साधु-संग समादृते । सरस्वति नमस्तुभ्यं स्नानं स्वीकुरु संप्रति ॥
 sādhvīnām agrato gaṇye sādhu-saṅga samādr̥te ।
 sarasvati namastubhyaṁ snānaṁ svīkuru saṁprati ॥

10. vastram

दुकूलं द्वितयं देवि दुरितापह वैभवे । विधि प्रिये गृहाणेदं सुधा निधि समं शिवे ॥
 dukūla dvitayaṁ devi duritāpaha vaibhave ।
 vidhi priye gr̥hāṇedaṁ sudhā nidhi samaṁ śive ॥

11. upavītam

उपवीतं गृहाणेदं उपमशून्य वैभवे । हिरण्य गर्भ महिषि हिरण्य गुणैः कृतम् ॥
 upavītaṁ gr̥hāṇedaṁ upamaśūnya vaibhave ।
 hiraṇya garbha mahiṣi hiraṇya guṇaiḥ kṛtam ॥

12. ābharaṇam

वर्णं रूपे गृहाणेदं स्वर्णं वर्यं परिष्कृतम् । अर्णवोद्धृते रत्नाढ्यं कर्णं भूषादि भूषणम् ॥
 varṇa rūpe gr̥hāṇedaṁ svarṇa varya pariṣkṛtam ।
 arṇavod dhr̥te ratnāḍhyaṁ karṇa bhūṣādi bhūṣaṇam ॥

13. saubhāgya dravyam

कुंकुमांजनं सिंदूरं कंचुकादिकमंबिके । सौभाग्यं द्रव्यं अखीलं सुर-वंद्ये गृहाणे मे ॥
 kuṁkumāñjana sindūra kañcukādikam ambike ।
 saubhāgya dravyaṁ akhīlaṁ sura-vandye gr̥hāṇa me ॥

14. gandham

अंधकारि-प्रियाराधये गंधमुत्तमं सौरभम् । गृहाणे वाणि वरदे गंधर्वं परि-पूजिते ॥
 andhakāri-priyārādhye gandham uttama saurabham ।
 gr̥hāṇa vāṇi varade gandharva pari-pūjite ॥

15. akṣatān

अक्षतांस्-त्वं गृहाणेमानहतानमरार्चिते । अक्षतेऽद्भुतं रूपाढ्ये यक्ष-राजादि वंदिते ॥

akṣatāms-tvaṃ gr̥hāṇemān ahatān amarārcite |
akṣate'dbhuta rūpādhye yakṣa-rājādi vandite ||

16. puṣpa mālā

पुन्नाग जाती मल्लयादि पुष्प-जातं गृहाण मे । पुमर्थ-दायिनि परे पुस्तकाद्य करांबुजे ॥
punnāga jātī mallayādi puṣpa-jātaṃ gr̥hāṇa me |
pum-artha-dāyini pare pustakādhye karāmbuje ||

17. aṅga-pūjā

पावनायै नमः — पादौ पूजयामि ॥	pāvanāyai namaḥ — pādaḥ pūjayāmi
गिरे नमः — गुल्फौ पूजयामि ॥	gire namaḥ — gulphau pūjayāmi
जगद्-वन्द्यायै नमः — जङ्घे पूजयामि ॥	jagad-vandyāyai namaḥ — jaṅghe pūjayāmi
जलजासनायै नमः — जानुनी पूजयामि ॥	jalajāsanāyai namaḥ — jānunī pūjayāmi
उत्तमयै नमः — ऊरुं पूजयामि ॥	uttamayai namaḥ — ūrūṃ pūjayāmi
कमलासन-प्रियायै नमः — कटिं पूजयामि ॥	kamalāsana-priyāyai namaḥ — kaṭiṃ pūjayāmi
नाना-विद्यायै नमः — नाभिं पूजयामि ॥	nānā-vidyāyai namaḥ — nābhiṃ pūjayāmi
वाण्यै नमः — वक्षः पूजयामि ॥	vāṇyai namaḥ — vakṣaḥ pūjayāmi
कुरङ्गाक्ष्यै नमः — कुचौ पूजयामि ॥	kuraṅgākṣyai namaḥ — kucāu pūjayāmi
कला-रूपिण्यै नमः — कंठं पूजयामि ॥	kalā-rūpiṇyai namaḥ — kaṇṭhaṃ pūjayāmi
भाषायै नमः — बाहून्पूजयामि ॥	bhāṣāyai namaḥ — bāhūn pūjayāmi
चिरन्तनायै नमः — चुबुकं पूजयामि ॥	cirantanāyai namaḥ — cubukaṃ pūjayāmi
मुग्ध-स्मितायै नमः — मुखं पूजयामि ॥	mugdha-smitāyai namaḥ — mukhaṃ pūjayāmi
लोलेक्षणायै नमः — लोचने पूजयामि ॥	lolekṣaṇāyai namaḥ — locane pūjayāmi
कलायै नमः — ललाटं पूजयामि ॥	kalāyai namaḥ — lalāṭaṃ pūjayāmi
वर्ण-रूपायै नमः — कर्णौ पूजयामि ॥	varṇa-rūpāyai namaḥ — karṇau pūjayāmi
करुणायै नमः — कचान्पूजयामि ॥	karuṇāyai namaḥ — kacān pūjayāmi
शिवायै नमः — शिरः पूजयामि ॥	śivāyai namaḥ — śiraḥ pūjayāmi
सरस्वत्यै नमः — सर्वाण्यङ्गानि पूजयामि ॥	sarasvatyai namaḥ — sarvāṅgyaṅgāni pūjayāmi

18. aṣṭottara śata nāmā arcana

ॐ सरस्वत्यै नमः । महा-भद्रायै । माहा-मायायै । वर-प्रदायै । श्री-प्रदायै । पद्म-निलयायै । पद्माक्ष्यै । पद्म-वक्त्रकायै । शिवानुजायै । पुस्तक-भृते ॥ १० ॥

om sarasvatyai namaḥ | mahā-bhadrāyai | mahā-māyāyai | vara-pradāyai | śrī-pradāyai | padma-nilayāyai | padmākṣyai | padma-vaktrakāyai | śivānujāyai | pustaka-bhr̥te || 10 ||

ज्ञान-मुद्रायै । रमायै । परायै । काम-रूपायै । महा-विद्यायै । महा-पातक-नाशिन्यै । महा-श्रयायै । मालिन्यै । महा-भोगायै । महा-भुजायै ॥ २० ॥

jñāna-mudrāyai | ramāyai | parāyai | kāmā-rūpāyai | mahā-vidyāyai | mahā-pātaka-nāśinyai | mahā-śrayāyai | mālinyai | mahā-bhogāyai | mahā-bhujāyai || 20 ||

महा-भागायै । महोत्-साहायै । दिव्याङ्गायै । सुर-वन्दितायै । महा-काल्यै । मह-पाशायै । महा-कारायै । महाङ्कुशायै । पीदायै । विमलायै ॥ ३० ॥

mahā-bhāgāyai | mahot-sāhāyai | divyāṅgāyai | sura-vanditāyai | mahā-kālyai | maha-pāśāyai | mahā-kārayai | mahāṅkuśāyai | pīdāyai | vimalāyai || 30 ||

विश्वायै । विद्युन्-मालायै । वैष्णव्यै । चन्द्रिकायै । चन्द्र-वदनायै । चन्द्र-लेखा-विभूषितायै । सावित्र्यै । सुरसायै ।

देव्यै । दिव्यालंकार-भूषित्यै ॥ ४० ॥

viśvāyai | vidyun-mālāyai | vaiṣṇavyai | candrikāyai | candra-vadanāyai | candra-lekhā-vibhūṣitāyai | sāvitryai | surasāyai | devyai | divyālaṅkāra-bhūṣitayai ॥ 40 ॥

वाग्-देव्यै । वसुदायै । तीव्रायै । माहा-भद्रायै । महा-बलायै । भोगदायै । भारत्यै । भामायै । गोविंदायै । गोमत्यै ॥ ५० ॥

vāg-devyai | vasudāyai | tīvrāyai | māhā-bhadrāyai | mahā-balāyai | bhogadāyai | bhāratyai | bhāmāyai | govindāyai | gomatyai ॥ 50 ॥

शिवायै । जटिलायै । विंध्या-वासायै । विंध्याचल-विराजितायै । चंडिकायै । वैष्णव्यै । ब्राह्म्यै । ब्रह्म-ज्ञानैक-साधनायै । सौडामन्यै । सुधा-मूर्त्यै ॥ ६० ॥

śivāyai | jaṭilāyai | vindhyā-vāsāyai | vindhyācala-virājitāyai | caṇḍikāyai | vaiṣṇavyai | brāhmyai | brahma-jñānaika-sāadhanāyai | sauḍāmanyai | sudhā-mūrtiyai ॥ 60 ॥

सुभद्रायै । सुर-पूजितायै । सुवासिन्यै । सुनासायै । विनिद्रायै । पद्म-लोचनायै । विद्या-रूपायै । विशालाक्ष्यै । ब्रह्म-जायायै । महा-फलायै ॥ ७० ॥

subhadrāyai | sura-pūjitāyai | suvāsinyai | sunāsāyai | vinidrāyai | padma-locanāyai | vidyā-rūpāyai | viśālākṣyai | brahma-jāyāyai | mahā-phalāyai ॥ 70 ॥

त्रयी-मूर्त्ये । त्रिकाल-ज्ञायै । त्रि-गुणायै । शास्त्र-रूपिण्यै । शंभासुर-प्रमथिन्यै । शुभ-दायै । स्वरात्मिकायै । रक्त-बीज-निहंत्र्यै । चामुंडायै । अंबिकायै ॥ ८० ॥

trayī-mūrtaye | trikāla-jñāyai | tri-guṇāyai | śāstra-rūpiṇyai | śambhāsura-pramathinyai | śubhādāyai | svarātmikāyai | rakta-bīja-nihantryai | cāmuṇḍāyai | āmbikāyai ॥ 80 ॥

मुंडकाय-प्रहरणायै । धूम्र-लोचन-मदनायै । सर्व-देव स्तुतायै । सौम्यायै । सुरासुर-नमस्कृतायै । काल-रात्र्यै । कला-धरायै । रूप-सौभाग्य-दायिन्यै । वाग्देव्यै । वरारोहायै ॥ ९० ॥

muṇḍakāya-praharaṇāyai | dhūmra-locana-madanāyai | sarva-deva stutāyai | saumyāyai | surāsura-namaskṛtāyai | kāla- rātryai | kalā-dharāyai | rūpa-saubhāgya-dāyinyai | vāgdevyai | varārohāyai ॥ 90 ॥

वाराह्यै । वारिजासनायै । चित्रांबरायै । चित्र-गंधायै । चित्र-माल्य-विभूषितायै । कांतायै । काम-प्रदायै । वंद्यायै । विद्या-धर-सुपूजितायै । श्वेताननायै ॥ १०० ॥ vārāhyai | vārijāsanāyai | citrāmbarāyai | citra-gandhāyai | citra-mālya-vibhūṣitāyai | kāntāyai | kāma-pradāyai | vandyāyai | vidyā-dhara-supūjitāyai | śvetānanāyai ॥ 100 ॥

नील-भुजायै । चतुर्-वर्ग-फल-प्रदायै । चतुरानन-साम्राज्यायै । रक्त-मध्यायै । निरंजनायै । हंसासनायै । नील-जंघायै । ब्रह्म-विष्णु-शिवात्मिकायै ॥ १०८ ॥

nīla-bhujāyai | catur-varga-phala-pradāyai | caturānana-sāmrājyāyai | rakta-madhyāyai | nirañjanāyai | haṁsāsanāyai | nīla-jāṅghāyai | brahma-viṣṇu-śivātmikāyai ॥ 108 ॥

uttara pūjā

19. dhūpa

20. dīpa

21. naivedyam

22. nīrājanam

ॐ ऐं सरस्वत्यै नमः om aiṁ sarasvatyai namaḥ

ॐ सरस्वत्यै विद्महे, ब्रह्म-पत्न्यैश्च धीमहि, तन्नो सरस्वति प्रचोदयात् ॥

om sarasvatyai vidmahe, brahma-patnyaiśca dhīmahi, tanno sarasvati pracodayāt ॥

23. puṣpāñjaliḥ

24. pradakṣina

25. namaskāraṁ

ॐ सरस्वति महाभागे विद्ये कमल लोचने । विद्यारूपे विशालाक्षि विद्यां देहि नमोऽस्तु ते ॥

om sarasvati mahābhāge vidye kamala locane ।

vidyārūpe viśālākṣi vidyām dehi namo'stu te ॥

26. prārthana

सरस्वति नमस्तुभ्यं वरदे काम रूपिणि । विद्यारंभं करिष्यामि सिद्धिर्भवतु मे सदा ॥

sarasvati namastubhyaṁ varade kāma rūpiṇi ।

vidyārambhaṁ kariṣyāmi siddhir bhavatu me sadā ॥

पद्म पत्र विशालाक्षी पद्मकेसरवर्णिनी । नित्यं पद्मालया देवी सा मां पातु सरस्वती ॥

padma patra viśālākṣi padmakesaravarṇinī ।

nityaṁ padmālayā devī sā māṁ pātu sarasvatī ॥

या कुंदेंदु तुषारहारधवला या शुभ्रवस्त्रावृता, या वीणा वरदंडमंडितकरा या श्वेतपद्मासना ।

या ब्रह्माच्युत शंकर प्रभृतिभिर्देवैः सदा पूजिता, सा मां पातु सरस्वती भगवती निःशेषजाड्यापहा ॥

yā kundendu tuṣārahāradhavalā yā śubhravastrāvṛtā

yā vīṇā varadaṇḍamaṇḍitakarā yā śvetapadmāsanā ।

yā brahmācyuta śaṅkara prabhṛtibhir devaiḥ sadā pūjitā

sā māṁ pātu sarasvatī bhagavatī niḥśeṣajādyāpahā ॥

May Goddess Sarasvati, who is the dispeller of inertia and ignorance, whose complexion is like jasmine blossoms, the moon or snow, who is attired in a spotless white sari, whose hands are adorned with the enchanting vina, who is ever worshipped by Brahma, Vishnu, Siva and the other devas, who is seated on a white lotus - may she protect me.

दोर्भिर्युक्ता चतुर्भि स्फटिकमणिनिभैरक्षमालां दधाना, हस्तेनैकेन पद्मं सितमपि च शुकं पुस्तकं चापरेण ।

भासा कुंदेंदुशंखस्फटिकमणिनिभा भासमानाऽसमाना, सा मे वाग्देवतेयं निवसतु वदने सर्वदा सुप्रसन्ना ॥

dorbhiryuktā caturbhir sphaṭikamaṇinibhairakṣamālāṁ dadhānā

hastenaikena padmaṁ sitamapi ca śukaṁ pustakaṁ cāpareṇa ।

bhāsā kundenduśaṅkhasphaṭikamaṇinibhā bhāsamānā'samānā

sā me vāgdevateyaṁ nivasatu vadane sarvadā suprasannā ॥

May the goddess of speech, ever radiant and gracious, always reside in my mouth. She is adorned with four arms, holding a crystal-like rosary, a white lotus, a parrot, and a book in her hands. She shines with the brilliance of jasmine flowers, the moon, conch, and crystal, incomparable in her radiance."

Sarasvati Sūktam

Rig Veda. 1:3:10

पाव॒का न॒स्सर॑स्वती॒ वाजे॑भिर्वा॒जिनी॑वती । य॒ज्ञं व॑ष्टु धि॒याव॑सु ॥ १ ॥

pāvakā naś sarasvatī vājebhir vājiniṇvati । yajñaṁ vaṣṭu dhiyāvasu ॥ 1 ॥

May the purifying Sarasvati the most precious of valuables, and Rich in Ideas, approve our yajña.

चो॒दयि॑त्री स॒नृता॑नां॒ चेत॑न्ती सु॒मती॑नाम् । य॒ज्ञं द॑धे सर॑स्वती ॥ २ ॥

codayitrī sūnṛtānāṁ cetantī sumatīnām । yajñaṁ dadhe sarasvatī ॥ 2 ॥

She is the impeller of auspicious truths and the arouser of happy thoughts, may Sarasvati uphold the [principle of] yajña.

म॒हो अ॑र्णव॒स्सर॑स्वती॒ प्र चेत॑यति के॒तुना॑ । धियो॒ विश्वा॒ वि रा॑जति ॥ ३ ॥

maho arṇavaś sarasvatī pra cetayati ketunā । dhiyo viśvā vi rājati ॥ 3 ॥

Sarasvati awakens the great flood (of truth) by the perception of revelation (in consciousness) She illumines entirely all thoughts.

प्र णो दे॒वी सर॑स्वती॒ वाजे॑भिर्वाजिनीवती । धी॒नाम॑वि॒त्रि-अ॑वतु ॥ ४ ॥

pra ṇo devī sarasvatī vājēbhir vājīnīvatī | dhīnām avitri-avatu || 4 ||

May goddess Sarasvati full of plenitude, with the steeds of the life-force of plenty, the guardian of thoughts protect us.

सर॑स्वति॒ प्रेद॑म॒व सु॒भगे॒ वाजि॑नीवति । तां त्वा॒ विश्व॑स्य भू॒तस्य॑ प्र॒गाया॑मस्यग्रतः ॥

sarasvatī preḍam āva subhage vājīnīvatī |

tām tvā viśvasya bhūtasya pragāyām asyagrataḥ ||

O Sarasvati Goddess of learning and eloquence, the source of well-being, O Gracious One, You whom I praise are the source of all creation. (ApMB 1.3.5)

Medhā Sūktam

Kṛṣṇa-Yajurveda -Taittirīya-Araṇyaka - IV.10.41- 44

मे॒धा दे॒वी जु॒षमा॑णा न॒ आगा॑द्-वि॒श्वाची॑ भ॒द्रा सु॑मन॒स्यमा॑ना ।

त्वया॒ जुष्टा॑ नु॒दमा॑ना दुरु॒क्तान् बृ॒हद्-व॑देम वि॒दथे॑ सु॒वीराः॑ ॥ १ ॥

medhā devī juṣamāṇā na āgād-viśvācī bhadrā sumanasyamānā |

tvayā juṣṭā nuḍamānā duruktān brhad-vadema vidathe suvīrāḥ || 1 ||

May the all-knowing, all-auspicious Goddess of intellect, be favourably disposed to (us), and delighting (in us) visit us. May we who are helplessly lost in inappropriate speech (duruktān) (before your visit), now as the result of Your delight in us, become enlightened, and also capable of expressing the Truth with our heroic children or/and disciples. (1)

त्वया॒ जुष्टे॑ ऋषि॒र्भवति॑ दे॒वि त्वया॒ ब्रह्मा॑गत॒ श्रीरु॑त त्वया॑ ।

त्वया॒ जुष्टश्चि॑त्रं वि॒दते॑ वसु॒ सा नो॑ जुषस्व॒ द्रवि॑णो न मे॒धे ॥ २ ॥

tvayā juṣṭa ṛṣir bhavati devī tvayā brahmā'gata śrīr-uta tvayā |

tvayā juṣṭas-citraṁ vindate vasu sā no juṣasva draviṇo na medhe || 2 ||

O Goddess of intellect! Favoured/blessed (juṣṭā) by You, one becomes a ṛṣi/seer, one becomes a brāhmaṇa (the knower of Brahman) (brahmā'gataśrī). Favoured by You, one obtains abundant wealth. Favoured by You, one obtains manifold wealth. Being such, O Goddess of intellect! Delight in us, and confer on us various forms of prosperity. (2)

मे॒धां म॒ इन्द्रो॑ ददातु मे॒धां दे॒वी सर॑स्वती ।

मे॒धां मे॒ अश्वि॑नावु॒भा-वा॑धत्तां पु॒ष्कर॑ स्र॒जा ॥ ३ ॥

medhām ma indro dadātu medhām devī sarasvatī |

medhām me aśvināvubhā-vādhattām puṣkara srajā || 3 ||

May Lord Indra grant us intelligence. May Goddess Sarasvatī grant us knowledge. May both the twin gods Aśvins, wearing fragrant Lotus garlands, grant us wisdom. (3)

अ॒प्सर॑रासु॒ च॒ या मे॒धा ग॑न्ध॒र्वेषु॑ च॒ यन्-मनः॑ ।

दै॒वी मे॒धा सर॑स्वती॒ सा मां मे॒धा सु॑रभि॒र्-जुष॑ताम् ॥ ४ ॥

apsarāsu ca yā medhā gandharveṣu ca yan-manah |

daivīm medhā sarasvatī sā māṁ medhā surabhīr-juṣatām || 4 ||

May I also be favoured with that intelligence that the apsaras (celestial dancers) possess, also the mental acuity of the gandharvas. (Bless me with) that intelligence comprising Vedic learning and that divine intelligence, which has spread like fragrance. (4)

आ मां मेधा सुरभिर-विश्वरूपा हिरण्य-वर्णा जगती जगम्या ।
ऊर्जस्वती पर्यसा पिन्वमाना सा मां मेधा सुप्रतीका जुषताम् ॥ ५ ॥

ā māṃ medhā surabhir-viśvarūpā hiraṇya-varṇā jagatī jagamyā ।
ūrjasvatī payasā pinvamānā sā māṃ medhā supratikā juṣantām ॥ 5 ॥

May That Goddess of intelligence who is pervasive like fragrance (or wish-fulfilling cow), who is capable of examining all objects, who possesses golden letters (in the shape of the syllables of the Vedas), who is continuously present, who is worthy to be resorted to again and again (by the seekers of the Truth), who possesses flavour and strength, and who nourishes me with milk and other wealth, come to me with joyful countenance and favour me. (5)

मयि मेधां मयि प्रजां मय्यग्निस्तेजो दधातु ।
मयि मेधां मयि प्रजां मयीन्द्र इन्द्रियं दधातु ।
मयि मेधां मयि प्रजां मयि सूर्यो भ्राजो दधातु ॥ ६ ॥

mayi medhām mayi prajāṃ mayyagnis-tejo dadhātu ।
mayi medhām mayi prajāṃ mayīndra indriyaṃ dadhātu ।
mayi medhām mayi prajāṃ mayi sūryo bhrājo dadhātu ॥ 6 ॥

May Agni (the Fire God) grant us intelligence, and unbroken lineage of children and/or disciples, and the brilliance of the Vedic studies.

May Indra (the presiding deity of all sense-organs) grant us intelligence, unbroken lineage of children and/or disciples, and health.

May Sūrya (the Sun) grant us intelligence, unbroken lineage of children and/or disciples, and fearlessness to face all situations. (6)

13. VARA-LAKṢMĪ PŪJĀ

1. dhyānam

लक्ष्मीं क्षीर समुद्र राज तनयां श्री रंग धामेश्वरीं, दासि भूत समस्त देव वनितां, लोकैक दीपांकुराम् ।
श्रीमन्मन्द कटाक्ष लब्ध विभव, ब्रह्मोद्रेक गंगाधराम्, त्वां त्रैलोक्य कुटुंबिनीं, सरसिजां वन्दे मुकुन्द प्रियाम् ॥

lakṣmīm kṣīra samudra rāja tanayāṃ śrī raṅga dhāmeśvarīm
dāsi bhūta samasta deva vanitām, lokaika dīpāṅkurām ।
śrīman manda kaṭākṣa labdha vibhava, brahmendra gaṅgādharaṃ
tvām trailokya kuṭumbinīm, sarasijām vande mukunda priyām ॥

Goddess lakshmi, who is the daughter of the king of the ocean of milk, whose abode is Srirangam (with Lord Ranganatha), who is served by all the divine ladies in heaven, who is the guiding light for the world, who has obtained the sustained (continued, everlasting) glance (Grace) from Brahma, Indra and Shiva, whose abode is the three worlds (Bhu, Bhuvā, Svaha) - I offer my prostrations to Thee, the beloved of Lord Krishna (Mukunda).

या सा पद्मासनस्था विपुल कटि तटी पद्म पत्रायताक्षी ।
गंभीरा वर्तनाभिस्तन-भर नमिता शुभ्र वस्त्रोत्तरीय ॥
लक्ष्मीर्-दिव्यैर्-गजैर्द्रैर्-मणि-गण खचितैस्-स्नापिता हेम-कुम्भैः ।
नित्यं सा पद्म-हस्ता मम वसतु गृहे सर्व मांगल्य युक्ता ॥
yā sā padmāsanasthā vipula kaṭi tatī padma patrāyatākṣī ।
gambhīrā vartanābhir stana-bhara namitā śubhra vastrottariya ॥
lakṣmīr-divyair-gajendrain-maṇi-gaṇa khacitais-snāpitā hema-kumbhaiḥ ।
nityaṃ sā padma-hastā mama vasatu gṛhe sarva māṅgalya yuktā ॥

May Lakshmi who is seated upon the lotus, with broad hips and lotus leaf like eyes, with a deep and twisting navel and pendulous breasts, garbed in white raiment, bathed by divine elephants holding gem

studded golden pots, may she who is the holder of the lotus always reside in my house together with all auspiciousness.

पद्मासनां पद्म-करां पद्म-माला विभूषिताम् । क्षीर-सागर संभूतां क्षीर-वर्ण सम-प्रभाम् ॥

padmāsanāṃ padma-karāṃ padma-mālā vibhūṣitām ।

kṣīra-sāgara sambhūtāṃ kṣīra-varṇa sama-prabhām ॥

O Lady who is seated upon the Lotus of the mind, adorned with a garland of lotuses, Born of the Ocean of Undifferentiated Unity, as pure and radiant as milk.

क्षीर-वर्ण-समं वस्त्रं दधानां हरि-वल्लभाम् । भावये भक्ति-योगेन कलशेऽस्मिन्मनोहरे ॥

kṣīra-varṇa-samāṃ vastraṃ dadhānāṃ hari-vallabhām ।

bhāvaye bhakti-yogena kalaśe'smin manohare ॥

I contemplate with the yoga of devotion and visualize thee in this Vessel Garbed in radiant purity and beloved consort of the Supreme Person.

वरलक्ष्मीर्महा-देवी सर्वाभरण भूषिता । कलशेऽस्मिन्वसेदस्मद्रेहे सौभाग्य कारिणी ॥

varalakṣmī mahā-devī sarvābharṇa bhūṣitā ।

kalaśe'smin vased asmad gehe saubhāgya kārīṇī ॥

❖ *prāṇapratīṣṭha*

2. nava-granthi dorasthāpanam

बाल-भानु प्रतीकाशे पूर्ण-चंद्र निभानने । सूत्रेऽस्मिन्सुस्थिता भूत्वा प्रयच्छ बहुलान्वरान् ॥

bāla-bhānu pratīkāśe pūrṇa-candra nibhānane ।

sūtre'smin susthitā bhūtvā prayaccha bahulān varān ॥

O Thou who art as radiant as the rising sun with a face like the full moon! I invoke thee to be present here in this thread, please grant my desires.

3. āvāhanam

सर्व-मंगल मांगल्ये विष्णु-वक्षः-स्थलालये । आवाहयामि देवि त्वामभिष्ट फलदा भव ॥

sarva-maṅgala māṅgalye viṣṇu-vakṣaḥ-sthalālaye ।

āvāhayāmi devi tvām abhiṣṭa phaladā bhava ॥

O Thou who art the embodiment of auspiciousness; who resideth upon the chest of Lord Vishnu. I invoke Thee O Goddess please be gracious unto us.

ॐ श्रीं श्रियै नमः - वरलक्ष्मीमावाहयामि om śrīm śriyai namaḥ - varalakṣmīm āvāhayāmi

4. āsanam

अनेक रत्न-खचितं क्षीर सागर संभवे । स्वर्ण सिंहासनं देवि स्वीकुरुष्व हरि-प्रिये ॥

aneka ratna-khacitaṃ kṣīra sāgara sambhave ।

svarṇa śimhāsanam devi svīkuruṣva hari-priye ॥

O Goddess I offer thee this golden throne, created from the ocean of milk, studded with various jewels; please deign to accept it.

5. pādyam

गंगादि सरिदानीतं गंध पुष्प समन्वितम् । पाद्यं ददामि ते देवि प्रसीद परमेश्वरी ॥

gaṅgādi sarid-ānītaṃ gandha puṣpa samanvitaṃ ।

pādyam dadāmi te devi prasīda parameśvarī ॥

O Devi I offer thee water brought from the Ganga with scent and flowers for washing thy feet , please have compassion on us Supreme Lady.

6. arghyam

गंगानदी समानीतं सुवर्ण कलशे स्थितम् । गृहाणार्घ्यं मया दत्तं पुत्र पौत्र फल-प्रदे ॥

gaṅgānādī samānītaṃ suvarṇa kalaśe sthitaṃ ।

gr̥hāṇ-ārghyam mayā dattaṃ putra pautra phala-prade ॥

I Offer thee the Respectful Offering in a golden jar brought from the Ganga. Please accept it and grant to us children and grandchildren.

7. ācamanīyam

प्रसन्नं शीतलं तोयं प्रसन्न-मुख-पंकजे । गृहाणाचमनार्थाय गरुड-ध्वज वल्लभे ॥
 prasannaṁ śītaḥ toyam prasanna-mukha-paṅkaje ।
 gr̥hāṇācamanārthāya garuḍa-dhvaja vallabhe ॥

O Thou with the joyful lotus-like face who art the beloved of Lord Vishnu, Please accept these cool and refreshing waters for sipping.

8. madhuparkam

महा-लक्ष्मि महा-देवि मध्वाज्य दधि संयुतम् । मधु-पर्कं गृहाणेदं मधुसूदन वल्लभे ॥
 mahā-lakṣmi mahā-devi madhvājya dadhi saṁyutam ।
 madhu-parkaṁ gr̥hāṇedaṁ madhusūdana vallabhe ॥

O Mahalakshmi, O Mahādevi, please accept this offering of madhuparkam; A mixture of honey, ghee, and curds, O Beloved of Madhusudana !

9. pañcāmṛta snānam

पयोदधि घृतैर्-युक्तं शर्करा मधु संयुतम् । पंचामृतं गृहाणेदं वर-लक्ष्मि नमोऽस्तु ते ॥
 payodadhi ghṛtair-yuktaṁ śarkarā madhu saṁyutam ।
 pañcāmṛtaṁ gr̥hāṇedaṁ vara-lakṣmi namo'stu te ॥

Salutations to thee O Varalakshmi, please accept this offering of Panchamrita; A mixture of milk, curds, ghee, honey and sugar.

10. śuddhodaka snānam

हेम कुंभ-स्थितं स्वच्छं गंगादि सरिद्-आहृतम् । स्नानार्थं सलिलं देवि गृह्यतां सागरात्मजे ॥
 hema kumbha-sthitaṁ svacchaṁ gaṅgādi sarid-āhṛtam ।
 snānārthaṁ salilaṁ devi gr̥hyatāṁ sāgarātmaḥ ॥

O Daughter of the Ocean, I offer thee pure water from the Ganga and other streams borne in golden jars for thy bath please accept it O Devi.

11. vastram

दिव्यांबर युगं सूक्ष्मं कंचुकं च मनोहरम् । वर-लक्ष्मि महा-देवि गृहाणेदं मयार्पितम् ॥
 divyāmbara yugaṁ sūkṣmaṁ kañcukaṁ ca manoharam ।
 vara-lakṣmi mahā-devi gr̥hāṇedaṁ mayārpitam ॥

O Mahādevi Varalakṣmi please accept these garments offered by me, radiant, beautiful subtle and ethereal a pair; a sari and a blouse.

12. maṅgalasūtram

मांगल्य-मणि संयुक्तं मुक्ता-विद्रुम संयुतम् । दत्तं मंगल-सूत्रं च गृहाण हरि-वल्लभे ॥
 māṅgalya-maṇi saṁyuktaṁ muktā-vidrūma saṁyutam ।
 dattaṁ maṅgala-sūtraṁ ca gr̥hāṇa hari-vallabhe ॥

Please accept this necklace that is offered O Beloved of Hari, repleat with auspicious ornaments, coral and pearls.

13. ābharaṇam

रत्न ताटक केयूर हार कंकण भूषिते । भूषणानि महार्हाणि गृहाण करुणा-निधे ॥
 ratna tāṭaṅka keyūra hāra kaṅkaṇa bhūṣite ।
 bhūṣaṇāni mahārhaṇi gr̥hāṇa karuṇā-nidhe ॥

Please accept these ornaments O Adorable One, Storehouse of Compassion, who art bedecked with bangles, crown, necklaces and anklets.

14. gandham

कर्पूर चंदनोपेतं कस्तूरी कुंकुमान्वितम् । सर्व गंधं गृहाणाद्य सर्व मंगल-दायिनि ॥
 karpūra candanopetaṁ kastūrī kuṅkumānvitam ।
 sarva gandhaṁ gr̥hāṇādya sarva maṅgala-dāyini ॥

Please accept this perfume composed of camphor, kasturi, kumkum and other types of scents, O Thou who art the Granter of all auspiciousness.

15. akṣatān

शालि-जातान्द्र वर्णान्निग्ध मौक्तिक सन्निभम् । अक्षतांदेवि गृहीष्व पंकजाक्षस्य वल्लभे ॥
 śāli-jātān candra varṇān snigdha mauktika sannibham ।
 akṣatān devi gr̥hīṣva paṅkajākṣasya vallabhe ॥

O Devi who art the beloved of Lord Krishna of lotus eyes, please accept these pearl-like akshatas composed of smooth rice grains the colour of the moon.

16. puṣpam

मंदार पारिजाताब्जैः केतक्युत्पल-पाटलैः । मल्लिका जाति-वकुलैः पुष्पैस्त्वां पूजयाम्यहम् ॥
 mandāra pārijātābjaiḥ ketaky-utpala-pāṭalaiḥ ।
 mallikā jāti-vakulaiḥ puṣpais-tvām pūjayāmyaham ॥

O Devi I worship thee with various types of flowers like the mandara, the heavenly parijata, the lotus, ketaki, the blue lilies, jasmin.

17. aṅga pūjā

वर-लक्ष्म्यै नमः पादौ पूजयामि ।	vara-lakṣmyai namaḥ	pādaḥ pūjayāmi ।
महा-लक्ष्म्यै नमः गुल्फौ पूजयामि ।	mahā-lakṣmyai namaḥ	gulphau pūjayāmi ।
इंदिरायै नमः जंघे पूजयामि ।	indirāyai namaḥ	jaṅghe pūjayāmi ।
चंडिकायै नमः जानुनी पूजयामि ।	caṇḍikāyai namaḥ	jānunī pūjayāmi ।
क्षीराब्धि तनयै नमः ऊरुपूजयामि ।	kṣīrābdhi tanayai namaḥ	ūrūm pūjayāmi ।
पीतांबर-धारिण्यै नमः कटिं पूजयामि ।	pītāmbara-dhāriṇyai namaḥ	kaṭim pūjayāmi ।
सागर संभवायै नमः गुह्यं पूजयामि ।	sāgara sambhavāyai namaḥ	guhyaṁ pūjayāmi ।
नारायण-प्रियायै नमः नाभिं पूजयामि ।	nārāyaṇa-priyāyai namaḥ	nābhim pūjayāmi ।
जगत्-कुक्ष्यै नमः कुक्षिं पूजयामि ।	jagat-kukṣyai namaḥ	kukṣim pūjayāmi ।
विश्व-जनन्यै नमः वक्षः पूजयामि ।	viśva-jananyai namaḥ	vakṣaḥ pūjayāmi ।
सुस्तन्यै नमः स्तनौ पूजयामि ।	sustanyai namaḥ	stanau pūjayāmi ।
कंबु-कंठ्यै नमः कंठं पूजयामि ।	kaṁbu-kaṇṭhyai namaḥ	kaṇṭhaṁ pūjayāmi ।
सुंदर्यै नमः स्कंधौ पूजयामि ।	sundaryai namaḥ	skandhau pūjayāmi ।
पद्म-हस्तायै नमः हस्तान्पूजयामि ।	padma-hastāyai namaḥ	hastān pūjayāmi ।
बहु-प्रदायै नमः बाहून्पूजयामि ।	bahu-pradāyai namaḥ	bāhūn pūjayāmi ।
चंद्र-वदनायै नमः वक्त्रं पूजयामि ।	candra-vadanāyai namaḥ	vaktraṁ pūjayāmi ।
चंचलायै नमः चुबुकं पूजयामि ।	cañcalāyai namaḥ	cubukaṁ pūjayāmi ।
बिंबोष्ठ्यै नमः ओष्ठं पूजयामि ।	bimbaṣṭhyai namaḥ	oṣṭhaṁ pūjayāmi ।
अनघायै नमः अधरं पूजयामि ।	anaghāyai namaḥ	adharaṁ pūjayāmi ।
सुकपोलायै नमः कपोलौ पूजयामि ।	sukapolāyai namaḥ	kapolau pūjayāmi ।
फल-प्रदायै नमः फालं पूजयामि ।	phala-pradāyai namaḥ	phālaṁ pūjayāmi ।
नीलालकायै नमः अलकान्पूजयामि ।	nīlālakāyai namaḥ	alakān pūjayāmi ।
शिवायै नमः शिरः पूजयामि ।	śivāyai namaḥ	śiraḥ pūjayāmi ।
सर्व-मंगलायै नमः सर्वाण्यंगानि पूजयामि ।	sarva-maṅgalāyai namaḥ	sarvāṅyaṅgāni pūjayāmi ।

18. aṣṭhottara śata-nāma arcana

ॐ प्रकृत्यै नमः । विकृत्यै । विद्यायै । सर्व-भूत-हित-प्रदायै । श्रद्धायै । विभूत्यै । सुरभ्यै । परम्-आत्मिकायै ।
 वाचे । पद्मालयायै ॥ १० ॥

om prakṛtyai namaḥ । vikṛtyai । vidyāyai । sarva-bhūta-hita-pradāyai । śraddhāyai । vibhūtyai ।
 surabhyai । param-ātmikāyai । vāce । padmālayāyai ॥ 10 ॥

पद्मायै । शुचये । स्वाहायै । स्वधायै । सुधायै । धन्यायै । हिरण्ययै । लक्ष्म्यै । नित्य-पुष्टायै । विभावयै ॥

padmāyai | śucaye | svāhāyai | svadhāyai | sudhāyai | dhanyāyai | hiraṇmayyai | lakṣmyai | nitya-puṣṭāyai | vibhāvāyai || 20 ||

अदित्यै । दित्यै । दीप्तायै । वसुधायै । वसु-धारिण्यै । कमलायै । कान्त्यै । कामाक्ष्यै । क्षीरोद-सम्भवायै । अनुग्रह-परायै ॥ ३० ॥

adityai | dityai | dīptāyai | vasudhāyai | vasu-dhāriṇyai | kamalāyai | kāntyai | kāmākṣyai | kṣīroda-sambhavāyai | anugraha-parāyai || 30 ||

ऋद्धयै । अनघायै । हरि-वल्लभायै । अशोकायै । अमृतायै । दीप्तायै । लोक-शोक-विनाशिन्यै । धर्म-निलयायै । करुणायै । लोक-मात्रे ॥ ४० ॥

ṛddhyai | anaghāyai | hari-vallabhāyai | aśokāyai | amṛtāyai | dīptāyai | loka-śoka-vināśinyai | dharma-nilayāyai | karuṇāyai | loka-mātre || 40 ||

पद्म-प्रियायै । पद्म-हस्तायै । पद्माक्ष्यै । पद्म-सुन्दर्यै । पद्मोद्भवायै । पद्म-मुख्यै । पद्म-नाभ-प्रियायै । रमायै । पद्म-माला-धरायै । देव्यै ॥ ५० ॥

padma-priyāyai | padma-hastāyai | padmākṣyai | padma-sundaryai | padmodbhavāyai | padma-mukhyai | padma-nābha-priyāyai | ramāyai | padma-mālā-dharāyai | devyai || 50 ||

पद्म-गन्धिन्यै । पद्मिन्यै । पुण्य-गन्धायै । सु-प्रसन्नायै । प्रसाद-आभि-मुख्यै । प्रभायै । चन्द्र-वदनायै । चन्द्रायै । चन्द्र-सहोदर्यै । चतुर्-भुजायै ॥ ६० ॥

padma-gandhinyai | padminyai | puṇya-gandhāyai | su-prasannāyai | prasād-ābhi-mukhyai | prabhāyai | candra-vadanāyai | candrāyai | candra-sahodaryai | catur-bhujāyai || 60 ||

चन्द्र-रूपायै । इन्दिरायै । इन्दु-शीतलायै । आह्लाद-जनन्यै । पुष्ट्यै । शिवायै । शिवञ्-कर्यै । सत्यै । विमलायै । विश्व-जनन्यै ॥ ७० ॥

candra-rūpāyai | indirāyai | indu-śītalāyai | āhlāda-jananyai | puṣṭyai | śivāyai | śivañ-karyai | satyai | vimalāyai | viśva-jananyai || 70 ||

तुष्ट्यै । दारिद्र्य-नाशिन्यै । प्रीति-पुष्करिण्यै । शान्तायै । शुक्ल-माल्याम्बरायै । श्रियै । भास्कर्यै । बिल्व-निलयायै । वरारोहायै । यशस्विन्यै ॥ ८० ॥

tuṣṭyai | dāridrya-nāśinyai | prīti-puṣkarīṇyai | śāntāyai | śukla-mālyāmbarāyai | śriyai | bhāskaryai | bilva-nilayāyai | varārohāyai | yaśasvinī || 80 ||

वसुन्धरायै । उदाराङ्गायै । हरिण्यै । हेम-मालिन्यै । धन-धान्य-कर्यै । सिद्धयै । स्त्रैण-सौम्यायै । शुभ-प्रदायै । नृप-वेश्म गतानन्दायै । वर-लक्ष्म्यै ॥ ९० ॥

vasundharāyai | udārāṅgāyai | hariṇyai | hema-mālinyai | dhana-dhānya-karyai | siddhyai | straiṇa-saumyāyai | śubha-pradāyai | nṛpa-veśma gatānandāyai | vara-lakṣmyai || 90 ||

वसु-प्रदायै । शुभायै । हिरण्य-प्राकारायै । समुद्र-तनयायै । जयायै । मङ्गला-देव्यै । विष्णु-वक्षस्-स्थल-स्थितायै । विष्णु-पत्न्यै । प्रसन्न-आक्ष्यै । नारायण-समाश्रितायै । दारिद्र्य-ध्वंसिन्यै । देव्यै । सर्वो-पद्रव वारिण्यै । नव-दुर्गायै । महा-काल्यै । ब्रह्म-विष्णु-शिवात्मिकायै । त्रिकाल-ज्ञान-संपन्नायै । भुवनेश्वर्यै ॥ १०८ ॥

vasu-pradāyai | śubhāyai | hiraṇya-prākārāyai | samudra-tanayāyai | jayāyai | maṅgalā-devyai | viṣṇu-vakṣas-sthala-sthitāyai | viṣṇu-patnyai | prasann-ākṣyai | nārāyaṇa-samāśritāyai | dāridrya-dhvaṁsinī | devyai | sarvo-padrava vāriṇyai | nava-durgāyai | mahā-kālyai | brahma-viṣṇu-śivātmikāyai | trikāla-jñāna-saṁpannāyai | bhuvan-eśvaryai || 108 ||

uttara pūjā

19. dhūpam

वनस्पति रसोद्भूतो गन्धाड्यो गन्ध उत्तमः। आग्नेयः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥
 vanaspati rasodbhūto gandhāḍyo gandha uttamah |
 āghreyaḥ sarva devānāṁ dhūpo'yaṁ pratigrhyatām ||

Please accept this incense made from the best scents of the forest, it is most acceptable to all the deities.

20. dīpam

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया। दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥
 sājyañca varti samyuktaṁ vahninā yojitaṁ mayā |
 dīpaṁ grhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ||

With ghee and three wicks I have arranged a lamp, please accept this light, O Devi and remove the ignorance pervading the three worlds.

21. naivedyam

शर्कर खंड-खाद्यानि दधि क्षीरं घृतानि च । आहार भक्ष्य भोजं च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥
 śarkara khaṇḍa-khādyāni dadhi kṣīraṁ ghr̥tāni ca |
 āhāra bhakṣya bhojaṁ ca naivedyaṁ pratigrhyatām ||

With sugar, roots and other edibles, with curds, milk and ghee, The most tasty victuals I have prepared, please accept them.

22. tāmbūlam

पूगी-फल समायुक्तं नाग-वल्ली दलैर्युतम् । एलादि चूर्ण संयुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यताम् ॥
 pūgī-phala samāyuktaṁ nāga-vallī dalair-yutam |
 elādi cūrṇa saṁyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigrhyatām ||

Please accept this betel; betel nuts and leaves together, with the powder of cardamon and other spices.

23. nīrājanam

नीराजनं समानीतं क्षीर सागर संभवे । गृह्यतामर्पितं भक्त्या गरुड ध्वज भामिनि ।
 nīrājanam samānītaṁ kṣīra sāgara sambhave |
 grhyatām arpitam bhaktyā garuḍa dhvaja bhāmini |
 कर्पूरकम्महा-देवि रंभोद्भूतं च दीपकम् । मंगलार्थं इदं दीपं गृहाण सुरेश्वरी ॥
 karpūrakam mahā-devi raṁbhodbhūtaṁ ca dīpakam |
 maṅgalārthaṁ idaṁ dīpaṁ grhāṇa sureśvarī ||

O Lady of the gods please accept this auspicious lamp, A camphor flame in a celestial lamp O Mahādevi!

24. puṣpāñjaliḥ

पुष्पांजलिं गृहाणेमं पुरुषोत्तम वल्लभे । भक्त्या समर्पितं देवी सुप्रीता भव सर्वदा ॥
 puṣpāñjaliṁ grhāṇemaṁ puruṣottama vallabhe |
 bhaktyā samarpitaṁ devī suprītā bhava sarvadā ||
 सर्व मंगलाभाय सर्व पाप निवृत्तये । प्रदक्षिणं करोम्यहं प्रसीद परमेश्वरि ॥
 sarva maṅgalābhāya sarva pāpa nivṛttaye |
 pradakṣiṇaṁ karomyaḥaṁ prasīda parameśvari ||

25. pradakṣiṇam

26. namaskāram

नमोऽस्तु नालीक निभाननायै, नमोऽस्तु नारायण-वल्लभायै ।
 नमोऽस्तु रत्ना कर संभवायै, नमोऽस्तु लक्ष्म्यै जगतां जनन्यै ॥
 नमोऽस्तु नालिक निभाननायै नमोऽस्तु नारायण वल्लभायै ।
 नमोऽस्तु रत्नाकर संभवायै नमोऽस्तु लक्ष्म्यै जगतां जनन्यै ॥
 namo'stu nālīka nibhānanāyai, namo'stu nārāyaṇa-vallabhāyai |
 namo'stu ratnā kara sambhavāyai, namo'stu lakṣmyai jagatām jananyai ||

namo'stu nālika nibhānanāyai namo'stu nārāyaṇa vallabhāyai ।
namo'stu ratnākara saṁbhavāyai namo'stu lakṣmyai jagatām jananyai ॥

Salutations to Thee of beauty of a cluster of lotus flowers, obeisance to thee the Beloved of Narayana, salutations to born of a jewel, salutations to Thee O Lakshmi the Mother of the Universe.

प्रदक्षिण नमस्कारान्समर्पयामि ॥ pradakṣiṇa namaskārān samarpayāmi ॥

27. prārthana

वंदे पद्म-करां प्रसन्न वदनां सौभाग्यदां भाग्यदाम्, हस्ताभ्यामभय प्रदां मणि गणैर्नाना विधैर्भूषिताम् ।
vande padma-karām prasanna vadanām saubhāgyadām bhāgyadām
hastābhyām abhaya pradām maṇi gaṇair nānā vidhair bhūṣitām ।
भक्ताभीष्ट फल प्रदां हरि हर ब्रह्मादिभिः सेविताम्, पार्श्वे पंकज शंख पद्म निधिभिर्युक्तां सदा शक्तिभिः ॥

bhaktābhīṣṭa phala pradām hari hara brahmādibhiḥ sevītām
pārśve paṅkaja śaṅkha padma nidhibhir yuktām sadā śaktibhiḥ ॥
सरसिज-निलये सरोज-हस्ते धवलतर्-आंशुक गंध माल्य शोभे ।

भगवत हरि-वल्लभे मनोज्ञे त्रिभुवन भूतिकरि प्रसीद मह्यम् ॥
sarasija-nilaye saroja-haste dhavalatar-āṁśuka gandha mālya śobhe ।
bhagavata hari-vallabhe manojñe tribhuvana bhūtikari prasīda mahyam ॥

आयुरारोग्यमैश्वर्यं पुत्र पौत्रादिकान्वरान् । शत्रु क्षयं महालक्ष्मि प्रयच्छ करुणा निधे ॥

āyur ārogyam aiśvaryaṁ putra pauṭrādikān varān ।
śatru kṣayaṁ mahālakṣmi prayaccha karuṇā nidhe ॥

पद्मासने पद्म-करे सर्व लोकैक पूजिते । नारायण प्रिये देवि सुप्रीता भव सर्वदा ॥

padmāsane padma-kare sarva lokaika pūjite ।
nārāyaṇa priye devi suprītā bhava sarvadā ॥

मातर्-नमामि कमले कमलायताक्षि, श्री-विष्णु-हृत्कमल-वासिनि विश्व-मातः क्षीरोदजे कमल कोमल गर्भ-गौरि,
लक्ष्मी प्रसीद सततं शरण्ये ॥

mātar-namāmi kamale kamalāyatākṣi, śrī-viṣṇu-hṛt kamala-vāsini viśva-mātaḥ kṣīrodaje
kamala komala garbha-gauri, lakṣmī prasīda satataṁ śaraṇye ॥

28. dora-granthi pūjā

ॐ कमलायै नमः प्रथम ग्रंथिं पूजयामि ।

om kamalāyai namaḥ prathama granthim pūjayāmi ।

ॐ रमायै नमः द्वितीय ग्रंथिं पूजयामि ।

om ramāyai namaḥ dvitīya granthim pūjayāmi ।

ॐ लोकमात्रे नमः तृतीय ग्रंथिं पूजयामि ।

om lokamātre namaḥ tṛtīya granthim pūjayāmi ।

ॐ विश्वजन्यै नमश्चतुर्थ ग्रंथिं पूजयामि ।

om viśvajanyai namaḥ caturtha granthim pūjayāmi ।

ॐ महालक्ष्म्यै नमः पंचम ग्रंथिं पूजयामि ।

om mahālakṣmyai namaḥ pañcama granthim pūjayāmi ।

ॐ क्षीराब्धितनयायै नमः षष्ठ ग्रंथिं पूजयामि ।

om kṣīrābdhi-tanayāyai namaḥ ṣaṣṭha granthim pūjayāmi ।

ॐ विश्वसाक्षिण्यै नमः सप्तम ग्रंथिं पूजयामि ।

om viśva-sākṣiṇyai namaḥ sapta granthim pūjayāmi ।

ॐ चंद्रसहोदर्यै नमः अष्टम ग्रंथिं पूजयामि ।

om candra-sahodaryai namaḥ aṣṭama granthim pūjayāmi ।

ॐ हरिवल्लभायै नमः नवम ग्रंथिं पूजयामि ।
om hari-vallabhāyai namaḥ navama granthim pūjayāmi ।

सर्व मंगल मांगल्ये सर्व पाप प्रणाशिनि । दोरकं प्रतिगृह्णामि सुप्रीता भव सर्वदा ॥
sarva maṅgala māṅgalye sarva pāpa praṇāśini ।
dorakaṁ pratigrhṇāmi suprītā bhava sarvadā ॥

O Most Auspicious Devi, the destroyer of all sinful reaction, I take this thread please be gracious to us always.

29. dora-bandhanam

नवतंतु समा युक्तं नव ग्रंथि समन्वितम् । बध्नीयां दक्षिणे हस्ते दोरकं हरिवल्लभे ॥
navatantu samā yuktam nava granthi samanvitam ।
badhnīyāṁ dakṣiṇe haste dorakaṁ harivallabhe ॥

Repleat with nine threads and nine knots, I bind this cord to the right hand, O Beloved of Hari. I tie the dora

30. arghyam

saṅkalpaḥ - मम उपात ..... अस्याम्भुभ तित्थौ श्री वर-लक्ष्मी पूजा फल संपूर्णता सिद्ध्यर्थ पूजांते
क्षीर अर्घ्य प्रदानमुपायन दानं च करिष्ये ॥

- mama upāta ..... asyām śubha tithau śrī vara-lakṣmī pūjā phala saṁpūrṇatā siddhyartham
pūjānte kṣīra arghya pradānam upāyana dānam ca kariṣye ॥

गोक्षीरेण युतं देवि गंध पुष्प समन्वितम् । अर्घ्यं गृहाण वरदे वरलक्ष्मि नमोऽस्तु ते ।
gokṣīreṇa yutam devi gandha puṣpa samanvitam ।
arghyaṁ grhāṇa varade varalakṣmī namo'stu te ।

वरलक्ष्म्यै नमः इदमर्घ्यम् x३ ॥ varalakṣmyai namaḥ idam arghyam x3 ॥

I Offer this arghyam composed of milk, scents, and flowers, Please accept it O Varalakṣmi, I offer obeisance to Thee.

31. upāyana dānam

इंदिरा प्रतिगृह्णामि इंदिरा वै ददामि च । इंदिरा तारयेद्वाभ्यामिंदिरायै नमो नमः ॥
indirā pratigrhṇāmi indirā vai dadāmi ca । indirā tārayed dvābhyām indirāyai namo namaḥ ॥
इत्युपायनं दत्त्वा सुवासिनीश्च संपूज्य ॥ ityupāyanam datvā suvāsinīśca saṁpūjya ॥

Wealth I accept and Wealth I donate, Wealth will liberate us both, salutations to Lakshmi the Goddess of Wealth

14. DŪRGĀ PŪJĀ

1. dhyānam

सिंहस्थां शशि-शेखरां मर्कत-प्रख्यैश्चतुर्भुजैः । शंखं चक्र धनुः शरांश्च दधाति नेत्रैस्त्रिभिः शोभिता ॥
siṁhasthāṁ śaśi-śekharaṁ markata-prakhyaiś caturbhujaiḥ ।
śaṅkhaṁ cakra dhanuḥ śarāṁśca dadhāti netrais tribhiḥ śobhitā ॥

"May goddess Durga, who removes all difficulties, protect us. She sits upon a lion, adorned with the moon as her crown, and with four arms resembling emeralds. She holds a conch, discus, bow, and arrows, and is resplendent with three eyes.

आमुक्तांग दहार कंकण रणत्कांचिकवणनूपुरा । दुर्गा दुर्गति हारिणी भवतु नो रत्नो लसत्कुंडला ॥
āmuktāṅga dahāra kaṅkaṇa raṇat kāñcikvaṇan nūpurā ।
durgā durgati hārīṇī bhavatu no ratno lasat kuṇḍalā ॥

She is decorated with a glittering necklace, a jingling bracelet on her upper arm, and anklets that resonate with a pleasant sound. Wearing radiant earrings, she shines like a precious jewel.

महीषघ्नीं महा देवीं कुमारीं सिंह-वाहिनीं । दानवांस्तर्जयन्तीं च सर्व कामधुगां शिवां ॥

mahīṣaghñīm mahā devīm kumārīm simha-vāhinīm ।

dānavāṁs tarjayantīm ca sarva kāmadhugām śivām ॥

I meditate upon the great goddess Durga, the slayer of the buffalo demon, the supreme deity, youthful and riding a lion. She terrifies demons and fulfills all desires, embodying auspiciousness.

ध्यायामि मनसा दुर्गा नाभिमध्ये च संस्थितां ॥

dhyāyāmi manasā durgām nābhīmadhye ca saṁsthitām ॥

2. āvāhanam

रक्त वस्त्र परीधानां बालार्क सदृशी तनुम् । नारदाद्यैर्मुनि-गणैस्सेवितां भव-गेहिनाम् ॥

rakta vastra parīdhānām bālārka sadṛśī tanum ।

nāradādyair muni-gaṇais sevītām bhava-gehinām ॥

ॐ ह्रीं श्रीं क्रीं परमेश्वरी स्वाहा सत्यांबिकायै नमः आवाहयामि स्थापयामि ॥

om hrīm śrīm kṛīm paramēśvarī svāhā satyāmbikāyai namaḥ āvāhayāmi sthāpayāmi ॥

3. āsanam

भवानी त्वां महा-देवी सर्व सौभाग्य दायिनी । अनेक रत्न समायुक्तं आसनं प्रतिगृह्येताम् ॥

bhavānī tvām mahā-devī sarva saubhāgya dāyinī ।

aneka ratna samāyuktaṁ āsanam pratigṛhyetām ॥

4. pādyam

जातवेदसे सुनवाम सोममराती यतो निदहाति वेदः ।

स नः पर्षदति दुर्गाणि विश्वा नावेव सिंधुं दुरितात्यग्निः ॥

jātavedase sunavāma somam arāti yato nidahāti vedāḥ ।

sa naḥ parṣadati durgāṇi viśvā nāveva sindhum duritātyagniḥ ॥

सुचारु शीतलं दिव्यं नान गंध सुवासिताम् । पाद्यं गृहाण देवेशी महा-देवी नमोऽस्तु ते ॥

sucāru śītalam divyam nāna gandha suvāsītām ।

pādyam grhāṇa deveśī mahā-devī namo'stu te ॥

5. arghyam

श्री तामग्नि वर्णां तपसा ज्वलन्तीं वैरोचनीं कर्म फलेषु जुष्टाम् ।

दुर्गा देवीगुं शरणमहं प्रपद्ये सुतरसि तरसे नमः ॥

tām agni varṇām tapasā jvalantīm vairocanīm karma phaleṣu juṣṭām ।

durgām devīguṁ śaraṇam ahaṁ prapadye sutarasi tarase namaḥ ॥

श्री पार्वती महा-भागे शंकर प्रिय भामिनी । अर्घ्यं गृहाण कल्याणि भर्त्रा सह पतिव्रते ॥

śrī pārvatī mahā-bhāge śaṅkara priya bhāminī ।

arghyam grhāṇa kalyāṇi bhartrā saha pativrate ॥

6. ācamanam

अग्ने त्वं पारया नव्यो अस्मान्स्वस्तिभिरति दुर्गाणि विश्वा ।

पूश्च पृथ्वी बहुला न उर्वी भवा तोकाय तनयाय शंयोः ॥

agne tvam pārayā navyo asmān svastibhirati durgāṇi viśvā ।

pūśca pṛthvī bahulā na urvī bhavā tokāya tanayāya śamyoh ॥

गंग तोयं समानीतं सुवर्ण कलशे स्थितम् । आचम्यतां महा-भागे रुद्रेण सहितेऽनघ ॥

gaṅga toyam samānītaṁ suvarṇa kalaśe sthitam ।

ācamyatām mahā-bhāge rudreṇa sahite'nagha ॥

7. madhuparkam

दधि मध्वाज्य समायुक्तं शर्कर क्षीर संयुतम् । मधुपर्कं गृहानेदं अर्पयामि शिव-प्रिये ॥

dadhi madhvājya samāyuktaṁ śarkara kṣīra saṁyutam ।

madhuparkam grhānedam arpayāmi śiva-priye ॥

8. snānam

विश्वानि नो दुर्गहा जातवेदस्सिंधुन्न नावा दुरितातिपर्षि ।
 अग्ने अत्रिवन्मनसा गृणानोऽस्माकं बोध्यविता तनूनाम् ॥
 viśvāni no durgahā jātavedas sindhunna nāvā duritātiparṣi ।
 agne atrivan manasā grṇāno'smākaṁ bodhyavitā tanūnām ॥
 पय क्षीर घृतैर्मिश्रं शर्कर मधु संयुक्तम् । पंचामृत स्नानमिदं गृहान परमेस्वरी ॥
 paya kṣīra ghr̥tair miśraṁ śarkara madhu saṁyuktam ।
 pañcāmṛta snānam idaṁ gr̥hāna paramesvarī ॥

9. vastram

पृतनाजितगुं सहमानमुग्रमग्निगुं हुवेम परमात्-सुधस्थोत् ।
 स नः पर्षदति दुर्गाणि विश्वा-क्षामद्-देवो अति दुरितात्य-अग्निः ॥
 pr̥taṇājitaḡuṁ sahamānam uḡram agniḡuṁ huvema paramāt-sadhassthāt ।
 sa naḥ parṣadati durgāṇi viśvā-kṣāmad-devo atī duritāty-agniḥ ॥
 रक्त वस्त्र द्वयं देवी तुभ्यं दास्यामि पार्वती । चंद्रमौलि प्रिये देवी सदा मे वरदा भव ॥
 rakta vastra dvayaṁ devī tubhyaṁ dāsyāmi pārvatī ।
 candramauli priye devī sadā me varadā bhava ॥

10. māṅgalyam

प्रत्नोषि कम्-ईड्यो अध्वरेषु सुनाच्च होता नव्यश्च सत्सि ।
 स्वांचाऽग्ने तनुवं पिप्रयस्वास्मभ्यं च सौभगमायजस्व ॥
 pratnoṣi kaṁ-īdyo adhvareṣu saṇācca hotā navyaśca satsi ।
 svāñcā'gne tanuvāṁ piprayāsvāsmabhyaṁ ca saubhāgaṁ āyajasva ॥
 मांगल्य मणि संयुक्तं मुक्त फल समन्वितम् । दत्त मंगलसूत्रं ते गृहाण शिव वल्लभे ॥
 māṅgalya maṇi saṁyuktaṁ mukta phala samanvitam ।
 datta maṅgal sūtraṁ te gr̥hāṇa śiva vallabhe ॥

11. gandham

कर्पूर कुंकुमैर्युक्तं हरिद्रादि समन्वितम् । कस्तूरिक समायुक्तं चंदनं प्रतिगृह्येताम् ॥
 karpūra kuṁkumair yuktaṁ haridrādi samanvitam ।
 kastūrika samāyuktaṁ candanaṁ pratigr̥hyetām ॥

12. kuṁkum

हरिद्रा कुंकुमं चैव सिंदूरं कज्जलं तथा । सौभाग्य द्रव्य संयुक्तं गृहाण परमेस्वरी ॥
 haridrā kuṁkumaṁ caiva sindūraṁ kajjalaṁ tathā ।
 saubhāgya dravya saṁyuktaṁ gr̥hāṇa paramesvarī ॥

13. puṣpam

गोभिर्जुष्टमयुजो निषिक्तं तवेन्द्र विष्णोरनुसंचरेम ।
 नाकस्य पृष्ठमभि संवसानो वैष्णवीं लोक इह मादयन्ताम् ॥
 gobh̥ir juṣṭam ayujo niṣiktaṁ tavendra viṣṇor-anusañcarema ।
 nākasya pṛṣṭamaḡbi saṁvasāno vaiṣṇavīm loka iha mādayantām ॥
 जाजि पन्नाग मंदार केतकी चंपकानि च । पुष्पाणि तव पुजार्थं अर्पयामि सदा शिवे ॥
 jāji pannāga mandāra ketakī caṁpakāni ca ।
 puṣpāṇi tava pujārthaṁ arpayāmi sadā śive ॥

14. aṅga pūjā

दुर्गायै नमः — पादौ पूजयामि ॥   durgāyai namaḥ — pādaḡ pūjayāmi ॥
 महा-काल्यै नमः — गुल्फौ पूजयामि ॥   mahā-kālyai namaḥ — gulphau pūjayāmi ॥
 मंगलायै नमः — जानुनी पूजयामि ॥   maṅgalāyai namaḥ — jānunī pūjayāmi ॥

कात्यायन्यै नमः — ऊरुन्पूजयामि ॥	kātyāyanyai namaḥ — ūrūn pūjayāmi ॥
भद्र-काल्यै नमः — कटिं पूजयामि ॥	bhadra-kālyai namaḥ — kaṭim pūjayāmi ॥
कमल-वासिन्यै नमः — नाभिं पूजयामि ॥	kamala-vāsinyai namaḥ — nābhim pūjayāmi ॥
शिवायै नमः — उदरं पूजयामि ॥	śivāyai namaḥ — udaram pūjayāmi ॥
क्षमायै नमः — हृदयं पूजयामि ॥	kṣamāyai namaḥ — hrdayam pūjayāmi ॥
कौमार्यै नमः — स्तनौ पूजयामि ॥	kaumāryai namaḥ — stanau pūjayāmi ॥
उमायै नमः — हस्तौ पूजयामि ॥	umāyai namaḥ — hastau pūjayāmi ॥
महा-गौर्यै नमः — दक्षिण-बाहुं पूजयामि ॥	mahā-gauryai namaḥ — dakṣiṇa-bāhum pūjayāmi ॥
वैष्णव्यै नमः — वाम बाहुं पूजयामि ॥	vaiṣṇavyai namaḥ — vāma bāhum pūjayāmi ॥
रसायै नमः — स्कंधौ पूजयामि ॥	rasāyai namaḥ — skandhau pūjayāmi ॥
स्कंद-मात्रे नमः — कंठं पूजयामि ॥	skanda-mātre namaḥ — kaṇṭham pūjayāmi ॥
महिष-मर्दिन्यै नमः — नेत्रे पूजयामि ॥	mahiṣa-mardinyai namaḥ — netre pūjayāmi ॥
सिंह-वहिन्यै नमः — मुखं पूजयामि ॥	simha-vahinyai namaḥ — mukham pūjayāmi ॥
माहेश्वर्यै नमः — शिरः पूजयामि ॥	māheśvaryai namaḥ — śiraḥ pūjayāmi ॥
कात्यायन्यै नमः — सर्वाण्यंगानि पूजयामि ॥	kātyāyanyai namaḥ — sarvāṅgaṅgāni pūjayāmi ॥

15. aṣṭottara-śata nāmā arcana

ॐ श्रियै नमः । उमायै । भारत्यै । भद्रायै । शर्वाण्यै । विजयायै । जयायै । वाण्यै । सर्व-गतायै । गौर्यै ॥ १० ॥
om śriyai namaḥ । umāyai । bhāratyai । bhadrayai । śarvānyai । vijayāyai । jayāyai । vānyai ।
sarva-gatāyai । gauryai ॥ 10 ॥

वाराह्यै । कमल-प्रियायै । सरस्वत्यै । कमलायै । मायायै । मातंग्यै । अपरायै । अजायै । शांक-भर्यै । शिवायै ॥ २० ॥

vārāhyai । kamala-priyāyai । sarasvatyai । kamalāyai । māyāyai । mātāṅgyai । aparāyai । ajāyai ।
śāṅka-bharyai । śivāyai ॥ 20 ॥

चंडयै । कुंडल्यै । वैष्णव्यै । क्रियायै । श्रियै । ऐंद्रयै । मधुमत्यै । गिरिजायै । सुभगायै । अंबिकायै ॥ ३० ॥

caṇḍayai । kuṇḍalyai । vaiṣṇavyai । kriyāyai । śriyai । aindrayai । madhumatyai । girijāyai ।
subhagāyai । ambikāyai ॥ 30 ॥

तारायै । पद्मावत्यै । हङ्सायै । पद्मनाभ-सहोदर्यै । अपर्णायै । ललितायै । धात्र्यै । कुमार्यै । शिख-वाहिन्यै ।
शांभव्यै ॥ ४० ॥

tārāyai । padmāvatyai । haṁsāyai । padmanābha-sahodaryai । aparṇāyai । lalitāyai । dhātryai ।
kumāryai । śikha-vāhinyai । śāmbhavyai ॥ 40 ॥

सुमुख्यै । मैत्र्यै । त्रि-नेत्रायै । विश्व-रूपिण्यै । आर्यायै । मृडान्यै । हीं-कार्यै । क्रोधिनीयै । सुदिनायै । अचलायै
sumukhyai । maitryai । tri-netrāyai । viśva-rūpiṇyai । āryāyai । mṛḍānyai । hīm-kāryai ।
krodhinyai । sudināyai । acalāyai ॥ 50 ॥

सूक्ष्मायै । परात्-परायै । शोभायै । सर्व-वर्णायै । हर-प्रियायै । महा-लक्ष्म्यै । महा-सिद्धयै । स्वधायै । स्वाहायै
। मनोन्मन्यै ॥ ६० ॥

sūkṣmāyai । parāt-parāyai । śobhāyai । sarva-varṇāyai । hara-priyāyai । mahā-lakṣmyai । mahā-
siddhayai । svadhāyai । svāhāyai । manonmanyai ॥ 60 ॥

त्रि-लोक-पालिन्यै । उद्भूतायै । त्रि-संध्यायै । त्रि-पुरांतक्यै । त्रि-शक्त्यै । त्रि-पदायै । दुर्गायै । ब्राह्म्यै ।
त्रैलोक्य-वासिन्यै । पुश्करायै ॥ ७० ॥

tri-loka-pālinyai | udbhūtāyai | tri-sandhyāyai | tri-purāntakya | tri-śaktyai | tri-padāyai |
durgāyai | brāhmayai | trailokya-vāsinyai | puśkarāyai ॥ 70 ॥

अत्रि-सुतायै । गूढायै । त्रि-वर्णायै । त्रि-स्वरायै । त्रि-गुणायै । निर्-गुणायै । सत्यायै । निर्-विकल्पायै ।
निरंजिन्यै । ज्वालिन्यै ॥ ८० ॥

atri-sutāyai | gūḍhāyai | tri-varṇāyai | tri-svarāyai | tri-guṇāyai | nir-guṇāyai | satyāyai | nir-
vikalpāyai | nirañjinyai | jvālinyai ॥ 80 ॥

मालिन्यै । चर्चायै । क्रव्यादोप निबर्हिण्यै । कामाक्ष्यै । कामिन्यै । कांतायै । काम-दायै । कल-हङ्सिन्यै ।
सलज्जायै । कुलजायै ॥ ९० ॥

mālinyai | carcāyai | kravyādopa nibarhiṇyai | kāmākṣyai | kāminyai | kāntāyai | kāma-dāyai |
kala-haṁsinyai | salajjāyai | kulajāyai ॥ 90 ॥

प्राज्ञायै । प्रभायै । मदन-सुंदर्यै । वागीश्वर्यै । विशालाक्ष्यै । सुमंगल्यै । काल्यै । महेश्वर्यै । चंड्यै । भैरव्यै ॥

prājñāyai | prabhāyai | madana-sundaryai | vāgīśvaryai | viśālākṣyai | sumāṅgalyai | kālyai |
maheśvaryai | caṇḍyai | bhairavyai ॥ 100 ॥

भुवनेश्वर्यै । नित्यायै । सानंद-विभवायै । सत्य-ज्ञानायै । तमोपहायै । महेश्वर-प्रियङ्-कर्यै । महा-त्रिपुर-सुंदर्यै
। दुर्गा-परमेश्वर्यै ॥ १०८ ॥

bhuvaneśvaryai | nityāyai | sānanda-vibhavāyai | satya-jñānāyai | tamopahāyai | maheśvara-
priyaṅ-karyai | mahā-tripura-sundaryai | durgā-parameśvaryai ॥ 108 ॥

uttara pūjā

16. dhūpam

वनस्पति रसोद्भूतो गन्धाड्यो गन्ध उत्तमः । आग्नेयः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥
vanaspati rasodbhūto gandhāḍyo gandha uttamah |
āghreyaḥ sarva devānāṁ dhūpo'yaṁ pratigṛhyatām ॥

17. dīpam

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥
sājyañca varti samyuktam vahninā yojitam mayā |
dīpaṁ gṛhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ॥

18. naivedyam

शर्कर खंड खाद्यानि दधि क्षीरं घृतानि च । आहार भक्ष्य भोजं च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥
śarkara khaṇḍa khādyāni dadhi kṣīraṁ gṛhātāni ca |
āhāra bhakṣya bhojaṁ ca naivedyaṁ pratigṛhyatām ॥

19. tāmbūlam

पूगी-फल समायुक्तं नाग-वल्ली दलैर्-युतम् । एलादि चूर्ण संयुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यताम् ॥
pūgī-phala samāyuktam nāga-vallī dalair-yutam |
elādi cūrṇa saṁyuktam tāmbūlam pratigṛhyatām ॥

20. nīrājanam

कर्पूरकं महादेवि रंभोद्भूतं च दीपकम् । मंगलार्थ इदं दीपं गृहाण सुरेश्वरी ॥
karpūrakam mahādevi raṁbhodbhūtam ca dīpakam |
maṅgalārtham idam dīpaṁ gṛhāṇa sureśvarī ॥

21. puṣpāñjaliḥ

सर्व मंगल मांगल्ये शिवे सर्वार्थ शादिके । शरणे त्रयंबके गौरि नारायणी नमोऽस्तु ते ॥
sarva maṅgala māṅgalye śive sarvārtha śādike ।
śaraṇe trayambake gauri nārāyaṇī namo'stu te ॥

22. bali-dānam

एहि एहि मदीयंच बलिंदेवि लुलायक लुलायक साधय साधय खादय खादय सर्व सिद्धिं देवी स्वाहा ॥
ehi ehi madīyañca balin devi lulāyaka lulāyaka sādahaya sādahaya khādaya khādaya sarva
siddhim devī svāhā ॥

23. namaskāraḥ

दुर्गे स्मृता हरसि भीतिमशेष जंतोः स्वस्थैः स्मृता मतिमतीव शुभां ददासि ॥
durge smṛtā harasi bhītim aśeṣa jantoḥ svasthaiḥ smṛtā matim atīva śubhāṁ dadāsi ॥
दारिद्र्या दुःख भय-हारिणि का त्वदन्या सर्वोपकार कारणाय सदार्द्र चित्ता ॥
dāridryā duḥkha bhaya-hāriṇi kā tvadanyā sarvopakāra kāraṇāya sadārdra cittā ॥
नमस्ते गिरिजे देवी नमस्ते लोकनायकी । नमस्ते सर्व पापघ्नि मंगल-गौरी नमोऽस्तु ते ॥
namaste giriḥ devī namaste lokanāyakī । namaste sarva pāpaghni maṅgala-gaurī namo'stu te ॥

24. nava-durga pūjanam

ॐ शैल-पुत्र्यै नमः । ब्रह्मचारिण्यै । चंद्र-घंटायै । कूष्मांड्यै ।
स्कंद-मात्रे । कात्यायिन्यै । काल-रात्र्यै । महा-गौर्यै । सिद्धि-दायै ॥
om śaila-putryai namaḥ । brahmacārīnyai । candra-ghaṇṭāyai । kūṣmāṇḍyai ।
skanda-mātre । kātyāyīnyai । kāla-rātryai । mahā-gauryai । siddhi-dāyai ॥

25. dīpa-pūjanam

प्रधान साधार विकल्प सत्ता स्वभाव भावाद्वयन त्रयस्य ।
सा विद्यया व्यक्तमपीह माया ज्योतिः परा पातु जगंति नित्यम् ॥
pradhāna sādharma vikalpa sattā svabhāva bhāvād bhuvana trayasya ।
sā vidyayā vyaktam apīha māyā jyotiḥ parā pātu jaganti nityam ॥

26. Devi Stotra

अति-सौम्याति-रुद्रायै नतास्तस्यै नमो नमः । नमो जगत्-प्रतिष्ठायै देव्यै कृत्यै नमो नमः ॥ १ ॥
ati-saumyāti-rudrāyai natās-tasyai namo namaḥ ।
namo jagat-pratiṣṭhāyai devyai kṛtyai namo namaḥ ॥ 1 ॥
या देवी सर्व भूतेषु विष्णु मायेति शब्दिता । नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमस्तस्यै नमो नमः ॥ २ ॥
yā devī sarva bhūteṣu viṣṇu māyeti śabdītā ।
namas-tasyai namas-tasyai namas-tasyai namo namaḥ ॥ 2 ॥

या देवी सर्व भूतेषु चेतनेत्यभिधीयते । yā devī sarva bhūteṣu cetanetyabhidhīyate ।
या देवी सर्व भूतेषु बुद्धि रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu buddhi rūpeṇa saṁsthitā ।
या देवी सर्व भूतेषु निद्रा रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu nidrā rūpeṇa saṁsthitā ।
या देवी सर्व भूतेषु क्षुधा रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu kṣudhā rūpeṇa saṁsthitā ।
या देवी सर्व भूतेषु छाया रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu cchāyā rūpeṇa saṁsthitā ।
या देवी सर्व भूतेषु शक्ति रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu śakti rūpeṇa saṁsthitā ।
या देवी सर्व भूतेषु तृष्ण रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu tṛṣṇa rūpeṇa saṁsthitā ।
या देवी सर्व भूतेषु क्षांति रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu kṣānti rūpeṇa saṁsthitā ।
या देवी सर्व भूतेषु जाति रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu jāti rūpeṇa saṁsthitā ।
या देवी सर्व भूतेषु लज्जा रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu lajjā rūpeṇa saṁsthitā ।

या देवी सर्व भूतेषु शांति रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu śānti rūpeṇa saṁsthitā ।
 या देवी सर्व भूतेषु श्रद्धा रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu śraddhā rūpeṇa saṁsthitā ।
 या देवी सर्व भूतेषु कान्ति रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu kānti rūpeṇa saṁsthitā ।
 या देवी सर्व भूतेषु लक्ष्मी रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu lakṣmī rūpeṇa saṁsthitā ।
 या देवी सर्व भूतेषु वृत्ति रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu vṛtti rūpeṇa saṁsthitā ।
 या देवी सर्व भूतेषु स्मृति रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu smṛti rūpeṇa saṁsthitā ।
 या देवी सर्व भूतेषु दया रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu dayā rūpeṇa saṁsthitā ।
 या देवी सर्व भूतेषु तुष्टि रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu tuṣṭi rūpeṇa saṁsthitā ।
 या देवी सर्व भूतेषु मातृ रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu mātṛ rūpeṇa saṁsthitā ।
 या देवी सर्व भूतेषु भ्रांति रूपेण संस्थिता । yā devī sarva bhūteṣu bhrānti rūpeṇa saṁsthitā ।
 इंद्रियाणां अधिष्ठात्रि भूतानां चाखिलेषु या । भूतेषु सततं तस्यै व्याप्ति देव्यै नमो नमः ॥ २३ ॥
 indriyāṇāṁ adhiṣṭhātri bhūtānāṁ cākhileṣu yā ।
 bhūteṣu satataṁ tasyai vyāpti devyai namo namaḥ ॥ 23 ॥

27. kumārī pūjanam

❖ *Sit the maiden upon an 8 petalled lotus.*

ॐ क्लीं कुल-कुमारिकायै नमः । om klīm kula-kumārikāyai namaḥ ।
 मंत्राक्षर-मयीं लक्ष्मीं मातृणां रूप-धारिणीं । नव-दुर्गात्मिकां साक्षात्कन्यामावाह्याम्यहम् ॥
 mantrākṣara-mayīm lakṣmīm mātṛṇāṁ rūpa-dhāriṇīm ।
 nava-durgātmikāṁ sākṣāt kanyām āvāhyāmyaham ॥

ॐ शैल-पुत्र्यै नमः । ब्रह्मचारिण्यै । चंद्र-घंटायै । कूष्मांड्यै । स्कंद-मात्रे । कात्यायिन्यै । काल-रात्र्यै । महा-
 गौर्यै । सिद्धि-दायै ॥

om śāila-putryai namaḥ । brahmacāriṇyai । candra-ghaṇṭāyai । kūṣmāṇḍyai । skanda-mātre ।
 kātyāyinyai । kāla-rātryai । mahā-gauryai । siddhi-dāyai ॥

ॐ क्लीं कुल-कुमारिकायै नमः । om klīm kula-kumārikāyai namaḥ ।
 पाद्यं । अर्घ्यम् । आचमनीयम् । वस्त्रं गंधं भूषणम् । पुष्प मालिकाम्
 pādyam । arghyam । ācamanīyam । vastraṁ gandham bhūṣaṇam । puṣpa mālikām ॥

अर्चनम्:- ॐ क्लीं कौमार्यै नमः । कल्याण्यै । रोहिण्यै । कामिन्यै । चंडिकायै । शंकर्यै । दुर्गायै । सुभद्रायै ॥
 arcanam:- om klīm kaumāryai namaḥ । kalyāṇyai । rohiṇyai । kāminyai । caṇḍikāyai । śaṅkaryai ।
 durgāyai । subhadrāyai ॥

धूप । दीप । नैवेद्यम् । निराजनम् ॥ dhūpa । dīpa । naivedyam । nirājanam ॥

28. prārthana

जयन्ति मंगला कली भद्र कली कपालिनी । दुर्गा शिवा क्षमा धात्री स्वाहा स्वधा नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥
 jayanti maṅgalā kalī bhadra kalī kapālinī ।
 durgā śivā kṣamā dhātrī svāhā svadhā namo'stu te ॥ 1 ॥

You are the great victor, the auspicious one, personification of Time, the bearer of the skull (symbolising impermanence). Salutations to you; the one who is hard to understand, the beneficial one, forgiving, the Mother, the offering to the gods as well as the ancestors.

जय त्वं देवि चामुंडे जय भूत-पहारिणि । जय सर्वगते देवि काल-रात्रि नमोऽस्तु ते ॥ २ ॥
 jaya tvaṁ devi cāmuṇḍe jaya bhūta-pahāriṇi ।
 jaya sarvagate devi kāla-rātri namo'stu te ॥ 2 ॥

Victory to you O Goddess Chamundi who ultimately destroys all beings (in the form of Time), victory to you who are all pervading, salutations to you who are the Dark Night.

मधु-कैटभ विध्वंसि विधातृ वरदे नमः । रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥ ३ ॥

madhu-kaiṭabha vidhvamsi vidhātṛ varade namaḥ ।

rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ॥ 3 ॥

Salutations to you who destroyed the twin demons Madhu and Kaitabha (attraction and aversion), the creatrix and the giver of boons. Grant me spiritual form, victory over the ills of samsara, spiritual fame and the destruction of inner enemies (anger, selfishness and delusion).

29. samarpaṇam

साधु वासाधु वा कर्म यद्यदाचरितं मया । तत्सर्वं कृपया देवि गृहाणाराधनं मम ॥

sādhu vāsādhu vā karma yadyad ācaritaṁ mayā ।

tat sarvaṁ kṛpayā devi gṛhāṇārādhanam mama ॥

30. visarjanam

उत्तिष्ठ देवी चंडेशि शुभां पूजां प्रगृह्य च । कुरुष्व मम कल्याणं अष्टभिः शक्तिभिः सह ॥

uttiṣṭha devī caṇḍeśī śubhāṁ pūjāṁ pragṛhya ca ।

kuruṣva mama kalyāṇam aṣṭabhiḥ śaktibhiḥ saha ॥

दुर्गा देवि जगन्मातः स्वस्थानं गच्छ पूजिते । संवत्सरे व्यतीते तु पुनरागमनाय वै ।

durgā devi jagan mātāḥ svasthānam gaccha pūjite ।

saṁvatsare vyatīte tu punar āgamanāya vai ।

इमां पूजां मया देवि यथा शक्त्युपपादिताम् । रक्षार्थं त्वं समादाय व्रज स्वस्थानमुत्तमम् ॥

imāṁ pūjāṁ mayā devi yathā śakty-upapāditām ।

rakṣārtham tvam samādāya vraja svasthānam uttamam ॥

15. GAURI PŪJĀ

saṅkalpaḥ - संकल्पः - पूर्वोक्त गुण विशेषण विसिष्टायां अस्यां शुभ तिथौ .....।- नक्षत्र जाताः _____ अहं मम विवाह संस्कार अंगभूत श्री मंगल गौरी कृपा-कटाक्ष सिद्ध्यर्थमसर्व सौभाग्य समृद्धये दीर्घ सुमंगल्य प्राप्ति अर्थ सर्व अभिष्ट सिद्धि अर्थ मंगल गौरि पूजनं करिष्ये ॥

pūrvokta guṇa viśeṣaṇa viśiṣṭāyām asyām śubha tithau .....- nakṣatra jātāḥ _____ aham mama vivāha saṁskāra aṅgabhūta śrī maṅgala gaurī kṛpā-kaṭākṣa siddhyartham sarva saubhāgya samṛddhaye dīrgha sumaṅgalya prāpti artham sarva abhiṣṭa siddhi artham maṅgala gauri pūjanam kariṣye ॥

om on this auspicious day I _____ born on _____ nakshatra, as an ancillary to my marriage sacrament, to achieve the grace of the goddess Gauri in order to increase my well-being and for the attainment of perpetual auspiciousness and for the annulment of all inauspiciousness, for the fulfilment of my goals I now worship the goddess Mangala Gauri .

1. dhyānam

गौरीं सुवर्ण वर्णाभां सुवर्ण पद्म निवासिनीम् । पाशांकुशा-धरां भूती धरांश्च शिव-वल्लभां ॥

gaurīm suvarṇa varṇābhāṁ suvarṇa padma nivāsinīm ।

pāśāṅkuśā-dharām bhūtī dharāṁśca śiva-vallabhām ॥

O Gauri, Beloved of Lord Siva, of golden hue, dwelling within the golden lotus of the mind, wielding the noose of attachment, and the goad of motivation, the substrata of all being.

हरान्वितं इन्दु-मुखिस्सर्वाभरण भूषिताम् । विमलांगिं विशालाक्षीम्विन्दयामि सदा शिवाम् ॥

harānvitaṁ indu-mukhim sarvābharāṇa bhūṣitām ।

vimalāṅgiṁ viśālākṣīm cintayāmi sadā śivām ॥

I contemplate and visualize the Most Auspicious Goddess, Immaculate, with a face as beautiful as the

moon, and bedecked with ornaments.

2. āvāhanam

देवि देवि समागच्छ प्रार्थयेऽहं जगन्मये । इमं मया कृतं पूजां गृहाण सुरसत्तमे ॥
 devi devi samāgaccha prārthaye'haṁ jagan maye ।
 imaṁ mayā kṛtaṁ pūjāṁ gṛahāṇa surasattame ॥

I implore you to come here O mother of the universe, O Principle of the cosmic forces accept this worship that I offer.

3. āsanam

भवानी त्वाम्महा-देवी सर्व सौभाग्य दायिनी । अनेक रत्न समायुक्तं आसनं प्रतिगृह्येताम् ॥
 bhavānī tvām mahā-devī sarva saubhāgya dāyinī ।
 aneka ratna samāyuktaṁ āsanaṁ pratigṛhyetām ॥

O Great Goddess you are the bestower of all providence, please accept this bejewelled seat that I am offering.

4. pādyam

सुचारु शीतलं दिव्यं नान गंध सुवासिताम् । पाद्यं गृहाण देवेशी महादेवी नमोऽस्तु ते ॥
 sucāru śītalāṁ divyaṁ nāna gandha suvāsītām ।
 pādyam gṛhāṇa deveśī mahādevī namostu te ॥

Beautiful, cool, and divine scented with various perfumes, I offer water for your feet, please accept it, salutations to you.

5. arghyam

श्री पार्वती महाभागे शंकर प्रिय भामिनी । अर्घ्यं गृहाण कल्याणि भर्त्रा सह पतिव्रते ॥
 śrī pārvatī mahābhāge śaṅkara priya bhāminī ।
 arghyam gṛhāṇa kalyāṇi bhartrā saha pativrate ॥

Sri Parvati, most fortunate One, the beloved consort of Siva please accept this libation, along with your husband O Auspicious One.

6. ācamanam

गंग तोयं समानीतम्सुवर्ण कलशे स्थितम् । आचम्यतां महाभागे रुद्रेण सहितेऽनघ ॥
 gaṅga toyaṁ samānītam suvarṇa kalaśe sthitam ।
 ācamyatām mahābhāge rudreṇa sahite'nagha ॥

O Immaculate One, I offer you along with your husband water for sipping, brought from the Ganges in vessels of gold,

7. madhuparkam

दधि मध्वाज्य समायुक्तं शर्कर क्षीर संयुतम् । मधुपर्कं गृहानेदं अर्पयामि शिव-प्रिये ॥
 dadhi madhvājya samāyuktaṁ śarkara kṣīra saṁyutam ।
 madhuparkaṁ gṛhānedaṁ arpayāmi śiva-priye ॥

O Beloved of Siva, I offer this drink comprised of curd, honey, butter, sugar and milk, please accept it

8. snānam

पय क्षीर घृतैर्मिश्रं शर्कर मधु संयुक्तम् । पंचामृत स्नानमिदं गृहान परमेस्वरी ॥
 paya kṣīra ghr̥tair miśraṁ śarkara madhu saṁyuktaṁ ।
 pañcāmṛta snānam idaṁ gṛhāṇa paramesvarī ॥

O Lady of the Universe, I offer you five substances for bathing; milk, curd, ghee, sugar and honey, please accept it.

9. vastram

रक्त वस्त्र द्वयं देवी तुभ्यं दास्यामि पार्वती । चंद्रमौलि प्रिये देवी सदा मे वरदा भव ॥
 rakta vastra dvayaṁ devī tubhyaṁ dāsyāmi pārvatī ।
 candramauli priye devī sadā me varadā bhava ॥

I offer you O Goddess Parvati, a dual garment of red; O Beloved of Lord Siva please be propitious to me always.

10. māṅgalyam

मांगल्य मणि संयुक्तं मुक्त फल समन्वितम् । दत्त मंगल सूत्रं ते गृहाण शिव वल्लभे ॥
māṅgalya maṇi saṁyuktaṁ mukta phala samanvitam ।
datta maṅgala sūtraṁ te gṛhāṇa śiva vallabhe ॥

O Beloved of Lord Siva, I offer you this auspicious necklace, studded with jewels and pearls, please accept it

11. gandham

कर्पूर कुंकुमैर्युक्तं हरिद्रादि समन्वितम् । कस्तूरिक समायुक्तं चंदनं प्रतिगृह्यताम् ॥
karpūra kuṁkumair yuktaṁ haridrādi samanvitam ।
kastūrika samāyuktaṁ candanaṁ pratigṛhyetām ॥

Please accept these unguents, camphor, saffron, kasturi tumeric mixed with sandal paste

12. kuṁkum

हरिद्रा कुंकुमं चैव सिंदूरं कज्जलं तथा । सौभाग्य द्रव्य संयुक्तं गृहाण परमेस्वरी ॥
haridrā kuṁkumaṁ caiva sindūraṁ kajjalaṁ tathā ।
saubhāgya dravya saṁyuktaṁ gṛhāṇa paramesvarī ॥

I offer you cosmetics, tumeric, saffron, and sindur, and kajal, please accept them O Lady of the Universe.

13. puṣpam

जाजि पन्नाग मंदार केतकी चंपकानि च । पुष्पाणि तव पुजार्थं अर्पयामि सदा शिवे ॥
jājī pannāga mandāra ketakī caṁpakāni ca ।
puṣpāṇi tava pujārthaṁ arpayāmi sadā śive ॥

I offer you various flowers in worship O Auspicious Goddess, Jaji, pannaga, mandara, ketaki and champak.

कात्यायन्यै नमः । उमायै । भद्रायै । हैमवत्यै । ईश्वर्यै । भवान्यै । सर्व-पाप-हरायै । मृडान्यै । चंडिकायै ।
गिरिजायै । ब्राह्म्यै । माहेश्वर्यै । कौमार्यै । वैष्णव्यै । वराहायै । इंद्राण्यै । चामुंडायै । दाक्षायण्यै । पार्वत-
राज-पुत्र्यै । चंद्र-शेखर-पत्न्यै । सर्वोपद्रव-नाशिन्यै । श्री मंगल-गौर्यै नमः ॥

kātyāyanai namaḥ । umāyai । bhadrāyai । haimavatyai । īśvaryai । bhavānyai । sarva-pāpa-
harāyai । mṛḍānyai । caṇḍikāyai । girijāyai । brāhmyai । māheśvaryai । kaumāryai । vaiṣṇavyai ।
varāhāyai । indrānyai । cāmuṇḍāyai । dākṣāyaṇyai । pārvata-rāja-putryai । candra-śekhara-
patnyai । sarvopadrava-nāśinyai । śrī maṅgala-gauryai namaḥ ॥

14. dhūpam

वनस्पति रसोद्भूतो गन्धाड्यो गन्ध उत्तमः । आग्नेयः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥
vanaspati rasodbhūto gandhāḍyo gandha uttamaḥ ।
āghreyaḥ sarva devānām dhūpo'yaṁ pratigṛhyatām ॥

Please accept this incense made from the best scents of the forest, it is most acceptable to all the deities

15. dīpam

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥
sājyañca varti samyuktaṁ vahninā yojitaṁ mayā ।
dīpaṁ gṛhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ॥

With ghee and three wicks I have arranged a lamp, please accept this light, O Devi and remove the ignorance pervading the three worlds.

16. naivedyam

शर्कर खंड खाद्यानि दधि क्षीरं घृतानि च । आहार भक्ष्य भोजं च नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥
śarkara khaṇḍa khādyāni dadhi kṣīraṁ ghṛtāni ca ।
āhāra bhakṣya bhojaṁ ca naivedyaṁ pratigṛhyatām ॥

With sugar, roots and other edibles, with curds, milk and ghee, the most tasty victuals I have prepared, please accept them.

17. tāmbūlam

पूगी-फल समायुक्तं नाग-वल्ली दलैर्-युतम् । एलादि चूर्ण संयुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यताम् ॥
 pūgī-phala samāyuktam nāga-vallī dalair-yutam ।
 elādi cūrṇa samyuktam tāmbūlam pratigṛhyatām ॥

Please accept this betel; betel nuts and leaves together, with the powder of cardamom and other spices.

18. nīrājanam

कर्पूरकम्महादेवि रंभोद्भूतं च दीपकम् । मंगलार्थ इदं दीपं गृहाण सुरेश्वरी ॥
 karpūrakam mahādevi rambhodbhūtam ca dīpakam ।
 maṅgalārtham idam dīpaṁ gṛhāṇa sureśvarī ॥

O Lady of the gods please accept this auspicious lamp, a camphor flame in a celestial lamp O Mahādevi!

19. puṣpāñjaliḥ

सर्व मंगल मांगल्ये शिवे सर्वार्थ शादिके । शरणे त्रयंबके गौरि नारायणी नमोऽस्तु ते ॥
 sarva maṅgala māṅgalye śive sarvārtha śādikē ।
 śaraṇe trayambake gauri nārāyaṇī namo'stu te ॥

20. namaskāraḥ

नमस्ते गिरिजे देवी नमस्ते लोकनायकी । नमस्ते सर्व पापघ्नि मंगल-गौरी नमोऽस्तु ते ॥
 namaste giriḇe devī namaste lokanāyakī ।
 namaste sarva pāpaghni maṅgala-gaurī namo'stu te ॥

Obeisance to thee of Daughter of the Mountains, salutations to thee exemplar of the Universe, Salutations to thee the forgiver of sins, Obeisance to thee Auspicious Gauri.

16. NAVAGRAHA PŪJĀ

हरिः ॐ तत्सत् । श्री गोविंद ३ । शुभे शोभने मुहूर्ते अद्य श्री भगवतो महा-पुरुषस्य श्री विष्णोराज्ञया प्रवर्तमानस्य आद्य ब्रह्मणः द्वितीय परार्धे श्री श्वेत वराह कल्पे वैवस्वत मन्वन्तरे अष्टाविंशतीतमे कलि युगे प्रथम पादे जांबुद्वीपे मेरोः _____ दिग्-भागे हिरण्मय वर्षे हिरण्मय देशे _____ देशे _____ महा नगरि अंतर्गते व्यवहारिकानांप्रभवादि षष्टि संवत्सरानां मध्ये ..... नाम संवत्सरे _____ अयने _____ ऋतौ मासोत्तमे _____ मासे _____ पक्षे _____ तिथौ _____ वासर युक्तायां _____ नक्षत्र युक्तायाम्श्री विष्णु योगे श्री विष्णु करणे शुभ योग शुभ करणे सकल ग्रह गुण विशेषण विसिष्टायाम् -

Hariḥ om tat sat । śrī govinda 3 । śubhe śobhane muhūrte adye śrī bhagavato mahā-puruṣasya śrī viṣṇor ājñayā pravartamānasya ādya brahmaṇaḥ dvitīya parārdhe śrī śveta varāha kalpe vaivasvata manvantare aṣṭāviṃśatīttame kali yuge prathama pāde jāmbudvīpe meroḥ _____ dig-bhāge hiraṇmaya varṣe hiraṇmaya deśe _____ deśe _____ mahā nagari antargate vyavahārikānām prabhavādi ṣaṣṭhi saṁvatsarānām madhye ..... nāma saṁvatsare _____ ayane _____ ṛtau māsottame _____ māse _____ pakṣe _____ tithau _____ vāsara yuktāyām _____ nakṣatra yuktāyām śrī viṣṇu yoge śrī viṣṇu karaṇe śubha yoga śubha karaṇe sakala graha guṇa viśeṣaṇa viśiṣṭhāyām -

Harih om tatsat. Govinda, Govinda, Govinda, with the sanction of the Supreme Being Lord Vishnu, in this period during the second half of the life-span of the demiurge Brahma, during the aeon of the White Boar, during the universal rule of Vaivasvata Manu in the 28th period, during the first quarter of the age of Kali, on the planet Earth in land _____ of mount Meru, in the Golden Land, in the country of _____, in the metropolis of _____, , in the year _____, of the 60 year Jovian cycle, in the _____, solstice, during the _____, season, in the month of _____, in the _____, fortnight, on the _____, lunar day, on a _____, day under the constellation of _____, with auspicious conjunctions, and all the planets being benevolently disposed;

अस्यां शुभ तिथौ, _____ गोत्रोद्भवस्य _____ नक्षत्रे जातस्य अहं /अस्य यजमानस्य - सपरिवारस्य समस्त दुरित-क्षय द्वारा, जन्म कुंडल्यां वर्ष कुंडल्यां गोचरे च अरिष्ठ स्थितानां सूर्यादि नवग्रह कृत सर्व विध पीड उपशांति अर्थ सर्व अपशांति पूर्वक क्षेम, स्थैर्य, दीर्घ आयुः, आरोग्य, अभय, दृढ-गात्रत, मनश्-शांति, प्राप्ति अर्थ, ऐश्वर्याभि-वृद्धयर्थ सर्व अभिष्ट सिद्ध्यर्थ ये ये ग्राहाः शुभ-स्थानेषु स्थिताः तेषां ग्रहाणां अत्यन्तातिशयित शुभ फल अवाप्त्यर्थ ये ये ग्राहाः शुभ-एतर-स्थानेषु स्थिताः तेषां ग्रहाणां आनुकूल्य सिद्ध्यर्थ च धर्म, अर्थ, काम, मोक्ष, चतुर्विध पुरुषार्थ सिद्धि द्वारा नवग्रह देवता अधि-देवता प्रत्यधि-देवता प्रसाद सिद्ध्यर्थ श्री परमेश्वर प्राप्ति-अर्थ यथा शक्त्या ग्रह शांतिम्करिष्ये ॥

asyām śubha tithau, ... gotrodbhavasya ..... nakṣatre jātasya ahaṁ /asya yajamānasya - saparivārasya samasta durita-kṣaya dvārā, janma kuṇḍalyām varṣa kuṇḍalyām gocare ca ariṣṭha sthitānām sūryādi navagraha kṛta sarva vidha pīḍa upaśānti arthaṁ sarva apaśānti pūrvaka kṣema, sthairyā, dīrgha āyuh, ārogya, abhaya, dṛḍha-gātrata, manaś-śānti, prāpti arthaṁ, aiśvaryābhi-vṛddhyarthaṁ sarva abhiṣṭha siddhyarthaṁ ye ye grāhāḥ śubha-sthāneṣu sthitāḥ teṣāṁ grahāṇām atyantātiśayita śubha phala avāptyarthaṁ ye ye grāhāḥ śubha-etara-sthāneṣu sthitāḥ teṣāṁ grahāṇām ānukūlya siddhyarthaṁ ca dharma, artha, kāma, mokṣa, catur vidha puruṣārtha siddhi dvārā navagraha devatā adhi-devatā pratyadhi-devatā prasāda siddhyarthaṁ śrī parameśvara prāpti-arthaṁ yathā śaktyā graha śāntim kariṣye ॥

On this auspicious day I ..... belonging to the clan of ..... perform this Navagraha Santi Homa according to my ability, for the absolution of all my sins and those of my family, and to meliorate all those negative indications in our birth charts, or transit charts which are caused by inauspicious placings of the nine planets, and for diminishing the sorrow that could result from such placings, in order to obtain peace, well-being, mental solace, security, longevity, health and prosperity. In order to propitiate the Planetary Forces for obtaining the fourfold aim of human existence honour, prosperity, pleasure and final liberation; and for invoking the Grace of the Supreme Lord.

तदंगत्वेन निर्विघ्नेन परि-संपात्यर्थमादौ विघ्नेश्वर पूजाम्करिष्ये ॥

tad aṅgatvena nirvighnena pari-sampātyarthaṁ ādau vighneśvara pūjām kariṣye ॥

- ❖ Ganeśa pūjā
- ❖ Kumbha varuṇa āvāhanam

1. dhyānam - अथ आदित्यादि नवग्रह देवता ध्यानं करिष्ये ।

atha ādityādi navagraha devatā dhyānaṁ kariṣye ।

- ❖ **sūrya** - ॐ सूर्य ग्रहाय नमः । om sūrya grahāya namaḥ ।

द्वि-भुजं पद्म-हस्तं च वरदं मकुटाञ्चितम् । ध्यायेत्-दिवाकरं देवं सर्व-अभिष्ट प्रदायकम् ॥

dvi-bhujam padma-hastam ca varadam makutañvitam ।

dhyāyet-divākaraṁ devaṁ sarva-abhiṣṭa pradāyakam ॥

सदेशं सगोत्रं सरूपं सवर्णं सर्षिश्छंदसं मध्ये रक्त वर्तुलाकार मंडले प्रतिष्ठितं पूर्वाभिमुखं अधि-देवता प्रत्यधि-देवता सहित आदित्य ग्रहं ध्यायामि आवाहयामि ॥

sadeśam sagotraṁ sarūpaṁ savarṇam sarṣiścchandasaṁ madhye rakta vartulākāra maṇḍale pratiṣṭhitam pūrvābhimukhaṁ adhi-devatā pratyadhi-devatā sahita āditya grahaṁ dhyāyāmi āvāhayāmi ॥

ॐ भास्कराय विद्महे, महा-द्युति-कराय धीमहि, तन्नो आदित्य प्रचोदयात् ॥

om bhāskarāya vidmahe, mahā-dyuti-karāya dhīmahi, tanno āditya pracodayāt ॥

- ❖ **soma** - ॐ चंद्र ग्रहाय नमः । om candra grahāya namaḥ ।

गदा-धर-धरं देवं श्वेत-वर्णं निशाकरम् । ध्यायेदमृत-संभूतं सर्व काम फल प्रदम् ॥

gadā-dhara-dharam devam śveta-varṇam niśākaram ।
dhyāyed amṛta-sambhūtam sarva kāma phala pradam ॥

सदेशं सगोत्रं सरूपं सवर्णं सर्षिश्छंदसं अधि-देवता प्रत्यधिदेवता सहित आदित्य-ग्रहस्य आग्नेय दिग्-भागे श्वेत
चतुश्चाकार मंडले प्रतिष्ठितं पश्चिमाभिमुखं अधि-देवता प्रत्यधि-देवता सहित चंद्र ग्रहं ध्यायामि आवाहयामि ॥
sadeśam sagotram sarūpaṁ savarṇam sarṣiścchandasaṁ adhi-devatā pratyadhidevatā sahita
āditya-grahasya āgneya dig-bhāge śveta catuśrākāra maṇḍale pratiṣṭhitam paścimābhimukham
adhi-devatā pratyadhi-devatā sahita candra grahaṁ dhyāyāmi āvāhayāmi ॥

ॐ निषाकराय विद्महे, सुधाहस्ताय धीमहि, तन्नश्चंद्र प्रचोदयात् ॥
om niṣākarāya vidmahe, sudhāhastāya dhīmahi, tannaś candra pracodayāt ॥

❖ **aṅgāraka** - ॐ अंगारक ग्रहाय नमः । om aṅgāraka grahāya namaḥ ।

रक्त-माल्याम्-बरधरं हेम-रूपं चतुर्-भुजम् । शक्ति-शूल गदा पद्माधारयंतं करांबुजैः ॥
rakta-mālyām-baradharam hema-rūpaṁ catur-bhujam ।
śakti-śūla gadā padmān dhārayantaṁ karāmbujaiḥ ॥

सदेशं सगोत्रं सरूपं सवर्णं सर्षिश्छंदसं अधि-देवता प्रत्यधिदेवता सहित आदित्य-ग्रहस्य दक्षिण दिग्-भागे रक्त
त्रिकोणाकार मंडले प्रतिष्ठितं दक्षिणाभिमुखं अधि-देवता प्रत्यधि-देवता सहित अंगारक ग्रहं ध्यायामि
आवाहयामि ॥

sadeśam sagotram sarūpaṁ savarṇam sarṣiścchandasaṁ adhi-devatā pratyadhidevatā sahita
āditya-grahasya dakṣiṇa dig-bhāge rakta trikoṇākāra maṇḍale pratiṣṭhitam dakṣiṇābhimukham
adhi-devatā pratyadhi-devatā sahita aṅgāraka grahaṁ dhyāyāmi āvāhayāmi ॥

ॐ अंगारकाय विद्महे, भूमि-पुत्राय धीमहि, तन्नश्कुज प्रचोदयात् ॥
om aṅgārakāya vidmahe, bhūmi-putrāya dhīmahi, tannaś kuja pracodayāt ॥

❖ **budha** - ॐ बुध ग्रहाय नमः । om budha grahāya namaḥ ।

सिंहारूढं चतुर्-बाहुं खड्ग चर्म गदा-धरम् । सोम-पुत्रं महा-सौम्यं ध्यायेत्सर्वार्थ सिद्धि-दम् ॥
siṁhārūḍhaṁ catur-bāhuṁ khaḍga carma gadā-dharam ।
soma-putraṁ mahā-saumyaṁ dhyāyet sarvārtha siddhi-dam ॥

सदेशं सगोत्रं सरूपं सवर्णं सर्षिश्छंदसं अधि-देवता प्रत्यधिदेवता सहित आदित्य-ग्रहस्य ईशाण्य दिग्-भागे
पीत-बाणाकार मंडले प्रतिष्ठितं पूर्वाभिमुखं अधि-देवता प्रत्यधि-देवता सहित बुध ग्रहं ध्यायामि आवाहयामि ॥
sadeśam sagotram sarūpaṁ savarṇam sarṣiścchandasaṁ adhi-devatā pratyadhidevatā sahita
āditya-grahasya īśānya dig-bhāge pīta-bāṇākāra maṇḍale pratiṣṭhitam pūrvābhimukham adhi-
devatā pratyadhi-devatā sahita budha grahaṁ dhyāyāmi āvāhayāmi ॥

ॐ सौम्य-कराय विद्महे, सोम-सुताय धीमहि, तन्नो बुद्ध प्रचोदयात् ॥
om saumya-karāya vidmahe, soma-sutāya dhīmahi, tanno buddha pracodayāt ॥

❖ **brhaspati** - ॐ बृहस्पति ग्रहाय नमः । om brhaspati grahāya namaḥ ।

वराक्ष-मालिका दंड कमंडलु-धरं विभुम् । पुष्प-रागांकितं पीतं वरदं भावयेद्गुरुम् ॥
varākṣa-mālikā daṇḍa kamaṇḍalu-dharaṁ vibhum ।
puṣpa-rāgāṅkitaṁ pītaṁ varadaṁ bhāvayed gurum ॥

सदेशं सगोत्रं सरूपं सवर्णं सर्षिश्छंदसं अधि-देवता प्रत्यधिदेवता सहित आदित्य-ग्रहस्य उत्तर दिग्-भागे कणक
दीर्घ चतुर्चाकार मंडले प्रतिष्ठितं उत्तराभिमुखं अधि-देवता प्रत्यधि-देवता सहित बृहस्पति ग्रहं ध्यायामि
आवाहयामि ॥

sadeśam sagotram sarūpaṁ savarṇam sarṣiścchandasaṁ adhi-devatā pratyadhidevatā sahita
āditya-grahasya uttara dig-bhāge kaṇaka dīrgha caturśrākāra maṇḍale pratiṣṭhitam

uttarābhimukhaṁ adhi-devatā pratyadhi-devatā sahita bṛhaspati grahaṁ dhyāyāmi āvāhayāmi

ओमांगिरसाय विद्महे, वागीशाय धीमहि, तन्न जीव प्रचोदयात् ॥

om āṅgirasāya vidmahe, vāgīśāya dhīmahi, tanna jīva pracodayāt ॥

❖ **śukra** - ॐ शुक्र ग्रहाय नमः । om śukra grahāya namaḥ ।

जटिलंचाक्ष-सूत्रंच वर-दंड-कमंडलुम् । श्वेत-वस्त्रोज्ज्वलं शुक्रं सर्व दानव पूजितम् ॥

jaṭilāñcākṣa-sūtrañca vara-daṇḍa-kamaṇḍalum ।

śveta-vastrojvalaṁ śukraṁ sarva dānava pūjitam ॥

सदेशं सगोत्रं सरूपं सवर्णं सर्षिश्छंदसं अधि-देवता प्रत्यधिदेवता सहित आदित्य-ग्रहस्य पूर्व दिग्-भागे श्वेत-

पंच-कोणाकार मंडले प्रतिष्ठितं पूर्वाभिमुखं अधि-देवता प्रत्यधि-देवता सहित शुक्र ग्रहं ध्यायामि आवाहयामि ॥

sadeśaṁ sagotraṁ sarūpaṁ savarṇaṁ sarṣiścchandasaṁ adhi-devatā pratyadhidevatā sahita āditya-grahasya pūrva dig-bhāge śveta-pañca-koṇākāra maṇḍale pratiṣṭhitaṁ pūrvābhimukhaṁ adhi-devatā pratyadhi-devatā sahita śukra grahaṁ dhyāyāmi āvāhayāmi ॥

ॐ भार्गवाय विद्महे, विद्याधीषाय धीमहि, तन्नशुक्र प्रचोदयात् ॥

om bhārgavāya vidmahe, vidyādhiṣāya dhīmahi, tannaśukra pracodayāt ॥

❖ **śanaiścara** - ॐ शनैश्चर ग्रहाय नमः । om śanaiścara grahāya namaḥ ।

कृष्णाम्-बरधं देवं द्वि-भुजं गृध्र-संस्थितम् । सर्व पीडा-हरं नृणां ध्यायेद्ग्रह-गणोत्तमम् ॥

kṛṣṇām-baradhaṁ devaṁ dvi-bhujaṁ gṛdhra-saṁsthitam ।

sarva pīḍā-haraṁ nṛṇāṁ dhyāyed graha-gaṇottamam ॥

सदेशं सगोत्रं सरूपं सवर्णं सर्षिश्छंदसं अधि-देवता प्रत्यधिदेवता सहित आदित्य-ग्रहस्य पश्चिम दिग्-भागे

कृष्ण धनुराकार मंडले प्रतिष्ठितं पश्चिमाभिमुखं अधि-देवता प्रत्यधि-देवता सहित शनैश्चर ग्रहं ध्यायामि

आवाहयामि ॥

sadeśaṁ sagotraṁ sarūpaṁ savarṇaṁ sarṣiścchandasaṁ adhi-devatā pratyadhidevatā sahita āditya-grahasya paścima dig-bhāge kṛṣṇa dhanurākāra maṇḍale pratiṣṭhitaṁ paścimābhimukhaṁ adhi-devatā pratyadhi-devatā sahita śanaiścara grahaṁ dhyāyāmi āvāhayāmi ॥

ॐ शनैश्चराय विद्महे, छाय-पुत्राय धीमहि, तन्न मंद प्रचोदयात् ॥

om śanaiścārāya vidmahe, chhāya-putrāya dhīmahi, tanna manda pracodayāt ॥

❖ **rāhu** - ॐ राहु ग्रहाय नमः । om rāhu grahāya namaḥ ।

कराल-वदनं कङ्ग-चर्म-शूल-वरान्वितम् । नील-सिंहासनम्राहुं ध्यायेद्रोग प्रशांतये ॥

karāla-vadanaṁ kaṅga-carma-śūla-varānvitam ।

nīla-simhāsanam rāhuṁ dhyāyed roga praśāntaye ॥

सदेशं सगोत्रं सरूपं सवर्णं सर्षिश्छंदसं अधि-देवता प्रत्यधिदेवता सहित आदित्य-ग्रहस्य निऋति दिग्-भागे धूम्र

शूर्पाकार मंडले प्रतिष्ठितं दक्षिणाभिमुखं अधि-देवता प्रत्यधि-देवता सहित राहु ग्रहं ध्यायामि आवाहयामि ॥

sadeśaṁ sagotraṁ sarūpaṁ savarṇaṁ sarṣiścchandasaṁ adhi-devatā pratyadhidevatā sahita āditya-grahasya niṛṛti dig-bhāge dhūmra śūrpākāra maṇḍale pratiṣṭhitaṁ dakṣiṇābhimukhaṁ adhi-devatā pratyadhi-devatā sahita rāhu grahaṁ dhyāyāmi āvāhayāmi ॥

ॐ सैम्हिकेयाय विद्महे, धूम्र-वर्णाय धीमहि, तन्नो राहु प्रचोदयात् ॥

om saimhikeyāya vidmahe, dhūmra-varṇāya dhīmahi, tanno rāhu pracodayāt ॥

❖ **ketu** - ॐ केतु ग्रहाय नमः । om ketu grahāya namaḥ ।

धूम्र-वर्णं द्वि-बाहुं च केयुं च विकृताननम् । गृध्रासनं गतं नित्यं ध्यायेत्सर्व फलाप्तये ॥

dhūmra-varṇaṁ dvi-bāhuṁ ca keyuṁ ca vikṛtānanam ।
gr̥dhrāsanam̐ gataṁ nityaṁ dhyāyet sarva phalāptaye ॥

सदेशं सगोत्रं सरूपं सवर्णं सर्षिश्छंदसं अधि-देवता प्रत्यधिदेवता सहित आदित्य-ग्रहस्य वायव्य दिग्-भागे
नाना-वर्ण ध्वजाकार मंडले प्रतिष्ठितं दक्षिणाभिमुखं अधि-देवता प्रत्यधि-देवता सहित केतु ग्रहं ध्यायामि
आवाहयामि ॥

sadeśaṁ sagotraṁ sarūpaṁ savarṇaṁ sarṣiścchandasam̐ adhi-devatā pratyadhidevatā sahita
āditya-grahasya vāyavya dig-bhāge nānā-varṇa dhvajākāra maṇḍale pratiṣṭhitam̐
dakṣiṇābhimukham̐ adhi-devatā pratyadhi-devatā sahita ketu graham̐ dhyāyāmi āvāhayāmi ॥

ॐ ब्रह्म-पुत्राय विद्महे, चित्र-वर्णाय धीमहि, तन्नो केतु प्रचोदयात् ॥

om̐ brahma-putrāya vidmahe, citra-varṇāya dhīmahi, tanno ketu pracodayāt ॥

ॐ आदित्यादि नवग्रह देवताभ्यो नमः । स्वामिनः सर्व-जगनाथाः यावात्पूजावसानकम् । तावात्पूयंप्रीति भावेन
मंडलेऽस्मिन्सन्निधिम्कुरुत ॥

om̐ ādityādi navagraha devatābhyo namaḥ । svāminah̐ sarva-jaganāthāḥ yāvāt pūjāvasānakam̐ ।
tāvāt yūyam̐ prīti bhāvena maṇḍale'smin sannidhim̐ kuruta ॥

आवाहिता भवत । स्थापिता भवत । सन्निधा भवत । सन्निरुधा भवत । सन्निहिता भवत । अवगुंठिता भवत ।
प्रसीदत ॥

āvāhitā bhavata । sthāpitā bhavata । sannidhā bhavata । sannirudhā bhavata । sannihitā bhavata ।
avagunṭhitā bhavata । prasīdata ॥

Adhidevatā āvāhanam

śiva

एह्येहि विश्वेश्वर नस्त्रिशूल कपाल खट्वांग धरेण सार्धम् ।

लोकेश यक्षेश्वर यज्ञ सिद्धयै गृहाण पूजां भगवन्मस्ते ॥

ehyehi viśveśvara nastriśūla kapāla khaṭvāṅga dhareṇa sārddham ।

lokeśa yakṣeśvara yajña siddhyai gr̥hāṇa pūjāṁ bhagavan namaste ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः शिवाय नमः शिवमध्यायामि, आवाहयामि, स्थापयामि ॥

om̐ bhūrbhuvassuvaḥ śivāya namaḥ śivam̐ dhyāyāmi, āvāhayāmi, sthāpayāmi ॥

umā

हिमाद्रि तनयां देवीं वरदां शंकर-प्रियाम् । लंबोदरस्य जननीमुमां वाहयाम्यहम् ॥

himādri tanayāṁ devīm̐ varadāṁ śaṅkara-priyām ।

lambodarasya jananīm̐ umām̐ vāhayāmyaham ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः उमायै नमः उमामध्यायामि, आवाहयामि, स्थापयामि ॥

om̐ bhūrbhuvassuvaḥ umāyai namaḥ umām̐ dhyāyāmi, āvāhayāmi, sthāpayāmi ॥

skanda

रुद्र-तेजस्समुत्पन्नं देवसेनाग्रं विभुम् । षण्मुखमृत्तिकासूनुस्कंदमावाहयाम्यहम् ॥

rudra-tejas samutpannam̐ devasenāgram̐ vibhum ।

ṣaṇmukham̐ kṛttikāsūnum̐ skandam̐ āvāhayāmyaham ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः स्कंदाय नमः स्कंदमध्यायामि, आवाहयामि, स्थापयामि ॥

om̐ bhūrbhuvassuvaḥ skandāya namaḥ skandam̐ dhyāyāmi, āvāhayāmi, ० ॥

viṣṇu

देव-देवं जगन्नाथं भक्तानुग्रह-कारकम् । चतुर्भुजप्रमानाथं विष्णुमावाहयाम्यहम् ॥

deva-devam̐ jagannātham̐ bhaktānugraha-kārakam ।

caturbhujam̐ ramānātham̐ viṣṇum̐ āvāhayāmyaham ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः विष्णवे नमः विष्णुमध्यायामि, आवाहयामि, स्थापयामि ॥

om bhūrbhuvassuvaḥ viṣṇave namaḥ viṣṇum dhyāyāmi, āvāhayāmi, sthāpayāmi

brahmā

कृष्णाजिनांबरधरपद्मसंस्थं चतुर्मुखम् । वेदाधारं निरालंबं विदिमावाहयाम्यहम् ॥
kṛṣṇājīnāmbaḥadharāṁ padmasaṁsthaṁ caturmukhaṁ ।
vedādhāraṁ nirālambaṁ vidim āvāhayāmyaham ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः ब्रह्मणे नमः ब्रह्माणम्यायामि, आवाहयामि, स्थापयामि ॥

om bhūrbhuvassuvaḥ brahmaṇe namaḥ brahmaṇaṁ dhyāyāmi, āvāhayāmi, sthāpayāmi

indra

देवराजं गजारूढशुनासीरं शतक्रतुम् । वज्र-हस्तं महा बाहुमिंद्रमावाहयाम्यहम् ॥
devarājaṁ gajārūḍhaṁ śunāsīraṁ śatakratum ।
vajra-hastaṁ mahā bāhum indram āvāhayāmyaham ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः इंद्राय नमः इंद्रं ध्यायामि, आवाहयामि, स्थापयामि

om bhūrbhuvassuvaḥ indrāya namaḥ indraṁ dhyāyāmi, āvāhayāmi, sthāpayāmi

yama

धर्म-राजम्महावीर्यमदक्षिणादिपतिं प्रभुम् । रक्तेक्षणं महा बाहुं यममावाहयाम्यहम् ॥
dharma-rājaṁ mahāvīryaṁ dakṣiṇādīk patīṁ prabhum ।
raktekṣaṇaṁ mahā bāhum yamaṁ āvāhayāmyaham ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः यमाय नमः यमम्यायामि, आवाहयामि, स्थापयामि

om bhūrbhuvassuvaḥ yamāya namaḥ yamaṁ dhyāyāmi, āvāhayāmi, sthāpayāmi

kāla

अनाकारमनन्ताख्यं वर्तमानं दिने दिने । कलाकाष्ठादि रूपेण कालमावाहयाम्यहम् ॥
anākāraṁ anantākhyāṁ vartamānaṁ dine dine ।
kalākāṣṭhādi rūpeṇa kālam āvāhayāmyaham ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः कालाय नमः कालम्यायामि, आवाहयामि, स्थापयामि ॥

om bhūrbhuvassuvaḥ kālāya namaḥ kālaṁ dhyāyāmi, āvāhayāmi, sthāpayāmi ॥

citra-gupta

धर्मराज सभासंस्थं कृताकृत विवेकिनम् । आवाहये चित्र-गुप्तं लेखनी-पत्र हस्तकम् ॥
dharma-rāja sabhāsaṁsthaṁ kṛtākṛta vivekinam ।
āvāhaye citra-guptaṁ lekhanī-patra hastakam ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः चित्र-गुप्ताय नमः चित्र-गुप्तम्यायामि, आवाहयामि, स्थापयामि ॥

om bhūrbhuvassuvaḥ citra-guptāya namaḥ citra-guptaṁ dhyāyāmi, 0 ॥

Upacāraḥ

2. āvāhanam

आगच्छंतु महा भागा भास्कराद्या नवग्रहाः । यज्ञस्यास्य प्रशान्त्यर्थं सर्वऽनुग्रह कारकाः ॥
āgacchantu mahā bhāgā bhāskarādyā navagrahāḥ ।
yajñasyāsya praśāntyartham sarva'nugraha kārakāḥ ॥

3. āsanam

सुवर्ण रत्न-खचितं शुद्धोर्णा-निर्मितं शुभम् । आसनंतु मयानीतं भास्कराद्या नवग्रहाः ॥
suvarṇa ratna-khacitaṁ śuddhornā-nirmitaṁ śubham ।
āsanantu mayānītaṁ bhāskarādyā navagrahāḥ ॥
आवाहितानां सर्वासां देवतानां आसनं समर्पयामि ।
āvāhitānām sarvāsām devatānām āsanam samarpayāmi ।

4. pādyam

शुद्ध पात्रे स्थितं दिव्यं जलं तीर्थोद्भवं परम् । प्रतिगृह्णन्तु मे पाद्यं भास्कराद्या नवग्रहाः ॥
 śuddha pātre sthitam divyam jalam tīrthodbhavaṁ param ।
 pratigṛhṇantu me pādyam bhāskarādyā navagrahāḥ ॥

5. arghyam

नाना तीर्थोद्भवं वारि कर्पूरादि सुवासितम् । अर्घ्यं गृह्णन्तु संप्रीत्या भास्कराद्या नवग्रहाः ॥
 nānā tīrthodbhavaṁ vāri karpūrādi suvāsitam ।
 arghyam gṛhṇantu sampṛītyā bhāskarādyā navagrahāḥ ॥

6. snānam

दधि दुग्ध घृतक्षौद्रसिताभि परिकल्पितम् । स्नानार्थं प्रतिगृह्णन्तु भास्कराद्या नवग्रहाः ॥
 dadhi dugdha ghṛtakṣaudrasitābhi parikalpitam ।
 snānārtham pratigṛhṇantu bhāskarādyā navagrahāḥ ॥
 गंगा-गोदावरी कृष्णा गोमतीभ्यश्शसमाहृतम् । सलिलं प्रतिगृह्णन्तु भास्कराद्या नवग्रहाः ॥
 gaṅgā-godāvarī kṛṣṇā gomatībhyaś samāhṛtam ।
 salilam pratigṛhṇantu bhāskarādyā navagrahāḥ ॥

7. vastram

संयक्शुद्धानि वासांसि तथालंकरणानि च । मया नीतानि गृह्णन्तु भास्कराद्या नवग्रहाः ॥
 samyak śuddhāni vāsāṁsi tathālankaraṇāni ca ।
 mayā nītāni gṛhṇantu bhāskarādyā navagrahāḥ ॥

8. upavītam

नवभिस्तंतुभिर्युक्तं त्रिगुणं देवतामयम् । उपवीतानि दत्तानि गृह्णन्तु नवग्रहाः ॥
 navabhis tantubhir yuktam triguṇam devatāmayam ।
 upavītāni dattāni gṛhṇantvatra navagrahāḥ ॥

9. gandham

मलयाऽद्रि समुद्रतं कस्तूरीशशि सम्युतम् । मयाऽर्पितं च गृह्णन्तु भास्कराद्या नवग्रहाः ॥
 malayā'dri samudbhūtam kastūrīśaśi samyutam ।
 mayā'rpitaṁca gṛhṇantu bhāskarādyā navagrahāḥ ॥

10. puṣpam

मालत्यादिनि पुष्पाणि दूर्वा युक्तान्यनेकशः । मयार्पितानि गृह्णन्तु भास्कराद्या नवग्रहाः ॥
 mālatyādini puṣpāṇi dūrvā yuktānyanekaśaḥ ।
 mayārpitāni gṛhṇantu bhāskarādyā navagrahāḥ ॥

11. aṣṭhottara nāma arcanam

ॐ भानवे नमः । हम्साय । भास्कराय । सुर्याय । सूराय । तमोहराय । रथिने । विश्वे-धृते । अव्याप्त्रे । हराय ॥ १० ॥

om bhānave namaḥ । hamsāya । bhāskarāya । suryāya । sūrāya । tamoharāya । rathine । viśve-
 dhṛte । avyāptre । harāya ॥ 10 ॥

वेद-मयाय । विभवे । शुधांशवे । शुभ्रांसवे । चंद्राय । अब्ज-नेत्र-समुद्रवाय । ताराधिपाय । रोहिनीशाय । शंभु-
 मूर्ति-कृतालयाय । औशधीड्याय ॥ २० ॥

veda-mayāya । vibhave । śudhāṁśave । śubhrāṁsave । candrāya । abja-netra-samudbhavāya ।
 tāradhipāya । rohinīśāya । śambhu-mūrti-kṛtālayāya । auśadhīdyāya ॥ 20 ॥

औशधीपतये । ईश्वर-धराय । सुधा-निधये । सकलाह्लादन-कराय । भौमाय । भूमि-सुताय । भूत-मान्याय ।
 समुद्रवाय । आर्याय । अग्नि कृते ॥ ३० ॥

auśadhīpataye । īśvara-dharāya । sudhā-nidhaye । sakalāhlādana-karāya । bhaumāya । bhūmi-
 sutāya । bhūta-mānyāya । samudbhavāya । āryāya । agni kṛte ॥ 30 ॥

रोहितंगकाय । रक्त-वस्त्र-धराय । शुचये । मंगलाय । अंगारकाय । रक्त-मालिने । माया-विशारधाय । बुधाय । तारा-सुताय । सौम्याय ॥ ४० ॥

rohitaṅgakāya | rakta-vastra-dharāya | śucaye | maṅgalāya | aṅgārakāya | rakta-māline | māyā-
viśāradhāya | budhāya | tāra-sutāya | saumyāya ॥ 40 ॥

रोहिनि-गर्भ-संभुताय । चंद्रात्म-जाय । सोम-वम्श-कराय । श्रुति-विशारधाय । सत्य-संधाय । सत्य-सिंधवे । विदु-सुताय । विभुताय । विभवे । वग्-कृते ॥ ५० ॥

rohini-garbhā-sambhutāya | candrātma-jāya | soma-vamśa-karāya | śruti-viśāradhāya | satya-
sandhāya | satya-sindhaye | vidu-sutāya | vibhutāya | vibhave | vag-kṛte ॥ 50 ॥

ब्रह्मणाय । ब्रह्मणे । दिशनाय । शुभ-वेश-धराय । गीष्-पतये । गुरवे । इंद्र-पुरोहिताय । जीवाय । निर्जर-
पूजिताय । पीताम्बरालङ्कृताय ॥ ६० ॥

brahmaṇāya | brahmaṇe | diśanāya | śubha-veśa-dharāya | gīṣ-pataye | gurave | indra-
purohitāya | jīvāya | nirjara-pūjitāya | pītāmbharālaṅkṛtāya ॥ 60 ॥

भृगवे । भार्गव-संभूताय । निशाचर-गुरवे । कवये । भृत्य-केत-हराय । भृगु सुताय । वर्ष-कृते । दीन-राज्य-दाय । शुक्राय । शुक्र-स्वरूपाय ॥ ७० ॥

bhṛgave | bhārgava-sambhūtāya | niśācara-gurave | kavaye | bhṛtya-keta-harāya | bhṛgu sutāya |
varṣa-kṛte | dīna-rājya-dāya | śukrāya | śukra-svarūpāya ॥ 70 ॥

राज्य-दाय । लय-कृताय । कोणाय । शनैश्चराय । मंदाय । छाया-हृदय-नंदनाय । मार्तण्डजाय । पंगवे । भानु-
तनूभवाय । यमानुजाय ॥ ८० ॥

rājya-dāya | laya-kṛtāya | koṇāya | śanaiścarāya | mandāya | chāya-hṛdaya-nandanāya |
mārtāṇḍajāya | paṅgave | bhānu-tanūbhavāya | yamānujāya ॥ 80 ॥

अदीप्य-कृते । नीलाय । सूर्य-वम्श-जाय । निर्मान-देहाय । राहवे । स्वर्-भानवे । अदित्य-चंद्र-द्वेशिने ।
भुजंगमाय । सिम्हि देशाय । गुणवते ॥ ९० ॥

adīpya-kṛte | nīlāya | sūrya-vamśa-jāya | nirmāna-dehāya | rāhave | svar-bhānave | aditya-
candra-dveśīne | bhujaṅgamāya | simhi deśāya | guṇavate ॥ 90 ॥

रात्रि पति पीडिताय । अहि राजे । शिरो हीनाय । विश-धराय । महा कायाय । महा-भूताय । ब्रह्मणाय । ब्रह्म-
संभूताय । रवि-कृते । राहु-रूप-धृते ॥ १०० ॥

rātri pati pīḍitāya | ahi rāje | śiro hīnāya | viśa-dharāya | mahā kāyāya | mahā-bhūtāya |
brahmaṇāya | brahma-sambhūtāya | ravi-kṛte | rāhu-rūpa-dhṛte ॥ 100 ॥

केतवे । केतु स्वरूपाय । केचराय । कग्रुतालयाय । ब्रह्म-विदे । ब्रह्म-पुत्राय । कुमार-काय । ब्राह्मण प्रीताय ॥
१०८ ॥

ketave | ketu svarūpāya | kecarāya | kagrutālayāya | brahma-vide | brahma-putrāya | kumāra-
kāya | brāhmaṇa prītāya ॥ 108 ॥

Uttara Pūjā

12. dhūpam

वनस्पति रसोद्भूतो गन्धाड्यो गन्ध उत्तमः । आग्नेयः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥

vanaspati rasodbhūto gandhāḍyo gandha uttamah |

āghreyaḥ sarva devānām dhūpo'yaṁ pratigṛhyatām ॥

ॐ आदित्यादि नवग्रह देवताभ्यो नमः - धूपं आघ्रापयामि

om ādityādi navagraha devatābhyo namaḥ - dhūpaṁ āghrāpayāmi

13. dīpam

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥
 sājyañca varti samyuktaṁ vahninā yojitaṁ mayā ।
 dīpaṁ grhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ॥

ॐ आदित्यादि नवग्रह देवताभ्यो नमः - प्रत्यक्ष दीपं दर्शयामि धूप दीप अनंतरं पुनराचमनीयं समर्पयामि
 om ādityādi navagraha devatābhyo namaḥ - pratyakṣa dīpaṁ darśayāmi
 dhūpa dīpa anantaraṁ punar ācamanīyaṁ samarpayāmi

14. naivedyam

अन्नं चतुर्विधं स्वादु रसैः षड्भिः समन्वितम् । भक्ष्य भोज्य समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां ॥
 annaṁ catur-vidhaṁ svādu rasaiḥ ṣaḍbhiḥ samanvitam ।
 bhakṣya bhojya samāyuktaṁ naivedyaṁ pratigrhyatāṁ ॥

ॐ आदित्यादि नवग्रह देवताभ्यो नमः — नैवेद्यं निवेदयामि ॥
 om ādityādi navagraha devatābhyo namaḥ — naivedyaṁ nivedayāmi

❖ *sprinkle with gāyatri mantra.*

ॐ अमृतोपस्तरणमसि । प्राणाय स्वाहा । अपानाय स्वाहा । व्यानाय स्वाहा । उदानाय स्वाहा । समानाय स्वाहा ॥
 om amṛtopastaraṇam asi । prāṇāya svāhā । apānāya svāhā । vyānāya svāhā । udānāya svāhā । samānāya svāhā ॥

ॐ आदित्यादि नवग्रह देवताभ्यो नमः । दिव्यान्नं घृत-गुड-पायसं नालिकेर खंड-द्वयं कदलि फल द्वयं महा-नैवेद्यं नैवेदयामि ।
 om ādityādi navagraha devatābhyo namaḥ । divyānnaṁ ghr̥ta-guḍa-pāyasaṁ nālikera khaṇḍa-dvayaṁ kadali phala dvayaṁ mahā-naivedyaṁ naivedayāmi ।

ॐ अमृतो पिधानमसि । om amṛto pidhānam asi ।

मध्ये मध्ये पानियं समर्पयामि । उत्तर पोषणं समर्पयामि ।
 हस्त प्रक्षालनं । पाद प्रक्षालनं समर्पयामि । पुनराचमनीयं संपर्पयामि ॥

madhye madhye pāniyaṁ samarpayāmi । uttara poṣaṇaṁ samarpayāmi ।
 hasta prakṣālaṇaṁ । pāda prakṣālaṇaṁ samarpayāmi । punar ācamanīyaṁ samparpayāmi ॥

15. tāmbūlam

पूगि-फलं महा दिव्यं नागवल्ली-दलैर् युतम् । कर्पूर चूर्ण सम्युक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यतां ॥
 pūgi-phalaṁ mahā divyaṁ nāgavalli-dalair yutam ।
 karpūra cūrṇa samyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigrhyatāṁ ॥

ॐ आदित्यादि नवग्रह देवताभ्यो नमः — तांबूलं सुवर्ण पुष्पं च समर्पयामि ॥
 om ādityādi navagraha devatābhyo namaḥ — tāmbūlaṁ suvarṇa puṣpaṁ ca samarpayāmi

16. nīrājanam

न तत्र सूर्यो भाति न चन्द्र-तारकं । नेमा विद्युतो भान्ति कुतो अयं अग्निः । तमेव भान्तं अनुभाति सर्वं । तस्य भासा सर्वं इदं विभाति ॥

na tatra sūryo bhāti na candra-tāraṁ । nemā vidyuto bhānti kuto ayaṁ agniḥ । tam eva bhāntaṁ anubhāti sarvaṁ । tasya bhāsā sarvaṁ idaṁ vibhāti ॥

There the sun does not shine, neither the moon nor the stars, and not the lightening, how then this earthly fire? He alone is the Light of the entire Universe, from that Supreme luminosity - all this is illumined.

ॐ आदित्यादि नवग्रह देवताभ्यो नमः — आनंद कर्पूर निराजनं संदर्शयामि ॥

कर्पूर निराजन अनंतरं पुनराचमनियं समर्पयामि ॥

om ādityādi navagraha devatābhyo namaḥ — ānanda karpūra nirājanam sandarśayāmi ॥
karpūra nirājana anantaram punar ācamaniyam samarpayāmi

17. puṣpāñjali

जपा कुशम संकाशं काश्यपेयं महा-द्युतिं । तमोरिं सर्व पापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरं ॥

japā kuśama saṅkāśam kāśyapeyam mahā-dyutim ।

tamorim sarva pāpaghnam praṇato'smi divākaram ॥

I salute the Sun who is like the hingula flower, the son of Kashyapa, the effulgent one who is the dispeller of darkness and who washes away sins.

दधि शंख तुशाराभं क्षीर्-आर्णव समुद्रवं । नमामि शशिनं सोमं शंभूर्मुकुट भूषणं ॥

dadhi śaṅkha tuśārābham kṣīr-ārṇava samudbhavam ।

namāmi śaśinam somam śambhūr mukuṭa bhūṣaṇam ॥

I salute the Moon, who is the colour of curd, conch and snow, the One who emerged out of the milky ocean and who bedecks the crown of Lord Shiva.

धरणि गर्भ संभूतं विध्युत्कांति समप्रभं । कुमारं शक्ति हस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहं ॥

dharaṇi garbha sambhūtam vidhyut kānti samaprabham ।

kumaram śakti hastaṅca maṅgalam praṇamāmyaham ॥

I salute Mars the son of the Earth, who is as lustrous as a flash of lightning, and who wields the weapon shakti in his hand.

प्रियंगु कलिक श्यामं रूपेण प्रथिमं बुधं । सौम्यं सौम्य गुणोपेथं तं बुधं प्रणमाम्यहं ॥

priyaṅgu kalika śyāmaṁ rūpeṇa prathimam budham ।

saumyam saumya guṇopetham taṁ budham praṇamāmyaham ॥

I salute Mercury the son of the Moon; who is as dark as the Panicum Italicum bud, of peerless form, intelligent, peaceful natured.

देवनांच ऋषिनांच गुरु-कांचन सन्निभं । बुद्धि बुधं त्रिलोकेशं तं नमामि बृहस्पतिम् ॥

devanāṅca ṛṣināṅca guru-kāñcana sannibham ।

buddhi budham trilokeśam taṁ namāmi bṛhaspatim ॥

I salute Jupiter, the preceptor of the gods and the rishis, who is of extraordinary intelligence and is the Lord of the three worlds.

हिम कुंद मृनालाभं दैत्यानां परं अं गुरुम् । सर्व शास्त्र प्रवक्तारं भार्गवं प्रणमाम्यहम् ॥

hima kunda mṛnālābham daityānām paramam gurum ।

sarva śāstra pravaktāram bhārgavam praṇamāmyaham ॥

I salute Venus bright as snow, the fragrant oleander blossom and the lotus stem; the preceptor of the titans who is learned in all the scriptures.

नीलांजन समाभासं रवि पुत्रं यमाग्रजम् । छाय मार्तंड संभूतं तं नमामि शनैश्चरम् ॥

nīlāñjana samābhāsam ravi putram yamāgrajam ।

chāya mārtaṇḍa sambhūtam taṁ namāmi śanaiścaram ॥

I salute Saturn the son of the Sun and Chaya, the elder brother of Yama; who shines like the blue mascara.

अर्ध-कायं महा-वीर्यं चंद्रादित्य विमर्धनं । सिंहिक गर्भ संभूतं तं राहुं प्रणमाम्यहम् ॥

ardha-kāyam mahā-vīryam candrāditya vimardhanam ।

simhika garbha sambhūtam taṁ rāhuṁ praṇamāmyaham ॥

I salute Rahu the son of Simhika, the valorious one who has half a body and opposes the Sun and the Moon.

पलाश पुष्प संकाशं तारक ग्रह मस्तकम् । रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहम् ॥

palāśa puṣpa saṅkāśam tāraḥ graha mastakam ।

raudram raudrātmakam ghoram taṁ ketuṁ praṇamāmyaham ॥

I salute Ketu who resembles the butea Frondosa flower, the head of the stars and planets, wrathful and fearsome.

ॐ आदित्यादि नवग्रह देवताभ्यो नमः — पुराणोक्त मंत्र पुष्पांजलिं समर्पयामि ॥
om ādityādi navagraha devatābhyo namaḥ — purāṇokta mantra puṣpāñjaliṁ samarpayāmi ॥

18. pradakṣiṇa

19. namaskāram

ॐ ब्रह्म-मुरारिस्त्रिपुरांतकारी भानुः शशि भूमि-सुतो बुधश्च ।
गुरुश्च शुक्रः शनि राहु केतवः सर्वे ग्रहाः शांतिकरा भवन्तु ।
om brahma-murāris tripurāntakārī bhānuḥ śaśi bhūmi-suto budhaśca ।
guruśca śukraḥ śani rāhu ketavas sarve grahāḥ śāntikarā bhavantu ।
मंत्रहीनं क्रियाहीनं भक्ति-हीनमसमर्चनम् । मया कृतंच यत्तद्गोः क्षमध्वं ग्रहदेवताः
mantrahīnaṁ kriyāhīnaṁ bhakti-hīnam samarcanam ।
mayā kṛtāṇca yattadbhoḥ kṣamadhvaṁ grahadevatāḥ
अनेन पूजनेन श्री-सूर्यादि नवग्रह मंडल देवताः प्रियंताम्
anena pūjanena śrī-sūryādi navagraha maṇḍala devatāḥ priyantām ॥

17. HANUMĀN PŪJĀ

saṅkalpaḥ; श्रीमन्नारायण प्रीत्यर्थम् । सर्व अभिष्ट सिद्धय्-अर्थ श्री आंजनेय प्रसाद सिद्धय्-अर्थ श्री सीता-
राम-भक्त- श्री-हनुमत्पूजनं करिष्ये ॥

śrīman nārāyaṇa prītyartham । sarva abhiṣṭha siddhy-arthaṁ śrī āñjaneya prasāda siddhy-
arthaṁ śrī sītā-rāma-bhakta- śrī-hanumat pūjanam kariṣye ॥

1. dhyānam

बालार्कयुत तेजसं त्रिभुवन्प्रक्षोभकं सुंदरम् । सुग्रीवादि समस्त वानर-गणैः संसेव्य पादांबुजम् ॥
bālārkāyuta tejasam tribhuvan prakṣobhakaṁ sundaram ।
sugrīvādi samasta vānara-gaṇaiḥ saṁsevyā pādāmbujam ॥

"I bow to the one whose radiance is like that of a thousand rising suns, who is beautiful and shakes the three worlds. His lotus feet are worshiped by Sugriva and all the other vanara (monkey) warriors."

नादेनैव समस्त राक्षस गणान्संत्रासयंतं प्रभु । श्रीमद्राम पदांबुज स्मृति-रतं ध्यायामि वातात्मजम् ॥
nādenaiva samasta rākṣasa gaṇān santrāsayantaṁ prabhu ।
śrīmad rāma padāmbuja smṛti-rataṁ dhyāyāmi vātātmajam ॥

"I meditate upon the son of the wind god, who terrifies all the hosts of demons with his very sound, and who is ever absorbed in the remembrance of the lotus feet of the glorious Lord Rama."

ॐ हौं हणुमते नमः om haum haṇumate namaḥ

ॐ नमो भगवते आंजनेयाय महाबलाय स्वाहा ।

om namo bhagavate āñjaneyāya mahābalāya svāhā ।

ॐ हनुमते रुद्रात्मकाय हुं फट् । om hanumate rudrātmakāya hum phat ।

ॐ (repeat 15 times)

मनोजवं मारुततुल्य वेगं । जितेंद्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठं ॥

वातात्मजं वानर-यूथ मुख्यं । श्री रामदूतं शरणं प्रपद्ये ॥

manojavaṁ mārutatulya vegaṁ । jītendriyaṁ buddhimatāṁ varīṣṭhaṁ ॥
vātātmajam vānara-yūtha mukhyaṁ । śrī rāmadūtaṁ śaraṇaṁ prapadye ॥

"I seek refuge in the messenger of Lord Rama, who has the speed of the mind and the force of the wind, who has conquered his senses, is the wisest among the wise, the son of the wind god, and the chief of the vanara (monkey) army."

ॐ श्री आंजनेय स्वामिने नमः ध्यायामि ॥ om śrī āñjaneya svāmine namaḥ dhyāyāmi ॥

2. āvāhanam

आंजनेयो महावीरो हनुमान्मारुतात्मजः । तत्त्व ज्ञान प्रदस्सीता देवी मुद्राप्रदायकः ॥

āñjaneyo mahāvīro hanumān mārutātmajaḥ ।

tattva jñāna pradaś sītā devī mudrāpradāyakaḥ ॥

आगच्छ देवदेवेश तेजोराशे जगत्पते । क्रियमाणां मया पूजां गृहाण सुरसत्तमे ॥

āgaccha devadeveśa tejoraśe jagatpate ।

kriyamāṇāṁ mayā pūjāṁ grhāṇa surasattame ॥

श्री आंजनेयाय सांगाय सायुधाय सशक्तिकाय नमः ।

śrī āñjaneyāya sāṅgāya sāyudhāya śaśaktikāya namaḥ ।

श्री आंजनेयं सांगं सायुधं सशक्तिकं आवाहयामि ॥

śrī āñjaneyaṁ sāṅgaṁ sāyudhaṁ śaśaktikaṁ āvāhayāmi ॥

आवाहितो भव । स्थापितो भव । सन्निहितो भव । सन्निरुद्धो भव । अवकुंठितो भव । सुप्रीतो भव । सुप्रसन्नो भव । सुमुखो भव । वरदो भव । प्रसीद प्रसीद ॥

āvāhito bhava । sthāpito bhava । sannihito bhava । sanniruddho bhava । avakuṇṭhito bhava । suprīto bhava । suprasanno bhava । sumukho bhava । varado bhava । prasīda prasīda ॥

3. āsanam

अशोक वनिका छेत्था सर्वमाया विभंजन । रत्न सिंहासनं तुभ्यं दास्यामि स्वीकुरु प्रभो ॥

aśoka vanikā cchetthā sarvamāyā vibhañjana ।

ratna siṁhāsanaṁ tubhyaṁ dāsyāmi svīkuru prabho ॥

4. pādyam

सर्व बंध विमोक्ता च रक्षो विध्वंस कारकः । पाद्यं गृहाण हनुमते नमो दैत्य कार्य विघातकः ॥

sarva bandha vimoktā ca rakṣo vidhvaṁsakāraḥ ।

pādyam grhāṇa hanumate namodaitya kārya vighātaḥ ॥

5. arghyam

सर्व बंध विमोक्ता च रक्षो विध्वंस कारकः । गृहाणार्घ्यं मया दत्तं जांबवत्प्रीति वर्धनः ॥

sarva bandha vimoktā ca rakṣo vidhvaṁsakāraḥ ।

grhāṇārghyaṁ mayā dattaṁ jāmbavat prīti vardhanaḥ ॥

6. ācamanīyam

नमः सत्याय शुद्धाय नित्याय ज्ञान रूपिणे । गृहाणाचमनं राम देव लंका पुर विदाहकः ॥

namaḥ satyāya śuddhāya nityāya jñāna rūpiṇe ।

grhāṇācamaṇaṁ rāma deva lankā pura vidāhakaḥ ॥

7. snānam

पर-विद्या परीहार पर-शौर्य विनाशनः । स्नापयिष्याम्यहं भक्त्या त्वं गृह प्रतापवान् ॥

para-vidyā parīhāra para-śaurya vināśanaḥ ।

snāpayiṣyāmyahaṁ bhaktyā tvaṁ grhṇa pratāpavān ॥

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । मलापकर्ष स्नानं समर्पयामि ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । malāpakarśa snānaṁ samarpayāmi ॥

7a pañcāmṛta snānam

1 paya snānam (milk)

सुरभेस्तु समुत्पन्नं देवानां अपि दुर्लभम् । पयो दधामि देवेश स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

surabhestu samutpannam devānām api durlabham ।
payo dadhāmi deveśa snānārtham pratigrhyatām ॥

पयः स्नानानंतर शुद्धोदक स्नानं समर्पयामि ॥

payah snānānantara śuddhodaka snānam samarpayāmi ॥

सकल पूजार्थे अक्षतान्समर्पयामि ॥

sakala pūjārthe akṣatān samarpayāmi ॥

2 dadhi snānam (curd)

चंद्र मंडल संकाशं सर्व देव प्रियं हि यत् । दधि ददामि देवेश स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

candra maṇḍala saṅkāśaṁ sarva deva priyaṁ hi yat ।

dadhi dadāmi deveśa snānārtham pratigrhyatām ॥

3 ghrta snānam (ghee)

आज्यं सुरानां आहारं आज्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम् । आज्यं पवित्रं परमं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

ājyaṁ surānām āhāraṁ ājyaṁ yajñe pratiṣṭhitam ।

ājyaṁ pavitraṁ paramaṁ snānārtham pratigrhyatām ॥

4 madhu snānam (honey)

सर्वोषधि सम्-उत्पन्नं पीयुष सदृशं मधु । स्नानार्थं मया दत्तं गृहाण परमेश्वर ॥

sarvauṣadhi sam-utpannam pīyusa sadṛśaṁ madhu ।

snānārtham mayā dattaṁ grhāṇa parameśvara ॥

5 śarkarā snānam (sugar)

इक्षु दंडात्सम्-उत्पन्ना रस-स्निग्धतरा शुभा । शर्करेयं मया दत्ता स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥

ikṣu daṇḍāt sam-utpannā rasa-sniग्धatarā śubhā ।

śarkar-eyam mayā dattā snānārtham pratigrhyatām ॥

7b. śuddhodaka snānam

1. gandhodaka snānam

हरि चंदन संभूतं हरि प्रीतिश्च गौरवात् । सुरभि प्रिय गोविंद गंध स्नानाय गृह्यतां ॥

hari candana sambhūtaṁ hari prīteśca gauravāt ।

surabhi priya govinda gandha snānāyagrhyatām ॥

2. abhyaṅga snānam

अभ्यंगार्थं मही-पाल तैलं पुष्पादि संभवं । सुगंध द्रव्य संमिश्रं संगृहाण जगत्-पते ॥

abhyāṅgārtham mahī-pāla tailaṁ puṣpādi sambhavaṁ ।

sugandha dravya saṁmiśraṁ saṅgrhāṇa jagat-pate ॥

3. aṅgodvartanakam

अंगोद्वर्तनकं देव कस्तूर्यादि विमिश्रितं । लेपनार्थं गृहाणेदं हरिद्रा-कुंकुमैर्युतं ॥

aṅgodvartanakam deva kastūryādi vimiśritaṁ ।

lepanārtham grhāṇedaṁ haridrā-kumkumair-yutaṁ ॥

4. uṣṇodaka snānam

नाना तीर्थादाहतं च तोयमुष्णं मया कृतं । स्नानार्थं च प्रयच्छामि स्वीकुरुश्व दया-निधे ॥

nānā tīrthād āhṛtaṁ ca toyam uṣṇaṁ mayā kṛtaṁ ।

snānārtham ca prayacchāmi svīkuruśvadayā-nidhe ॥

5. śuddhodaka snānam

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । शुद्धोदक स्नानं समर्पयामि ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । śuddhodaka snānam samarpayāmi ॥

(after sprinkling water around throw one tulasi leaf to the north)

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । महा अभिषेक स्नानं समर्पयामि ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । mahā abhiṣeka snānam samarpayāmi ॥

8. pratiṣṭhāpanā

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । om śrī āñjaneyāya namaḥ । (repeat 12 times)

ॐ श्री आंजनेयाय सांगाय सायुधाय सशक्तिकाय नमः ।

om śrī āñjaneyāya sāṅgāya sāyudhāya saśaktikāya namaḥ ।

श्री आंजनेयाय नमः ॥ सुप्रतिष्ठमस्तु ॥

śrī āñjaneyāya namaḥ ॥ supraṭiṣṭhamastu ॥

9. vastram

तप्त कान्चन संकाशं पीतांबरं इदं हरे । संगृहाण महा-वीर आंजनेय नमोऽस्तु ते ॥

tapta kāñcana saṁkāśaṁ pītāmbaraṁ idaṁ hare ।

saṅgrhāṇa mahā-vīra āñjaneya namo'stute ॥

10. yajñopavīta

परमंत्र निराकर्ता परयंत्र प्रभेदकः । ब्रह्मसूत्रं चोत्तरीयं गृहाण वायुनंदन ॥

paramantra nirākartā parayantra prabhedakaḥ ।

brahmasūtrañcōttarīyaṁ grhāṇa vāyunandana ॥

11. ābharaṇaṁ hasta-bhūṣaṇa

गृहाण नानाभरणानि आंजनेयाय निर्मितानि । ललाट कंठोत्तम कर्ण हस्त नितंब हस्तांगुलि भूषणानि ॥

grhāṇa nānābharaṇāni āñjaneyāya nirmitaṇi ।

lalāṭa kaṁṭhottama karna hasta nitamba hastāṅguli bhūṣaṇāni ॥

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । आभरणानि समर्पयामि ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । ābharaṇāni samarpayāmi ॥

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । हस्त-भूषणं समर्पयामि ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । hasta-bhūṣaṇaṁ samarpayāmi ॥

12. gandham

कुंकुमागरु कस्तूरि कर्पूरं चंदनं तथा । तुभ्यं दास्यामि राजेंद्र आंजनेय नमोऽस्तु ते ॥

kuṁkumāgaru kastūri karpūraṁ candanaṁ tathā ।

tubhyaṁ dāsyāmi rājendra āñjaneya namo'stu te ॥

13. nānā parimala dravya

अहिरिव भोगैः पर्येति बाहुं जयाया हेति परिबाधमानः ।

हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान्पुमान्पुमांसं परि पातु विश्वतः ॥

ahir-iva bhogaiḥ paryeti bāhuṁ jayāya hetim paribādhamānaḥ ।

hastaghno viśvā vayunāni vidvān pumān pumāṁsaṁ pari pātu viśvataḥ ॥

14. akṣata

श्वेत तंडुल संयुक्तान्कुंकुमेन विराजितान् । अक्षतान्गृह्यतां देव आंजनेय नमोऽस्तु ते ॥

śveta taṇḍula saṁyuktān kuṁkumena virājitaṇ ।

akṣatān grhyatām deva āñjaneya namo'stu te ॥

15. puṣpam

माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो । मया हतानि पुष्पाणि प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां ॥

mālyādīni sugandhīni mālatyādīni vai prabho ।

mayā hṛtāni puṣpāṇi prītyarthaṁ pratigrhyatām ॥

तुलसी कुंदमंदार पारिजातांबुजैर्युतां वनमालां प्रदास्यामि गृहाण जगदीश्वर ॥

tulasī kundamandāra pārijātāmbujairyutām

vanamālām pradāsyāmi grhāṇa jagadīśvara ॥

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । पत्र पुष्पाणि वनमालां च समर्पयामि ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । patra puṣpāṇi vanamālām ca samarpayāmi ॥

16. aṅga-pūjā

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । पादौ पूजयामि ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । pādau pūjayāmi ॥

ॐ महा-वीराय नमः । गुल्फौ पूजयामि ॥
 ॐ हनूमते नमः । जानुनी पूजयामि ॥
 ॐ मारुतात्मजाय नमः । जंघै पूजयामि ॥
 ॐ तत्त्वाय नमः । ऊरून्पूजयामि ॥
 ॐ ज्ञान-प्रदाय नमः । गुह्यं पूजयामि ॥
 ॐ विश्व-मूर्तये नमः । जघनं पूजयामि ॥
 ॐ मित्र प्रियाय नमः । कटिं पूजयामि ॥
 ॐ परमात्मने नमः । उदरं पूजयामि ॥
 ॐ राम-जिते नमः । हृदयं पूजयामि ॥
 ॐ यज्ञ-साराय नमः । पाश्वौ पूजयामि ॥
 ॐ त्रिविक्रमाय नमः । पृष्ठ-देहं पूजयामि ॥
 ॐ प्राज्ञाय नमः । स्कंधौ पूजयामि ॥
 ॐ सर्वास्त्र-खंदिणे नमः । बाहून्पूजयामि ॥
 ॐ राघव-प्रियाय नमः । हस्तान्पूजयामि ॥
 ॐ अद्भुत पुरुषाय नमः । कंठं पूजयामि ॥
 ॐ विभीषण प्रिय-कराय नमः । वदनं पूजयामि ॥
 ॐ दया सागराय नमः । नासिकां पूजयामि ॥
 ॐ सेतु-कृते नमः । श्रोत्रे पूजयामि ॥
 ॐ महा-योगिने नमः । नेत्राणि पूजयामि ॥
 ॐ धनुर्-धराय नमः । भ्रुवौ पूजयामि ॥
 ॐ धीर रक्षसे नमः । भ्रू-मध्यं पूजयामि ॥
 ॐ सीत-शोक निवारणाय नमः । ललाटं पूजयामि ॥
 ॐ ज्ञान गम्याय नमः । शिरः पूजयामि ॥
 ॐ श्री आंजनेयाय नमः । सर्वांगाणि पूजयामि ॥

om mahā-vīrāya namaḥ | gulphau pūjayāmi ||
 om hanūmate namaḥ | jānunī pūjayāmi ||
 om mārutātma-jāya namaḥ | jaṅghai pūjayāmi ||
 om tattvāya namaḥ | ūrūn pūjayāmi ||
 om jñāna-pradāya namaḥ | guhyam pūjayāmi ||
 om viśva-mūrtaye namaḥ | jaghanam pūjayāmi ||
 om mitra priyāya namaḥ | kaṭim pūjayāmi ||
 om paramātmane namaḥ | udaram pūjayāmi ||
 om rāma-jite namaḥ | hrdayam pūjayāmi ||
 om yajña-sārāya namaḥ | pārśvau pūjayāmi ||
 om trivikramāya namaḥ | pṛṣṭha-deham pūjayāmi ||
 om prājñāya namaḥ | skandhau pūjayāmi ||
 om sarvāstra-khandiṇe namaḥ | bāhūn pūjayāmi ||
 om rāghava-priyāya namaḥ | hastān pūjayāmi ||
 om adbhuta puruṣāya namaḥ | kaṇṭham pūjayāmi ||
 om vibhīṣaṇa priya-karāya namaḥ | vadanam ||
 om dayā sāgarāya namaḥ | nāsikām pūjayāmi ||
 om setu-kr̥te namaḥ | śrotre pūjayāmi ||
 om mahā-yogine namaḥ | netrāṇi pūjayāmi ||
 om dhanur-dharāya namaḥ | bhruvau pūjayāmi ||
 om dhīra rakṣase namaḥ | bhrū-madhyam puja. ||
 om sīta-śoka nivāraṇāya namaḥ | lalāṭam ||
 om jñāna gamyāya namaḥ | śiraḥ pūjayāmi ||
 om śrī āñjaneyāya namaḥ | sarvāṅgāṇi pūjayāmi ||

17. puṣpa pūjā

ॐ राम-दूताय नमः । करवीर पुष्पं समर्पयामि ॥
 om rāma-dūtāya namaḥ | karavīra puṣpaṁ samarpayāmi ||
 ॐ महा-वीराय नमः । जाजी पुष्पं समर्पयामि ॥
 om mahā-vīrāya namaḥ | jājī puṣpaṁ samarpayāmi ||
 ॐ शाश्वताय नमः । चंपका पुष्पं समर्पयामि ॥
 om śāśvatāya namaḥ | campakā puṣpaṁ samarpayāmi ||
 ॐ मनोजवाय नमः । वकुल पुष्पं समर्पयामि ॥
 om manojavāya namaḥ | vakula puṣpaṁ samarpayāmi ||
 ॐ अक्ष-हन्त्रे नमः । शत-पत्र पुष्पं समर्पयामि ॥
 om akṣa-hantre namaḥ | śata-patra puṣpaṁ samarpayāmi ||
 ॐ शूराय नमः । कल्हार पुष्पं समर्पयामि ॥
 om śūrāya namaḥ | kalhāra puṣpaṁ samarpayāmi ||
 ॐ कपि-पुंगवाय नमः । सेवंतिका पुष्पं समर्पयामि ॥
 om kapi-puṅgavāya namaḥ | sevantikā puṣpaṁ samarpayāmi ||
 ॐ केसरि-सुताय नमः । मल्लिका पुष्पं समर्पयामि ॥
 om kesari-sutāya namaḥ | mallikā puṣpaṁ samarpayāmi ||

ॐ प्रतापवते नमः । इरुवंतिका पुष्पं समर्पयामि ॥
 om pratāpavate namaḥ । iruvantikā puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ वाग्-मिने नमः । गिरि-कर्णिका पुष्पं समर्पयामि ॥
 om vāg-mine namaḥ । giri-karṇikā puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ श्रीमते नमः । आतसी पुष्पं समर्पयामि ॥
 om śrimate namaḥ । ātasī puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ महा-तपसे नमः । पारिजात पुष्पं समर्पयामि ॥
 om mahā-tapase namaḥ । pārijāta puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ चिरञ्-जीविने नमः । पुन्नाग पुष्पं समर्पयामि ॥
 om cirañ-jīvine namaḥ । punnāga puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ महा-तेजसे नमः । कुंद पुष्पं समर्पयामि ॥
 om mahā-tejase namaḥ । kunda puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ काम-रूपिणे नमः । मालति पुष्पं समर्पयामि ॥
 om kāma-rūpiṇe namaḥ । mālati puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ अमित विक्रमाय नमः । केतकी पुष्पं समर्पयामि ॥
 om amita vikramāya namaḥ । ketakī puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ पिंगलाक्षाय नमः । मंदार पुष्पं समर्पयामि ॥
 om piṅgalākṣāya namaḥ । mandāra puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ वज्र-कायाय नमः । पातली पुष्पं समर्पयामि ॥
 om vajra-kāyāya namaḥ । pātalī puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ स्पटिकाभाय नमः । अशोक पुष्पं समर्पयामि ॥
 om spaṭikābhāya namaḥ । aśoka puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ दीनबंधवे नमः । पूग पुष्पं समर्पयामि ॥
 om dīnabandhave namaḥ । pūga puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ महात्मने नमः । दाडिमा पुष्पं समर्पयामि ॥
 om mahātmane namaḥ । dāḍimā puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ भक्त-वत्सलाय नमः । देव दारु पुष्पं समर्पयामि ॥
 om bhakta-vatsalāya namaḥ । deva dāru puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ शुचाय नमः । सुगंध राज पुष्पं समर्पयामि ॥
 om śucāya namaḥ । sugandha rāja puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 ॐ दृढ-व्रताय नमः । कमल पुष्पं समर्पयामि ॥
 om dṛḍa-vratāya namaḥ । kamala puṣpaṁ samarpayāmi ॥
 श्री आंजनेय स्वामिने नमः । पुष्प पूजां समर्पयामि ॥
 śrī āñjaneya svāmine namaḥ । puṣpa pūjāṁ samarpayāmi ॥

18. patra pūjā

ॐ राम-दूताय नमः । तुलसी पत्रं समर्पयामि ॥
 om rāma-dūtāya namaḥ । tulasī patraṁ samarpayāmi ॥
 ॐ वाग्-अधीशाय नमः । जाजी पत्रं समर्पयामि ॥
 om vāg-adhīśāya namaḥ । jājī patraṁ samarpayāmi ॥
 ॐ दांताय नमः । चंपका पत्रं समर्पयामि ॥
 om dāntāya namaḥ । campakā patraṁ samarpayāmi ॥
 ॐ योगिने नमः । बिल्व पत्रं समर्पयामि ॥
 om yogine namaḥ । bilva patraṁ samarpayāmi ॥
 ॐ मारुतात्मजाय नमः । दूर्वा-युग्मं समर्पयामि ॥

om mārutātmaajāya namaḥ | dūrvā-yugmaṁ samarpayāmi ||
 ॐ जित-क्रोधाय नमः । सेवंतिका पत्रं समर्पयामि ॥
 om jita-krodhāya namaḥ | sevantikā patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ सर्व-दुख-हराय नमः । मरुग पत्रं समर्पयामि ॥
 om sarva-dukha-harāya namaḥ | maruga patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ मनोजवाय नमः । दवन पत्रं समर्पयामि ॥
 om manojavāya namaḥ | davana patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ कपीश्वराय नमः । करवीर पत्रं समर्पयामि ॥
 om kapīśvarāya namaḥ | karavīra patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ सौम्याय नमः । विष्णु क्रांति पत्रं समर्पयामि ॥
 om saumyāya namaḥ | viṣṇu krānti patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ प्रभवे नमः । माचि पत्रं समर्पयामि ॥
 om prabhave namaḥ | māci patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ दीप्तिमते नमः । मल्लिका पत्रं समर्पयामि ॥
 om dīptimate namaḥ | mallikā patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ प्रतापवते नमः । इरुवंतिका पत्रं समर्पयामि ॥
 om pratāpavate namaḥ | iruvantikā patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ वज्र कायाय नमः । अपामार्ग पत्रं समर्पयामि ॥
 om vajra kāyāya namaḥ | apāmārga patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ परम-पुरुषाय नमः । पारिजात पत्रं समर्पयामि ॥
 om parama-puruṣāya namaḥ | pārijāta patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ भक्त-वत्सलाय नमः । दाडिमा पत्रं समर्पयामि ॥
 om bhakta-vatsalāya namaḥ | dāḍimā patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ दया-सागराय नमः । बदरी पत्रं समर्पयामि ॥
 om dayā-sāgarāya namaḥ | badarī patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ स्मित-वक्त्राय नमः । देवदारु पत्रं समर्पयामि ॥
 om smita-vaktrāya namaḥ | devadāru patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ मित-भाषिणे नमः । शामी पत्रं समर्पयामि ॥
 om mita-bhāṣiṇe namaḥ | śāmī patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ दृढ-व्रताय नमः । आम्र पत्रं समर्पयामि ॥
 om dṛḍha-vratāya namaḥ | āmra patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ धीराय नमः । मंदार पत्रं समर्पयामि ॥
 om dhīrāya namaḥ | mandāra patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ सेतु-कृते नमः । वट पत्रं समर्पयामि ॥
 om setu-kṛte namaḥ | vaṭa patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ शूराय नमः । कमल पत्रं समर्पयामि ॥
 om śūrāya namaḥ | kamala patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ लोक-पूज्याय नमः । वेणु पत्रं समर्पयामि ॥
 om loka-pūjyāya namaḥ | veṇu patraṁ samarpayāmi ||
 ॐ आंजनेय स्वामिने नमः । पत्र-पूजां समर्पयामि ॥
 om āñjaneya svāmine namaḥ | patra-pūjāṁ samarpayāmi ||

19. aṣṭottara nāma arcana

ॐ आंजनेयाय नमः । महा-वीराय । हनुमते । मारुत्-आत्मजाय । तत्त्व-ज्ञान-प्रदाय । सीता-देवी-मुद्रा-
 प्रदायकाय । अशोक-वनिका-च्छेत्रे । सर्व-माया-विभंजनाय । सर्व-बंध-विमोक्षे । रक्षो-विध्वंसकाय ॥ १० ॥

om āñjaneyāya namaḥ | mahā-vīrāya | hanumate | mārut-ātmajāya | tattva-jñāna-pradāya | sītā-devī-mudrā-pradāyakāya | aśoka-vanikā-cchettre | sarva-māyā-vibhañjanāya | sarva-bandha-vimoktre | rakṣo-vidhvamsakāya || 10 ||

पर-विद्या-परी-हराय । पर-शौर्य-विनाशनाय । पर-मंत्र-निरा-कर्त्रे । पर-यंत्र-प्रभेदकाय । सर्व-ग्रह-विनाशिने । भीमसेन-सहाय-कृते । सर्व-दुःख-हराय । सर्व-लोक-चारिणे । मनोजवाय । परिजातद्रुमूलस्थाय ॥ २० ॥
para-vidyā-parī-harāya | para-śaurya-vināśanāya | para-mantra-nirā-kartre | para-yantra-prabhedakāya | sarva-graha-vināśine | bhīmasena-sahāya-kṛte | sarva-duḥkha-harāya | sarva-loka-cāriṇe | manojavāya | parijāta-dru-mūlasthāya || 20 ||

सर्व-मंत्र-स्वरूपवते । सर्व-तंत्र-स्वरूपिणे । सर्व-यंत्रात्मकाय । कपीश्वराय । महा-कायाय । सर्व-रोग-हराय । प्रभवे । बल-सिद्धि-कराय । सर्व-विद्या-संपत्प्रदायकाय । कपि-सेना-नायकाय ॥ ३० ॥
sarva-mantra-svarūpavate | sarva-tantra-svarūpiṇe | sarva-yantrātmakāya | kapīśvarāya | mahā-kāyāya | sarva-roga-harāya | prabhavē | bala-siddhi-karāya | sarva-vidyā-saṃpat pradāyakāya | kapi-senā-nāyakāya || 30 ||

भविष्यच्चतुराननाय । कुमार-ब्रह्मचारिणे । रक्त-कुंडल-दीप्तिमते । चंचलद्वाल-सन्नद्ध-लंब-मान-शिखो-ज्वलाय । गंधर्व-विद्या तत्त्वज्ञाय । महा-बल-पराक्रमाय । कारा-गृह-विमोक्त्रे । शृङ्गला-बंध-मोचकाय । सागरोत्तारकाय । प्राज्ञाय ॥ ४० ॥
bhaviṣyac-caturānanāya | kumāra-brahmacāriṇe | rakta-kunḍala-dīptimate | cañcaladvāla-sannaddha-lamba-māna-śikho-jvalāya | gandharva-vidyā tattvajñāya | mahā-bala-parākramāya | kārā-gr̥ha-vimoktre | śṛṅgkalā-bandha-mocakāya | sāgarottārakāya | prājñāya || 40 ||

राम-दूताय । प्रतापवते । वानराय । केसरि-सुताय । सीता-शोक-निवारणाय । अंजन-गर्भ-संभूताय । बालार्क-सदृशाननाय । विभीषण-प्रियकराय । दश-ग्रीव-कुलांतकाय । लक्ष्मण-प्राण-दात्रे ॥ ५० ॥
rāma-dūtāya | pratāpavate | vānarāya | kesari-sutāya | sītā-śoka-nivāraṇāya | āñjana-garbha-sambhūtāya | bālārka-saḍṛśānanāya | vibhīṣaṇa-priyakarāya | daśa-grīva-kulāntakāya | lakṣmaṇa-prāṇa-dātre || 50 ||

वज्र-काय । महा-द्युतये । चिरंजीविने । राम-भक्ताय । दैत्य-कार्य-विघातकाय । अक्ष-हन्त्रे । कांच-नाभाय । पंच-वक्त्राय । महा-तपसे । लंकिणी-भंजनाय ॥ ६० ॥
vajra-kāya | mahā-dyutaye | cirañjīvine | rāma-bhaktāya | daitya-kārya-vighātakāya | akṣa-hantre | kāñca-nābhāya | pañca-vaktrāya | mahā-tapase | laṅkiṇī-bhañjanāya || 60 ||

श्रीमते । सिंहिका-प्राण-भंजनाय । गंध-मादन-शैलस्थाय । लंका-पुर-विदाहकाय । सुग्रीव-सचिवाय । धीराय । शूराय । दैत्य-कुलांतकाय । सुरार्चिताय । महा-तेजसे ॥ ७० ॥
śrīmate | śimhikā-prāṇa-bhañjanāya | gandha-mādana-śailasthāya | laṅkā-pura-vidāhakāya | sugrīva-sacivāya | dhīrāya | śūrāya | daitya-kulāntakāya | surārcitāya | mahā-tejase || 70 ||

राम-चूडामणि-प्रदाय । काम-रूपिणे । पिंगलाक्षाय । वार्धि-मैनाक-पूजिताय । कबली-कृत-मार्तांड-मंडलाय । विजितेंद्रियाय । राम-सुग्रीव-संधात्रे । महा-रावण-मर्दनाय । स्फटिकाभाय । वाग्-अधीशाय ॥ ८० ॥
rāma-cūḍāmaṇi-pradāya | kāma-rūpiṇe | piṅgalākṣāya | vārdhi-maināka-pūjitāya | kabalī-kṛta-mārtāṇḍa-maṇḍalāya | vijitendriyāya | rāma-sugrīva-sandhātre | mahā-rāvaṇa-mardanāya | sphatikābhāya | vāg-adhīśāya || 80 ||

नव-व्याकृति-पिंडिताय । चतुर्-बाहवे । दीन-बंधवे । महात्मने । भक्त-वत्सलाय । संजीवन-नगा-हर्त्रे । शुचये । वाग्मिने । दृढ-व्रताय । काल-नेमि-प्रमथनाय ॥ ९० ॥
nava-vyākṛti-piṇḍitāya | catur-bāhve | dīna-bandhave | mahātmane | bhakta-vatsalāya | sañjīvana-nagā-hartre | śucaye | vāgmīne | ḍṛḍa-vratāya | kāla-nemi-pramathanāya || 90 ||

हरि-मर्कट-मर्कटाय । दांताय । शांताय । प्रसन्नात्मने । शत-कंठ-मदाप-हृते । योगिने । राम-कथा-लोलाय ।
सीतान्-वेषण-पंडिताय । वज्र-दंष्ट्राय । वज्र-नखाय ॥ १०० ॥

hari-markaṭa-markaṭāya | dāntāya | śāntāya | prasannātmane | śata-kaṇṭha-madāpa-hrte | yogine
| rāma-kathā-lolāya | sītān-veṣaṇa-paṇḍitāya | vajra-daṇṭṣṭrāya | vajra-nakhāya ॥ 100 ॥

रुद्र-वीर्य-समुद्रवाय । इंद्रजित्-प्रहिता-मोघ-ब्रह्मास्त्र-विनिवारकाय । पार्थ-ध्वजाग्र-संवासिने । शर-पंजर-
भेदकाय । दश-बाहवे । लोक-पूज्याय । जांबवत्-प्रति-वर्धनाय । सीता-समेत-श्री-राम-पाद-सेवा-धुरंधराय ॥
१०८ ॥

rudra-vīrya-samudbhavāya | indrajit-prahitā-mogha-brahmāstra-vinivāarakāya | pārtha-
dhvajāgra-saṁvāsine | śara-pañjara-bhedakāya | daśa-bāhave | loka-pūjyāya | jāmbavat-priti-
vardhanāya | sītā-sameta-śrī-rāma-pāda-sevā-dhurandharāya ॥ 108 ॥

20. dhūpaṁ

वनस्पत्युद्भवो दिव्यो गंधाड्यो गंध उत्तमः । आंजनेय महीपालो धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥
vanaspatyudbhavo divyo gandhāḍyo gandha uttamah |
āñjaneya mahīpālo dhūpo'yaṁ pratigṛhyatām ॥

21. dīpaṁ

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥
sājyañca vartī samyuktam vahninā yojitam mayā |
dīpaṁ gṛhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ॥

22. naivedyaṁ

(dip finger in water and write a square and 'śrī' mark inside the square. Place naivedya on this and
remove lid and sprinkle water around the vessel; place in each food item one washed tulsi leaf or flower
or akshata)

ॐ आंजनेयाय विद्महे । वायुपुत्राय धीमहि । तन्नो वाग्मी प्रचोदयात् ॥
om āñjaneyāya vidmahe | vāyuputrāyadhīmahi | tanno vāgmī pracodayāt ॥
show mudras;

निर्वीषी करणार्थे तार्क्ष मुद्रा । nirvīṣī karaṇārthe tārkṣa mudrā   अमृती करणार्थे धेनु मुद्रा । amṛtī karaṇārthe dhenu mudrā   पवित्री करणार्थे शंख मुद्रा । pavitrī karaṇārthe śaṁkha mudrā   संरक्षणार्थे चक्र मुद्रा । saṁrakṣaṇārthe cakra mudrā   विपुलमाय करणार्थे मेरु मुद्रा । vipulamāya karaṇārthe meru mudrā

- Touch naivedya and chant 9 times 'om'

ॐ सत्यंतवर्तेन परिषिंचामि om satyantavartena pariṣiñcāmi
(sprinkle water around the naivedya)

भोः! स्वामिन्भोजनार्थ आगच्छादि विज्ञाप्य । bhoḥ! svāmin bhojanārtham āgacchādi vijñāpya |
(request Lord to come for dinner)

सौवर्णे स्थालि-वैर्ये मणि-गण खचिते गो-घृतां सुपक्वां भक्ष्यां भोज्यां च लेह्यानपि सकलमहं जोष्यमान नीधाय
नाना शाकैरूपेतं समधु दधि घृतं क्षीर पानीय युक्तं तांबूलं चापि आंजनेयं प्रति-दिवसम्-अहं मनसा चिंतयामि ॥

sauvarṇe sthālī-vairye maṇi-gaṇa khacite go-ghṛtām supakvām bhakṣyām bhojyām ca lehyānapi
sakalam ahaṁ joṣyamāna nīdhāya nānā śākairūpetam samadhu dadhi ghṛtam kṣīra pānīya
yuktam tāmbūlam cāpi āñjaneyaṁ prati-divasam-aham manasā cintayāmi ॥

अद्य तिष्ठति यत्किञ्चित्कल्पितश्चापरंगृहे पक्वान्नं च पानीयं यथोपस्कर संयुतं यथा कालं मनुष्यार्थं मोक्षयमानं शरीरिभिः तत्सर्वं हनुमदपूजास्तु प्रयतां मे अंजना सुत सुधा रसं सु-विपुलं आपोषणमिदं तव गृहाण कलशा-नीतं यथेष्टमुपभुज्यताम् ॥

adya tiṣṭhati yat kiñcit kalpitaścāparaṁ gṛhe pakvānnaṁ ca pānīyaṁ yathopaskara saṁyutaṁ yathā kālaṁ manuṣyārthe mokṣyamānaṁ śarīribhiḥ tat sarvaṁ hanumad pūjāstu prayatāṁ me añjanā suta sudhā rasaṁ su-vipulaṁ āpoṣaṇam idaṁ tava gṛhāṇa kalaśā-nītaṁ yatheṣṭam upabhujjyatām ॥

ॐ नमो आंजनेयाय । श्री आंजनेयाय नमः ॥ अमृतोपस्तरणमसि स्वाहा ।

om namo āñjaneyāya । śrī āñjaneyāya namaḥ ॥ amṛtopastaraṇamasi svāhā ।

• *pour water from conch*

ॐ प्राणात्मने रामादुताय स्वाहा ।

om prāṇātmane rāmādutāya svāhā ।

ॐ अपानात्मने लक्ष्मण प्रियाय स्वाहा ।

om apānātmane lakṣmaṇa priyāya svāhā ।

ॐ व्यानात्मने भक्त वत्सलाय स्वाहा ।

om vyānātmane bhakta vatsalāya svāhā ।

ॐ उदानात्मने सुरार्चिताय स्वाहा ।

om udānātmane surārcitāya svāhā ।

ॐ समानात्मने आंजनेयाय स्वाहा ।

om samānātmane āñjaneyāya svāhā ।

नैवेद्यं गृह्यतां देव भक्ति मे अचलां कुरुः । ईप्सितं मे वरं देहि इहत्र च परां गतिम् ॥

naivedyaṁ gr̥hyatāṁ deva bhakti me acalāṁ kuruḥ ।

īpsitaṁ me varaṁ dehi ihatra ca parāṁ gatim ॥

श्री आंजनेय नमस्तुभ्यं महा नैवेद्यं उत्तमम् । संगृहाण सुरश्रेष्ठिन्भक्ति मुक्ति प्रदायकम् ॥

śrī āñjaneya namastubhyaṁ mahā naivedyaṁ uttamam ।

saṅgr̥hāṇa suraśreṣṭhin bhakti mukti pradāyakam ॥

ॐ नमो आंजनेयाय । नैवेद्यं समर्पयामि ॥ om namo āñjaneyāya । naivedyaṁ samarpayāmi ॥

cover face with hand and chant gayatri mantra 5 times or repeat 12 times śrī āñjaneyāyanamaḥ

सर्वत्र अमृतोपिधान्यमसि स्वाहा ॥ ॐ श्री आंजनेयाय नमः । उत्तरापोषणं समर्पयामि ॥

sarvatra amṛtopidhānyamasi svāhā ॥ om śrī āñjaneyāya namaḥ । uttarāpoṣaṇaṁ samarpayāmi ॥

• *pour water from shankha*

23. mahā phalaṁ (put tulsi / akṣatā on a big fruit)

इदं फलं मया देव स्थापितं पुरतस्तव । तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज् जन्मनि जन्मनि ॥

idaṁ phalaṁ mayā deva sthāpitaṁ puratas tava ।

tena me saphalāvāptir bhavej janmani janmani ॥

24. phalāṣṭaka (put tulsi/akṣata on fruits)

कूष्माण्ड मातुलिंगं च कर्कठी दाडिमा फलम् । रंभा फलं जंबीरं बदरं तथा ॥

kūṣmāṇḍa mātuliṅgaṁ ca karkāṭhī dāḍimā phalam ।

rambhā phalaṁ jambīraṁ badaraṁ tathā ॥

25. karodvartana

करोद्धर्तनकं देव मया दत्तं हि भक्तितः । चारु चंद्र प्रभां दिव्यं गृहाण मारुतात्मज ॥

karodvartanakam deva mayā dattaṁ hi bhaktitaḥ ।

cāru candra prabhāṁ divyaṁ gṛhāṇa mārutātmaṁ ॥

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । करोद्धर्तनार्थं चंदनं समर्पयामि ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । karodvartanārthe candanaṁ samarpayāmi ॥

25. tāmbūlaṁ

पूगीफलं सतांबूलं नागवल्लि दलैर्युतम् । तांबूलं गृह्यतां देव येल लवंग संयुक्तम् ॥

pūgīphalaṁ satāmbūlaṁ nāgavalli dalair̥yutam ।

tāmbūlaṁ gr̥hyatām deva yela lavaṅga samyuktam ॥

26. dakṣiṇā

हिरण्य गर्भ गर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः । अनन्त पुण्य फलदम् अतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥

hiranya garbha garbhashtaṁ hema-bījaṁ vibhāvasoḥ ।

ananta puṇya phaladam ataḥ śāntiṁ prayaccha me ॥

27. mahā nīrājana

ॐ श्रिये जातः श्रिय आनिर्याय श्रियं वयो जनितृभ्यो ददातु ।

श्रियं वसोना अमृतत्वमायन् भजन्ति सद्यः संविता विदध्युन् ॥

श्रिय एवेनं तत् श्रियामादधाति । सन्ततमुचा वषट् कृत्यं सन्धत्तं सन्धीयते प्रजया पशुभिः । य एवं वेद ॥

om śriye jātaḥ śriya āniryāya śriyaṁ vayo janitṛbhyo dadātu ।
śriyaṁ vasānā amṛtatvamāyaṁ bhajanti sadyaḥ savitā vidadhyūn ॥
śriya evainaṁ tat śriyāmādadadhāti । santatamṛcā vaṣaṭ kṛtyaṁ
sandhattaṁ sandhiyate prajayā paśubhiḥ । ya evaṁ veda ॥

“Born from prosperity (Shri), may he attain prosperity. May he bestow prosperity, strength, and vitality to those who generate (or nourish) life. Clothed in prosperity, they attain immortality, and Savita (the Sun God) grants them that instantly. Indeed, prosperity itself attaches to him as wealth. Constantly engaged in sacred actions with the recitation of Rigveda and the sound ‘Vashat,’ it is united with progeny and cattle. He who knows this attains this.”

28. karpūra dīpa

अर्चत प्रार्चत प्रियमेधासो अर्चत । अर्चतु पुत्रका उत पुरं धृष्णवर्चत ॥

arcata prārcata priyamedhāso arcata ।

arcantu putrakā uta puram dhṛṣṇavarcata ॥

कर्पूरकं महाराज रंभोद्भूतं च दीपकम् । मंगलार्थं महीपाल संगृहाण जगत्पते ॥

karpūrakam mahārāja rambhodbhūtaṁ cadīpakam ।

maṅgalārthaṁ mahīpāla saṅgrhāṇa jagatpate ॥

29. pradakṣiṇā

यानि कानि च पापानि जन्मांतर कृतानि च । तानि तानि विनश्यन्ति प्रदक्षिण पदे पदे ॥

yāni kāni ca pāpāni janmāntara kṛtāni ca ।

tāni tāni vinaśyanti pradakṣiṇa pade pade ॥

अन्यथा शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम । तस्मात्कारुण्य भावेन रक्ष रक्ष मारुतात्मज ॥

anyathā śaraṇam nāsti tvam-eva śaraṇam mama ।

tasmāt kāruṇya bhāvena rakṣa rakṣamārutātmaja ॥

30. namaskāra

नमः सर्व हितार्थाय जगदाधार हेतवे । साष्टांगोऽयं प्रणामस्ते प्रयत्नेन मया कृतः ।

namaḥ sarva hitārthāya jagadādhāra hetave ।

sāṣṭāṅgo'yaṁ praṇāmaste prayatnena mayā kṛtaḥ ।

शात्येनापि नमस्कृताङ्कुर्वतः शार्ङ्गपाणये । शत जन्मार्चितं पापं तत्क्षणमेव नश्यति ॥

śātyenāpi namaskārān kurvataḥ śārṅgapāṇaye ।

śata janmārcitaṁ pāpaṁ tat kṣaṇam eva naśyati ॥

31. rājopacāra

गृहाण परमेशान सरत्ने छत्र चामरे । दर्पणं व्यञ्जनं चैव राज-भोगाय-यत्नतः ॥

gr̥hāṇa parameśāna saratne chatra cāmara ।

darpaṇaṁ vyañjanaṁ caiva rāja-bhogāya-yatnataḥ ॥

32. mantra puṣpa

ॐ राजाधि राजाय प्रसह्य साहिने नमो वयं वैश्रवणाय कूर्महे स मे कामान्काम कामाय मह्यं कामेश्वरो वैश्रवणो दधातु कुबेराय वैश्रवणाय महाराजाय नमः ॥

om rājādhi rājāya prasahya sāhine namo vayaṁ vaiśravaṇāya kūrmahe sa me kāmān kāma kāmāya mahyaṁ kāmeśvaro vaiśravaṇo dadhātu kuberāya vaiśravaṇāya mahārājāya namaḥ ॥

ॐ स्वस्ति साम्राज्यं भोज्यं स्वाराज्यं वैराज्यं पारमेष्ठ्यं राज्यं महाराज्यमाधिपत्यम् अयं समंत पर्यायी स्यात्सार्वभौमः सार्वायुष आंतादापरार्धात्पृथिव्यै समुद्रपर्यंताया एकरालिति ।

om svasti sāmrajyaṁ bhojyaṁ svārajyaṁ vairājaṁ pārameṣṭhāṁ rājyaṁ mahārājyaṁ ādhipatyamayam samanta paryāyī syāt sārva bhaumaḥ sārvaṣya āntādāparārdhāt pṛthivyai samudraparyantāya ekarāliti ।

33. śaṅkha brahmaṇa

(make three rounds with water like arati and pour down; chant om 9 times and show mudras)

इमां आप-शिवतम इमं सर्वस्य भेषजे । इमां राष्ट्रस्य वर्धिनि इमां राष्ट्र भ्रतोमत ॥

imāṁ āpa-śivatama imāṁ sarvasya bheṣaje ।

imāṁ rāṣṭrasya vardhini imāṁ rāṣṭra bhratomata ॥

34. stotra paṭhanam

मनोजवं मारुत तुल्य-वेगं जितेंद्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठम् ।

वातात्मजं वानर यूथ मुख्यं श्रीराम-दूतं शिरसा नमामि ॥

manojavaṁ māruta tulya-vegaṁ jitendriyaṁ buddhimatāṁ varīṣṭham ।

vātātmajaṁ vānara yūtha mukhyaṁ śrīrāma-dūtaṁ śirasā namāmi ॥

उल्लङ्घ्यः सिंधोः सलिलं सलीलं यश्शोक-वह्निं जनकात्मजायाः ।

आदाय तेनैव ददाह लंकां नमामि तं प्राञ्जलिरांजनेयम् ॥

ullaṅghyaḥ sindhoḥ salilaṁ salīlaṁ yaś śoka-vahniṁ janakātmajāyāḥ ।

ādāya tenaiva dadāha laṅkāṁ namāmi taṁ prāñjalir-āñjaneyam ॥

अंजनेयमति-पाटलाननं काञ्चनाद्रि कमनीय विग्रहम् ।

पारिजात-तरुमूलं वासिनं भावयामि पवमानंदनम् ॥

añjaneyam ati-pāṭalānanaṁ kāñcanādrī kamanīya vigrahaṁ ।

pārijāta-taru-mūlaṁ vāsinaṁ bhāvayāmi pavamānandanaṁ ॥

अंजनानंदं वीरं जानकी-शोक नाशनम् । कपीशमक्षहंतारं वंदे लंका भयंकरम् ॥

añjanānandaṁ vīraṁ jānakī-śoka nāśanaṁ ।

kapīśam akṣahantāraṁ vande laṅkā bhayaṅkaram ॥

यत्र यत्र रघुनाथ कीर्तनं तत्र तत्र कृत-मस्तकाञ्जलिम् ।

वाष्पवारि-परिपूर्ण-लोचनं मारुतिं नमत राक्षसांतकम् ॥

yatra yatra raghunātha kīrtanaṁ tatra tatra kṛta-mastakāñjalim ।

vāṣpavāri-paripūrṇa-locanaṁ mārutiṁ namata rākṣasāntakam ॥

वेद वेद्य परे पुंसि जाते दाशरथात्मजे । वेदः प्राचेतसादासीत्साक्षाद्रामायणात्मना ॥
veda vedya pare puṁsi jāte dāśarathātmaje । vedaḥ prācetasād āsīt sāksād rāmāyaṇātmanā ॥

तदुपगत समास संधि-योगं सम मधुरोपनतार्थ वाक्य बद्धम् ।

रघुवर चरितं मुनि प्रणीतं दश-शिरसश्च वधं निशामयध्वम् ॥

tad upagata samāsa sandhi-yogaṁ

sama madhuropanatārtha vākya baddham ।

raghuvara caritaṁ muni praṇītaṁ

daśa-śirasaśca vadhaṁ niśamayadhvam ॥

श्री-राघवं दशरथात्मजं अप्रमेयं, सीता-पतिं रघु-कुलान्वय रत्न-दीपम् ।

आजानु-बाहुम्-अरविन्द-दलायताक्षं , रामं निशाचर विनाश-करम्ममामि ॥

śrī rāghavaṃ daarathātmajaṃ aprameyaṃ, sītā-patiṃ raghu kulāvaya ratna dīpaṃ ।
ājānu bāhuṃ aravinda dalāyatākṣaṃ, rāmaṃ niśācara vināśa karam namāmi ॥

महाशैलं समुत्पाद्य धावंतं रावणं प्रति । तिष्ठ तिष्ठ रणे दुष्ट घोर रावं समुत्-सृजन ।

लाक्षार सारुणं रौद्रं कालांतक यमोपमम् ॥

mahāśailaṃ samutpādya dhāvantaṃ rāvaṇaṃ prati ।

tiṣṭha tiṣṭha raṇe duṣṭa ghora rāvaṇaṃ samut-sṛjana ।

lākṣāra sārūṇaṃ raudraṃ kālāntaka yamopamam ॥

ज्वलदग्नि लसन्नेत्रं सूर्य कोटि सम-प्रभम् । अंगदाद्यैर्महावीरैर्वेष्टितं रुद्र-रूपिणम् ॥

jvalad agni lasan netraṃ sūrya koṭi sama-prabham ।

aṅgadādyair mahāvīrair veṣṭitaṃ rudra-rūpiṇam ॥

श्री-राघवं दशरथात्मजं अप्रमेयं सीता-पतिं रघु-कुलान्वय रत्न-दीपम् ।

आजानु-बाहुम्-अरविन्द-दलायताक्षं रामं निशाचर विनाश-करं नमामि ॥

śrī-rāghavaṃ daśarathātmajaṃ aprameyaṃ

sītā-patiṃ raghu-kulānvaya ratna-dīpaṃ ।

ājānu-bāhuṃ-aravinda-dalāyatākṣaṃ

rāmaṃ niśācara vināśa-karam namāmi ॥

35. ātma samarpaṇa

यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या तपः पुज क्रियादिषु । न्यूनं संपूर्णतां याति सद्यो वन्दे तम् अच्युतम् ॥

yasya smṛtyā ca nāmoktyā tapaḥ puja kriyādiṣu ।

nyūnaṃ saṃpūrṇatāṃ yāti sadyo vande tam acyutam ॥

अनेन मया कृतेन, श्री आंजनेय देवता सुप्रीता सुप्रसन्ना वरदा भवतु ॥

anena mayā kṛtena, śrī āñjaneya devatā supṛitāsuprasannā varadā bhavatu ॥

मंत्रहीनम्, क्रियाहीनम्, भक्तिहीनं जनार्दन । यत्पूजितं मयादेव परिपूर्णं तदस्तु मे ॥

mantrahīnam, kriyāhīnam, bhaktihīnaṃ janārdana ।

yat pūjitaṃ mayādeva paripūrṇaṃ tadastu me ॥

कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा बुद्ध्यात्मना वा प्रकृति स्वभावात् ।

करोमि यद्यत्सकलं परस्मै आंजनेयाय इति समर्पयामि ॥

नमस्करोमि । श्री आंजनेय स्वामी देवता प्रसादं शिरसा गृह्णामि ॥

kāyena vācā manasendriyairvā buddhyātmanā vā prakṛti svabhāvāt ।

karomi yadyat sakalaṃ parasmai āñjaneyāya iti samarpayāmi ॥

namaskaromi । śrī āñjaneya svāmī devatāprasādaṃ śirasā gṛhṇāmi ॥

36. kṣamāpanaṃ

अपराध सहस्राणि क्रियन्ते अहर्निशं मया । तानि सर्वाणि मे देव क्षमस्व पुरुषोत्तम ॥

aparādha sahasrāṇi kriyante aharniśaṃ mayā ।

tāni sarvāṇi me deva kṣamasva puruṣottama ॥

यांतु देव गणाः सर्वे पूजां आदाय पार्थिवीम् । इष्ट काम्यार्थ सिद्ध्यर्थ पुनरागमनाय च ॥

yāntu deva gaṇāḥ sarve pūjāṃ ādāya pāṛthivīm ।

iṣṭa kām्यārtha siddhyartham punarāgamanāyaca ॥

37. tīrtha prāśana

अकाल मृत्यु हरणं सर्व व्याधि निवारणम् । सर्व पाप हरं राम-दास पादोदकं शुभम् ॥

akāla mṛtyu haraṇaṃ sarva vyādhi nivāraṇam ।

sarva pāpa haraṃ rāma-dāsa pādodakaṃ śubham ॥

Laghu Hanumān Pūjā

मनोजवं मारुत तुल्य-वेगं जितेंद्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठम् ।

वातात्मजं वानर यूथ मुख्यं श्रीराम-दूतं शिरसा नमामि ॥

manojavaṁ māruta tulya-vegaṁ jitendriyaṁ buddhimatāṁ variṣṭham ।

vātātmajaṁ vānara yūtha mukhyaṁ śrīrāma-dūtaṁ śirasā namāmi ॥

ॐ श्री आंजनेय स्वामिने नमः ध्यायामि ॥ om śrī āñjaneya svāmine namaḥ dhyāyāmi ॥

āvāhanam

आंजनेयो महावीरो हनुमान्मारुतात्मजः । तत्त्व ज्ञान प्रदः सीता देवी मुद्राप्रदायकः ॥ आगच्छ देवदेवेश तेजोराशे जगत्पते ।

āñjaneyo mahāvīro hanumān mārutātmajaḥ । tattva jñāna pradaḥ sītā devī mudrāpradāyakaḥ ॥
āgaccha devadeveśa tejoraśe jagatpate ।

upacāram

आसनं । पाद्यं । अर्घ्यं । आचमनीयं । स्नानं । स्नानानंतरं पुनराचमनीयं । वस्त्रं यज्ञोपवीतं उत्तरीय आभरणार्थं इमे अक्षताः । गंधान् । हरिद्रा चूर्णम् । गंधस्योपरि अक्षतान् । पुष्पाणि समर्पयामि ।

āsanam । pādyam । arghyam । ācamanīyam । snānam । snānānantaraṁ punar ācamanīyam ।
vastraṁ yajñopavitam uttarīya ābharaṇārthe ime akṣatāḥ । gandhān । haridrā cūrṇam ।
gandhasyopari akṣatān । puṣpāṇi samarpayāmi ।

arcana;

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । वायु-पुत्राय । ब्रह्मचारिणे । सर्वारिष्ट निवारकाय । शुभ-कराय । पिंगलाक्षाय । अक्षापहाय । सीतान्-वेषण तत्पराय । कपि-वराय । कोटींदु सूर्य प्रभाय । लंका-द्वीप भयंकराय । सकल-दाय । सुग्रीव सम्मानिताय । देवेंद्रादि समस्त-देव विनुताय । काकुतस्थ दूताय । ॐ हनुमते नमः ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । vāyu-putrāya । brahmacāriṇe । sarvāriṣṭa nivāraṇakāya । śubha-karāya ।
piṅgalākṣāya । akṣāpahāya । sītān-veṣaṇa tatparāya । kapi-varāya । koṭīndu sūrya prabhāya ।
laṅkā-dvīpa bhayaṅkarāya । sakala-dāya । sugrīva sammānitāya । devendrādi samasta-deva
vinutāya । kākutastha dūtāya । om hanumate namaḥ ॥

dhūpaṁ । dīpaṁ । naivedyam । phalaṁ । tāmbūlam ।

nīrājanam

नीराजनं सुमांगल्यं कोटि-सूर्य समप्रभम् । अहं भक्त्या प्रदास्यामि स्वीकुरुष्व दयानिधे ॥

nīrājanam sumāṅgalyaṁ koṭi-sūrya samaprabham ।

aham bhaktyā pradāsyāmi svīkuruṣva dayānidhe ॥

श्री आंजनेयाय नमः समस्तापराध क्षमार्थं सर्व मंगल प्राप्त्यर्थं कर्पूर नीराजने दर्शयामि ॥

śrī āñjaneyāya namaḥ samastāparādha kṣamārthaṁ sarva maṅgala prāptyarthaṁ karpūra
nīrājane darśayāmi ॥

रक्षां धारयामि । rakṣāṁ dhārayāmi ।

mantra-puṣpam

pradakṣiṇa

namaskāram

वज्रदेहाय कालाग्नि रुद्रायामित तेजसे । ब्रह्मास्त्र स्तंभना यास्मै नमस्ते रुद्र मूर्तये ॥

मर्कटेश महोत्साह सर्व-शोक विनाशक । शत्रून्संहर मां रक्ष श्रीयं दासाय देहि मे ॥

vajradehāya kālāgni rudrāyāmita tejase ।

brahmāstra staṁbhanā yāsmāi namaste rudra mūrtaye ॥

markaṭeśa mahotsāha sarva-śoka vināśaka |
śatrūn saṁhara mām rakṣa śrīyaṁ dāsāya dehi me ||

महाशैलं समुत्पाद्य धावंतं रावणं प्रति । तिष्ठ तिष्ठ रणे दुष्ट घोर रावं समुत्-सृजन ।
लाक्षार सारुणं रौद्रं कालांतक यमोपमम् ॥ ज्वलदग्नि लसन्नेत्रं सूर्य कोटि सम-प्रभम् ।
अंगदाद्यैर्महावीरैर्वेष्टितं रुद्र-रूपिणम् ॥

mahāśailaṁ samutpādyā dhāvantaṁ rāvaṇaṁ prati |
tiṣṭha tiṣṭha raṇe duṣṭa ghora rāvaṇaṁ samut-sṛjana |
lākṣāra sārūṇaṁ raudraṁ kālāntaka yamopamam ||
jvalad agni lasan netraṁ sūrya koṭi sama-prabham |
aṅgadādyair mahāvīrair veṣṭitaṁ rudra-rūpiṇam ||

18. HANUMĀN DHVAJA DĀNAM

Saṅkalpaḥ

ॐ अद्य _____ मासे, _____ पक्षे, _____ तिथौ, _____ नामधेय अहं सपरिवार
सहितम्, उपस्थित शारीर अविरोधेन सकल एहिक उपद्रव शांति पूर्वकं पुत्र पौत्र आदि धन धान्यादि समृद्धि
प्राप्ति पूर्वक दीर्घायुष बल अमित नैरुज्य प्राप्ति कामह् [पूर्वानी कृत स्वाभिष्ट सिद्धि कामो वा] हनुमद्ध्वज दानं
तदंगत्वेन अंग देवता पूजनं च करिष्ये ॥

om adya _____ māse, _____ pakṣe, _____ tithau, _____ nāmadheya ahaṁ
saparivāra sahitam, upasthita śārīra avirodhena sakala ehika upadrava śānti pūrvakaṁ putra
pautra ādi dhana dhānyādi samṛddhi prāpti pūrvaka dīrghāyusa bala amita nairujya prāpti
kāmah [pūrvāngī kṛta svābhiṣṭa siddhi kāmo vā] hanumad dhvaja dānaṁ tad aṅgatvena aṅga
devatā pūjanaṁ ca kariṣye ||

Om, on this day of the _____ month, in the _____ fortnight, on the _____ lunar day, I, named _____,
along with my family, being present in good health, for the purpose of pacifying all worldly troubles,
attaining prosperity in the form of sons, grandsons, wealth, and grains, and obtaining long life, strength,
and perfect health [or for the fulfillment of my desired goals], shall perform the offering of Hanuman's flag
and worship the associated deities

- ❖ Wash the bamboo pole with water and pañcāmritam.
- ❖ Tie the flag to the top attach garland etc.
- ❖ Dig a hole in a suitable spot.
- ❖ Perform bhūmī pūjā [pancopacara]

शुक्ल-वर्णा विशालाक्षीं कूर्म-पृष्ठोपरि स्थिताम् । सर्व शस्याश्रयां देवीं धरां आवाहयाम्यहम् ॥
śukla-varṇāṁ viśālākṣīm kūrma-prṣṭhopari sthitām |
sarva śasyāśrayāṁ devīm dharāṁ āvāhayāmyaham ||

ॐ भूम्यै नमः, ॐ पृथिव्यै नमः, ॐ अनंताय नमः, ॐ आदि कुर्माय नमः ॥ गंधं समर्पयामि, पुष्पं, धूपं, दीपं,
नैवेद्यं ।

om bhūmyai namaḥ, om pṛthivyai namaḥ, om anantāya namaḥ, om ādi kurumāya namaḥ ||
gandham samarpayāmi, puṣpaṁ, dhūpaṁ, dīpaṁ, naivedyaṁ |

- ❖ place betel leaf, akṣata, puṣpaṁ and dakṣina in the hole, then insert the pole and make it firm.

श्रिमद्विद्य मुनिंद्र चित निलयं सीता मनो नायकम् । वल्मीकोद्भव वाक्पयोधी शशिनं स्मेराननं चिन्मयम् ॥
śrīmad divya munindra cita nilayaṁ sītā mano nāyakam |
valmīkodbhava vāk payodhī śaśinaṁ smerānanaṁ cinmayam ||

नित्य नीरद नीलकायममलं निर्वाण संदायकम् । शांतं नित्यमनामयं शुभकरं श्री राम चंद्र भजे ॥
 nitya nīrada nīlakāyam amalāṁ nirvāṇa sandāyakam ।
 śāntaṁ nityam anāmayam śubhakaraṁ śrī rāma candraṁ bhaje ॥

ॐ ससीता राम लक्ष्मणौ इहा गच्छतं इहा तिष्ठतं ।

ॐ ससीता राम लक्ष्मणाभ्यां नमः । गंधाक्षत पुष्पानि समर्पयामि ॥

om sasītā rāma lakṣmaṇau ihā gacchataṁ ihā tiṣṭhataṁ ।

om sasītā rāma lakṣmaṇābhyāṁ namaḥ । gandhākṣata puṣpāni samarpayāmi ॥

❖ *Invoke vāyu*

आवाहयाम्यहं वायुं भूतानां देह-धारिणम् । सर्वाधारं महावेगं मृग-वाहनमीश्वरम् ॥

āvāhayāmyaham vāyuṁ bhūtānāṁ deha-dhāriṇam ।

sarvādhāraṁ mahāvegaṁ mṛga-vāhanam īśvaram ॥

ॐ वायो इह गच्छ इह तिष्ठ । ॐ वायवे नमः गंधाक्षत पुष्पानि समर्पयामि ॥

om vāyo iha gaccha iha tiṣṭha । om vāyave namaḥ gandhākṣata puṣpāni samarpayāmi ॥

❖ *Invoke Brahmā*

ध्यायामि शारद नाथं ब्रह्माणं परमेष्ठिनं । हंसारुढं चतुर्-वक्त्रं सत्य लोक निवाशिनं ॥

dhyāyāmi śārada nāthaṁ brahmāṇaṁ parameṣṭinaṁ ।

haṁsāruḍhaṁ catur-vaktraṁ satya loka nivāśinaṁ ॥

ॐ वाणी-हिरण्यगर्भो इहा गच्छतं इहा तिष्ठतं ।

ॐ वाणी-हिरण्यगर्भाभ्यां नमः । गंधाक्षत पुष्पानि समर्पयामि ॥

om vāṇī-hiraṇyagarbhau ihā gacchataṁ ihā tiṣṭhataṁ ।

om vāṇī-hiraṇyagarbhābhyāṁ namaḥ । gandhākṣata puṣpāni samarpayāmi ॥

❖ *Invoke Viṣṇu*

वनमालि गदी शार्ङ्गी शंखी चक्री च नंदकी । श्रीमान्नारायणो विष्णोर्वसुदेवोऽभिरक्षतु ॥

vanamālī gadī śārṅgī śaṅkhī cakrī ca nandakī ।

śrīmān nārāyaṇo viṣṇor vāsudevo'bhirakṣatu ॥

ॐ लक्ष्मी-नारायणौ इहा गच्छतं इहा तिष्ठतं ।

om lakṣmī-nārāyaṇau ihā gacchataṁ ihā tiṣṭhataṁ ।

ॐ लक्ष्मी-नारायणाभ्यां नमः । गंधाक्षत पुष्पानि समर्पयामि ॥

om lakṣmī-nārāyaṇābhyāṁ namaḥ । gandhākṣata puṣpāni samarpayāmi ॥

❖ *Invoke Śiva*

गौरी नाथं गिरिशं नीलकण्ठं त्रिलोचनम् । महेश्वरं च विश्वेशं लोकपालं नमाम्यहम् ॥

gaurī nāthaṁ giriśaṅca nīlakaṇṭhaṁ trilocaṇam ।

maheśvaraṁ ca viśveśaṁ lokapālaṁ namāmyaham ॥

ॐ गौरी-महेश्वरौ इहा गच्छतं इहा तिष्ठतं ।

om gaurī-maheśvarau ihā gacchataṁ ihā tiṣṭhataṁ ।

ॐ गौरी-महेश्वराभ्यां नमः । गंधाक्षत पुष्पानि समर्पयामि ॥

om gaurī-maheśvarābhyāṁ namaḥ । gandhākṣata puṣpāni samarpayāmi ॥

उमे मम प्रिये देवी शंकरार्ध शरीरिनी । सौभाग्यं कुरु मे गौरी शिवे शक्त्ये नमोऽस्तुते ॥

ume mama priye devī śaṅkarārdha śarīrinī ।

saubhāgyaṁ kuru me gaurī śive śaktye namo'stute ॥

ॐ दूर्गा देवी इहा गच्छ इहा तिष्ठ । ॐ दूर्गा देव्यै नमः । गंधाक्षत पुष्पानि समर्पयामि ॥

om dūrgā devī ihā gaccha iha tiṣṭha । om dūrgā devyai namaḥ । gandhākṣata puṣpāni samarpayāmi ॥

❖ *Invoke Durgā*

❖ *Invoke Sūrya and the navagrahas*

जपा-कुसुम संकाशं काश्यपेयं महा-द्युतिं । तमोरिं सर्व पापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरं ॥

japā-kusuma saṅkāśaṁ kāśyapeyaṁ mahā-dyutiṁ ।
tamorim sarva pāpaghnaṁ praṇato'smi divākaraṁ ॥

आदित्या नवग्रहा सहित इह गच्छत इह तिष्ठत ।

ॐ नवग्रहादिभ्यो नमः । गंधाक्षत पुष्पानि समर्पयामि ॥

ādityā navagrahā sahita iha gacchata iha tiṣṭatha ।

om navagrahādibhyo namaḥ । gandhākṣata puṣpāni samarpayāmi ॥

❖ *Invoke Indra and the dikpālakas in the 8 directions*

इंद्रोऽमरावति नाथश्शचि देव्यास्तु नायकः । वज्रायुधस्य प्राचीशः तस्यै चैरावतो गजः ॥

indro'marāvati nāthaś śaci devyāstu nāyakaḥ ।
vajrāyudhasya prācīśaḥ tasyai cairāvato gajaḥ ॥

ॐ इंद्रादि दश दिक्पाल इह गच्छत इह तिष्ठत ।

ॐ इंद्रादि दस दिक्पालेभ्यो नमः गंधाक्षत पुष्पानि समर्पयामि ॥

om indrādi daśa dikpāla iha gacchata iha tiṣṭhata ।

om indrādi dasa dikpālebhyo namaḥ gandhākṣata puṣpāni samarpayāmi ॥

❖ *At base of pole invoke haṇumān and offer flowers;*

वज्रदेहाय कालाग्नि रुद्रायामित तेजसे । ब्रह्मास्त्र स्तंभना यास्मै नमस्ते रुद्र मूर्तये ॥

vajradehāya kālāgni rudrāyāmita tejase ।

brahmāstra stambhanā yāsmāi namaste rudra mūrtaye ॥

ॐ हनुमानिहा गच्छ इह तिष्ठ । ॐ हनुमते नमः गंधाक्षत पुष्पानि समर्पयामि ॥

om haṇumān ihā gaccha iha tiṣṭha । om hanumate namaḥ gandhākṣata puṣpāni samarpayāmi ॥

ॐ श्री हनुमते नमः । पाद्यं । अर्घ्यं । आचमनियं । स्नानं । रक्त-वस्त्रं यज्ञोपवितं । रक्त चंदनं । सिंदूरं । इदं अक्षतां । इदं माल्यं । एतानि पुष्पाणि —

om śrī hanumate namaḥ । pādyam । arghyam । ācamaniyam । snānam । rakta-vastraṁ
yajñopavitaṁ । rakta candanaṁ । sindūraṁ । idaṁ akṣatāṁ । idaṁ mālyaṁ । etāni puṣpāni —

ॐ श्री आंजनेयाय नमः । वायु-पुत्राय । ब्रह्मचारिणे । सर्वारिष्ट निवारकाय । शुभ-कराय । पिङ्गलाक्षाय । अक्षापहाय । सीतान्-वेषण तत्पराय । कपि-वराय । कोटींदु सूर्य प्रभाय । लंका-द्वीप भयंकराय । सकल-दाय । सुग्रीव सम्मानिताय । देवेंद्रादि समस्त-देव विनुताय । काकुतस्थ दूताय । ॐ हनुमते नमः ॥

om śrī āñjaneyāya namaḥ । vāyu-putrāya । brahmacāriṇe । sarvāriṣṭa nivārakāya । śubha-karāya ।
piṅgalākṣāya । akṣāpahāya । sītān-veṣaṇa tatparāya । kapi-varāya । koṭīndu sūrya prabhāya ।
laṅkā-dvīpa bhayaṅkarāya । sakala-dāya । sugrīva sammānitāya । devendrādi samasta-deva
vinutāya । kākutastha dūtāya । om hanumate namaḥ ॥

नान गंध समूयिक्तं देवतानां सुखावहं । गृहान कुसुमं देव वायु पुत्रः सुखावः ।

nāna gandha samūyiktaṁ devatānāṁ sukhāvahaṁ ।

gṛhāna kusumaṁ deva vāyu putraḥ sukhāvaḥ ।

धूप । दीप । तांबूलं । नैवेद्यं । एतानि नान विध सहित लद्दुकानि । आचमनियं । पुष्पान्जलिः । ॐ हनुमते नमः ॥

dhūpa । dīpa । tāmbūlaṁ । naivedyaṁ । ettāni nāna vidha sahita laddukāni । ācamaniyam ।
puṣpānjaliḥ । om hanumate namaḥ ॥

❖ *offer arghya;*

ॐ आंजनेय महा-बाहो राम कार्यार्थ तत्परः । गृहान अर्घ्यं मया दत्तं मम कार्यं च साधय ॥

om ānjaneya mahā-bāho rāma kāryārtha tatparaḥ ।

gr̥hāna arghyaṁ mayā datta mama kāryaṁ ca sādahaya ॥

ॐ हौं हणुमते नमः इदं अर्घ्यं x ३ om haum haṇumate namaḥ idaṁ arghyaṁ x 3

❖ *Invoke dhvaja;*

ॐ देव असुरानां सर्वेषां मंगलोऽयं महा ध्वजः । गृह्येतां सुख हेतोर्मे ध्वजः श्री पवनात्मजः ॥

om deva asurānām sarveṣām maṅgalo'yaṁ mahā dhvajah ।

gr̥hyetām sukha hetor me dhvajah śrī pavanātmaajah ॥

ॐ सपताक ध्वज इहागच्छ इहा तिष्ठ ॥ om sapatāka dhvaja ihāgaccha ihā tiṣṭha ॥

ॐ सपताक-ध्वजाय नमः गंधाक्षत समर्पयामि ॥

om sapatāka-dhvajāya namaḥ gandhākṣata samarpayāmi ॥

❖ *utsarjana holding water in the right hand:—*

ॐ अद्य _____ मासे, _____ पक्षे _____ तिथौ, अहम्, सपरिवार सहित सकल अभिष्ट सिद्धि कामो अमुं सपताक महा ध्वजं विष्णुं दैवतं श्री हनुमते अहं संप्रददे न मम ॥

om adya _____ māse, _____ pakṣe _____ tithau, aham, saparivāra sahita sakala abhiṣṭa sidhi kāmō amuṁ sapatāka mahā dhvajam viṣṇuṁ daivatam śrī hanumate aham sampradade na mama ॥

❖ *pour the water on the ground.*

Prārthana.

अंजनी गर्भ संभूतं वायु पुत्रं महा बलं । सीता शोक विनाशाय सुग्रीवस्य सदा प्रियं ॥

añjanī garbha sambhūtam vāyu putram mahā balam ।

sītā śoka vināśāya sugrīvasya sadā priyam ॥

"I bow with devotion to Hanuman, who was born from the womb of Anjani, the son of Vayu (the wind god), possessing immense strength, and ever dear to Sugriva, who destroyed Sita's sorrow.

प्रणमामि सदा भक्त्या सर्व विघ्न विनाशनं । देहि विद्यां यशो देहि कार्यं सिध्यै नमाम्यहं ॥

praṇamāmi sadā bhaktyā sarva vighna vināśanam ।

dehi vidyāṁ yaśo dehi kārya sidhyai namāmyaham ॥

I always bow in devotion to Him, the remover of all obstacles. Grant me knowledge and fame, I bow to You for the success of my endeavors.

दयां देहि जयं देहि अभयं देहि मे । क्षमं देहि विद्यं देहि ज्ञान भक्ति प्रदेहि मे ॥

dayāṁ dehi jayan dehi abhayaṁ dehi me ।

kṣamaṁ dehi vidyāṁ dehi jñāna bhakti pradehi me ॥

Grant me compassion, grant me victory, grant me fearlessness. Grant me forgiveness, grant me knowledge, and bestow upon me wisdom and devotion."

Visarjanam

ॐ पृथिवी पुजितासि क्षमस्व । ॐ ससीता राम लक्ष्मणौ पूजितौ स्थः क्षमेयथां स्वस्थानं गच्छतं ॥ ॐ

पंचलोक-पालका, नवग्रहाह्, दश-दिक्-पालाः पूजिता स्थ । क्षमध्वं । स्वस्थानं गच्छत ॥

om pṛthivī pujitāsi kṣamasva । om sasītā rāma lakṣmanau pūjitaḥ sthaḥ kṣameyathām svasthānam gacchataḥ ॥ om pañcaloka-pālākā, navagrahāḥ, daśa-dik-pālāḥ pūjitā stha । kṣamadhvaṁ । svasthānam gacchata ॥

dakṣiṇa dānam

ॐ अद्य कृत एतदंग पूजन पूर्वकं हनुमद्ध्वज दान प्रतिष्ठ अर्थ एतावद्द्रव्य, मूल्यक, हिरण्यं, अग्नि दैवतं ॥ ॥

नम ब्रह्मणाय दक्षिणामहं संप्रददे ॥

om adya kṛta etadaṅga pūjana pūrvaka hanumad dhvaja dāna pratiṣṭha artham etāvad dravya, mūlyaka, hiraṇyam, agni daivatam .... nama brahmaṇāya dakṣiṇām aham sampradade ॥

Shri Hanumān Chalisa

Doha

श्री गुरु चरन सरोज रज, निज मन मुकुर सुधार । बरणौ रघुबर बिमल यश, जो दायकफल छर् ॥
बुद्धि हीन तनु जानिके, सुमिरौ पवन-कुमार । बल बुद्धि विद्या देहु मोहिं, हरहु कलेश विकार ॥

śrī guru carana saroja raja, nija mana mukura sudhār ।
baraṇau raghubara bimala yaśa, jo dāyak phala char ॥
buddhi hīna tanu jānike, sumiraum pavana-kumāra ।
bala buddhi vidyā dehu mohim, harahu kaleśa vikāra ॥

जय हनुमान ज्ञान गुण सागर । जय कपीस तिहुं लोक उजागर ॥ १ ॥
राम दूत अतुलित बल धामा । अंजनि-पुत्र पवन-सुत नामा ॥ २ ॥
महा-बीर बिक्रम बजरन्गी । कुमति निवार सुमति के सनी ॥ ३ ॥
कांचन बरण बिराज सुबेशा । कानन कुंडल कुंचित केशा ॥ ४ ॥
हाथ बज्र औ ध्वजा बिराजै । काङ्धे मूँज जनेऊ साजै ॥ ५ ॥
शंकर सुवन केसरी नंदन । तेज प्रताप महा जग बंदन ॥ ६ ॥
विद्यावान गुणी अति चातुर । राम काज करिबे को आतुर ॥ ७ ॥
प्रभु चरित्र सुनिबे को रसिया । राम लखन सीता मन बसिया ॥ ८ ॥
सूक्ष्म रूप धरि सियहिं दिखावा । विकट रूप धरि लंक जरावा ॥ ९ ॥
भीम रूप धरि असुर संहारे । रामचंद्र के काज संवारे ॥ १० ॥
लाय सन्जीवन लखन जियाये । श्री रघुबीर हरषि उर लाये ॥ ११ ॥
रघुपति कीनी बहुत्वडाई । तुं मम प्रिय भरत सम भाई ॥ १२ ॥
सहस्र बदन तुम्हरो यश गावै । अस कहि श्रीपति कंठ लगावै ॥ १३ ॥
सनकादिक ब्रह्मादि मुनीसा । नारद शारद सहित अहीशा ॥ १४ ॥
यम कुबेर दिक्पाल जहां ते । कवि कोविद कहि सकैं कहाँ ते ॥ १५ ॥
तुम उपकार सुग्रीवहिं कीन्हा । राम मिलाय राज-पद दीन्हा ॥ १६ ॥
तुम्हरो मंत्र विभीषण माना । लंकेश्वर भये सब जग जाना ॥ १७ ॥
युग सहस्र योजन पर भानू । लील्यो ताहि मधुर फल जानू ॥ १८ ॥
प्रभु मुद्रिका मेलि मुख माहीङ् । जलधि लांघि गये अचरज नाहीङ् ॥ १९ ॥
दुर्गम काज जगत के जेते । सुगम अनुग्रह तुम्हरे तेते ॥ २० ॥
राम दुवारे तुम रखवारे । होत न आज्ञा बिन पैसारे ॥ २१ ॥
सब सुख लहै तुम्हारी सरना । तुम रक्षक काहू को डरना ॥ २२ ॥
आपन तेज सम्हारो आपै । तीनोङ्गलोक हांक ते काङ्पै ॥ २३ ॥
भूत पिशाच निकट नहिडावै । महाबीर जब नाम सुनावै ॥ २४ ॥
नाशै रोग हरै सब पीरा । जपत निरंतर हनुमत बीरा ॥ २५ ॥
संकत से हनुमान छोडावै । मन क्रम बचन ध्यान जो लावै ॥ २६ ॥
सब पर राम तपस्वी रज । तिन के काज सकल तुम साजा ॥ २७ ॥
और्मनोरथ जो कोई लावै । सोइ अमित जीवन फल पावै ॥ २८ ॥
चारो युग प्रताप तुम्हारा । है परसिद्ध जगत उजियारा ॥ २९ ॥
साधु संत के तुम रखवारे । असुर निकंदन राम दुलारे ॥ ३० ॥

अष्ट सिद्धि नव निधि के दाता । अस बर दीन्ह जानकी माता ॥ ३१ ॥
 राम रसायन तुम्हरे पासा । सदा रहो रघुपति के दासा ॥ ३२ ॥
 तुम्हरे भजन राम को पावै । जनं जनं के दुख बिसरावै ॥ ३३ ॥
 अंत काल रघुपति पुर जाई । जहाइजन्म हरि भक्त कहाई ॥ ३४ ॥
 और्देवता चित्त न धरई । हनुमत सेइ सर्व सुख करई ॥ ३५ ॥
 संकट हरै मित्रहरे सब पीरा । जो सुमिरै हनुमत बल बीरा ॥ ३६ ॥
 जय जय जय हनुमान गोसाई । क्रिपा करहु गुरु-देव की नाई ॥ ३७ ॥
 यो शत बार पाठ कर्कोई । छूटहि बंदि महा-सुख होई ॥ ३८ ॥
 यो यह पढ़ै हनुमान्चालीसा । होय सिद्धि साखी गौरीसा ॥ ३९ ॥
 तुलसी-दास सदा हरि चेरा । की-जै नाथ हृदय मम ढेरा ॥ ४० ॥

jaya hanumāna jñāna guṇa sāgara | jaya kapīsa tihum loka ujāgara || 1 ||
 rāma dūta atulita bala dhāmā | añjani-putra pavana-suta nāmā || 2 ||
 mahā-bīra bikrama bajarangī | kumati nivāra sumati ke sangī || 3 ||
 kāñcana barāṇa birāja subeśā | kānana kuṇḍala kuñcita keśā || 4 ||
 hātha bajra au dhvajā birājai | kāndhe mūñja janeū sājai || 5 ||
 śaṅkara suvana kesarī nandana | teja pratāpa mahā jaga bandana || 6 ||
 vidyāvāna guṇī ati cātura | rāma kāja karibe ko ātura || 7 ||
 prabhu ccaritra sunibe ko rasiyā | rāma lakhana sītā mana basiyā || 8 ||
 sūkṣma rūpa dhari siyahim dikhāvā | vikaṭa rūpa dhari laṅka jarāvā || 9 ||
 bhīma rūpa dhari asura saṁhāre | rāmacandra ke kāja saṁvāre || 10 ||
 lāya sanjīvana lakhana jiyāye | śrī raghubīra haraṣi ura lāye || 11 ||
 raghupati kīnī bahut baḍāi | tum mama priya bharata sama bhāi || 12 ||
 sahasa badana tumharo yaśa gāvai | asa kahi śrīpati kaṇṭha lagāvai || 13 ||
 sanakādika brahmādi munīsā | nārada śārada sahita ahīśā || 14 ||
 yama kubera dikpāla jahām te | kavi kovid kahi sakaim kahām te || 15 ||
 tuma upakāra sugrīvahim kīnhā | rāma milāya rāja-pada dīnhā || 16 ||
 tumharo mantra vibhīṣaṇa mānā | laṅkeśvara bhaye saba jaga jānā || 17 ||
 yuga sahasra yojana para bhānū | līlyo tāhi madhura phala jānū || 18 ||
 prabhu mudrikā meli mukha māhīn | jaladhi lāngghi gaye acaraja nāhīn || 19 ||
 durgama kāja jagata ke jete | sugama anugraha tumhare tete || 20 ||
 rāma duvāre tuma rakhavāre | hota na ājñā bina paisāre || 21 ||
 saba sukha lahai tumhārī saranā | tuma rakṣaka kāhū ko ḍaranā || 22 ||
 āpana teja saṁhāro āpai | tīnoṅ loka hānka te kānpai || 23 ||
 bhūta piśāca nikaṭa nahiṅ āvai | mahābīra jaba nāma sunāvai || 24 ||
 nāśai roga harai saba pīrā | japata nirantara hanumata bīrā || 25 ||
 saṅkata se hanumāna choḍāvai | mana krama bacana dhyāna jo lāvai || 26 ||
 saba para rāma tapasvī raja | tina ke kāja sakala tuma sājā || 27 ||
 aur manoratha jo koī lāvai | soi amita jīvana phala pāvai || 28 ||
 cāro yuga pratāpa tumhārā | hai parasiddha jagata ujīyārā || 29 ||
 sādhu santa ke tuma rakhavāre | asura nikandana rāma dulāre || 30 ||
 aṣṭha siddhi nava nidhi ke dātā | asa bara dīnhā jānakī mātā || 31 ||
 rāma rasāyana tumhare pāsā | sadā raho raghupati ke dāsā || 32 ||
 tumhare bhajana rāma ko pāvai | janam janam ke dukha bisarāvai || 33 ||
 anta kāla raghupati pura jāi | jahān janma hari bhakta kahāi || 34 ||
 aur devatā citta na dharai | hanumata sei sarva sukha karaī || 35 ||
 saṅkaṭa harai mīrai saba pīrā | jo sumirai hanumata bala bīrā || 36 ||
 jaya jaya jaya hanumāna gosāi | kripā karahu guru-deva kī nāi || 37 ||

yo śata bāra pāṭha kar koī | chūṭahi bandi mahā-sukha hoī || 38 ||
 yo yaha paḍhai hanumān cālīsā | hoyā siddhi sākhī gaurīsā || 39 ||
 tulasī-dāsa sadā hari cerā | kī-jai nātha hṛdaya mama ḍherā || 40 ||

Doha

पवन-तनय संकट, हरण मंगल मूरति रूप । राम लखन सीता सहित, ह्रिदय बसहु सुर भूप ॥
 pavana-tanaya saṅkaṭa, haraṇa maṅgala mūrati rūpa |
 rāma lakhana sītā sahita, hridaya basahu sura bhūpa ||

19. DHANVANTARI PŪJĀ

Saṅkalpaḥ: ॐ गोविंद गोविंद गोविंद, शुभे शोभने मुहूर्ते, श्रीमद्भगवतो ..... ।

om govinda govinda govinda, śubhe śobhane muhūrte, śrīmad bhagavato ..... etc etc etc.

Institutional

अस्मिन्विद्यालये स्थितानां सकल जनानां अध्यापकानां, विद्यार्थिनां, अस्माकं अस्माकं ससुहृदाम्, सकुटुंबानामस्मिन्लोके स्थितानां सकल भूतानां क्षेम स्थैर्यं विजय आयुरारोग्य ऐश्वर्य सहयोग संग्रहण अभिवृद्धयेथं समस्त रोग परिहार द्वारा, मनश्शान्तिं प्राप्त्यर्थं, शरीर-धृढ-गात्रता सिद्ध्यर्थं, धर्म अर्थ काम मोक्ष चतुर्विध फल पुरुष अर्थ सिद्ध्यर्थं श्रीमद्भन्वन्तरिमुद्दिष्य श्री धन्वन्तरि प्रीत्यर्थं पुराणोक्त प्रकारेण श्री धन्वन्तरि पूजां [वृत होमादिकं] अहं करिष्ये ॥

asmin vidyālaye sthitānām sakala janānām adhyāpakānām, vidyārthīnām, asmākaṁ sasuhṛdām, sakuṭumbānām asmin loke sthitānām sakala bhūtānām kṣema sthairyā vijaya āyur ārogya aiśvarya sahayoga saṅgathana abhivṛdhyertham samasta roga parihāra dvārā, manaś-śānti prāptyartham, śarīra-dhṛḍa-gātrata siddhyartham, dharma artha kāmā mokṣa catur vidha phala puruṣa artha siddhyartham śrīmad dhanvantarim uddiṣya śrī dhanvantari prītyartham purāṇokta prakāreṇa śrī dhanvantari pūjām [vrata homādikaṁ] ahaṁ kariṣye ॥

“For the well-being, stability, victory, longevity, health, prosperity, cooperation, and unity of all the people present in this school, including the teachers, students, ourselves, our friends, and our families, as well as for all living beings in this world, for the increase of strength and vitality through the removal of all diseases, for the attainment of mental peace, for the strengthening of the body, and for the fulfillment of the fourfold objectives of life—Dharma (righteousness), Artha (wealth), Kama (desires), and Moksha (liberation), I will, with the purpose of pleasing Lord Dhanvantari, and following the method prescribed in the Puranas, perform the worship of Lord Dhanvantari [including rites such as the fire ritual (homa) and other offerings].”

Personal

पूर्व उक्त गुण विशेषण विसिष्टायामस्यां शुभ तिथौ ..... नक्षत्रे जातायाः (फ़) जातस्य (म) ..... नामधेय अप-मृत्यु दोष परिहारार्थं सर्व अरिष्ठ शान्त्यर्थं सर्व अभिष्ट सिद्ध्यर्थं सर्व रोग परिहार द्वार श्री धन्वन्तरि प्रसाद सिद्ध्यर्थं श्री धन्वन्तरि पूजां करिष्ये ॥

pūrva ukta guṇa viśeṣaṇa viśiṣṭāyām asyām śubha tithau ..... nakṣatre jātāyāḥ (f) jātasya (m) ..... nāmadheya apa-mṛtyu doṣa parihārārtham sarva ariṣṭha śāntyartham sarva abhiṣṭha siddhyartham sarva roga parihāra dvārā śrī dhanvantari prasāda siddhyartham śrī dhanvantari pūjām kariṣye ॥

“On this auspicious day, marked by the aforementioned qualities and distinctions, and under the ... (insert specific) Nakshatra (lunar mansion), for the one born (female) or (male) named ... (insert name), I will perform the worship of Lord Dhanvantari for the removal of premature death-related afflictions, for the pacification of all harmful influences, for the fulfillment of all desires, and for the removal of all diseases, in order to attain the grace of Lord Dhanvantari.”

1. Dhyāna

शन्खं चक्रं जलौकं दधदमृत घटं चारु दोर्भिस्चतुर्भिः ।

सूक्ष्म स्वच्छन्ददयंशुक परिविलसन्मौलिमंभोज नेत्रं ॥

कालं भोदोज्ज्वलांगं कटि तट विलसच्चारु पितांबरान्वितम् ।

वन्दे धन्वन्तरिं तं निखिल गद वन प्रौढ दावाग्नि नीलाम् ॥

śaṅkhaṁ cakram jalaukaṁ dadhadamṛta ghaṭaṁ cāru dorbhiscaturbhiḥ ।
 sūkṣma svacchan hṛdayaṁśuka parivīḥaṣaṇaṁ maṇim ambhoja netraṁ ॥
 kālaṁ bhodajjvalāṅgaṁ kaṭi tātā vilasaccāru pitāmbarāḍyaṁ ।
 vande dhanvantariṁ taṁ nikhila gada vana prauḍa dāvāgni nīlāṁ ॥

Salutations to Dhanvantari, who holds with his four arms a conch (success), a wheel or disk of energy (freedom), a leech (purity) and a pot celestial ambrosia (happy, long and fulfilled life), in whose heart shines a very subtle, clear, gentle and pleasing blaze of light, this light also shines all around his head and lotus eyes, who by his mere play destroys all diseases like a mighty forest fire.

चतुर्भुजं पीत वस्त्रं सर्वालंकार शोभितम् । ध्यायेद्धन्वन्तरिं देवं सुरा-सुर नमस्कृतम् ॥
 catur bhujaṁ pīta vastraṁ sarvālaṅkāra śobhitam ।
 dhyāyed dhanvantariṁ devaṁ surā-sura namaḥ-kṛtam ॥

ॐ धं धन्वन्तरये नमः - ध्यायामि om dhaṁ dhanvantaraye namaḥ - dhyāyāmi

2. āvāhanam

सर्व लोक परित्राण दीक्षा-दीक्षितं अव्ययम् । आवाहयामि लोकेशं पीयूषांचित हस्तकम् ॥
 sarva loka paritrāṇa dīkṣā-dīkṣitaṁ avyayam ।
 āvāhayāmi lokeśaṁ pīyūṣāñcita hastakam ॥

3. āsana

विविध रत्न खचितं कार्त स्वर विनिर्मितम् । गृहाणेदं महा स्वामिनासनं मृदुलं शुभम् ॥
 vividha ratna khacitaṁ kārta svara vinirmitam ।
 gr̥hāṇedaṁ mahā svāmin āsanaṁ mṛḍulaṁ śubham ॥

4. pādyam

गंगादि सर्व तीर्थेभ्यो मयानीतं शुभोदकम् । तोयं एतत्सुख स्पर्श पाद्यार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
 gaṅgādi sarva tīrthebhyo mayānītaṁ śubhodakam ।
 toyaṁ etat sukha sparśaṁ pādyārthaṁ pratigr̥hyatām ॥

5. arghyam

अर्घ्यं च फल संयुक्तं गंध पुष्पाक्षतैर्युतम् । अनाथ नाथ सर्वज्ञ गृहाण करुणा निधे ॥
 arghyaṁ ca phala saṁyuktaṁ gandha puṣpākṣatair yutam ।
 anātha nātha sarvajña gr̥hāṇa karuṇā nidhe ॥

6. ācamaniyam

मंदाकिन्याः समानीतं सुवर्ण कलशे स्थितम् । आचम्यतां महादेव सुगंधि विमलं जलम् ॥
 mandākinīyāḥ samānītaṁ suvarṇa kalaśe sthitam ।
 ācamyatām mahādeva sugandhi vimalaṁ jalam ॥

7. snānam

गंगा सरस्वतीरेवा कावेरीभ्यः समाहृतम् । तोयं एतत्सुख स्पर्श स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥
 gaṅgā sarasvatīr evā kāverībhyāḥ samāhṛtam ।
 toyaṁ etat sukha sparśaṁ snānārthaṁ pratigr̥hyetām ॥

8. vastram

वस्त्रं च सोम देवत्यं लज्ज यास्तु निवारणं । देह अलंकारनं देव गृहान पीतांबरम् ॥
 vastraṁ ca soma devatyāṁ lajja yāstu nivāraṇaṁ ।
 deha alaṅkāraṇaṁ deva gr̥hāṇa pītāmbaram ॥

9. alaṅkāram

किरीट हार केयूर कुंडलं कवचं तथा । भूषणानि गृहाणेश मया भक्त्या समर्पितम् ॥
 kirīṭa hāra keyūra kuṇḍalaṁ kavacaṁ tathā ।
 bhūṣaṇāni gr̥hāṇeśa mayā bhaktyā samarpitam ॥

10. gandham

कस्तूरी कुंकुमैर्युक्तं घण सार विमिश्रितम् । मलयाचल संभूतं चंदनं प्रतिगृह्यताम् ॥
 kastūrī kuṅkumair yuktaṁ ghaṇa sāra vimiśritam ।

malayācala sambhūtaṁ candanaṁ pratigr̥hyetām ॥

11. akṣatām

शालेयान्चंद्र वर्णाभान्हरिद्रा राग रंजितान् । अक्षतांश्च गृहाणेश अक्षत फलदो भव ॥

śāleyān candra varṇābhān haridrā rāga rañjitān ।

akṣatāmś ca gr̥hāṇeśa akṣata phalado bhava ॥

12. puṣpam

मालादिनि सुगंधीनि मालत्यादिनि वै प्रभो । मया हृतानि पूजार्थं पुष्पानि प्रतिगृह्येताम् ॥

mālādini sugandhīni māladyādini vai prabho ।

mayā hr̥tāni pūjārthaṁ puṣpāni pratigr̥hyetām ॥

13. aṅga pūjā

केशवाय नमः - पादौ पूजयामि

keśavāya namaḥ - pādau pūjayāmi

नारायणाय नमः - जानुनि पुजयामि

nārāyaṇāya namaḥ - jānuni pūjayāmi

माधवाय नमः - जंघे पुजयामि

mādhavāya namaḥ - jaṅghe pūjayāmi

गोविंदाय नमः - उरू पुजयामि

govindāya namaḥ - urū pūjayāmi

विष्णवे नमः - कटिं पुजयामि

viṣṇave namaḥ - kaṭiṁ pūjayāmi

मधुसूदनाय नमः - नाभिं पुजयामि

madhusūdanāya namaḥ - nābhiṁ pūjayāmi

त्रिविक्रमाय नमः - पृष्ठं पुजयामि

trivikramāya namaḥ - pṛṣṭhaṁ pūjayāmi

वामनाय नमः - उदरं पुजयामि

vāmanāya namaḥ - udaraṁ pūjayāmi

श्रीधराय नमः - कंठं पुजयामि

śrīdharāya namaḥ - kaṇṭhaṁ pūjayāmi

हृषिकेशाय नमः - हस्तान्पुजयामि

hr̥ṣikeśāya namaḥ - hastān pūjayāmi

पद्मनाभाय नमः - मुखं पुजयामि

padmanābhāya namaḥ - mukhaṁ pūjayāmi

दामोदराय नमः - नेत्रे पुजयामि

dāmodarāya namaḥ - netre pūjayāmi

धन्वंतरये नमः - श्रोत्रे पुजयामि

dhanvantaraye namaḥ - śrotre pūjayāmi

पीयूष कलश हस्ताय नमः - ललाटं पुजयामि

pīyūṣa kalaśa hastāya namaḥ - lalāṭaṁ pūjayāmi

आयुर्वेद स्वरूपाय नमः - शिरशे पुजयामि

āyurveda svarūpāya namaḥ - siraśe pūjayāmi

सर्व रोग हराय नमः - सर्वांगाणि पुजयामि

sarva roga harāya namaḥ - sarvāṅgāṇi pūjayāmi

14. patra pūjā

अनंताय नमः - तुलसि पत्रं समर्पयामि

anantāya namaḥ - tulasi patram

समुद्र मथनोद्भवाय नमः - सुमना पत्रं समर्पयामि

samudra mathanodbhavāya namaḥ - sumanā 0

मंदरोधराय नमः - मंदार पत्रं समर्पयामि

mandarodharāya namaḥ - mandāra patram

वीभत्स्याय नमः - बिल्व पत्रं समर्पयामि

vībhatsyāya namaḥ - bilva patram

विष्णवे नमः - विष्णु क्रांत पत्रं समर्पयामि

viṣṇave namaḥ - viṣṇu kṛānta patram

जिष्णवे नमः - जाजी पत्रं समर्पयामि

jīṣṇave namaḥ - jājī patram

देवदेवाय नमः - देवदारु पत्रं समर्पयामि

devadevāya namaḥ - devadārū patram

मंगलाय नमः - मरुगपत्रं समर्पयामि

maṅgalāya namaḥ - marug patram

दैत्य दमनाय नमः - दमन पत्रं समर्पयामि

daitya damanāya namaḥ - damana patram

वटवे नमः - वट पत्रं समर्पयामि

vaṭave namaḥ - vaṭa patram

अश्वत्थाय नमः - अश्वत्थ पत्रं समर्पयामि

aśvatthāya namaḥ - aśvattha patram

रंभा नर्तन लालसाय - रंभा पत्रं समर्पयामि

rambhā nartana lālasāya - rambhā patram

भीमाय नमः - भूर्ज पत्रं समर्पयामि

bhīmāya namaḥ - bhūrja patram

अव्ययाय नमः - अपमार्ग प पत्रं समर्पयामि avyayāya namaḥ - apamārga patram
 सकल मुनीध्याय नमः - सकल पत्रानि समर्पयामि।
 sakala munīdhyāya namaḥ - sakala patrāni samarpayāmi.

15. puṣpa pūjā

पद्मनाभाय नमः - पद्म पुष्पं समर्पयामि padmanābhāya namaḥ - padma puṣpaṁ samarpayāmi
 यज्ञ पुरुषाय नमः - यूथिका पु पुष्पं समर्पयामि yajña puruṣāya namaḥ - yūthikā puṣpaṁ samarpayāmi
 वेदागमन पारगाय - पातली पुष्पं समर्पयामि vedāgamana pāragāya - pātālī puṣpaṁ samarpayāmi
 कमनीयाय नमः - करवीर पुष्पं समर्पयामि kamanīyāya namaḥ - karavīra puṣpaṁ samarpayāmi
 महनीयाय नमः - मल्लिका पुष्पं समर्पयामि mahanīyāya namaḥ - mallikā puṣpaṁ samarpayāmi
 चंद्रादित्य नयनाय - चंपक पुष्पं समर्पयामि candrāditya nayanāya - caṁpaka puṣpaṁ samarpayāmi
 जाढ्या-पहारकाय नमः - जाजी पुष्पं समर्पयामि jāḍhyā-pahārakāya namaḥ - jājī puṣpaṁ sam
 केतवे नमः - केटकी पुष्पं समर्पयामि ketave namaḥ - keṭakī puṣpaṁ samarpayāmi
 पारिजात मृदु पदाय - पारिजात पुष्पं समर्पयामि pārijāta mṛḍu padāya - pārijāta puṣpaṁ samarpayāmi
 मंदाराद्रि निकेतनाय - मंदार पुष्पं समर्पयामि mandārādri niketanāya - mandāra puṣpaṁ samarpayāmi.
 पुण्य पुरुषाय नमः - पुन्नाग पुष्पम् पुष्पं समर्पयामि puṇya puruṣāya namaḥ - punnāga puṣpaṁ sam
 सकलागम स्तुताय नमः - सकल पुष्पाणि समर्पयामि। sakalāgama stutāya namaḥ - sakala puṣpāṇi sa.

16. aṣṭhottara śatanāma pūjā

धन्वंतरये नमः । धर्म-ध्वजाय । धरा-वल्लभाय । धीराय । धिषण-वंद्याय । धर्मिकाय । धर्म नियामकाय । धर्म
 रूपाय । धीरोदात्त गुणोज्ज्वलाय । धर्म-विदे ॥ १० ॥

dhanvantaraye namaḥ । dharma-dhvajāya । dharā-vallabhāya । dhīrāya । dhiṣaṇa-vandyāya ।
 dharmikāya । dharma niyāmakāya । dharma rūpāya । dhīrodātta guṇojvalāya । dharma-vide ॥ 10 ॥

धरा-धारिणे । धात्रे । धातृ गर्व-भिदे । धात्रे-डिताय । धराधर-रूपाय । धार्मिक प्रियाय । धार्मिक वंद्याय ।
 धार्मिक जन-ध्याताय । धनदादि समर्चिताय । धनंजय रूपाय ॥ २० ॥

dharā-dhāriṇe । dhātre । dhātr garva-bhide । dhātre-ḍitāya । dharādhara-rūpāya । dhārmika
 priyāya । dhārmika vandyāya । dhārmika jana-dhyātāya । dhanadādi samarcitāya । dhanañjaya
 rūpāya ॥ 20 ॥

धनंजय वंद्याय । धनंजय सारथये । धिषण रूपाय । धिषण पूज्याय । धिषणाग्रज सेव्याय । धिषणाधिपाय ।
 धिषण-आदायकाय । धार्मिक शिखामणये । धी-प्रदाय । धी-रूपाय ॥ ३० ॥

dhanañjaya vandyāya । dhanañjaya sārathaye । dhiṣaṇa rūpāya । dhiṣaṇa pūjyāya । dhiṣaṇāgraja
 sevāya । dhiṣaṇādhipāya । dhiṣaṇ-ādāyakāya । dhārmika śikhāmaṇaye । dhī-pradāya । dhī-
 rūpāya ॥ 30 ॥

ध्यान-गम्याय । ध्यान ध्यात्रे । ध्यातृ-ध्येय पदांबुजाय । धी-स्वरूपिणे । धीर संपूज्याय । धीर समर्चिताय ।
 धीर शिखामणये । धुरं धराय । धूप धूपित विग्रहाय । धूप-दीपादि-पूजा-प्रियाय ॥ ४० ॥

dhyāna-gamyāya । dhyāna dhyātre । dhyātr-dhyeya padāmbujāya । dhī-svarūpiṇe । dhīra
 sampūjyāya । dhīra samarcitāya । dhīra śikhāmaṇaye । dhuram dharāya । dhūpa dhūpita
 vighrahāya । dhūpa-dīpādi-pūjā-priyāya ॥ 40 ॥

धूमादि मार्ग दर्शकाय । धृष्ट संमर्दनाय । धृष्टद्युम्नाय । धृष्टद्युम्न स्तुताय । धेनुकासुर सूदनाय । धेनु व्रज
 रक्षकाय । धेनुकासुर वर-प्रदाय । धैर्याय । धैर्य-वतामग्रणये । धैर्य-वतां धैर्य-दाय ॥ ५० ॥

dhūmādi mārga darśakāya । dhṛṣṭa saṁmardanāya । dhṛṣṭadyumnāya । dhṛṣṭhadyumna stutāya ।

dhenukāsura sūdanāya | dhenu vraja rakṣakāya | dhenukāsura vara-pradāya | dhairyāya | dhairya-vatām agrāṇaye | dhairya-vatām dhairya-dāya || 50 ||

धैर्य-स्थिरकाय । धीयाम्-पतये । धौम्याय । धौम्येडित पदाय । धौम्यादि मुनि-स्तुताय । धर्म मार्ग विघ्न सूदनाय । धर्म राज्ञे || ६० ||

dhairya-sthirakāya | dhīyām-pataye | dhaumyāya | dhaumyēḍita padāya | dhaumyādi muni-stutāya | dharma marga viḡhna sūdanāya | dharma rājñai || 60 ||

धर्म मार्ग परैक वंद्याय । धाम त्रय मंदिराय । धनुर्-वातादि रोगघ्नाय । धूत सर्वाद्य वृंदाय । धारणा रूपाय । धारणा मार्ग दर्शकाय । ध्यान मार्ग तत्पराय । ध्यान मार्गेक लभ्याय । ध्यान मात्र सुलभाय । ध्यातृ पाप-हराय || ७० ||

dharma mārga paraika vandyāya | dhāma traya mandirāya | dhanur-vātādi rogaghñāya | dhūta sarvādya vṛndāya | dhāraṇā rūpāya | dhāraṇā mārga darśakāya | dhyāna mārga tatparāya | dhyāna mārgaika labhyāya | dhyāna mātra sulabhāya | dhyātṛ pāpa-harāya || 70 ||

ध्यातृ ताप त्रय हराय । धन धान्य प्रदाय । धन धान्य मत्त सूदनाय । धूम-केतु वर प्रदाय । धर्माध्य-क्षाय । धेनु रक्षाधुष्ण्याय । धरणी रक्षण धुरीणाय । धृत मोहिनी रूपाय । धीर समर्चिताय । धृताश्विनी वोदा सरूपाय || ८० ||

dhyātṛ tāpa traya harāya | dhana dhānya pradāya | dhana dhānya matta sūdanāya | dhūma-ketu vara pradāya | dharmādhyakṣāya | dhenu rakṣādhurghñāya | dharaṇī rakṣaṇa dhurīṇāya | dhṛta mohinī rūpāya | dhīra samarcitāya | dhṛtāśvinī vodā sarūpāya || 80 ||

धर्माभिवृद्धि कर्त्रे । धर्म गोप्त्रे धर्म बांधवाय । धर्म हेतवे । धार्मिक व्रज रक्षा धुरीणाय । धनंजयादि वर प्रदाय । धनंजय सेवा तुष्टाय । धनंजय सहाय्य कृते । धनंजय स्तोत्र पात्राय । धनंजय गर्व हर्त्रे || ९० ||

dharmābhivṛddhi kartre | dharma goptre dharma bāndhavāya | dharma hetave | dhārmika vraja rakṣā dhurīṇāya | dhanañjayādi vara pradāya | dhanañjaya sevā tuṣṭāya | dhanañjaya sahāyya kṛte | dhanañjaya stotra pātrāya | dhanañjaya garva hartre || 90 ||

धनंजय स्तुति हर्षिताय । धनंजय वियोग खिन्नाय । धनंजय गीतोपदेश कृते । धर्माधर्म विचार परायणाय । धर्म साक्षिणे । धर्म नियामकाय । धर्म धुरंधराय । धन दृप्त जन दूरगाय । धर्म पालकाय । धर्म मार्गोपदेश कृद्व्याय || १०० ||

dhanañjaya stuti harṣitāya | dhanañjaya viyoga khinnāya | dhanañjaya gītopadeśa kṛte | dharmādharma vicāra parāyaṇāya | dharma sākṣiṇe | dharma niyāmakāya | dharma dhurandharāya | dhana dṛpta jana dūragāya | dharma pālakāya | dharma mārgopadeśa kṛdvandyāya || 100 ||

धर्म तनय वंद्याय । धर्म रूप विदुर वंद्याय । धर्म तनय स्तुत्याय । धी धृति स्मृति प्रदाय । धर्म तनय संसेव्याय । धिक्-कृत महा-रोगार्णवाय । धारा मृत हस्ताय धृतमृत कलश कराय श्रीमद्भन्वंतरये नमः || १०८ ||

dharma tanaya vandyāya | dharma rūpa vidura vandyāya | dharma tanaya stutyāya | dhī dhṛti smṛti pradāya | dharma tanaya saṁsevyāya | dhik-kṛta mahā-rogaṛṇavāya | dhārā mṛta hastāya dhṛtāmṛta kalaśa karāya śrīmad dhanvantaraye namaḥ || 108 ||

Uttara Pūjā

17. dhūpam

धूपं सुगंधं उद्भूतं देव दारु विमिश्रीतम् । कपिलाज्येन संयुक्तं आग्नेयं प्रतिगृह्यताम् ||

dhūpaṁ sugandham udbhūtaṁ deva dāru vimīśṛitam |

kapilājyena saṁyuktaṁ āghṛeyaṁ pratigṛhyatām ||

18. dīpam

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥
 sājyañca varti samyuktaṁ vahninā yojitaṁ mayā ।
 dīpaṁ gṛhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ॥

19. naivedyam

अन्नं चतुर्विधं स्वादु रसैः षड्भिः समन्वितम् । भक्ष्य भोज्य समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां ॥
 annaṁ catur-vidhaṁ svādu rasaiḥ ṣaḍbhiḥ samanvitam ।
 bhakṣya bhojya samāyuktaṁ naivedyaṁ pratigr̥hyatāṁ ॥

20. tāmbūlam

एला लवंग कर्पूर क्रमुकादि समन्वितम् । तांबूल दल सम्युक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यताम् ॥
 elā lavaṅga karpūra kramukādi samanvitam ।
 tāmbūla dala samyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigr̥hyatām ॥

21. nīrājanam

ॐ धन्वंतराय विद्महे । सुधा-हस्ताय धीमहि । तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् ॥
 om dhanvantarāya vidmahe । sudhā-hastāya dhīmahi । tanno viṣṇuḥ pracodayāt ॥

22. mantra puṣpam

देवं सहस्र-शीर्षं च विश्व संभुवम् । विश्व शांति प्रदातारं मंत्र पुष्पं गृहाण भो ॥
 devaṁ sahasra-śīrṣaṁ ca viśva sambhuvam ।
 viśva śānti pradātāraṁ mantra puṣpaṁ gṛhāṇa bho ॥

23. pradakṣiṇam

यानि कानि च पापानि जन्मांतर कृतानि च । तानि तानि प्रनश्यन्ति प्रदक्षिण पदे पदे ॥
 yāni kāni ca pāpāni janmāntara kṛtāni ca ।
 tāni tāni pranaśyanti pradakṣiṇa pade pade ॥

24. namaskāram

नमस्ते भगवन्भूयो नमस्ते धरणी-धर । नमस्ते देव-देवेश नमस्ते भक्त-वत्सल ॥
 visarjanam na jānāmi kṣamyatām parameśvara ॥

namaste bhagavan bhūyo namaste dharaṇī-dhara ।
 namaste deva-deveśa namaste bhakta-vatsala ॥
 visarjanam na jānāmi kṣamyatām parameśvara ॥

25. rājopacāra

छत्र चामर नृत्य गीतं समस्त राजोपचारान्समर्पयामि ॥
 chatra cāmara nṛtya gītāṁ samasta rājopacārān samarpayāmi ॥

26. prārthana

अपराध सहस्राणि क्रियते ऽहर्-निषं मया । दासोऽहं इति मां मत्वा क्षमस्व परमेश्वर ॥
 aparādha sahasrāṇi kriyate 'har-niṣaṁ mayā ।
 dāso'haṁ iti mām matvā kṣamasva parameśvara ॥

I commit thousands of offenses day and night. Considering me as your servant, O Supreme Lord, please forgive me.

बुद्धिं शक्तिं तथोत्साहं आयुरारोग्यमेव च । देहांते तव सायुज्यं देहि धन्वंतरे मम ॥
 buddhiṁ śaktiṁ tathotsāhaṁ āyur ārogyaṁ eva ca ।
 dehānte tava sāyujyaṁ dehi dhanvantare mama ॥

Grant me wisdom, strength, enthusiasm, longevity, and health. At the end of my life, O Lord Dhanvantari, grant me union with You (moksha).

रूपं देहि जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि । पुत्रां देहि धनं देहि स्वास्थ्यं च देहि मे सदा ॥
 rūpaṁ dehi jayaṁ dehi yaśo dehi dviṣo jahi ।
 putrān dehi dhanam dehi svāsthyaṁ ca dehi me sadā ॥

Grant me beauty, victory, and fame, and remove my enemies. Grant me children, wealth, and good health always.

भूमौ स्खलित पादानां भूमिरेव अवलंबनं । त्वयि जातापराधानां त्वमेव शरणं मम ॥
bhūmau skhalita pādānām bhūmir eva avalambanaṁ ।
tvayi jātāparādhānām tvaṁ eva śaraṇaṁ mama ॥

Just as the earth supports those who stumble on it, You alone are my refuge, O Lord, for the offenses I have committed against You."

27. upāyana dānaṁ

Dhanvantari stotram

क्षीरोद मथनोद्भूतं दिव्य गंधानुलेपितम् । सुधा कलश-हस्तं तं वंदे धन्वंतरिं हरिम् ॥ १ ॥
kṣīroda mathanodbhūtaṁ divya gandhānulepitaṁ ।
sudhā kalaśa-hastaṁ taṁ vande dhanvantariṁ harim ॥ 1 ॥

नमो लोक-त्रयाध्यक्ष तेजसा जित-भास्कर । नमो विष्णो नमो जिष्णो नमस्ते कैटभार्दन ॥ २ ॥
namo loka-trayādhyakṣa tejasā jita-bhāskara ।
namo viṣṇo namo jiṣṇo namaste kaiṭabhārdana ॥ 2 ॥

नमो सर्ग क्रिया कर्त्रे जगत्-पालये नमः । नमः स्मृतार्ति नाशाय नमः पुष्कर-मालिने ॥ ३ ॥
namo sarga kriyā kartre jagat-pālaye namaḥ ।
namas smṛtārtti nāśāya namaḥ puṣkara-māline ॥ 3 ॥

दिव्यौषधि स्वरूपाय सुधा कलश-पाणये । शंख-चक्र-गदा पद्म धारिणे वनमालिने ॥ ४ ॥
divyausadhi svarūpāya sudhā kalaśa-pāṇaye ।
śaṅkha-cakra-gadā padma dhāriṇe vanamāline ॥ 4 ॥

देवेन्द्रादि सुरेड्याय नमः क्षीराब्धि जन्मने । निर्गुणाय विशेषाय हरये ब्रह्म-रूपिणे ॥ ५ ॥
devendrādi sureḍyāya namaḥ kṣīrābdhi janmane ।
nir-guṇāya viśeṣāya haraye brahma-rūpiṇe ॥ 5 ॥

जगत्-प्रतिष्ठितं यत्र जगतां यो न दृश्यते । नमः स्थूलाति-सूक्ष्माय तस्मै देवाय शंखिने ॥ ६ ॥
jagat-pratiṣṭhitaṁ yatra jagatām yo na dṛśyate ।
namaḥ sthūlāti-sūkṣmāya tasmai devāya śaṅkhine ॥ 6 ॥

यन्न पश्यन्ति पश्यन्तं जगद्-अप्यखिलं नराः । अपश्यद्विर्जगदद्यत्र दृश्यते हृदि संस्थितः ॥ ७ ॥
yanna paśyanti paśyantaṁ jagad-apyakhilaṁ narāḥ ।
apaśyadbhir jagad adyatra dṛśyate hṛdi saṁsthitaḥ ॥ 7 ॥

यस्मिन्नन्नं पयश्चैव नद्यश्चैवाखिलं जगत् । तस्मै नमोस्तु जगताम्-आधाराय नमो नमः ॥ ८ ॥
yasminn annaṁ payaschāiva nadyaschāivākhilaṁ jagat ।
tasmai namostu jagatām-ādhārāya namo namaḥ ॥ 8 ॥

आद्यः प्रजापतिर्यश्च यः पितृणां परः पतिः । पतिः सुराणां यस्तस्मै नमः कृष्णाय वेधसे ॥ ९ ॥
ādyah prajāpatir yaśca yaḥ pitṛṇām paraḥ patiḥ ।
patiḥ surāṇām yas-tasmai namaḥ kṛṣṇāya vedhase ॥ 9 ॥

ये प्रवृत्तौ निवृत्तौ च इज्यते कर्मभिः स्वकैः । स्वर्गापवर्ग फलदो नमस्तस्मै गदा भृते ॥ १० ॥
ye pravṛttau nivṛttau ca ijjyate karmabhiḥ svakaiḥ ।
svargāpavarga phalado namas-tasmai gadā bhṛte ॥ 10 ॥

यश्चिन्त्यमानो मनसा सद्यः पापं व्यपोहति । नमस्तस्मै विशुद्धाय वराय हरि-मेधसे ॥ ११ ॥
yaścintyamāno manasā sadyah pāpaṁ vyapohati ।
namas tasmai viśuddhāya varāya hari-medhase ॥ 11 ॥

यं बुद्ध्वा सर्व भूतानि देव देवेशमव्ययम् । न पुनर्जन्म मरणे प्राप्नुवन्ति नमामि तम् ॥ १२ ॥
yaṁ buddhvā sarva bhūtāni deva deveśam avyayam ।
na punar janma maraṇe prāpnuvanti namāmi tam ॥ 12 ॥

यो यज्ञे यज्ञ-परमैः इज्यते यज्ञ संज्ञितः । तं यज्ञ-पुरुषं विष्णुं नमामि प्रभुमीश्वरम् ॥ १३ ॥
 yo yajñe yajña-paramaiḥ ijjate yajña saṁjñitah ।
 taṁ yajña-puruṣaṁ viṣṇuṁ namāmi prabhum īśvaram ॥ 13 ॥
 गीयते सर्व वेदेषु वेद-विद्विस्त्वेषां पतिः । यस्तस्मै वेद-वेद्याय विष्णवे जिष्णवे नमः ॥ १४ ॥
 gīyate sarva vedeṣu veda-vidbhistvaṣāṁ patiḥ ।
 yas-tasmai veda-vedyāya viṣṇave jiṣṇave namaḥ ॥ 14 ॥
 यतो विश्वं समुत्पन्नं यस्मिंश्च लयम्-एष्यति । विश्वोद्भव प्रतिष्ठाय नमस्-तस्मै महात्मने ॥ १५ ॥
 yato viśvaṁ samutpannaṁ yasmiṁśca layam-eṣyati ।
 viśvodbhava pratiṣṭhāya namaḥ-tasmai mahātmane ॥ 15 ॥
 ब्रह्मादि स्तंभ पर्यन्तं येन विश्वमिदं ततम् । माया जालं समुत्तर्तुं तमुपेन्द्रं नमाम्यहम् ॥ १६ ॥
 brahmādi stamba paryantaṁ yena viśvam idaṁ tatam ।
 māyā jālaṁ samuttarttuṁ tam upendraṁ namāmyaham ॥ 16 ॥
 विषाद तोष रोषाद्यैः योऽजस्रं सुख दुःखजैः । नृत्यत्यखिल भूतस्थः तमुपेन्द्रं नमाम्यहम् ॥ १७ ॥
 viṣāda toṣa roṣādyaiḥ yo'jasraṁ sukha duḥkhajaiḥ ।
 nṛtyatyakhila bhūtasthaḥ tam upendraṁ namāmyaham ॥ 17 ॥
 यमाराध्य विशुद्धेन कर्मणा मनसा गिरा । तरन्त्य विद्यामखिलानादि-वैद्यं नमाम्यहम् ॥ १८ ॥
 yam ārādhya viśuddhena karmaṇā manasā girā ।
 tarantya vidyām akhilān ādi-vaidyam namāmyaham ॥ 18 ॥
 यः स्थितो विश्व-रूपेण विभर्ति निखिलौषधीः । तं रत्न कलशोद्भासि हस्तं धन्वंतरिं नमः ॥ १९ ॥
 yaḥ sthito viśva-rūpeṇa vibharti nikhilauṣadhīḥ ।
 taṁ ratna kalaśodbhāsi hastaṁ dhanvantariṁ namaḥ ॥ 19 ॥
 विश्वं विश्व-पतिं विष्णुं तं नमामि प्रजापतिं । मूर्त्या चासुर मय्या तु तद्-विधानि निहन्ति यः ॥ २० ॥
 viśvaṁ viśva-patiṁ viṣṇuṁ taṁ namāmi prajāpatiṁ ।
 mūrtyā cāsura mayyā tu tad-vidhāni nihanti yaḥ ॥ 20 ॥
 रात्रि रूपः सूर्य रूपः भजेतं साम्य रूपिणम् । हन्ति विद्या प्रदानेन यस्तु ह्यज्ञानजं तमः ॥ २१ ॥
 rātri rūpaḥ sūrya rūpaḥ bhajettaṁ sāmya rūpiṇam ।
 hanti vidyā pradānena yastu hyajñānajaṁ tamaḥ ॥ 21 ॥
 यश्च भेषज रूपेण जगदाप्यायते सदा । यस्याक्षिणी चंद्र सूर्यो सर्व लोक शुभं करौ ॥ २२ ॥
 yaśca bheṣaja rūpeṇa jagadāpyāyate sadā ।
 yasyākṣiṇī candra sūryau sarva loka śubhaṁ karau ॥ 22 ॥
 पश्यतः कर्म सततं तं च धन्वंतरिं नमः । यस्मिन्सर्वेश्वरे विश्वं जगत्स्थाव जरंगमम् ॥ २३ ॥
 paśyataḥ karma satataṁ taṁ ca dhanvantariṁ namaḥ ।
 yasmin sarveśvare viśvaṁ jagatsthāva jaraṅgamam ॥ 23 ॥
 आभाति तमजं विष्णुं नमामि प्रभुमव्ययम् । एवं स्तुतोऽथ भगवां देवो धन्वंतरि सदा ॥ २४ ॥
 ābhāti tamajaṁ viṣṇuṁ namāmi prabhumavyayam ।
 evaṁ stuto'tha bhagavān devo dhanvantari sadā ॥ 24 ॥

अनेन यथा लब्धोपचार पूजा विधानेन धन्वंतरिः सर्वात्मिकः सुप्रीतः सुप्रसन्नो वरदो भवतु ॥
 anena yathā labdhopacāra pūjā vidhānena dhanvantariḥ sarvātmikaḥ supṛītaḥ suprasanno
 varado bhavatu ॥

Śrī Dhanvantari Japa Kalpa

ॐ अष्य श्री धन्वंतरि माला महा-मंत्र भरद्वाज रिसिः । गायत्रि छंदः । धन्वंतरि देवता । धन्वंतरि प्रसाद सिद्ध्यर्थं
 जपे विनियोगः ।

om aṣya śrī dhanvantari mālā mahā-mantra bharadvāja risiḥ । gāyatri chandaḥ । dhanvantari
 devatā । dhanvantari prasāda siddhyarthe jape viniyogaḥ ।

nyāsa

ॐ हां अंगुष्ठाभ्यां नमः   om hrām aṅguṣṭhābhyām namaḥ
 ॐ ह्रीं तर्जनिभ्यां नमः   om hrīm tarjanibhyām namaḥ
 ॐ हूं मध्यमाभ्यां नमः   om hrūm madhyamābhyām namaḥ
 ॐ ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः   om hraiṁ anāmikābhyām namaḥ
 ॐ ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः   om hraum kaniṣṭhikābhyām namaḥ
 ॐ धं धन्वन्तरे नमः करतल कर पृष्ठाभ्यां नमः ।
 om dham dhanvantare namaḥ karatala kara prṣṭhābhyām namaḥ .

ॐ हां हृदयाय नमः   om hrām hṛdayāya namaḥ
 ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा   om hrīm śirase svāhā
 ॐ हूं शिखायै वसत्   om hrūm śikhāyai vasat
 ॐ ह्रैं कवचाय हुं   om hraiṁ kavacāya hum
 ॐ ह्रौं नेत्र त्रयाय वौषट्   om hraum netra trayāya vauṣaṭ
 ॐ धं धन्वन्तरे नमः अष्ट्राय फट्, इति दिग्बन्धः ।
 om dham dhanvantare namaḥ aṣṭrāya phaṭ, iti dig bandhaḥ.

dhyānam

नमामि धन्वन्तरिमादि-देवं सुरासुरैर्वन्दित पाद पद्मम् ।

लोके जरा रोग भय मृत्यु नाशं दातारं ईसं विविधौषधीनाम् ।

namāmi dhanvantarim ādi-devaṁ surāsuraair vandita pāda padmam ।

loke jarā roga bhaya mṛtyu nāśaṁ dātāraṁ īsaṁ vividhausadhīnām ।

“I bow to Lord Dhanvantari, the primordial deity, whose lotus feet are worshiped by both gods and demons. He is the giver of health, the destroyer of old age, disease, fear, and death in this world, and the Lord of all kinds of medicinal herbs.”

mālā mantra

१. ॐ हां ह्रीं हूं धं धन्वन्तरये नमः स्वाहा ।

1. om hrām hrīm hrūm dham dhanvantaraye namaḥ svāhā ।

२. भूमौ स्थलित पादानां भूमिरेव अवलम्बनं । त्वयि जातापराधानां त्वं एव शरणं मम ॥

2. bhūmau skhalita pādānām bhūmir eva avalambanaṁ । tvayi jātāparādhānām tvaṁ eva śaraṇaṁ mama ॥

३. ॐ नमो भगवन्वासुदेव धन्वन्तरे, महा-विष्णु नारायण वैकुण्ठ, आरोग्यं देहि देहि, दिर्घायुष्यं देहि देहि, श्री मूर्तये नमः स्वाहा ॥

3. om namo bhagavan vāsudeva dhanvantare, mahā-viṣṇu nārāyaṇa vaikunṭha, ārogyaṁ dehi dehi, dirghāyusyaṁ dehi dehi, śrī mūrtaye namas-svāhā ॥

20. NĀGA PŪJĀ

Saṅkalpaḥ — ॐ शुभे शोभने मुहूर्ते ...॥ मम सकुटुम्बस्य सपरिवारस्य सर्वदा सर्वतः सर्प भय निवृत्ति पूर्वकं सर्प प्रसाद सिद्धि द्वारा श्री परमेश्वर प्रीत्यर्थं यथा मिलित उपचारैः नाग पूजां करिष्ये ॥

om śubhe śobhane muhūrte ..... mama sakuṭumbasya saparivārasya sarvadā sarvataḥ sarpa bhaya nivṛtti pūrvakam sarpa prasāda siddhi dvārā śrī parameśvara prītyartham yathā milita upacāraiḥ nāga pūjām kariṣye ॥

1. Dhyānam

ॐ आशी-विष समोपेत नाग-कन्या विराजित । आगच्छ नाग-राजेंद्र फणा-सप्तक मंडित ।

om āśī-viṣa samopeta nāga-kanyā virājita ।

āgaccha nāga-rājendra phaṇā-saptaka maṇḍita ।

“Om! O adorned with the potency of serpent poison, and graced by the serpent maidens, O king of serpents, I invoke you, adorned with seven hoods.

अनंतं सर्व नागानामधिपं विश्व-रूपिणम् । जगत् शान्ति-कर्तारं मंडले स्थापयाम्यहम् ॥

anantaṁ sarva nāgānām adhipaṁ viśva-rūpiṇam ।

jagataṁ śānti-kartāraṁ maṇḍale sthāpayāmyaham ॥

Ananta, the lord of all serpents, who embodies the universe, the one who brings peace to the world, I establish you in this mandala.

आगच्छ अनंत देवेश तेजोराशे जगत्पतेः । इमां मया कृता पूजा गृहाण पन्नगेश्वर ॥

āgaccha ananta deveśa tejorāśe jagat pateḥ ।

imāṁ mayā kṛtā pūjā gṛhāṇa pannaḡeśvara ॥

Come, O Ananta, the lord of gods, the source of radiance, the lord of the world. Accept this worship performed by me, O king of serpents.

आवाहयामि सर्पेश द्विभुजं पीत वाससम् । वीना पंचक संयुक्तं सर्वाभरण भूषितम् ॥

āvāhayāmi sarpeśa dvibhujam pīta vāsasam ।

vīnā pañcaka saṁyuktaṁ sarvābharaṇa bhūṣitaṁ ॥

I invoke the serpent lord, who has two arms, wearing yellow garments, accompanied by the five-stringed Veena, and adorned with all ornaments.”

ॐ अनंताय नमः । अनंतं आवाहयामि ॥ om anantāya namaḥ । anantaṁ āvāhayāmi ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः अनंत इहागच्छ इह तिष्ठ अनंतय नागराजाय नमः । अनंतमावाहयामि स्थापयामि ॥

om bhūr bhuvas suvaḥ ananta ihāgaccha iha tiṣṭha anantaya nāgarājāya namaḥ ।

anantaṁ āvāhayāmi sthāpayāmi ॥

ॐ वासुकिमावाहयामि । ॐ तक्षकमावाहयामि । ॐ ऐरावतमावाहयामि । ॐ धनंजयमावाहयामि । ॐ कर्कोटकमावाहयामि । ॐ यातुधानमावाहयामि । ॐ महा-नागमावाहयामि । ॐ कालिकमावाहयामि । ॐ अनंतमावाहयामि ॥

om vāsukim āvāhayāmi । om takṣakam āvāhayāmi । om airāvatam āvāhayāmi । om dhanañjayam āvāhayāmi । om karkoṭakam āvāhayāmi । om yātudhānam āvāhayāmi । om mahā-nāgam āvāhayāmi । om kālikam āvāhayāmi । om anantaṁ āvāhayāmi ॥

ॐ नमो भगवते काम रूपिणे महा-बलाय नागाधिपतये स्वाहा ॥

om namo bhagavate kāma rūpiṇe mahā-balāya nāgādhipataye svāhā ॥

2. āvāhanam

ॐ नमो भगवते काम रूपिणे महा-बलाय नागाधिपतये स्वाहा ॥

भुजंगेशाय विद्महे सर्प-जाताय धीमहि । तन्नो नागः प्रचोदयात् ॥
 om̐ namo bhagavate kāma rūpiṇe mahā-balāya nāgādhipataye svāhā ॥
 bhujaṅgeśāya vidmahe sarpa-jātāya dhīmahi । tanno nāgaḥ pracodayāt ॥

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — आवाहयामि, स्थापयामि ॥
 om̐ anantādi-nāgebhyo namaḥ — āvāhayāmi, sthāpayāmi ॥

3. āsanam

नाना रत्न समायुक्तं कार्त-स्वर विभूषितम् । आसनं नाग नागेश प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां ॥
 nānā ratna samāyuktam kārta-svara vibhūṣitam ।
 āsanam nāga nāgeśa prītyartham pratigṛhyatām ॥

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — आसनं समर्पयामि
 om̐ anantādi-nāgebhyo namaḥ — āsanam samarpayāmi

4. pādyam

पाद्यं गृहाण नागेश सर्व क्षेम-कर प्रभो । भक्त्या समर्पितं नाग लोकाधार नमोऽस्तुते ॥
 pādyam gr̥hāṇa nāgeśa sarva kṣema-kara prabho ।
 bhaktyā samarpitam nāga lokādhāra namo'stute ॥

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — पाद्यं समर्पयामि
 om̐ anantādi-nāgebhyo namaḥ — pādyam samarpayāmi.

5. arghyam

नमस्ते देव-देवेश नमस्ते धरणी-धर । नमस्ते जगदाधार अर्घ्यं नः प्रतिगृह्यतां ॥
 namaste deva-deveśa namaste dharaṇī-dhara ।
 namaste jagad ādhāra arghyam naḥ pratigṛhyatām ॥

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — अर्घ्यं समर्पयामि
 om̐ anantādi-nāgebhyo namaḥ — arghyam samarpayāmi

6. ācamanīyam

कर्पूर वासितं तोयं मंदकिन्यास्समाहृतं । आचम्यतां नाग-राज मया दत्तं हि भक्तितः ॥
 karpūra vāsitaṁ toyam mandakinyās samāhṛtaṁ ।
 ācamyatām nāga-rāja mayā dattaṁ hi bhaktitaḥ ॥

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — आचमनं समर्पयामि
 om̐ anantādi-nāgebhyo namaḥ — ācamanam samarpayāmi

7. snānam

शर्करा रस सम्युक्तं पयोदधि घृतं मधु । पंचामृतं मया-नीतं स्नानार्थं प्रतिगृह्यतां ॥
 śarkarā rasa samyuktaṁ payodadhi ghṛtaṁ madhu ।
 pañcāmṛtaṁ mayā-nītaṁ snānārtham pratigṛhyatām ॥

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — स्नानं स्नापयामि
 om̐ anantādi-nāgebhyo namaḥ — snānam snāpayāmi.

8. vastram & upavītam

देव देव नमस्तेऽस्तु त्राहि मां भव-सागरात् । ब्रह्म-सूत्रं सौत्तरीयं गृहाण नागाधिपते ॥
 deva deva namaste'stu trāhi mām bhava-sāgarāt ।
 brahma-sūtraṁ sōttarīyam gr̥hāṇa nāgādhipate ॥

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — उपवितं समर्पयामि
 om̐ anantādi-nāgebhyo namaḥ — upavitaṁ samarpayāmi

9. gandham

श्री खंडं चंदनं दिव्यं गंधाढ्यं सुमनोहरम् । विलेपनं सुर-श्रेष्ठ प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां ॥

śrī khaṇḍaṁ candanaṁ divyaṁ gandhāḍyaṁ sumanoharam |
vilepanaṁ sura-śreṣṭha prītyarthaṁ pratigrhyatām ||

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — गंधं समर्पयामि

om anantādi-nāgebhyo namaḥ — gandhaṁ samarpayāmi

10. puṣpa-mālikam

माल्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो । मया हृतानि पुष्पाणि प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्यतां ॥

mālyādīni sugandhīni māladyādīni vai prabho |

mayā hṛtāni puṣpāṇi prītyarthaṁ pratigrhyatām ||

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — पुष्पमालिकां समर्पयामि

om anantādi-nāgebhyo namaḥ — puṣpamālikāṁ samarpayāmi

11. puṣpaiḥ pūjayāmi.

शेषाय । वासुकये । शंखाय । पद्माय । कंबलयाय । कर्कोटाय । अश्वतराय । धृतराष्ट्राय । शंख-पालाय ।
तक्षकाय । कालियाय । कपिलाय । ऐरावताय । धनंजयाय । यातुधानाय । महा-नागाय ॥

śeṣāya | vāsukaye | śaṅkhāya | padmāya | kaṁbalaya | karkoṭāya | aśvatarāya |
dhṛtarāṣṭrāya | śaṅkha-pālāya | takṣakāya | kāliyāya | kapilāya | airāvatāya | dhanañjayāya |
yātudhānāya | mahā-nāgāya ||

12. dhūpam

वनस्पति रसोद्भूतो गन्धाड्यो गन्ध उत्तमः । आग्नेयः सर्व देवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यतां ॥

vanaspati rasodbhūto gandhāḍyo gandha uttamah |

āghreyaḥ sarva devānām dhūpo'yaṁ pratigrhyatām ||

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — धूपं अघ्रापयामि

om anantādi-nāgebhyo namaḥ — dhūpaṁ aghrāpayāmi

13. dīpam

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥

sājyañca varti samyuktaṁ vahninā yojitaṁ mayā |

dīpaṁ grhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ||

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — दीपं दर्शयामि

om anantādi-nāgebhyo namaḥ — dīpaṁ darśayāmi

14. naivedyam

अन्नं चतुर्विधं स्वादु रसैः षड्भिः समन्वितम् । भक्ष्य भोज्य समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यतां ॥

annaṁ catur-vidhaṁ svādu rasaiḥ ṣaḍbhiḥ samanvitaṁ |

bhakṣya bhojya samāyuktaṁ naivedyaṁ pratigrhyatām ||

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — फलं निवेदयामि

om anantādi-nāgebhyo namaḥ — naivedyaṁ nivedayāmi

15. phalam

इदं फलं मया देव स्थापितं पुरतस्तव । तेन मे सफलावाप्तिर्भवेज् जन्मनि जन्मनि ॥

idaṁ phalaṁ mayā deva sthāpitaṁ puratas tava |

tena me saphalāvāptir bhavej janmani janmani ||

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — फलं निवेदयामि

om anantādi-nāgebhyo namaḥ — phalaṁ nivedayāmi

16. tāmbūlam

पूगि-फलं महा दिव्यं नागवल्ली-दलैर् युतम् । कर्पूर चूर्ण सम्युक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यतां ॥

pūgi-phalaṁ mahā divyaṁ nāgavalli-dalair yutaṁ |

karpūra cūrṇa samyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigrhyatām ||

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — तांबूलं समर्पयामि
om anantādi-nāgebhyo namaḥ — tāmbūlaṁ samarpayāmi

17. dakṣiṇām

हिरण्य गर्भ गर्भस्थं हेमबीजं विभावसोः । अनन्त पुण्य फलदम् अतः शान्तिं प्रयच्छ मे ॥
hiraṇya garbha garbhasṭhaṁ hema-bījaṁ vibhāvasoḥ ।
ananta puṇya phaladam ataḥ śāntiṁ prayaccha me ॥

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः — दक्षिणां समर्पयामि
om anantādi-nāgebhyo namaḥ — dakṣiṇāṁ samarpayāmi

18. nīrājanam

ॐ नव-कुलाय विद्महे, विष-दंताय धीमहि, तन्नस्सर्पः प्रचोदयात् ॥ कर्पूर-नीराजनं प्रदर्शयामि ॥
om nava-kulāya vidmahe, viṣa-dantāya dhīmahi, tannas sarpaḥ pracodayāt ॥
karpūra-nīrājanaṁ pradarśayāmi ॥

नीराजनानंतरमाचमनीयं समर्पयामि, रक्षांधारयामि ॥
nīrājanānantaram ācamanīyaṁ samarpayāmi, rakṣān dhārayāmi ॥

19. puṣpāñjali

अहिंसा प्रथमं पुष्पं पुष्पं इन्द्रिय-निग्रहः । सर्व-भूत दया पुष्पं क्षमा पुष्पं विशेषतः ॥
शांति पुष्पं तपः पुष्पं ज्ञान पुष्पं तत् सत्यं अष्ट-विधं पुष्पं नाग प्रीति-करं भवेत् ॥
ahiṁsā prathamam puṣpaṁ puṣpaṁ indriya-nigrahaḥ ।
sarva-bhūta dayā puṣpaṁ kṣamā puṣpaṁ viśeṣataḥ ॥
śānti puṣpaṁ tapaḥ puṣpaṁ jñāna puṣpaṁ tat
satyaṁ aṣṭha-vidham puṣpaṁ nāga prīti-karam bhavet ॥

ॐ अनंतादि-नागेभ्यो नमः पुष्पांजलिं समर्पयामि ।
om anantādi-nāgebhyo namaḥ puṣpāñjaliṁ samarpayāmi ।

20. pradakṣiṇa

यानि कानि च पापानि जन्मांतर-कृतानि च । तानि तानि विनश्यन्ति प्रदक्षिण पदे पदे ॥
yāni kāni ca pāpāni janmāntara-kṛtāni ca ।
tāni tāni vinaśyanti pradakṣiṇa pade pade ॥
प्रकृष्ट पाप नाशाय प्रकृष्ट फल सिद्धये । प्रदक्षिणं करोमि त्वं प्रसीद पुरुषोत्तमम् ॥
prakṛṣṭa pāpa nāśāya prakṛṣṭa phala siddhaye ।
pradakṣiṇam karomi tvam prasīda puruṣottamam ॥

21. namaskaram

ॐ एह्येहि नागेंद्र धराधरेंद्र सर्वामरैर्वंदित पाद-पद्म ।
नाना फण मंडल राजमान गृहाण पूजां भगवन्नमस्ते ॥
om ehyehi nāgendra dharādharendra sarvāmarair vandita pāda-padma ।
nānā phaṇa maṇḍala rājamāna grhāṇa pūjāṁ bhagavan namaste ॥

22. rājopacāra

❖ Take some akṣata and offer with each of the following;

ॐ छत्र, चामर, व्यजन, दर्पन, नृत्य, गीता, वाद्य, आंदोलिकादि समस्त राजोपचारान्, भक्त्योपचारान्,
शक्त्योपचारान्च समर्पयामि ॥
om chatra, cāmara, vyajana, darpana, nṛtya, gītā, vādya, āndolikādi samasta rājopacārān,
bhaktyopacārān, śaktyopacārānca samarpayāmi ॥

23. Prārthana

- ब्रह्म-लोके च ये सर्पाः शेषनाग पुरोगमाः । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ १ ॥
 brahma-loke ca ye sarpāḥ śeṣanāga purogamāḥ ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 1 ॥
- विष्णु-लोके च ये सर्पाः वासुकि प्रमुखाश्च ये । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ २ ॥
 viṣṇu-loke ca ye sarpāḥ vāsuki pramukhāścāye ।
 namostu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 2 ॥
- रुद्र-लोके च ये सर्पाः तक्षक प्रमुखास्तथा । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ ३ ॥
 rudra-loke ca ye sarpāḥ takṣaka pramukhās tathā ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 3 ॥
- खाण्डवस्य तथा दाहे स्वर्गं ये च समाधितः । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ ४ ॥
 khāṇḍavasya tathā dāhe svargaṁ ye ca samādhitāḥ ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 4 ॥
- सर्प-सत्रे च ये सर्पाः अस्तिकेन च रक्षिताः । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ ५ ॥
 sarpa-satre ca ye sarspāḥ astikena ca rakṣitāḥ ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 5 ॥
- प्रलये चैव ये सर्पाः कर्कोट प्रमुखाश्च ये । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ ६ ॥
 pralaye caiva ye sarpāḥ karkoṭa pramukhāśca ye ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 6 ॥
- धर्म-लोके च ये सर्पाः वैतरण्यां समाश्रिताः । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ ७ ॥
 dharma-loke ca ye sarpāḥ vaitaraṇyāṁ samāśritāḥ ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 7 ॥
- ये सर्पाः पार्वतीयेषु दरीसंधिषु संस्थिताः । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ ८ ॥
 ye sarpāḥ pārvatīyeṣu darīsandhiṣu saṁsthitāḥ ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 8 ॥
- ग्रामे वा यदि वारण्ये ये सर्पाः प्रचरन्ति हि । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ ९ ॥
 grāme vā yadi vāraṇye ye sarpāḥ pracaranti hi ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 9 ॥
- पृथिव्यां चैव ये सर्पा ये सर्पा बिल संस्थिताः । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ १० ॥
 pṛthivyāṁ caiva ye sarpā ye sarpā bila saṁsthitāḥ ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 10 ॥
- रसातले च ये सर्पा अनन्ताद्या महाबलाः । नमोऽस्तु तेभ्यः सुप्रीताः प्रसन्नाः संतु मे सदा ॥ ११ ॥
 rasātale ca ye sarpā anantādyā mahābalāḥ ।
 namo'stu tebhyaḥ suprītāḥ prasannāḥ santu me sadā ॥ 11 ॥
- अद्य अस्मिन् शुभ दिने यत्कृतं नाग पूजनम् । तेन तृप्यन्तु मे नागा भवन्तु सुखदाः सदा ॥
 adya asmin śubha dine yat kṛtaṁ nāga pūjanam ।
 tena tṛpyantu me nāgā bhavantu sukha dāḥ sadā ॥
- अज्ञानाज्ज्ञानतो वा ऽपि यन्मया पूजनं कृतम् । न्यूनातिरिक्तं तत्सर्वं भो नागाः क्षन्तुमर्हथ ॥
 ajñānāj-jñānato vā 'pi yan mayā pūjanam kṛtam ।
 nyūnātiriktaṁ tat sarvaṁ bho nāgāḥ kṣantum arhatha ॥
- युष्मत्प्रसादात्सफला मम संतु मनोरथाः । सर्वदा मत्कुले मास्तु भयं सर्प विषोद्भवम् ॥
 yuṣmat prasādāt saphalā mama santu manorathāḥ ।
 sarvadā matkule māstu bhayaṁ sarpa viṣodbhavam ॥
- युष्मत्प्रसादात्सफला मम संतु मनोरथाः । सर्वदा मत्कुले मास्तु भयं सर्प विषोद्भवम् ॥
 yuṣmat prasādāt saphalā mama santu manorathāḥ ।
 sarvadā matkule māstu bhayaṁ sarpa viṣodbhavam ॥

ॐ दम्ष्ट्रा फणाय विद्महे, सुवर्ण पुन्जाय धीमहि । तन्नो सर्पः प्रचोदयात् ॥
 om damṣṭrā phaṇāya vidmahe, suvarṇa punjāya dhīmahi । tanno sarpaḥ pracodayāt ॥
 ॐ भुजंगेशाय विद्महे सर्प-जाताय धीमहि । तन्नो नागः प्रचोदयात् ॥
 om bhujaṅgeśāya vidmahe sarpa-jātāya dhīmahi । tanno nāgaḥ pracodayāt ॥

24. dakṣiṇa dānam

कृत-संस्कार कर्मणः सांगतार्थ इमं हेमं नगं सकलशं सवस्त्रं सदक्षिणं तुभ्यं अहं संप्रददे न मम । अनेन सुवर्ण नाग दानेन अनन्तादयो नग-देवता प्रियताम् ॥

kr̥ta-saṁskāra karmaṇaḥ sāṅgatārthaṁ imaṁ hemaṁ nagaṁ sakalaśaṁ savastraṁ sadakṣiṇaṁ tubhyaṁ ahaṁ saṁpradade na mama । anena suvarṇa nāga dānena anantādayo naga-devatā priyatām ॥

25. Valedication

ॐ अनन्तादि नगेभ्यो नमः । यथा स्थानं प्रतिष्ठापयामि, शोभनार्थाय, क्षेमाय पुनरागमनाय च ॥
 om anantādi nagebhyo namaḥ । yathā sthānaṁ pratiṣṭhāpayāmi, śobhanārthāya, kṣemāya
 punar āgamanāya ca ॥

21. ANNAPŪRṆA PŪJĀ

Dhyāna śloka

तप्त-स्वर्ण-निभा शशांक मुकुटा रत्न प्रभा भासुरा नाना वस्त्र विराजिता त्रि-नयन भूमीरमाभ्यां युता ।
 tapta-svarṇa-nibhā śaśāṅka mukuṭā ratna prabhā bhāsura
 nānā vastra virājitā tri-nayana bhūmīramābhyāṁ yutā ।
 देवीं हाटक-भाजनं च दध-तीरम्योच्चपीनस्तनी नृत्यंतं शिवमाकालय मुदिता-ध्येय-अन्नपूर्णेश्वरी ॥
 devīm hāṭaka-bhājanaṁ ca dadha-tīramyoccapīnastanī
 nr̥tyantaṁ śivam ākālaya muditā-dhyeya-annapūrṇeśvarī ॥

“Radiant like molten gold, adorned with a crescent moon crown, shining with the brilliance of jewels, beautifully dressed in various garments, possessing three eyes and united with the earth goddess, shining brightly. The goddess, holding a golden vessel filled with food, with full, high breasts, is joyfully meditating on Lord Shiva, who is dancing in his abode—thus, I contemplate the divine Annapoorneshwari.”

ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं भगवती महेश्वरी अन्नपूर्ण स्वाहा ॥
 om hrīm śrīm klīm bhagavatī maheśvarī annapūrṇe svāhā ॥

Annapūrṇa Aṣṭottara śata Nāmāvallīḥ

ॐ अन्नपूर्णायै नमः । शिवायै । देव्यै । भीमायै । पुष्ट्यै । सरस्वत्यै । सर्वज्ञायै । पार्वत्यै । दुर्गायै ।
 शर्वाण्यै ॥ १० ॥

om annapūrṇāyai namaḥ । śivāyai । devyai । bhīmāyai । puṣṭyai । sarasvatyai ।
 sarvajñāyai । pārvatyai । durgāyai । śarvānyai ॥ 10 ॥

शिव-वल्लभायै । वेद-वेद्यायै । महा-विद्यायै । विद्या-दात्रै । विशारदायै । कुमार्यै । त्रिपुरायै । बालायै
 । लक्ष्म्यै । श्रियै नमः ॥ २० ॥

śiva-vallabhāyai । veda-vedyāyai । mahā-vidyāyai । vidyā-dātrai । viśāradāyai ।
 kumāryai । tripurāyai । bālāyai । lakṣmyai । śriyai namaḥ ॥ 20 ॥

भय-हारिणै । भवान्यै । विष्णु-जनन्यै । ब्रह्मादिजनन्यै । गणेशजनन्यै । शक्त्यै । कुमारजनन्यै ।

शुभायै । भोग-प्रदायै । भगवत्यै ॥ ३० ॥

bhaya-hāriṇai । bhavānyai । viṣṇu-jananyai । brahmādi jananyai । gaṇeśajananyai । śaktyai । kumārajananyai । śubhāyai । bhoga-pradāyai । bhagavatyai ॥ 30 ॥

भक्ताभीष्ट-प्रदायिन्यै । भव-रोग-हरायै । भव्यायै । शुभ्रायै । परम-मंगलायै । भवान्यै । चंचलायै । गौर्यै । चारु-चन्द-कला-धरायै । विशालाक्ष्यै ॥ ४० ॥

bhaktābhīṣṭa-pradāyinyai । bhava-roga-harāyai । bhavyāyai । śubhrāyai । parama-maṅgalāyai । bhavānyai । cañcalāyai । gauryai । cāru-cand-kalā-dharāyai । viśālākṣyai ॥ 40 ॥

विश्वमात्रे । विश्व-वन्द्यायै । विलासिन्यै । आर्यायै । कल्याण-निलायायै । रुद्राण्यै । कमलासनायै । शुभ-प्रदायै । शुभावर्तायै । वृत्त-पीन-पयो-धरायै ॥ ५० ॥

viśvamātre । viśva-vandyaīyai । vilāsinyai । āryāyai । kalyāṇa-nilāyāyai । rudrānyai । kamalāsanāyai । śubha-pradāyai । śubhāvartāyai । vṛtta-pīna-payo-dharāyai ॥ 50 ॥

अंबायै । सङ्हार-मथन्यै । मृडान्यै । सर्व-मंगलायै । विष्णु-सङ्सेवितायै । सिद्धायै । ब्रह्माण्यै । सुर-सेवितायै । परमानन्द-दायै । शान्त्यै नमः ॥ ६० ॥

ambāyai । saṅhāra-mathanyai । mṛḍānyai । sarva-maṅgalāyai । viṣṇu-saṅsevitāyai । siddhāyai । brahmānyai । sura-sevitāyai । paramānanda-dāyai । śāntyai namaḥ ॥ 60 ॥

परमानन्द-रूपिण्यै । परमानन्द-जनन्यै । परायै । आनन्द-प्रदायिन्यै । परोपकार-निरतायै । परमायै । भक्त-वत्सलायै । पूर्ण-चंद्राभ-वदनायै । पूर्ण-चंद्र-निभाङ्शुकायै । शुभ-लक्षण-संपन्नायै ॥ ७० ॥

paramānanda-rūpiṇyai । paramānanda-jananyai । parāyai । ānanda-pradāyinyai । paropakāra-niratāyai । paramāyai । bhakta-vatsalāyai । pūrṇa-candrābha-vadanāyai । pūrṇa-candra-nibhāṅśukāyai । śubha-lakṣaṇa-sampannāyai ॥ 70 ॥

शुभानन्द-गुणार्णवायै । शुभ-सौभाग्य-निलयायै । शुभदायै । रति-प्रियायै । चंडिकायै । चंड-मथन्यै । चंड-दर्प-निवारिण्यै । मार्ताण्ड-नयनायै । साध्यै । चंद्राग्नि-नयनायै ॥ ८० ॥

śubhānanda-guṇārṇavāyai । śubha-saubhāgya-nilayāyai । śubhadāyai । rati-priyāyai । caṇḍikāyai । caṇḍa-mathanyai । caṇḍa-darpa-nivāriṇyai । mārtaṇḍa-nayanāyai । sādhyai । candrāgni-nayanāyai ॥ 80 ॥

सत्यै । पुंडरीक-हरायै । पूर्णायै । पुण्यदायै । पुण्य-रूपिण्यै । माया-तीतायै । श्रेष्ठमायायै । श्रेष्ठ-धर्म्यायै । आत्म-वन्दितायै । असृष्ट्यै ॥ ९० ॥

satyai । puṇḍarīka-harāyai । pūrṇāyai । puṇyadāyai । puṇya-rūpiṇyai । māyā-tītāyai । śreṣṭhamāyāyai । śreṣṭha-dharmāyai । ātma-vanditāyai । asṛiṣṭyai ॥ 90 ॥

संगर-हितायै । सृष्टि-हेतवे । कपर्दिन्यै । वृषारूढायै । शूल-हस्तायै । स्थिति-सङ्हार-कारिण्यै । मन्द-स्मितायै । स्कन्द-मात्रे । शुद्ध-चित्तायै । मुनि-स्तुतायै ॥ १०० ॥

saṅgara-hitāyai । sṛṣṭi-hetave । kapardinyai । vṛṣārūḍhāyai । śūla-hastāyai । sthiti-saṅhāra-kāriṇyai । manda-smitāyai । skanda-mātre । śuddha-cittāyai । muni-stutāyai ॥ 100 ॥

महा-भगवत्यै । दक्षायै । दक्षाध्वर-विनाशिन्यै । सर्वार्थ-दात्र्यै । सावित्र्यै । सदाशिव-कुटुंबिन्यै । नित्य-सुन्दर-सर्वांग्यै । सच्चिदानन्द-लक्षणायै नमः ॥ १०८ ॥

mahā-bhagavatyai । dakṣāyai । dakṣādhvara-vināśinyai । sarvārtha-dātryai । sāvitryai । sadāśiva-kuṭumbinyai । nitya-sundara-sarvāṅgyai । saccidānanda-lakṣaṇāyai namaḥ ॥

22. GAṄGA PŪJĀ

Dhyāna śloka

जनार्दनाङ्घ्रि नखजां शिव जटा जूटालयां जाह्नवीं, स्वतट मुनिजन सुतपस्तुतां पावनीं ब्रह्म द्रवाम् ।
हिमाद्रि तुङ्ग विहारिणीं तरङ्गिणीं गङ्गां झङ्कारिणीं, भव भय कलुष भञ्जिनीं भावयेऽहं भिष्म जननीं ॥

janārdanāṅghri nakhajāṁ śiva jaṭā jūṭālayāṁ jāhnavīm
sva-taṭa munijana sutapastutāṁ pāvanīm brahma dravām ।
himādri tuṅga vihāriṇīm taraṅgiṇīm gaṅgāṁ jhaṅkāriṇīm
bhava bhaya kaluṣa bhañjinīm bhāvaye'haṁ bhiṣma jananīm ॥

"I meditate upon the Ganga, born from the nails of Lord Janardana (Vishnu), residing in the matted locks of Lord Shiva, flowing through the hermitages of the sages, and revered by them. She is the pure water that grants liberation and is known as the daughter of Brahma. I contemplate the Ganga, who is a resident of the high Himalayas, the source of the waves, and the sound of her waters is like music. She is the remover of fears and impurities of existence; I revere her as the mother of Bhishma."

Gaṅga Aṣṭottara śata Nāmāvallīḥ

ॐ गङ्गायै नमः । महा-भद्रायै । माहा-मायायै । वर-प्रदायै । नन्दिन्यै । पद्म-निलयायै । मीनाक्ष्यै । पद्म-वक्त्रकायै । भागिरत्यै । पद्म-भृते ॥ १० ॥

om gaṅgāyai namaḥ । mahā-bhadrāyai । māhā-māyāyai । vara-pradāyai । nandinyai । padma-nilayāyai । mīnākṣyai । padma-vaktrakāyai । bhāgiratyai । padma-bhṛte ॥ 10 ॥

ज्ञान-मुद्रायै । रमायै । परायै । काम-रूपायै । महा-विद्यायै । महा-पातक-नाशिन्यै । महा-श्रयायै । मालिन्यै । महा-भोगायै । महा-भुजायै ॥ २० ॥

jñāna-mudrāyai । ramāyai । parāyai । kāma-rūpāyai । mahā-vidyāyai । mahā-pātaṅka-nāśinyai । mahā-śrayāyai । mālinyai । mahā-bhogyai । mahā-bhujāyai ॥ 20 ॥

महा-भागायै । महोत्साहायै । दिव्याङ्गायै । सुर-वन्दितायै । भगवत्यै । महा-पाशायै । महा-कारायै । महाङ्कुशायै । वीतायै । विमलायै ॥ ३० ॥

mahā-bhāgyai । mahotsāhāyai । divyāṅgāyai । sura-vanditāyai । bhagavatyai । mahā-pāśāyai । mahā-kārāyai । mahāṅkuśāyai । vītāyai । vimalāyai ॥ 30 ॥

विश्वायै । विद्युन्-मालायै । वैष्णव्यै । चन्द्रिकायै । चन्द्र-वदनायै । चन्द्र-लेखा-विभूषितायै । सुच्यै । सुरसायै । देव्यै । दिव्यालङ्कार-भूषितायै ॥ ४० ॥

viśvāyai । vidyun-mālāyai । vaiṣṇavyai । candrikāyai । candra-vadanāyai । candra-lekhā-vibhūṣitāyai । sučyai । surasāyai । devyai । divyālaṅkāra-bhūṣitāyai ॥ 40 ॥

शीतलायै । वसुदायै । कोमलायै । माहा-भद्रायै । महा-बलायै । भोग-दायै । भारत्यै । भामायै । गोविंदायै । गोमत्यै ॥ ५० ॥

śītalāyai । vasudāyai । komalāyai । mahā-bhadrāyai । mahā-balāyai । bhoga-dāyai । bhāratyai । bhāmāyai । govindāyai । gomatyai ॥ 50 ॥

शिवायै । जटिलायै । हिमालय-वासायै । कृष्णायै । विष्णु-रूपिन्यै । वैष्णव्यै । विष्णु-पाद संभवायै । विष्णु-लोक-साधनायै । सौदामन्यै । सुधा-मूर्त्यै ॥ ६० ॥

śivāyai । jaṭilāyai । himālaya-vāsāyai । kṛṣṇāyai । viṣṇu-rūpinyai । vaiṣṇavyai । viṣṇu-pāda saṁbhavāyai । viṣṇu-loka-sāadhanāyai । saudāmanyai । sudhā-mūrtyai ॥ 60 ॥

सुभद्रायै । सुर-पूजितायै । सुवासिन्यै । सुनासायै । विनिद्रायै । मीन-लोचनायै । पवित्र-रूपिन्यै । विशालाक्ष्यै । शिव-जायायै । महा-फलायै ॥ ७० ॥

subhadrāyai | sura-pūjitāyai | suvāsinyai | sunāsāyai | vinidrāyai | mīna-locanāyai | pavitra-rūpinyai | viśālākṣyai | śiva-jāyāyai | mahā-phalāyai || 70 ||

त्रयी-मूर्तये । त्रिकाल-ज्ञायै । त्रि-गुणायै । शास्त्र-रूपिण्यै । सम्सारार्णव तारकायै । स्वच्छ-प्रदायै । स्वरात्मिकायै । सकल-पाप-विनाशकायै । शिवस्य - जटरे - स्थितायै । महा-देव्यै ॥ ८० ॥

trayī-mūrtaye | trikāla-jñāyai | tri-guṇāyai | śāstra-rūpiṇyai | samsārārṇava tārakāyai | svaccha-pradāyai | svarātmikāyai | sakala-pāpa-vināśakāyai | śivasya - jaṭare - sthitāyai | mahā-devyai || 80 ||

मकर-वाहिन्यै । धूम्र-लोचन-मदनायै । सर्व-देव स्तुतायै । सौम्यायै । सुरासुर-नमस्कृतायै । कारुण्यै । अपराध-धरायै । रूपसौभाग्य-दायिन्यै । रक्षकायै । वरारोहायै ॥ ९० ॥

makara-vāhinyai | dhūmra-locana-madanāyai | sarva-deva stutāyai | saumyāyai | surāsura-namaskṛtāyai | kāruṇyai | aparādha-dharāyai | rūpa- saubhāgya-dāyinyai | rakṣakāyai | varārohāyai || 90 ||

अमृत-कलश-धारिन्यै । वारिजासनायै । चित्रांबरायै । चित्र-गंधायै । चित्र-माल्य-विभूषितायै । कांतायै । काम-प्रदायै । वंद्यायै । मुनि- गन -सुपुजितायै । श्वेताननायै ॥ १०० ॥

amṛta-kalaśa-dhārinīyai | vārijāsanāyai | citrāmbarāyai | citra-gandhāyai | citra-mālya-vibhūṣitāyai | kāntāyai | kāma-pradāyai | vandyāyai | muni- gana -supujitāyai | śvetānanāyai || 100 ||

नील-भुजायै । तारायै । अभय-प्रदायै । अनुग्रह प्रदायै । निरंजनायै । मकरासनायै । नील-जडीआयै । ब्रह्म-विष्णु-शिवात्मिकायै ॥ १०८ ॥

nīla-bhujāyai | tārayai | abhaya-pradāyai | anugraha pradāyai | nirañjanāyai | makarāsanāyai | nīla-jaṇṭīyai | brahma-viṣṇu-śivātmikāyai || 108 ||

अदत्तानामुपादान पाप हरायै नमः । हिंसा पाप हरायै नमः । पर-दारोपसेवा पाप हरायै नमः । पारुष्य वदन पाप हरायै नमः । अनृत वदन पाप हरायै नमः । पैशुन्य वदन पाप हरायै नमः । असंबद्ध प्रलाप पाप हरायै नमः । पर-द्रव्येष्व-अभिध्यान पाप हरायै नमः । पर-अनिष्ट चिंतन पाप हरायै नमः । वितथामिनि-वेश पाप हरायै नमः ॥
adattānām upādāna pāpa harāyai namaḥ | hiṁsā pāpa harāyai namaḥ | para-dāropasevā pāpa harāyai namaḥ | pāruṣya vadana pāpa harāyai namaḥ | anṛta vadana pāpa harāyai namaḥ | paiśunya vadana pāpa harāyai namaḥ | asambaddha pralāpa pāpa harāyai namaḥ | para-dravyeṣv-abhidhyāna pāpa harāyai namaḥ | para-aniṣṭa cintana pāpa harāyai namaḥ | vitathāmini-veśa pāpa harāyai namaḥ ||

गंगा गंगेति यो ब्रूयात्योजनानां शतैरपि । मुच्यते सर्व पापेभ्यः विष्णु लोकं स गच्छति ॥

gaṅgā gaṅgeti yo brūyāt yojanānām śatairapi |

mucyate sarva pāpebhyaḥ viṣṇu lokam sa gacchati ||

One who utters "Ganga, Ganga" even from hundreds of yojanas away, is freed from all sins and attains the realm of Vishnu.

दुर्भोजन दुरालाप दुष्प्रतिग्रह संभवम् । पापं हर मम क्षिप्रं सहाकन्ये नमोऽस्तु ते ॥

durbhojana durālāpa duṣpratigraha sambhavam |

pāpaṁ hara mama kṣipraṁ sahyakanye namo'stu te ||

O daughter of Sahya (mountain), I bow to you. Quickly remove my sins arising from improper eating, evil speech, and accepting improper gifts.

23. GĀYATRĪ PŪJĀ

Dhyānam

मुक्ता विद्रुम हेम नील धवलच्छायैर्मुखै स्त्री क्षणैः, युक्तामिन्दु निबद्ध रत्न मुकुटां तत्त्वार्थ वर्णात्मिकाम् ।
गायत्रीं वरदाभयांकुश कशाः शुभ्रं कपालं गुणम् , शंखं चक्रमथारविंद युगलं हस्तैर्वहन्तीं भजे ॥

muktā vidrūma hema nīla dhavalac-chāyair mukhai strī kṣaṇaiḥ
yuktām indu nibaddha ratna mukuṭām tattvārtha varṇātmikām ।
gāyatrīm varadābhayāṅkuśa kaśāś śubhram kapālaṁ guṇam
śaṅkhaṁ cakram athāravinda yugalaṁ hastair vahanīm bhaje ॥

“With faces adorned with pearls, corals, gold, sapphire, and pure white hues, the goddess is beautifully adorned. Her form is characterized by the essence of reality, adorned with a crown of jewels bound by the moon. She is the Gayatri mantra, bestower of boons and fearlessness, holding a noose and an elephant goad, possessing a radiant face, She carries the conch and the discus, and holds the pair of lotus flowers; I worship her, the one who bears all auspicious qualities.”

Gāyatri aṣṭhottara śata nāmavallīḥ

ॐ तरुणादित्य-संकाशायै नमः । सहस्र-नयनोज्ज्वलायै । विचित्र-मालाभरणायै । तुहिनाचल-वासिन्यै ।
वरदाभय-हस्ताब्जायै । रेवा-तीर-निवासिन्यै । प्रणित्यय-विशेषज्ञायै । यंत्राकृत विराजितायै । भद्र-पाद-प्रियायै
। गोविंद-पथ-गामिन्यै ॥ १० ॥

Om taruṇāditya-saṅkāśāyai namaḥ । sahasra-nayanojjvalāyai । vicitra-mālābharanāyai ।
tuhinācala-vāsinyai । varadābhaya-hastābjāyai । revā-tīra-nivāsinyai । prañityaya-viśeṣajñāyai ।
yantrākṛta virājitāyai । bhadra-pāda-priyāyai । govinda-patha-gāminyai ॥ 10 ॥

देव-गण-संतुष्टायै । वन-माला-विभूषितायै । स्यन्नोत्तम-संस्थायै । धीर-जीमूत-निस्वनायै । मत्त-मातंग-गमनायै
। हिरण्य-कमलासनायै । धियै । जनोद्धार-विरतायै । योगिन्यै । योग-धारिण्यै ॥ २० ॥

deva-gaṇa-santuṣṭāyai । vana-mālā-vibhūṣitāyai । syannottama-saṁsthāyai । dhīra-jīmūta-
nisvanāyai । matta-mātaṅga-gamanāyai । hiraṇya-kamalāsanāyai । dhiyai । janoddhāra-viratāyai
। yoginyai । yoga-dhāriṇyai ॥ 20 ॥

नटनाटक-निरतायै । प्रणवाद्य-क्षरात्मिकायै । घोराचार-क्रिया-सक्तायै । दारिद्र्यच-छेद-कारिण्यै । यादवेन्द्र-
कुलोद्भूत्यै । तुरीय-पथ-गामिन्यै । गायत्र्यै । गोमत्यै । गंगायै । गौतम्यै ॥ ३० ॥

naṭanāṭika-niratāyai । praṇavādyā-kṣarātmikāyai । ghorācāra-kriyā-saktāyai । dāridryac-cheda-
kāriṇyai । yādavendra-kulodbhūtyai । turīya-patha-gāminyai । gāyatriyai । gomatyai । gaṅgāyai ।
gautamyai ॥ 30 ॥

गरुडासनायै । गेय-गान-प्रियायै । गौर्यै । गोविंद-पूजितायै । गंधर्व-नाग-रागारायै । गौवर्णायै । गणेश्वर्यै ।
गुणाश्रयायै । गुणवत्यै । गह्वरै ॥ ४० ॥

garuḍāsanāyai । geṇya-gāna-priyāyai । gauryai । govinda-pūjitāyai । gandharva-nāga-rāgarāyai ।
gauvarṇāyai । gaṇeśvāryai । gaṇāśrayāyai । gaṇavatyai । gahvarai ॥ 40 ॥

गण-पूजितायै । गुण-त्रय समायुक्तायै । गुण-त्रय विवर्धितायै । गुणावासायै । गुणाधारायै । गुह्य गंध-
स्वरूपिण्यै । गार्ग्य-प्रियायै । गुरु-पदायै । गुह्य-लिङ्गाङ्ग-धारिण्यै । सावित्र्यै ॥ ५० ॥

gaṇa-pūjitāyai । guṇa-traya samāyuktāyai । guṇa-traya vivardhitāyai । guṇāvāsāyai ।
guṇādhārāyai । guhya gandha-svarūpiṇyai । gārgya-priyāyai । guru-padāyai । guhya-liṅgāṅga-
dhāriṇyai । sāvitryai ॥ 50 ॥

सूर्य-तनयायै । सुषुम्नाङ्गि भेदिन्यै । सुप्रकाशायै । सुखासीनायै । सुमत्यै । सुर-पूजितायै । सुगुप्त-व्यवस्थायै ।

सुदत्य-सुंदर्यै । सागरांबरायै । सुधांशु-बिंब-वदनायै ॥ ६० ॥

sūrya-tanayāyai । suṣumnāḍi bhedinyai । suprakāśāyai । sukhāsīnāyai । sumatyai । sura-pūjitāyai । sugupta-vyavasthāyai । sudatya-sundaryai । sāgarāmbarāyai । sudhāṁśu-bimba-vadanāyai ॥ 60 ॥

सुस्तन्यै । सु-विलोचनायै । सीतायै । सत्वाश्रयायै । संध्यायै । सु-फलायै । सुविधायिन्यै । शुभ्रुवे । सुवासायै । सुश्रोणायै ॥ ७० ॥

sustanyai । su-vilocanāyai । sītāyai । satvāśrayāyai । sandhyāyai । su-phalāyai । suvidhāyinyai । śubhruve । suvāsāyai । suśroṇāyai ॥ 70 ॥

संसारार्णव-तारिण्यै । साम-गान-प्रियायै । साध्वि-वैष्णव्यै । सर्वाभरण-भूषितायै । विमलाकारायै । महेंद्र्यै । मंत्र-रूपिण्यै । महा-लक्ष्म्यै । महा-सिद्ध्यै । महा-मायायै ॥ ८० ॥

saṁsārārṇava-tāriṇyai । sāma-gāna-priyāyai । sādhi-vaiṣṇavyai । sarvābharaṇa-bhūṣitāyai । vimalākārāyai । mahendryai । mantra-rūpiṇyai । mahā-lakṣmyai । mahā-siddhyai । mahā-māyāyai ॥ 80 ॥

महेश्वर्यै । मोहिन्यै । मदनाकारायै । मधुसूदन-चोदितायै । मीनायै । मधुरा-वासायै । नागेंद्र-तनयायै । उमायै । त्रिविक्रम-पदा-क्रांतायै । त्रि-स्वर्गायै ॥ ९० ॥

maheśvaryai । mohinyai । madanākārāyai । madhusūdana-coditāyai । mīnāyai । madhurā-vāsāyai । nāgendra-tanayāyai । umāyai । trivikrama-padā-krāntāyai । tri-svargāyai ॥ 90 ॥

त्रि-लोचनायै । संस्थितायै । सूर्य-मंडल-मध्यस्थायै । वह्नि-मंडल-मध्यस्थायै । वायु-मंडल संस्थितायै । व्योम-मंडल मध्यस्थायै । चक्रिण्यै । चक्र-रूपिण्यै । काल-चक्र-वितानस्तायै । चंद्र-मंडल दर्पणायै ॥ १०० ॥

tri-locanāyai । saṁsthitāyai । sūrya-maṇḍala-madhyasthāyai । vahni-maṇḍala-madhyasthāyai । vāyu-maṇḍala saṁsthitāyai । vyoma-maṇḍala madhyasthāyai । cakriṇyai । cakra-rūpiṇyai । kāla-cakra-vitānastāyai । candra-maṇḍala darpaṇāyai ॥ 100 ॥

ज्योत्स्ना-तपाम्-अलिप्तांग्यै । महा-मारुत-वीजितायै । सर्व-मंत्राश्रयायै । धेणव्यै । पाप-घ्न्यै । परमेश्वर्यै । शारदायै । महादेव्यै नमः ॥ १०८ ॥

jyotsnā-tapām-aliptāṅgyai । mahā-māruta-vījitāyai । sarva-mantrāśrayāyai । dheṇavyai । pāpa-ghnyai । parameśvaryai । śāradāyai । mahādevyai namaḥ ॥ 108 ॥

24. GO-PŪJĀ

1. dhyānam

काम-धेनोः समुद्भूते सर्व-काम फल-प्रदं । ध्यायामि सौर-पेयी त्वं वृष-पत्नि नमोऽस्तु ते ॥

ॐ गवे नमः, गां ध्यायामि ॥

kāma-dhenoh saṁudbhūte sarva-kāma phala-pradaṁ ।
dhyāyāmi saura-peyī tvaṁ vṛṣa-patni namo'stu te ॥
om gave namaḥ, gāṁ dhyāyāmi ॥

2. āvāhanam

आवाहयामि देवेशि हव्य-कव्य फल-प्रदो । वृष-पत्नि नमस्तुभ्यं सुप्रीत वरदा भव ॥

āvāhayāmi deveśi havya-kavya phala-prado ।
vṛṣa-patni namas tubhyaṁ suprīta varadā bhava ॥

3. upacāra

ॐ काम धेनवे नमः

om kāma dhenave namaḥ

आसनं समर्पयामि

āsanaṁ samarpayāmi

ॐ पयस्विन्यै नमः पादयोः	पाद्यं समर्पयामि
om payasvinyai namaḥ	pādayoḥ pādyam samarpayāmi
ॐ हव्य-कव्य फल प्रदायै नमः	अर्घ्यं समर्पयामि
om havya-kavya phala pradāyai namaḥ	arghyam samarpayāmi
ॐ गावे नमः	आचमनियं समर्पयामि
om gāve namaḥ	ācamaniyam samarpayāmi
ॐ वृष-पत्न्यै नमः	स्नानं समर्पयामि
om vṛṣa-patnyai namaḥ	snānam samarpayāmi

आपो हिष्ठा मयो भुवः ..... āpo hiṣṭhā mayo bhuvah ...

स्नानांतरं आचमनियं समर्पयामि	snānāntaram ācamaniyam samarpayāmi
ॐ सौर-पेयै नमः	वस्त्रं समर्पयामि
om saura-peyai namaḥ	vastram samarpayāmi
ॐ महा-लक्ष्म्यै नमः	आभरणं समर्पयामि
om mahā-lakṣmyai namaḥ	ābharaṇam samarpayāmi
ॐ रोहिन्यै नमः	गंधं धारयामि
om rohinyai namaḥ	gandham dhārayāmi
गंधोपरि हरिद्र-कुंकुमं समर्पयामि	gandhopari haridra-kumkumam samarpayāmi
ॐ सृंगिन्यै नमः पुष्पै पुजयामि	
om sṛṅginyai namaḥ	puṣpai pujayāmi

१. ॐ कामधेणवे नमः	1. om kāmādheṇave namaḥ
२. ॐ पयस्विन्यै नमः	2. om payasvinyai namaḥ
३. ॐ हव्य-कव्य फल-दायै नमः	3. om havya-kavya phala-dayai namaḥ
४. ॐ गवे नमः	4. om gave namaḥ
५. ॐ वृष-पत्न्यै नमः	5. om vṛṣa-patnyai namaḥ
६. ॐ सौर-पेयै नमः	6. om saura-peyai namaḥ
७. ॐ रोहिन्यै नमः	7. om rohinyai namaḥ
८. ॐ सृंगिन्यै नमः	8. om sṛṅginyai namaḥ
९. ॐ क्षिर-धारिन्यै नमः	9. om kṣira-dhārinyai namaḥ
१०. ॐ काम भोज-जनकायै नमः	10. om kāma bhoja-janakāyai namaḥ
११. ॐ पप्ल-जनकायै नमः	11. om papla-janakāyai namaḥ
१२. ॐ यवन-जनकायै नमः	12. om yavana-janakāyai namaḥ
१३. ॐ मह्यै नमः	13. om mahyai namaḥ
१४. ॐ सफलयै नमः	14. om saphalyai namaḥ
१५. ॐ महा-लक्ष्म्यै नमः	15. om mahā-lakṣmyai namaḥ

नान विध पत्र पुष्पाणि समर्पयामि

nāna vidha patra puṣpāṇi samarpayāmi

4. dhūpaṁ

दुसांगं गुगुलो पेतं सुगंधं च मनोहरं । धूपं दास्यामि देवेशी वृषपत्न्यै नमोऽस्तु ते ॥

dusāṅgam gugulo petam sugandham ca manoharam ।

dhūpaṁ dāsyāmi deveśī vṛṣapatnyai namo'stu te ॥

5. dīpaṁ

साज्यञ्च वर्ति सम्युक्तं वह्निना योजितं मया । दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य तिमिरापहं ॥

sājyañca varti samyuktaṁ vahninā yojitaṁ mayā ।
dīpaṁ grhāṇa deveśa trailokya timirāpahaṁ ॥

6. naivedyam

दिव्यान्नं पयस्-आदीनि शाक सूप युक्तानि च । षड्-रसादीनि महेपि काम-धेन्यै नमोऽस्तु ते ॥
divyānnaṁ payas-ādīni śāka sūpa yuktāni ca ।
ṣaḍ-rasādīni mahepi kāma-dhenyai namo'stu te ॥

7. tāmbūlaṁ

एला लवंगकर्पूर नागवल्लि दलैर्युतं । पूगि फल समायुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्यतं ॥
elā lavaṅg karpūra nāgavalli dalair yutaṁ ।
pūgi phala samāyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigṛhyataṁ ॥

8. nirājanam

निराजनं गृहाणेदं कर्पूर कल्पितं मया । कामधेनु समुद्रूते सर्वाभिष्ट फल प्रदे ॥
nirājanam grhāṇedaṁ karpūra kalpitaṁ mayā ।
kāmadhenu samudbhūte sarvābhiṣṭha phala prade ॥

9. pradakṣinaṁ;

यानिकानि च पापानि जन्मांतर कृतानि च । तानि तानि नश्यन्ति प्रदक्षिण पदे पदे ॥
yānikāni ca pāpāni janmāntara kṛtāni ca ।
tāni tāni naśyanti pradakṣina pade pade ॥
प्रकृष्ट पाप नाशय प्रकृष्ट फल सिद्धये । प्रदक्षिणं करोमि त्वां प्रसीध क्षीरदानि च ॥
prakṛṣṭha pāpa nāśaya prakṛṣṭha phala siddhaye ।
pradakṣinaṁ karomi tvāṁ prasīdha kṣīradāni ca ॥
लक्ष्मीर्या लोक-पालानां धेनु रूपेण संस्थितम् । घृतं वहति यज्ञार्थं मम पापं व्यपोहतु ॥
lakṣmīr yā loka-pālānām dhenu rūpeṇa saṁsthitam ।
ghṛtaṁ vahati yajñārtha mama pāpaṁ vyapohatu ॥

Go-Stuti

नमो देव्यै महा देव्यै सुरभ्यै च नमो नमः । गवां बीज स्वरूपाय नमस्ते जगदंबिके ॥ १ ॥
namo devyai mahā devyai surabhyai ca namo namaḥ ।
gavāṁ bīja svarūpāya namaste jagad ambike ॥ 1 ॥
नमो राध प्रियायै च पद्मांशय नमो नमः । नम कृष्ण प्रियायै च गवां मात्रे नमो नमः ॥ २ ॥
namo rādha priyāyai ca padmāśaya namo namaḥ ।
nama kṛṣṇa priyāyai ca gavāṁ mātṛe namo namaḥ ॥ 2 ॥
कल्प वृक्ष स्वरूपायै सर्वेशां सततं परे । क्षीर-दायै धन-दायै बुद्धि-दायै नमो नमः ॥ ३ ॥
kalpa vṛkṣa svarūpāyai sarveśāṁ satataṁ pare ।
kṣīra-dāyai dhana-dāyai buddhi-dāyai namo namaḥ ॥ 3 ॥
शुभायै शुभ-दरायै गोप्रदायै नमो नमः । यशोदायै कीर्ति-दायै धर्म-दायै नमो नमः ॥ ४ ॥
śubhāyai śubha-darāyai gopradāyai namo namaḥ ।
yaśodāyai kīrti-dāyai dharma-dāyai namo namaḥ ॥ 4 ॥
स्तोत्र श्रवन मात्रेण दुष्ट, हृष्ट जगत्-प्रसु । महेंद्राय वरं दात्व गो लोकं सा ययौ पुनः ॥ ५ ॥
stotra śṛavana mātṛeṇa duṣṭa, hrṣṭa jagat-prasu ।
mahendrāya varaṁ dātva go lokaṁ sā yayau punaḥ ॥ 5 ॥

25. TULASI PŪJĀ

1. **dhyānam** — Visualisation

ध्यायेच तुलसीं देवीं श्यामां कमल लोचनम् । प्रसन्न पद्म कहार वराभय चतुर्-भुजम् ॥
 dhyāyeca tulasīm devīm śyāmāṁ kamala locanam ।
 prasanna padma kahlāra varābhaya catur-bhujam ॥
 किरीट हार केयुरं कुंडलादि विभूषिताम् । धवलांशुक संयुक्तां पद्मासन निषेदुशिम् ॥
 kirīṭa hāra keyuram kuṇḍalādi vibhūṣitām ।
 dhavalāṁśuka saṁyuktām padmāsana niṣeduśim ॥

I meditate upon Tulasi Devi who is dark of hue, with lotus—like eyes. Affable, holding pink and white lotuses and showing the gestures of fearlessness and grace, bedecked with various ornaments such as crown, necklaces, anklets and earrings. Wearing white garments, and seated in the posture of a lotus.

2. **āvāhanam** — Invocation

देवी तैलोक्य जननी सर्व-लोकैक पावनी । आगच्छ भगवत्यत्र प्रसीद तुलसि धृतम् ॥
 devī tailokya janānī sarva-lokaika pāvanī ।
 āgaccha bhagavat yatra prasīda tulasī dhṛtam ॥

O Devi thou art the Mother of the three realms and purifier of the worlds, Come hither O Empress, have compassion upon us O Tulasi Devi

3. **āsanam** — Enthronement

सर्व देव-मये देवी सर्वदा विष्णु वल्लभे । रत्न सुवर्ण-मयं दिव्यं गृहाण आसनं अव्यये ॥
 sarva deva-maye devī sarvadā viṣṇu vallabhe ।
 ratna suvarṇa-mayaṁ divyaṁ grhāṇa āsanaṁ avyaye ॥

Thou art the form of all the devas, eternally beloved of Vishnu, Please accept this imperishable divine throne comprised of gold and jewels.

4. **pādyam** — Washing of feet

सर्व देव-मयाकारे सर्व दैव नमोऽस्तु ते । पाद्यं गृहाण देवेशी तुलसी त्वं प्रसीद मे ॥
 sarva deva-mayākāre sarva daiva namo'stu te ।
 pādyam grhāṇa deveśī tulasī tvaṁ prasīda me ॥

Thou art the external form of all the devas, all of whom offer obeisance to thee, Please accept this foot—wash O Empress of all the gods, and have compassion upon me.

5. **arghyam** — Libation

सर्व देव-मयाकारे सर्वांगे मणि शोभिते । इदं अर्घ्यं गृहाण त्वं देवी दैत्यांतक प्रिये ॥
 sarva deva-mayākāre sarvāṅge maṇi śobhite ।
 idam arghyam grhāṇa tvaṁ devī daityāntaka priye ॥

You are the external form of all the devas, all your limbs are bedecked with jewels, Please accept this libation O Goddess, who is the beloved of the Destroyer of Chaos.

6. **ācamanam** — Sipping of water

सर्व लोकस्य रक्षार्थं सदा सन्निधि कारिणी । गृहाण तुलसी प्रीत्या इदमाचमनियकम् ॥
 sarva lokasya rakṣārthaṁ sadā sannidhi kārīṇī ।
 grhāṇa tulasī prītyā idam ācamaniyakam ॥

Thou art always present for the purpose of protecting the world, With love please accept this offering of water for sipping.

7. **snānam** — Bathing

गंगादिभ्यो नदिभ्यश्च समानीतं इदं जलम् । स्नानार्थं तुलसी स्वच्छं प्रीत्या तत्प्रतिगृह्यताम् ॥
 gaṅgādibhyo nadibhyaś ca samānītaṁ idam jalam ।
 snānārthaṁ tulasī svacchaṁ prītyā tat pratigrhyatām ॥

From the Ganga and other holy rivers has his water been brought, Please accept it for bathing; with fondness, O Tulasi Devi.

8. **vastram** — Dressing

क्षिरोद मथं उद्भूते चंद्र लक्ष्मि सहोदरे । गृह्येतां परिधानर्थं इदं क्षौमांबरं शुभे ॥
 kṣiroda mathaṁ udbhūte candra lakṣmī sahodare ।
 gr̥hyetāṁ paridhān arthaṁ idaṁ kṣaumaṁbaram śubhe ॥

With the Churning of the Ocean you were born along with you sisters, Chandra and lakshmi, Please accept this auspicious silk garment for your adornment.

9. **gandham** — Scent

श्री गंधं कुंकुमं दिव्यं कर्पूर-आगरु संयुतम् । कल्पितं ते महा-देवी प्रीत्यर्थं प्रतिगृह्येताम् ॥
 śrī gandhaṁ kuṁkumaṁ divyaṁ karpūr-āgaru saṁyutam ।
 kalpitaṁ te mahā-devī prītyarthaṁ pratigr̥hyetām ॥

I have prepared this scented paste from sandal, saffron, camphor and aguru, Please accept it with affection O Great Goddess

10. **puṣpam** — Flower -garland

नीलोत्पलं तु कल्लार मालत्यादीनि शोभने । पद्मादि गंधवंतिति पुष्पाणि प्रतिगृह्येताम् ॥
 nīlotpalaṁ tu kahlāra mālatyādīni śobhane ।
 padmādi gandhavanti iti puṣpāṇi pratigr̥hyetām ॥

Please accept this garland made with beautiful perfumed flowers, Blue lotuses, white lotuses, pink, lotuses, jasmin and others.

❖ Offer flowers with the 8 names (or the nāmavalli) :—

ॐ वृन्दावन्यै नमः । ॐ वृन्दायै नमः । ॐ विश्वपूजित्यै नमः । ॐ पुष्पसारायै नमः । ॐ नन्दिन्यै नमः । ॐ
 कृष्ण-जीवन्यै नमः । ॐ विश्व-पावन्यै नमः । ॐ तुल्सी देव्यै नमः ॥

om vṛndāvanyai namaḥ । om vṛndāyai namaḥ । om viśvapūjityai namaḥ । om puṣpasārāyai
 namaḥ । om nandinyai namaḥ । om kṛṣṇa-jīvanyai namaḥ । om viśva-pāvanyai namaḥ । om tulsī
 devyai namaḥ ॥

11. **aṣṭottara śata nāma pūjā**

ॐ श्री तुलस्यै नमः । नन्दिन्यै । देव्यै । शिखिन्यै । धारिण्यै । धात्र्यै । सावित्र्यै । सत्य-संधायै । कालहारिण्यै
 । गौर्यै ॥ १० ॥

om śrī tulasyai namaḥ । nandinyai । devyai । śikhinyai । dhāriṇyai । dhātryai । sāvitryai । satya-
 sandhāyai । kālahāriṇyai । gauryai ॥ 10 ॥

देव-गीतायै । द्रवीयस्यै । पद्मिन्यै । सीतायै । रुक्मिन्यै । प्रिय-भूषणायै । श्रेयस्यै । श्रीमत्यै । मान्यायै । गौर्यै
 ॥ २० ॥

deva-gītāyai । dravīyasyai । padminyai । sītāyai । rukmiṇyai । priya-bhūṣaṇāyai । śreyasyai ।
 śrīmatyai । mānyāyai । gauryai ॥ 20 ॥

गौतम-आर्चितायै । त्रेतायै । त्रि-पथ-गायै । त्रि-पादायै । त्रै-मूर्त्यै । जगत्-त्रयायै । त्रासिन्यै । गात्रायै ।
 गात्रियायै । गर्भ-वारिण्यै ॥ ३० ॥

gautam-ārcitāyai । tretāyai । tri-patha-gāyai । tri-pādāyai । trai-mūrtyai । jagat-trayāyai ।
 trāsinyai । gātrāyai । gātriyāyai । garbha-vāriṇyai ॥ 30 ॥

शोभनायै । समायै । द्विरदायै । आराद्यै । यज्ञ-विद्यायै । महा-विद्यायै । गुह्य-विद्यायै । कामाक्ष्यै । कुलायै ।
 श्रीयै ॥ ४० ॥

śobhanāyai । samāyai । dviradāyai । ārādyai । yajña-vidyāyai । mahā-vidyāyai । guhya-vidyāyai ।
 kāmākṣyai । kulāyai । śrīyai ॥ 40 ॥

भूम्यै । भवित्र्यै । सावित्र्यै । सार-वेद-विदाम्-वरायै । शंखिन्यै । चक्रिण्यै । चारिण्यै । चपल्-एक्षणायै ।
 पीतांबरायै । प्रोत-सोमायै ॥ ५० ॥

bhūmyai | bhavitryai | sāvitryai | sāra-veda-vidām-varāyai | śaṅkhinyai | cakriṇyai | cāriṇyai | capal-ekṣaṇāyai | pītāmbarāyai | prota-somāyai || 50 ||

सौरसायै । अक्षिण्यै । अंबायै । सरस्वत्यै । सम्भ्रयायै । सर्व देवत्यै । विश्वाश्रयायै । सुगन्धिन्यै । सुवासनायै । वरदायै ॥ ६० ॥

saurasāyai | akṣiṇyai | ambāyai | sarasvatyai | samśrayāyai | sarva devatyai | viśvāśrayāyai | sugandhinyai | suvāsanāyai | varadāyai || 60 ||

सुश्रोण्यै । चंद्र-भागायै । यमुना-प्रियायै । कावेर्यै । मणि-कर्णिकायै । अर्चिन्यै । स्थायिन्यै । दान-प्रदायै । धन-वत्यै । सोच्य-मानसायै ॥ ७० ॥

suśroṇyai | candra-bhāgāyai | yamunā-priyāyai | kāveryai | maṇi-karṇikāyai | arcinyai | sthāyinyai | dāna-pradāyai | dhana-vatyai | socya-mānasāyai || 70 ||

शुचिन्यै । श्रेयस्यै । प्रीति-चिंतैक्षण्यै । विभूत्यै । आकृत्यै । आविर्भूत्यै । प्रभाविन्यै । गन्धिन्यै । स्वर्गिन्यै । गदायै ॥ ८० ॥

śucinyai | śreyasyai | prīti-cintekṣaṇyai | vibhūtyai | ākrtyai | āvirbhūtyai | prabhāvinyai | gandhinyai | svarginyai | gadāyai || 80 ||

वेद्यायै । प्रभायै । सारस्यै । सरसि-वासायै । सरस्वत्यै । शरावत्यै । रसिन्यै । कालिन्यै । श्रेयोवत्यै । यामायै ॥ ९० ॥

vedyāyai | prabhāyai | sārasyai | sarasi-vāsāyai | sarasvatyai | śarāvatyai | rasinyai | kālinyai | śreyovatyai | yāmāyai || 90 ||

ब्रह्म-प्रियायै । श्याम-सुंदरायै । रत्न-रूपिण्यै । शम-निधिन्यै । शतानंदायै । शत-द्युतये । शिति-कंठायै । प्रयायै । धात्र्यै । श्री वृंदावन्यै ॥ १०० ॥

brahma-priyāyai | śyāma-sundarāyai | ratna-rūpiṇyai | śama-nidhinyai | śatānandāyai | śata-dyutaye | śiti-kaṇṭhāyai | prayāyai | dhātryai | śrī vṛndāvanyai || 100 ||

कृष्णायै । भक्त-वत्सलायै । गोपिका-क्रीडायै । हरायै । अमृत रूपिण्यै । भूम्यै । श्री कृष्ण-कांतायै । ॐ श्री तुलस्यै नमः ॥

kṛṣṇāyai | bhakta-vatsalāyai | gopikā-kṛīḍāyai | harāyai | amṛta rūpiṇyai | bhūmyai | śrī kṛṣṇa-kāntāyai | om śrī tulasyai namaḥ ||

12. dhūpam — Incense

धूपं गृहान देवेशी मनोहरि सगुगुलम् । आज्य-मिश्रं तु तुलसी भक्त अभीष्ट प्रदायिनि ॥

dhūpaṁ gr̥hāna deveśī manohari saggugulam |

ājya-miśraṁ tu tulasī bhakta abhīṣṭa pradāyini ||

Please accept this incense O Tulasi, Delightful Empress of the gods, made with ghee and gugulam, You are the fulfiller of all the aspirations of the devotees.

13. dīpam — Lamp

अज्ञान तिमिरांधस्य ज्ञान दीप प्रदायिनि । त्वया तु तुलसि प्रीता दीपोऽयं प्रतिगृह्येताम् ॥

ajñāna timirāndhasya jñāna dīpa pradāyini |

tvayā tu tulasī prītā dīpo'yaṁ pratigṛhyetām ||

You are the giver of the light of Spiritual knowledge which dispels the darkness of ignorance, May this lamp be acceptable with great affection to You, O Tulasi Devi.

14. naivedyam — Food/fruit

नमस्ते जगतां नाथे प्राणिनां प्रिय दर्शने । यथा सक्त्या मया दत्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्येताम् ॥

namaste jagatāṁ nāthe prāṇināṁ priya darśane |

yathā saktiā mayā dattaṁ naivedyaṁ pratigṛhyetām ||

Salutations to you O Queen of the Universe, delightfull to all beings, Please accept this food offering made according to my ability.

15. pāṇīyam — Sweet drink

नमो भगवती श्रेष्ठे नारायण जगन्मयि । तुलसी वरया देवी पाणियं प्रतिगृह्येताम् ॥
namo bhagavatī śreṣṭhe nārāyaṇa jaganmayi ।
tulasī varayā devī pāṇīyaṁ pratigr̥hyetām ॥

Obesiance to you O Goddess who is the energy of lord Narayana Please accept this offering of beverage O Tulasi Devi.

16. tāmbūlam — Betel

अमृतेऽमृत संभूते तुलस्येमृत रुपिनि । कर्पूरादि समायुक्तं तांबूलं प्रतिगृह्येताम् ॥
amṛte'mṛta sambhūte tulasystemṛta rūpini ।
karpūrādi samāyuktaṁ tāmbūlaṁ pratigr̥hyetām ॥

From the nectar of immortality arises immortality, O Tulasi you are the essence of ambrosia. Please accept this offering of betel spiced with camphor.

17. nīrājanam

ॐ त्रिपुराय विद्महे, तुलसि पत्राय धीमहि तन्नो तुल्सि प्रचोदयत् ॥

ॐ तुल्सि पत्राय विद्महे, विष्णु प्रियायै धीमहि तन्नो त्रिंदः प्रचोदयात् ॥

om tripurāya vidmahe, tulasī patrāya dhīmahi tanno tulsī pracodayat ॥

om tulsipatrāya vidmahe, viṣṇu priyāyai dhīmahi tanno vrindaḥ pracodayāt ॥

18. puṣpāñjali

अहिंसा प्रथमं पुष्पं पुष्पं इन्द्रिय-निग्रहः । सर्व-भूत दया पुष्पं क्षमा पुष्पं विशेषतः ॥

शांति पुष्पं तपः पुष्पं ज्ञान पुष्पं तत्सत्यं अष्ट-विधं पुष्पं तुलसी प्रीति-करं भवेत् ॥

ahimsā prathamam puṣpaṁ puṣpaṁ indriya-nigrahaḥ ।

sarva-bhūta dayā puṣpaṁ kṣamā puṣpaṁ viśeṣataḥ ॥

śānti puṣpaṁ tapaḥ puṣpaṁ jñāna puṣpaṁ tat

satyaṁ aṣṭa-vidham puṣpaṁ tulasī prīti-karam bhavet ॥

19. pradakṣiṇa — Circumambulation

दक्षिणा दक्षिण करे त्वद्भक्तानां प्रियंकरि । करोमि ते सदा भक्त्या विष्णु कांते प्रदक्षिनाम् ॥

dakṣiṇā dakṣiṇa kare tvad bhaktānām priyaṅkari ।

karomi te sadā bhaktyā viṣṇu kānte pradakṣiṇām ॥

From the right to the right with devotion, I always circumambulate you O Tulasi Devi, The beloved of lord Vishnu and the bringer of delight to the devotees.

20. namaskāram

प्रसीद मम देवेशी कृपया परया सदा । अभिष्ट फल सिद्ध्यर्थं कुरु मे माधव प्रिये ॥

prasīda mama deveśī kṛpayā parayā sadā ।

abhiṣṭa phala sidhyertham kuru me mādharma priye ॥

Have mercy upon me O Queen of the Gods, bestow your grace upon me always. My I obtain that which I most earnestly desire O Beloved of Krishna.

वृंदायै तुलसी देव्यै प्रियायै केशवस्य च । विष्णु भक्ति प्रदे देवी सत्यवत्यै नमो नमः ॥

vṛndāyai tulasī devyai priyāyai keśavasya ca ।

viṣṇu bhakti prade devī satyavatyai namo namaḥ ॥

I salute Tulasi Devi the beloved of Krishna, O goddess, bestow upon me devotion to Vishnu, O truthful one.

21. prārthana — Prayer

नमो नमो जगद्धात्र्यै जगदाद्यै नमो नमः । नमो नमो जगद्भूत्यै नमस्ते परमेश्वरी ॥

namo namo jagad dhātryai jagadādyai namo namaḥ ।

namo namo jagad bhūtyai namaste paramaśvarī ॥

Salutations again and again to you O Creatrix of the Universe, the Primal Energy. Salutations again and again to you O Material Energy, Empress of the universe

प्रसीद मम देवेशी कृपया परया सदा । अभिष्ट फल सिद्ध्येर्धं कुरु मे माधव प्रिये ॥

prasīda mama deveśī kṛpayā parayā sadā ।

abhiṣṭa phala sidhyertham kuru me mādharma priye ॥

Have mercy upon me O Queen of the Gods, bestow your grace upon me always. My I obtain that which I most earnestly desire O Beloved of Krishna.

वृंदायै तुलसी देव्यै प्रियायै केशवस्य च । विष्णु भक्ति प्रदे देवी सत्यवत्यै नमो नमः ॥

vṛndāyai tulasī devyai priyāyai keśavasya ca ।

viṣṇu bhakti prade devī satyavatyaḥ namo namaḥ ॥

I salute Tulasi Devi the beloved of Krishna, O goddess, bestow upon me devotion to Vishnu, O truthful one.

Śrī Tulasī Stotram

नमस्तुलसि कल्याणि नमो विष्णु-प्रिये शुभे । नमो मोक्ष-प्रदे देवी नमः सपदप्रदायिके ॥ १ ॥

namas tulasī kalyāṇi namo viṣṇu-priye śubhe ।

namo mokṣa-prade devī namas sapad pradāyike ॥ 1 ॥

I offer my pranams to Tulasi who is dear to Vishnu and who will bless us with auspicious bounties. She will grant us emancipation from worldly woes, and she is the source for all our wealth.

तुलसी पातुमां नित्यं सर्वापद्भ्योऽपि सर्वदा । कीर्तिताऽपि स्मृता वाऽपि पवित्रयति मानवं ॥ २ ॥

tulasī pātumāṁ nityaṁ sarvāpadbhyo'pi sarvadā ।

kīrtitā'pi smṛtā vā'pi pavitrīyati mānavam ॥ 2 ॥

Mother Tulasi, may Your Divine Grace be pleased to protect me from all dangers confronting me daily and for long stints. Your Divine Grace when praised or meditated upon is capable of purifying us the human beings.

नमामि शिरसा देवीं तुलसीं विलसत्तनुं । यां दृष्ट्वा पापिनो मर्त्याः मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषात् ॥ ३ ॥

namāmi śirasā devīm tulasīm vilasat tanuṁ ।

yām drṣṭvā pāpino martyāḥ mucyante sarvakilbiṣāt ॥ 3 ॥

I offer obeisance to Tulasi with bowed head. She is of bright stems and sprouts. Seeing Her the worst sinners among men are released for ever from their sins.

तुलस्या रक्षितं सर्वं जगदेतत्त्वराचरं । या विनिर्हति पापानि दृष्ट्वा वा पापिभिरैः ॥ ४ ॥

tulasya rakṣitaṁ sarvaṁ jagad etat carācaram ।

yā vinirhanti pāpāni drṣṭvā vā pāpibhir naraiḥ ॥ 4 ॥

The entire universe with all moving and non-moving objects is protected by Mata Tulasi. Once her benevolent eyes fall on the sinners of the world, their sins are reduced to nought forthwith.

यन्मूले सर्वतीर्थानि यन्मध्ये सर्वदेवताः । यदग्रे सर्व वेदाश्च तुलसीं तां नमाम्यहं ॥ ५ ॥

yanmūle sarvatīrthāni yanmadhye sarvadevatāḥ ।

yad agre sarva vedāśca tulasīm tāṁ namāmyaham ॥ 5 ॥

My pranams to the Holy mother Tulsi, at whose roots all sources of holy waters resides, at whose stems all Gods reside and at whose leafy tips all the Vedas are present.

तुलस्या नापरं किञ्चित्दैवतं जगतीतले । यया पवित्रितो लोकः विष्णु-संगेन वैष्णवः ॥ ६ ॥

tulasya nāparam kiñcit daivatam jagatītale ।

yayā pavitrīto lokah viṣṇu-saṅgena vaiṣṇavaḥ ॥ 6 ॥

The whole world is purified by her and is made the embodiment of Lord Vishnu because of her pure attachment to the lord. and therefore there is no divinity to vie with the Grace of Tulasi in the whole universe.

तुलस्या पल्लवं विष्णोः शिरस्यारोपितं कलौ । आरोपयति सर्वाणि श्रेयांसि वरमस्तके ॥ ७ ॥
 tulasyā pallavaṁ viṣṇoḥ śirasyāropitaṁ kalau ।
 āropayati sarvāṇi śreyāṁsi varamastake ॥ 7 ॥

In Kaliyuga, when a leaf of Tulasi is offered at the head of Vishnu with devotion, the bhakta who had done that service is bestowed with all the wealth and welfare that can be desired in this world.

नमस्तुलसि सर्वज्ञे पुरुषोत्तम वल्लभे । पाहि मां सर्व पापेभ्यः सर्व संपदप्रदायिके ॥ ८ ॥
 namas tulasi sarvajñe puruṣottama vallabhe ।
 pāhi mām sarva pāpebhyaḥ sarva saṁpad pradāyike ॥ 8 ॥

My pranams to you Mother Tulasi who is the source of all knowledge. You are the consort of Vishnu the best among purushas. May your Divine Grace be pleased to protect me from all sins and to bestow on me all the blessings and material bounties by your sweet will

26. CONCLUDING PRAYERS

स्वस्ति प्रजाभ्याः परिपालयन्तां न्यायेन मार्गेण महिं महिशाः ।
 गो ब्राह्मणेभ्यः शुभमस्तु नित्यं लोकाः समस्ता सुखिनो भवन्तु ॥
 svasti prajābhyāḥ paripālayantāṁ nyāyena mārgēṇa mahiṁ mahiśāḥ ।
 go brāhmaṇebhyaś śubham-astu nityaṁ lokāḥ samastā sukhino bhavantu ॥

May all the citizens enjoy wellbeing, may the administrators protect them and walk in the path of justice, may the whole universe and all spiritual aspirants have perpetual auspiciousness, may all the worlds be happy.

सर्वेशां मंगलं भवतु ।	sarveśāṁ maṅgalaṁ bhavatu ।	May all beings enjoy good things
सर्वेशां स्वस्तिर्भवतु ।	sarveśāṁ svastir bhavatu ।	May all beings enjoy wellbeing
सर्वेशां शांतिर्भवतु ।	sarveśāṁ śāntir bhavatu ।	May all beings enjoy peace
सर्वेशां पूर्णं भवतु ।	sarveśāṁ pūrṇaṁ bhavatu ।	May all beings enjoy wholeness
सर्वेशां मंगलं भवतु ।	sarveśāṁ maṅgalaṁ bhavatu ।	May all beings enjoy happy occasions
सर्वे भवन्तु सुखिनः ।	sarve bhavantu sukhinaḥ ।	May all beings be happy
सर्वे संतु निरामयाः ।	sarve santu nirāmayāḥ ।	May all beings be free from sickness
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु ।	sarve bhadraṇi paśyantu ।	May all beings get what is good for them
मा कश्चिद्दुःख भाग्भवेत् । mā kaścīd dukha bhāg bhavet । May no living being experience sorrow		

सर्वे भवन्तु सुखिनः सर्वे संतु निरामयाः । सर्वे भद्राणि पश्यन्तु मा कश्चिद्दुःख भाग्भवेत् ॥
 sarve bhavantu sukhinaḥ sarve santu nirāmayāḥ ।
 sarve bhadraṇi paśyantu mā kaścīd duḥkha bhāg bhavet ॥

May all beings be happy, may all be free from disease,
 May all find what they seek, and may none experience sorrow.

काले वर्षतु पर्जन्यः पृथिवि सस्य शालिनि । देशोऽयं क्षोभ रहितो ब्राह्मणाः संतु निर्भयाः ॥
 kāle varṣatu parjanyaḥ pṛthivi sasya śālini ।
 deśo'yaṁ kṣobha rahito brāhmaṇāḥ santu nirbhayāḥ ॥

May the rains fall on time, and may the earth yield its produce in abundance,
 May this country be free from disturbances, and may the righteous be free from fear.

अपुत्राः पुत्रिणः संतु पुत्रिणः संतु पौत्रिणः । अधन सधन संतु जिवन्तु शरदः शतम् ॥

aputrāḥ putrīṇaḥ santu putrīṇaḥ santu pautrīṇaḥ ।
adhana sadhana santu jivantū śaradaś śatam ॥

May the childless obtain children and may parents become grandparents,
May the poor become prosperous and may all live a hundred autumns.

सर्वे तरतु दुर्गाणि सर्वो भद्राणि पश्यतु । सर्व कामानवाप्नोतु सर्व सर्वत्र नन्दतु ॥
sarve taratu durgāṇi sarvo bhadraṇi paśyatu ।
sarva kāmān avāpnotu sarva sarvatra nandatu ॥

May all beings cross over their tribulations, and may all attain their respective goals,
May all realize their desires and may all beings at all times and places be happy.

दुर्जन सज्जन भूयात्सज्जनो शांतिमाप्नुयात् । शांतो मुच्येत बन्धेभ्य मुक्ताश्चान्य विमोचयेत् ॥
durjana sajjana bhūyāt sajjano śāntim āpnuyāt ।
śānto mucyeta bandhebhya muktāścānya vimocayet ॥

May the wicked become righteous, and may the righteous attain peace,
May the peaceful attain Liberation, and may they help others to be Liberated.

ॐ असतो मा सद्गमय om asato mā sad gamaya — From untruth lead us to truth
तामसो मा ज्योतिर्गमय tāmaso mā jyotir gamaya — From ignorance lead us to wisdom
मृत्योर्मा अम्रितं गमय mṛtyor mā amritaṁ gamaya — From death lead us to immortality

ॐ शांतिश्शांतिश्शांतिः om śāntiś śāntiś śāntiḥ

27. ŚLOKA ĀŚIRVĀDAM Blessing Verses

भद्रमस्तु शिवं चाऽस्तु महा-लक्ष्मी प्रसीदतु । रक्षंतु त्वां सुरा सर्वे संपदः संतु सुस्थिर ॥ १ ॥
bhadram astu śivaṁ cā'stu mahā-lakṣmī prasīdatu ।
rakṣantu tvāṁ surā sarve sampadaḥ santu susthira ॥ 1 ॥

May well-being be yours, and auspiciousness too, may Fortune shower her grace upon you,
May all the gods protect you, and grant you prosperity and security in abundance.

रुण रोगादि दारिद्र्यं पाप क्षुतपमृत्यवः । भय शोक मनस्ताप नश्यंतु तव सर्वदा ॥ २ ॥
ruṇa rogādi dāridryaṁ pāpa kṣut apamṛtyavaḥ ।
bhaya śoka manas tāpa naśyantu tava sarvadā ॥ 2 ॥

May you forever be free from debts, poverty, hunger and untimely death, fear, mental torment and anxiety.

आरोग्यं दृढ-गात्रत्वं अनृण्यं अघ मोचनम् । अपार वश्यं निश्चित्यं आस्तिक्यं प्रप्तिरस्तु ते ॥ ३ ॥
ārogyaṁ dṛḍha-gātratvaṁ anṛṇyaṁ agha mocanam ।
apāra vaśyaṁ niścintyaṁ āstikyaṁ praptir astu te ॥ 3 ॥

May you obtain health, firm body, freedom from debts, and freedom from sin.
May you always be independent, free from anxiety and firm in your Vedic faith.

अव्याधिना शरीरेण मनसा च निराधिना । पूरयन्नर्थिनामाशां जीव-त्वं शरदः शतम् ॥ ४ ॥
avyādhinā śarīreṇa manasā ca nirādhinā ।
pūrayann arthinām āśāṁ jīva-tvaṁ śaradaś-śatan ॥ 4 ॥

May your body be free from diseases and your mind free from worry, may you achieve your aspirations
and may you live for an hundred autumns.

सर्वे देवाः सगंधर्वा ब्रह्मा विष्णु शिवादयः । रक्षंतु त्वां सदा यातं तिष्ठतं निद्रया-युतम् ॥ ५ ॥
sarve devāḥ sagandharvā brahmā viṣṇu śivādayaḥ ।
rakṣantu tvāṁ sadā yātaṁ tiṣṭhantaṁ nidrayā-yutam ॥ 5 ॥

May all the devas and gandharvas along with Brahma, Vishnu and Siva protect you wherever you go,
wherever you stay and wherever you sleep.